

Biblioteka Jagiellońska.

5013

6013

Alfred in 1841

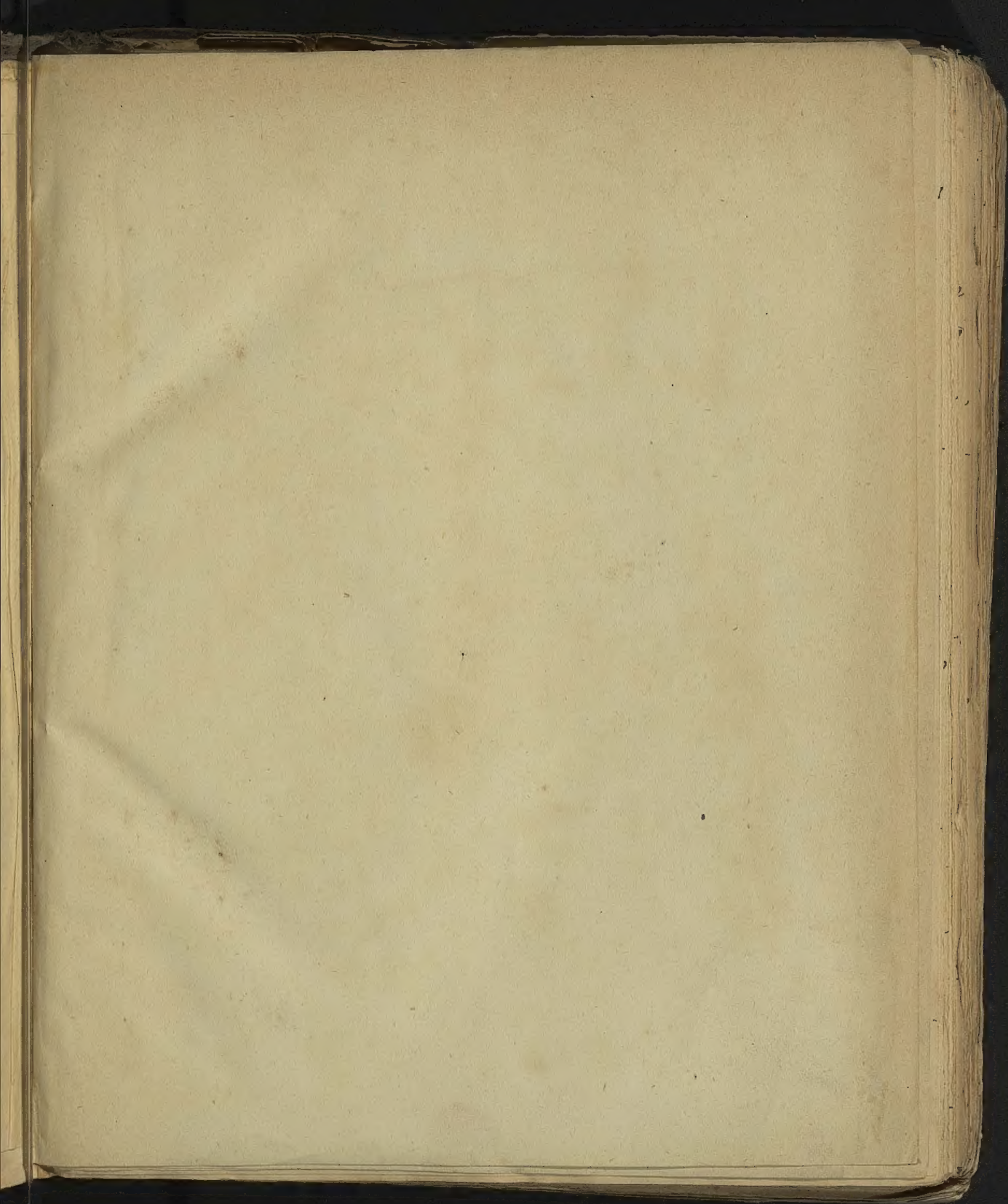
in 1841

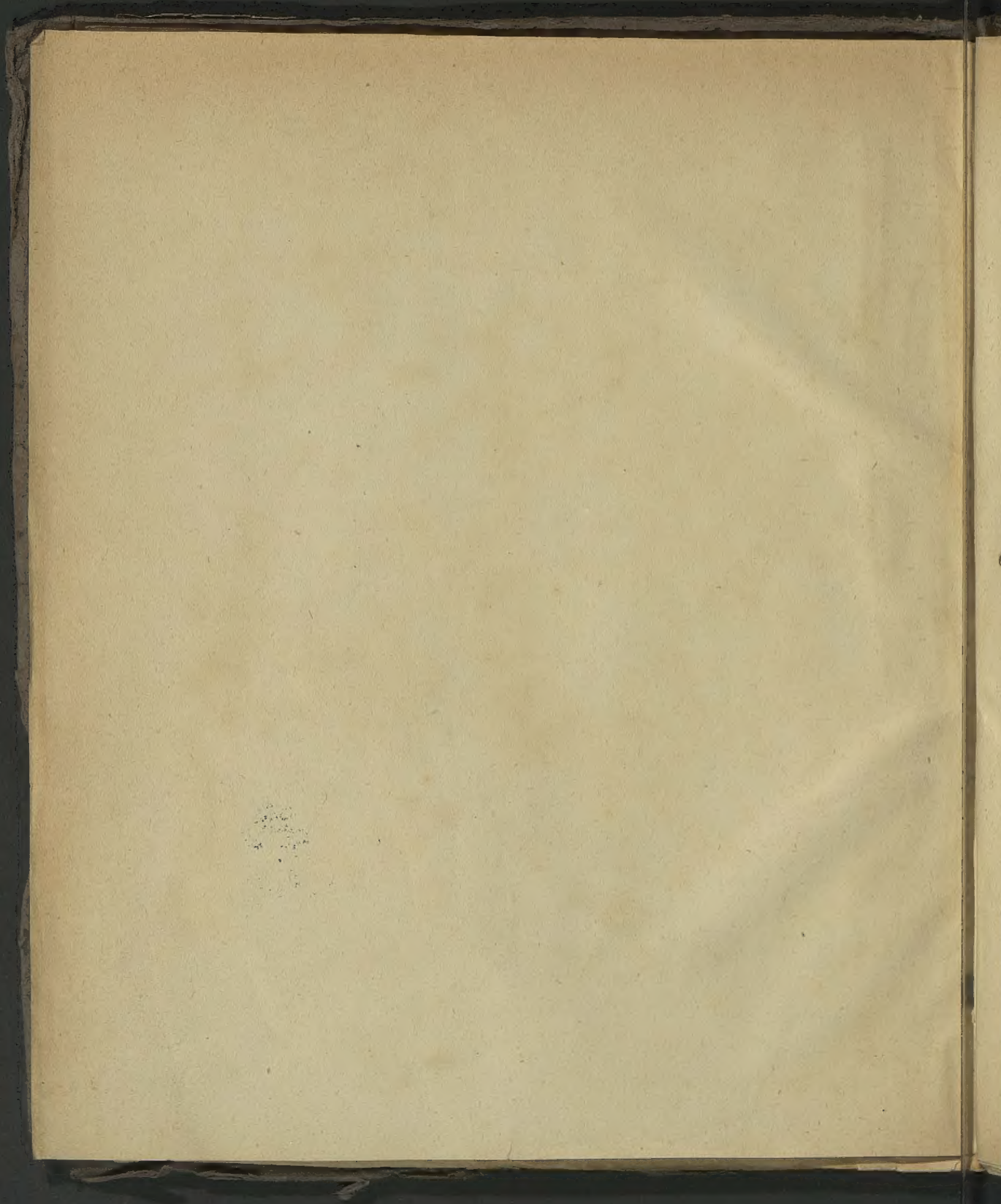
1841

1841

1841

1841

Sejmy w Polsce

zebrat i spisać

Jan Wincenty Michał Modzelewski
S. K. b. Off. b. W. P.

Tom I.

1873.

1800 in period.

1800 in period.

1800 in period.

1800 in period.

1800 in period.

Medrsky Rajca x Wielnika, ja na
wielnik — (przyt.)

Richard. (copy of Richard. in
Richard. (copy of Richard. in

Wstęp.

Do tad Pisarze nasi, a za niemi Cudzoziemscy
pisali Dzieje Książąt i Królów Polski, według mnie
nieorzeknie, bo nie byli Samowtadkami, przynajmniej od ^{Protestawia} ~~Protestawia~~
Książąt i Królów a mi anowicie Ciekawym, byli
tylko wybranymi, a więc Działajacemi jedynie według
woli narodu, swojej historii nie mieli i mieć nie mogli:
chyba tylko swoich nadwzięć. Należałoby w ten
sposób podzielić Dzieje Polski:

- 1° Książęta przed przyjęciem Wiary Chrześciańskiej
ci są, nie dość jeszcze odlenieni od Piasta do
Mieczytawia, działali oni jak chcieli, czy jak
naród Chciał? - Po tem, w widzieliśmy na Mieczy-
tawie, prawdopodobnie działali absolutnie, tak, jak
2° Piastowie od Mieczytawia do Protestawia III°
3° Po nim już Absolutności rozdrobieniem
już nikta, nie można Książąt z drobnia-
tych mieć za ostatecznie Absolutnych.

Absolutna, zostata Hierarchia, Albowiem
ona, bez względu na rozdział kraju między
Książąt, na Zaborcy krzyżackie, ^{odpadnięcie} ~~Pruska~~,
wszędzie jednolitnie działata: - Co ja, obcho-
dźto rozczłonkowanie Polski? - nie, wiedzia-
ta, że zawsze przewagę mieć będzie.

Nadeszły Czasy Kazimierza Wg, prawa
spisane dowiodły, czym król, czym naród.

Był to punkt wyjścia do rozwoju, albo do
 dalszego Absolutyzmu, albo wolności narodu.
 Wolności przemogła, i ta stopniowo, powoli,
 stanęła góra. - A jak tylko, Meminem capti-
vabimus nisi jure victum w podstawę narodu
 weszło, z nikta samo wola, prawo Stata się uszyt-
 kiem, ale oparte na uchwale powszechnej, i zarządek
 osobistej kaberpie czony Czwiek mógł wędzić
 czego chce bez - obawy katusz. - i chu'at.
 Lecz rozwój Swobody z osobistej do powszechnej i ta
 z oznaczeniem Sejmów Statyckich w potowu XV^{ty} ku
 zyskawszy prawną podstawę, rozwijała się dalej. Swi-
 tu od tego czasu nie były historyi księży i królów
 Polski, ale wspólne ich i narodu. Dzieci Kazimierza
 IV^{ty} popchnięte bezecnością popędami Kabieratkego
 posuwaty się między chętkami Absolutyzmu a prze-
 magajacą Swobodą narodu. Zygmunt II^{ty} 1537.
 Zygmunt August szli razem z narodem, patriotyzer-
 nie, i dla tego to: Wielki wiek Zygmuntów, pomysłność,
 os'wiaty, seks'cia krajowego. - Piękne czasy! naród w mi-
 zas makuwat, i dzieje owoczesne, choć piszą królów były
 one razem i narodu. - gdyby pisaty Narodu, były razem
 i królów, jedno-piękne: Serdeczne.
 Znamie nitym był Zygf. Aug^{ty}, w najtrudniejszych czasach
 przewrotu Hierarchii, trzymał berto wysoko, miecza nie po-
 trzebował użyć, - bo miłość wzajemna czyli patriotyzm

son zaamy rzeczom nadawaty, to też wszyscy byli
 zadowoleni, prócz Szalonych fanatyków, ale ci się nie-
 mieli, bo król na ich głupsza nie pozwalał. Za wyje-
 nie Ł^{te} Au^{te} zmarł? zostawit testament, kaszczyt
 Nadrości Panujacego: - jak katechiżm każe do
 mieć i umieć powiniem.

Nie było już Jagiellonów, ale każe do narodzie po-
 winien był Jagiellonem zostać, w ich duchu i przejawie,
 - i było tak: - do chwili mordstwa na Samuela
 Lborowskim. - Winny, czy nie winny, niepowiniem był
 zejść - tak rozum nakazywał, ale niezły Absolutyzm
 króla i niezmienny błąd Kamoj'skiego były punktem
 kulminacyjnym, nie nawiści z obopólnej nędzy do króla
 Elekcyjnego i wzajemnie. - Neminem captivabimur nisi
 jure victum, Doznati tu gwałtu, a od tego ufwać kłósta.
 Tak Lborowscy i t.p. nie nawiidzili Stefana i Kamuj'skie-
 go, tak ten przed śmiercią, nie nawiidził swego wyb-
 ranica, Zygmunta III: - Gdyby był żył, ciekawym byłby widok
 czyliby go Zygm^{te} 3te nie karał tak ściśle jak on J. Lborow-
 skiego? - Umarł na czas. Ale od tego każe się pa-
 rowanie się między wybranem królem, niecierpieniem
 narodu, i narodem nie nawiidzonym królowi tych: co to
 ma zdrajcę na tronie! - Proste pytanie, po co takich
 wybierał? - I że gitna rzecz - tron każe go zepsut.
 Naród był wolnym, jego to Dzieje, w Sejmach - Pa-
 nujący, chcieli go z nie wolniczyć, z tego każe ci

Samowoli: - Miedant się naród ponimo najroz-
maitszych sposobów użytych do ujarzmienia go.
A więc Dzieje królów ograniczają się na wypisanie
ich nadarzyć, - a Dzieje narodu, stanowią zupełną ca-
łość, gdy tam te tylko są wyjątkiem działaniami
z buntowanych ludzi.

Od pierwszego Samorządu, nie ma już Dziejów kró-
lów Polskich, ale są tylko Dzieje Narodu Polskiego
głównie zawarte w Sejmach i w Prawach. -

Rzeczpospolita każda, nasza osobliwie na prawie
swoim, każdy obywatel R^oż, jedynie prawa tylko
słucha, prawa wynikłego z woli powszechnej: kto
kolwiek mu szkodzi, podkopuje, opiera się, czy
król czy szlachta, jednakowo jest wobec narodu, winnym
Dziejów winy wskazują, karzą je, ale nie podnoszą lu-
dzi niegodziwych, do kaszyczku Dziejów. - Dla tego
to postanowiłam, co wszystko nasze te pisma które
wzięły za cel historyj, królów i książąt Polskich, pisać
im Panegiryki, a dla lepszego ich wystawienia po-
piąć naród.

Wstąpić od Henryka Xbiega, każdy z wybranych
królów nie spełnił swojego obowiązku. zład nastąpił
pasowanie się między Prawem a onego nadarzyć.
zład wynika chęć zniszczenia Rządu.

Naród tej zniszczenia nie chciał, bo ani koniecznej

potrzeby jej niewiedział, licząc że natrafi na Cxtowię-
ka wedle myśli i serca swego, ani nie mógł chcieć
żmianę wolności na prawie opartej, na bezprawie
samowolności i Despotyżmu - wybór był Tatwy,
trzymano się swoich rzetelnie słaskich pojęć.

Do Zgonu Sobieskiego jeszcze, Naród i król we wnętrzu
kraju na siebie odziewali, była to sprawa
wewnętrzna kraju: nikt do niej obcy nie powinien był
Nosa wściubiać. Ale ten Sas, ten ograniczony mi-
niec, i twardy, nie dola pod każdym względem,
niezdolny, pijak, sam nie mogąc żmnie nie wew-
nętrznego Stanu Polski - wezwat obcych, aby mu
pomogli. W pustej tej niemieckiej głowie uburdać się
mogło, - że obcy dla niego nie zaś dla siebie zabiegali
będą, - zamiast być jemu pomocą, oni go sobie
za narzędzie przemienili: - w tedy przemoc obca
wpuszczona przez tego niecnego Cxtowięka, zaczęła
Naród nasz rozkrzyżowywać. On pomógł osłabiając.
- Sas drugi, Sam niedotęga, z niedotężnitym Naród,
zakazał nawet używać broni miedzianej, popi-
sów wojskowych szlachcie! Prawa do sztytu ztoma-
ne, nie wykonywane, wolność upadła. - Swawola nie
jest wolnością. i Swawola tak niedotęgi jak Narodu
z jego winy z niedotężniałego, rozpoczęła się, a to do
reszty z umysłu dokonał Poniatowski.

Sejmy krok w krok wskakują, tak postępują
swobody jak i nadużycia władzy wykonawczej i pro-
wadzenia jej, wskazują, nareszcie zawiątkanie obu
władz tak prawodawczej jak wykonawczej, w końcu
przemowy obecnej w prowadzonej umyślnie przez tych,
których najsilniejszym obowiązkiem było niedo-
puszczać jej - naród przeto skrzepowany koszt bez-
silnym. Dziwić się więc skutkom nie można, ileż
to on bezustannie podstępów zwalczać musiał!

Do Spisu Sejmów postugiwałem się pismami
Bartoszewicza, ale nie konieczne jego zdaniem: o ile
takowe tylko pomieścitem o ile zgodnem było z oczy-
wistością, wkrusiankuje go w przytoczeniach pod
mianem: „Pisarza”.

Paprocki, Lengnich Dzieje Prus Polskich, Rzewuski
o Sukcesyi, niekiedy w do dat, Banuże, Sammarjusz
Latuskiego, Konstytucje, niekiedy emi królewami
pismami. Nie przytaczam po szczególe gdzie kto
użyty, znający bowiem Dzieje nasze, tego nie po-
trzebuje, a nie znający - do królestwa nie pójdzie.
Ja i za rzadkie i za kosztowne: musi wierzyć
co mi podam, bo się pisze nie na nietylko oba-
lamienie, ale dla rzetelnej prawdy, Postugiwa-
łem się Encyklopedyją Powszechną, boć na to wy-
dana żeby była pomocniczą, pamięci.

Nie oszczędzam nikogo, Kto winien - winien, czy
król, czy jego adcherenu, czy Szlachta. Tej jednak
stusznosci oddaje - że co widziata, jasno widziata.
Czego chciata? - utrzymywania praw i na ich podsta-
wie Swobody.

Ze Szlachty Swawolnikami byli, jej Szumowiny
i jej ^{menty} ~~menty~~, tak zwana magnaterija i ci tylko
kórzy jej słuszyć chcieli, hołota.

Ródz. Narodu był xdrów i jedrny, brakło mu
tylko wodza i z góry ułożonego ^{osobliwie} planu, od chafów
Mareyi Ludwiki i Jana Kazimierza. - Cel miał,
prawe środki podobnie, ale przeciw intrygom i pod-
stępom, tajemniczym z góry związkom przeciw onemu
wymierzlanym. Naród za prawym był ażeby podob-
nych używał, a jednak używał lubo nie tak potłych
jak tamte był powinien, szto o zastawienie się
swemu, tamtym działaniom, nie dopuszczać ich lub je
zniweczyc. Oboż takiego Systematu prawi ludzie
nie użyli, nie wyrobili, nie mieli; - w tem to wtaś-
nie ich główna wina. Nie trzeba było Zbojca,
żeby Zbojców pokonać, ale trzeba mieć odpowied-
nia, ^{organizacja} ~~owaga~~ i broń, by ich zniweczyc. Sama
prawość, niedostateczna.

Zdaje mi się że zebrane i spisane w jedno
Sejmy nasze będą użyteczne, bo będą początkiem

do wtasćciwego opisania Łatych Dziejów Polskich. Rząd w Polsce był wtasćciwie konstytucyjną Reprezentacyjnym, z wyborami królów nazwaną Polską Rzeczą Pospolitą, aby Samorząd narodowy po Łgonie jednego króla przed Elekcją następnego się utrzymał. Król po nim samym tego tytułu i znakomitych atrybucji, należnego mu uszanowania, był tylko pierwszym urzędnikiem wstałym wykonawczy, jakoby Dożywotni Prezydent. Tak uważany, to Polska była by istotną R.P.^{ta} Lecz gdy królowie na tem nie poprzestawali, chęć być podobni do innych tenże tytuł mających a wcale inne atrybucyje, i kierowali się do Monarchizmu odpowiednio sobie podporządkowując. Rząd przybierał się w Reprezentacyjną formę. Po Łgonie króla, naród Łaraz się zniemiął w Republice. - w Samorząd, Łasle więc bierze był Republikańsko Reprezentacyjnym, niebierze wytworzenie ani jednym, ani drugim.

Każden urzędnik król nadużywał swego Stanowiska względem R.P.^{ta} - ich więc działanie jest historyjś nadużyć, nie wiary, krzywooprzysławia. Ładen z nich się Geniuszem nie cichnawczy, mówię to, o Elekcyjnych, ledwie niekhorzy talentami wojskowymi, - po względem Systemu Rządowego

187

umieli tylko Słuchać i Zawodzić.

Przypisywano im jakoby oni prowadzili, Sterowali R.P.^a jest to dobrowolnie fatszowali. Dzieje, oni Sterowali nie umieli, a kierowali swoim. Nie chcieli, woleli obcy, co np było myśleć Batoremu o wojnie z Turcyją, że się jej Zachwiał Papieżowi, - Zygmuntowi III^{ci} i si za kierunkiem Papieża lub Ferdynanda II? i t. p. Sterowali oni w sprawach własnych krajów ani chcieli ani umieli - byli to ludziska! - jedni gonili za pieniądzem, inni za rozwiadłością, inni pasybrzuchy, August Sas II. pijak - a wszyscy kłusą - kłusą ich chleb Polski.

Na w im nadawali wartość jakiej oni nie mieli. Pchał ich naród ku wykonaniu praw, a oni się temu opierali lub zdradiali, to jedyna ich cecha.

Niemcewicz Dzieje Zygmunta III małego, mają wartość jak i kwiatkowskiego Panowanie Władysława IV. i t. p. Mieli oni ku swej pomocy rzadkie Dzieła i Rękopisma, to tylko w nich żywcem wypisali, najważniejsze.

Od 1572 gdy Nowód wszedł na własną drogę i rozproszła się organizacja Elekcyjna, co raz obszerniej okoliczności Sejmów spisuje, powody ich zwołania, decyzje, skutki, - zawady opór ze strony wstąpił wykonawczy, wymagający rozszerzenia ramy, i ze spisu Sejmów, nie robił skutecznego rejestru Sejmów. -
 Najdosadniejszą ~~za~~ czasę pomiędzy Samorządami, pasowanie się wstąpił Prawodawczy z Ułtykiewiczem, od 1649r. do 1669r., - bo w tedy w Ułtykiewicz najzapamiętała nienawiść mogła podjąć, wszystkiego się wstąpił wykonawczy dopuszczając do zwalenia instytucji krajowych, niedokazata tego, ale w szeregu zte starannie podtrzymywane przez ludzi co raz niegodziwszych. - (tęże ten stan wykazai i spływające skutki, należało nie równie obszerniej studyum opisywai, i głębiej w rzecz wniknąć, żeby sobie można było odpowiedzieć, na te zawsze palące kwestyje:)

Kto winien? następstwom na jakie wystawionemi zostali Potomkowie -

Sejmy.

Skoro Gminowotadława istniała w Słowiańszczyźnie
tem samym istniały narady Gmin a więc Sejmy.
Czy one powstawały z Opot t. j. z Gmin, czy z ja-
kich bądź innych pierwotków wynikały, bytowały,
w chwili powstawania pisanych świadectw
Kronikarzy, gdzie bądź dotykają Słowiańszczyzny
Zaraz powiadają o naradach gmin, zjazdach
wójcach. - A więc skoro w chwili Dziej. byty, mu-
siały być - poprzednio a skoro weszły w użytek
a przez zorganizowanie byty - musiały być
od dawna, bardzo dawna. -

Mędzy innymi w opisie życia Ottona Biskupa
Bambergu, Idzrej powiada że (r. 1119) że
w 3^{im} Świątyniach Srećina są pomieszczone
Siedzenia i stoty, bo tutaj składają w pewnych
(oznaczonych) dniach, narady i zjazdy. - w innej
kronice czytatem że pod czas zjazdów i narad
nad sprawami publicznymi, przewodniczą miast
wótku kiej (laski) i kto z obecnych sprzeciwił
się, zgoźdź wólcokich, do pety byt bitym wólc, laski⁽⁴⁾

(4) Naradzał się i tutaj na Pomorzu, uparcie Paganie, już dobrze w historycznych
Bolesława Chrobrego czasach, u nich na wólcach stanowi nie większość ale jedno-

dopóki się nie zgodził przystać na wolę powszechną: przystawał w takim dosadnym przekonaniu, w noszę z tą że „Laska Marszałkowska” z tą wzięta swój poczek, a lubo nie było postów, spojrzanie na nią mogło wywrzeć w pamięć wpływ zbawienny — pęd do jednoci: z gody zdania — widimy że do ostatnich chwil „Laska” Marszałkowska miała wysoce powagę.

Nazwa dokonywanego przedmiotu, narad — „Sejm kiedy nastąpi? może się kiedyś odgadnie — ale w najdawniejszych czasach zwaty się one, „wiecami.” Zostat nawet ślad ich do by Kaliny — „Kruszwica” w prochu pochodzi od cxy — kruszy — wieca: kto? Popiel Panujary, kto go namawiał? — Lona Niemka; z rodu wraza Polska (w nawiasie powiem że większa cxy Niemek, wra — paury się do tronu Polskiego podobnemu były —) podsycała go do despotyzmu, zbrodni, i zaskakem sternowczego upadku — tak rodu jak w Tałży. Skoro wieców Kruszenie obalito. Popielów, a dano Piattów cxywista, że ci przypowiadający je nie — myśleli ich Kruszy, cxyli miwicy. Wiece więc brady

mysłność: — kto był przeciwnego zdania tego było, dom jego obalano, palono.
(a). Wyraz Sejm widocznie przekręcony. z „ziem” na „ziemi” z „ziem”.

3 ale
Wówczas nie ostabły one z wosze pie niem Religii Chrześcia-
niskiej. Tak kolwiek wybrnsta sama na Swobodzie por-
półstwa, z niestęniem niewoli w Rzymie, a chwili gdy
Cezary stawali się tyranami, to przecież gdy ci
sami Cezarowie stali się tej Religii wyznawcami,
zmięknili jej dążności - i z wolno myślniej zmię-
nita się ku podporze niż despotyzmu, z wiekami
to się utrwaliło, a gdy Cezarów brakło, Papieże
weszli w ich miejsce. w Rzymie ze Słowem Swobody
w ustępi, z czynem despotycznym w działaniu -
Tak ułożona od pięciu wieków hierarchia z całym
swoim aparatem duchowym, administracyjnym,
przykładu i popisu - gdzie kolwiek się wsunęła,
zaprowadza odpowiednio swym dążnościom i natu-
rze instytucję - nie Tatwój i przeto nie ciekia
się ludzi w ogół, panujących w szczególe - jak
Samowola - mądry, kto je mityguować umie i tak
stosować przebiegle, aby do swego doszedł, a ludzi i
podstaw, niebrażał. - (a) Oż takimi byli Polakowie -
Schwyli Diktaturę, sami będąc pełni poświę-
cen dla Ojczyzny, nie zniechęcili jednak przekonani
narodu, i gdyby nie Ryka Niemka, wdowa po Mierys-
tawie 2^m, kraj nie byłby na 16 latnie zawichrzanie wystąpił.

a) Za Mierysławą i Bolesławą Chr., Polska miała króć u spodu Społecznej budowy.
w Opolach: musiała je mieć, bo króć w niżem wstąpił Piastów nie ubliżały, nie mieli po-
rzeby ich zatracać: u góry zaś tej drabiny Społecznej była starszyzna narodowa, wskazująca

Żeby jednak, więcej przypadły - nie ma podobieństwa
 do napotykania się w dziejach w skarowki, że były
 np. zaraz po zgonie Bolesława Chrobrego, wybiera-
 jący na tron jednego z najbliższych jego synów
 Miecysława - (nie stuszenie „Gnusiym” naz-
 wanego). - Przy bractwie samowładnym Bolesławowi
 tylko główne w Państwie osoby najwyżej usza-
 nasy najbardziej wpływowo osoby należały do
 narad - Czy przewodził im król z berłem,
 czy kto inny wybrany z łaski - nie ustano-
 nako, antyquę more - że każdy musi się
 zgodzić na jego. ^(a) Po rozstrakowaniu Państwa
 z podmoży Kuchewieństwa, na znak dany z brzo-
 mu, - u drobnych książąt narady odbywały się
 na wzór Bolesławowych, dotyczyły one kwestii
 osobno: tego lub owego ale o wotach na caterpan-
 stwo nieśtychae' - Dopiero Kazimierz Sprawie-
 licy Złoty wszy Państwo, żeby go zlać silniej
 z tego powstaje nowa wielka tradycja Kuchowa
 Leodiat Sejm do Łęczy 1180 r. Magnus Conventus
 Pierwszy ze wszech Sejm Polski, Kazimierz u niego
 Książę panujący, 3^{ci} innych książąt mających Kuchę
 Marowicki mój:owy gospodarz, Słaski i Miecysław
 (stary) Kapiadzi 7^{ci} Biskupów i 8^{ci} Abp Gniez, ⁴ci

jak nowe życie, jedności, państwo.

(a) co następuje: umieszczenie w tekście: - O Bolesławie
 miały w kronikach: że on był conditor

Urzedników wysokich (Pamiów) Rycerstwa i ludu
moe. Spisane ustawy powstano do Katwierzenia
Papieżowi Aleksandrowi 111. Także to ich w tedy
właśnie była nad Europę, i wszędzie gdzie tylko w us-
nieko Religia Chrześcijańska! — Ktoby chciał rzetelnie
opisać i nie tylko Polski ale i innych wszel-
kich krajów, musi mieć bezustannie zwróconą
uwagę na regulatora wszelkich Spraw Europej-
skich, na Papieża, trwając to długo to do połowy
prawie X wieku lubo przy końcu nie tyle dosadnie,
dotyka jednak Papieskiego Rzymu nierównie dalej
sięga i rzekł Rzymu Starożytnego.

Kakimierz Sprawiedliwy, Arcybiskup Gnieźnieński
i naród wójmie — przy pomocy — ostatnia nie raz
w zupełności wesła w działanie nie miała cja-
tości, ale Arkebiskup od śmierci Stanisła Skrzyp-
nowskiego podyskał się w zupełności i tak przebrwał
do końca R. — Co tam nabywało co raz więcej dóbr
Duchowieństwo, otrzymywało co raz więcej przywilejów
i gdy Polska widziała z namowy Biskupów podziobną
ostatnią mistrzy Syonów Krzywoustego przez Boga, Bis-
kupi a na ich czele Arkebiskup posiadali Polskę nieprze-
łomną — wzmocniona się więc potęga Duchowieństwa, Hierar-

um, se frequens in colloquio. a żywoto pisarz D. Stanisław (chi
mi: convocato totius regni concilio, principes et majores capituli abscissione

Ostatka Panującego, ilość Panujących, rzez wiss
 nader prosta że potrzebniejsza rewtadusta Stabla
 i nie dlu, że Hierarchia mnowżecym się saym
 wotyem w potęga, nie dopuszczata xla' k's w jedn
 Bolesławowey' Polsce że wotyesta do Rady i na
 Rady księzt, że do dokonywata w jej z Rzymu
 Kazan, bo swego osobnego i jedynego teta
 miata w Rzymie nie w Polsce.

Po ustąpieniu Bolesława Smiałego, następnego jego
 czy byli Królami? czy wysła jak Bulla i op
 tożony, zostata odijmujaca tytat Królewski
 następnym jego? nie, bo i potrzeby tego nie
 bytu: po prostu Papież zakazat abpiskapowi
 koronowac, ten nie koronowat i chciat politycz
 nie Herman i Bolesław III mogli i mogz by
 zwani Królami, koronowanymi jednak nie byli;
 a co dopiero księzt na drobnyb Płatach
 swoich, pretensyi nawet do tego nieci niepowat
 się. — Tem czaem w dobra ziemskie wto dusz
 wiństwo Sejm Kazmier zowki ubezpieczal mu
 lakowe, a zwotany naroi byt jakby rekojmia.
 Gdy odrzytali Biskupi gonty fiktalnie ubrani obecn
 uchwaly, Stelbocze. Odpowiadali. Amen. —

Wam nawit. Zwotawszy Sejm powszechny panisława, korat. a wiss in cery jak
 dotad nalezy tego króla oceniac. Rex Kazimierz, Grzegorz VII nie bytby Syn króla

„Gdy Kościół przewodniczył pod ów czas we wszystkich
 stosunkach życia, coż dawniejsze ustawy obowiązujące
 państwo ogłaszały Biskupi” — a potwierdzał Papież;
 było to *Supremum Dominium Hierarchii*, a że ta
 korupcja z potężenia rosta w dostatkach tak w Polsce
 jak wszędzie, a przede wszystkim i co raz szerszy wpływ
 wierata posiadały sama cała owczesna nauka, o
 głośność do badań biologicznych, filozoficznych, prawnych,
 dyplomatycznych i to pod obcym *Paragragm* nad
 całą wszech Hierarchią miejscową, coż wie? Zwiastuje
 że Duchowieństwo w pięć się we wszech Strachny
 Państwowe i często narodziło. Dwa pierwsze *Stes-*
terdowie a nim nie przypuszczali do Rad Biskupów
 być naprzód ci ludźmi, Smiaty odpowiedzieć
 zupełnie inni nie Sprzyjał. Instytucje obce szwacha,
 arog, Duchowieństwa dostawały się do kraju, wiele
 ustawa wynikała wprost z Biblii, a gdy Grzegorz VIII.
 w liście się do króla o spożyciu Duchowieństwa i
 wy narodowienia go — aby tylko było wojenne duchowne,
 zatem, w każdym Państwie nie królem miejscowym
 uległy ale Papieżowi i jedynie Papieżowi, i stosownie
 go wydawał rozkazy, Biskupom — dali się oni we znaki
 miejscowym władcom. Goryse, Kławię na nie nie leża-

Tak surowym, nie byłby państwem ofiarą, — a Bolesław Smiaty
 spełniał by dalej swoje prawo do państwa i narodu —

zafas

Słowo wykonywali z łamtań przysięgę rozkazy.
 nie w jakimś tam sradzie na rzecz Czecha uga-
 truje spór między Bolesławem Śmiałym a
 Stanisławem Szczepanowskim Biskupem, bo to jest
 nie ma, Biskup otrzymał rozkaz jakim bież
 kościołem otrzymać supremacyę nad Arzysm Sae-
 kim, Papier o to pasował się i walczył z jedy-
 ą, Cesarzka - i przemożt, po nim z rękawem
 wypędzany z Rzymu usunął na wygnaniu^(a)
 Długo jego nieprzebiegła ciotyka miała ciekaw-
 nastawienie aż do Benicyjka 1711.
 Czego chciał Papier naś talu zwanym, „cety-
 Śmiałym” - tego chciało na rozkaz otrzymane Bis-
 kupa w rozmaitych narodach i dopisano, tego
 chciał Stanisław Szczepanowski Biskup Krakon-
 ski, i jako Krakowski pierwszy w Polsce.
 Ale trafił na Czerwona legię - walecznego,
 jasnego - do tego z Sędziem wojowników
 byłego w parze - nie wiadomo czy było o a bież
 przykryciu Biskupowi do króla, nie byłby smu-
 Łaszcza jakimś tam kradzieży, bo byłby z czem
 był inem wystąpił, o który nie tak łatwo
 Te uproszenia, naciąg, chęć gotowania wywota-
 ty

(a) S. Szczepanowski pasował się z królem, rozciągany sam zginął, ale
 myśl przemożt. —

9 wywołaty bardzo rodziły skutek, na Papieża wy-
 pędzenie i śmierć na wygnaniu, na Szepanowskiego
 rozstrzelanie przy Otkarku. On part opiaru, ale kościół
 a raczej Hierarchia, Papież Łyskat. Interdykt na
 cały kraj, było to co dziś „stom obłężenia” z tą różnicą
 że ten tylko gubi cię, a kościół cię i duszę, - na
 świecie cię. W owym czasie potężniejszem to było
 niżeli dzisiaj „stom obłężenia” „dobrać tak zwane
 „sędzi” (niebawem sądowi ale przeciwko sądowi, bo
 w nich nie ma „sprawiedliwości” - ale bezrad, bez
 prawicy). Tak dziś „schwert und blut” tak wtedy to
 samo cię się we krwi, gorzej jeszcze - i w łachy
 opozie hierarchia stanęła na czele, przeważała wtedy
 świecka, w istocie się a raczej wzięła z rozwinielem
 chorągwiem, samobow bierze do wstąpienia - Stata się
 Radą i kierownikiem - Władysław Herman nie świetny
 gra rolę na tronie - i dla czego? bo sprowadził onym
 był przez wyjętych na swoją wstąpienie - dla niego kłó-
 poty, nagany i postępowstwo - dla Hierarchii wstąpienie
 Korzyści, wskazywało że spada na króla, nagany.
 wszelkie dobro na Hierarchia - Herman widział co
 się zbierał królem świątym i było i jak przeszedł
 na „parobka” w Ossiaque u Niemców, widział z góry

Wiedziat z góry co go czekać może. - Księża pisali
 kroniki, dzieje, mogli pisać co innego niż to co
 im dozwolono z Ryman? Potrawy dla duchowieństwa
 niedobre dla świeckich. - Skoro więc wstąpiła świeża
 uległa Hierarchii, tem bardziej uległa jej musiał
 świeże, sejmy z jarmy z naderstają się powoli w pu-
 sili Synów z jarm, sejm, wieca były zresztą od
 dawna w stosunku zrywania starożytności - ale sprawy
 mogły ulegać z miarą, tem je, przepisywał dla
 wstąpiła a z Hierarchii wstąpiła, kształt więc
 zjaskrawiona wskazała. Dla niej Herman,
 Bolesław Krzywousty, wojownik jeszcze był z
 pokorności, po nim Saxe pokorności i uległości-
 nie wręczył bym czy Zbigniew tak uparcie bronił
 nie mógł prostem narządkiem w ręku księcia
 nie jeden byłby to przykład.
 Bolesław 11^{ty} wojownik taki jak i Bolesław 10^{ty}
 i Sierakowy jest nie on, to ktoreś z jego następ-
 ców mógł być wydaty z pod Sierakowymi
 Duchowieństwo - prawdę podobnie był takim
 wstąpił Saxe Krzywoustego - Znamiennej sprawy
 przypitowania mu rogiu odnawiając pomysł
 porzutu Pawła - z Hermana Zbigniew był

był otrzymać pisał Polski - wiadomo jak tego użył -
ale był powodem zamieszania w kraju - Sam nawet
Bolesław III powstawał przeciw Ojcu - że to niedości-
ganie pokój - widoczna. - Ależ i na dwie części, to za-
mato, trzeba było podzielić na więcej i w bu' klin nie
zgody niedając najmniejszemu nie.

Kto na tem wyskakiwał bezpośrodkowo, ten pomysł i wykona-
nia onego był sprawca: wiadomo że Biskupi. - Oni nie
podzielili krajana osobne Hierarchie, tak jak ktoś roz-
dzielił na osobne ukształt Państwa - Oni byli potęgą
w państwie, a ci drabni arcybiskup. Otrzymawszy księstwo
krakowskie, czy to zrozumiał, czyli chciał Polski mieć
całą, postanowił z jednomyślnością - w kim główny zna-
lacz opór? to Hierarchii - wygnany także, padł jej
ofiara. - Musiała jednak nieco ustąpić rzadza Supre-
macyi Papieskiej, albo też mądry doświadczeniwn
przebiega swego wstąpił - nie karał rozsiekani żadnego
księcia - nie dostał się przebiega na „kurki” do klasztoru
ale przynajmniej dawno mu dla dzieł księstwa
szlachy i ten dla Polski przebiega - aż do tego.

Kazimierz Wielki, karał później kudyś utopie księcia
Kłómemu się zachęcał lawie w rolę. Stanisława Sece-
panowskiego, jeden z książąt małopolskich podobnież uległ

12. Oba zapłacili za utopionych dobrami, ale już
o "Kuchai" nie było mowy! Tempora mutantur
et nos mutamur in illis -
Hierarchia miała dość wstąpić, ale Lawre ella
niej musi być "dobr Liemskich."
musiała cały Kraj Duchowny i potowce Świeckiego
około ta potowa Kładi Świeckiego, kłocić w garole
stata i staci musiała drugiej potowce wstąpić
Świeckiej. Pasowanie to wzięcime, wykryte wiel
by wystawie wypadków w stajach i naszich i ob-
cych - tutaj Franzya, Filip Piskury wiel pomocy
wielce wcy nie wielce wstąpić paucyarym i
narodom, gdy te za nim obłasze i powroty
z przewagi Hierarchii.

Sześci przede przed tem Hierarchia wciśnięta
we wstąpić szereginy i sprawy życia narodowego
i prywatnego - coż Kłownego ze kawadnusa i
wieceami, Kładami, Sejmanu.

Rozszerzone Państwo na księstwa papasto w rze
Hierarchii. Jest to epoka stawiania umiśnwa klasz-
torów, nabycia ogromnej ilości ziemi a tem samem
rozszerzenia bogactwa a przede wpływu i potęgi,
epoka przywilejów obłasajacych Duchowieństwo
z wstąpić już i tak skryptej nad niem paucyarych
Kład, od ład umiśnwa i majatek, przywileje, powaga

powaga, udział w Rzeczy pomimo że Polska wróciła
 do swojej ciałci, podwoiła rozległość swą, i pomimo
 że władza Rządowa i Prawodawcza stanęła na natural-
 nych swoich podstawach, że każdy już Arcybiskup ani
 Biskup mierzyć się nie mógł z władzą królewską, jak
 niegdyś przewodził i wrzast władzą każdego z drobnych
 księząt wielkich czy na półwielkich. Hierarchia do
 ostatnich czasów R.D. nie raz z gubnieniami swemi wpływa-
 mi dostała się we znaki R.D. xwalając na nią, że
 mało czyniła dobrego - Potem ziemi w Polsce posiadała,
 a bezcelnie w miejsce poślatków rządyła 'dawac' i
 to nie bez oporu licha „jatmucha” „Subsidium Carita-
 tivum” 600 000 Rtp. rocznie, gdy nie równie dawniej
 Duchowieństwo, Hierarchia francuska płaćta do skarbu
 12 000 000 liv. a Polska niebyła uboższą od Francuskiej
 w epoce Rozdziału Polski, po Piotrze III. ³ czyniła wista
 się do nabywania ziemi: „Zbiłud majątny ziemianin
 „Polski, chce zatożyć w swojej włości. Łeknie, klasztor
 „Cyterców, sprasza więc dla większej uroczystości Akta
 „Albą Gniew: i Bpa Poznania, księcia Niepka panującego
 „nad dzielnicą Polską, bardzo wiele osób duchownych i świe-
 „Z ziemi w spólnie dokonują ślubu. Na tym zjeździe
 „było aż trzech książąt rodzonych Prau; Kiełdierszawy,

„Stary i Stary Sandom: 2^{ty} Półp., 4^{ty} Kaptanów,
 „i 12 Komesów, oprócz ludu. I tutaj również Półpi
 „ubraui pontyfikalnie, przed stojąciami tłumami ożyła
 „szali fundacyi, a do zachowania praw Kościoła za-
 „chcieli groźba, klątwy.” Wyborne zachowanie! W pra-
 dzie i teraz we wieku oświeconem jak w tey we
 wieku ciemnym, unie ktoś tam zachcał do zach-
 wania praw? gile lyna, rozstrzelaniem, szubienicą
 i podobnemi przyjemnostkami, a summem mądrości
 i energii — jest policyja we wszystkich szych od-
 iściatach — nie wyjmując stanu droższego, stanu
 obłożenia, i komisarzy śledczych od szwabitu, wigo-
 lantów aż do ostatnich przypadków. — Pod-
 tym względem „tempora non mutant” rzecz-
 ta sama, sprawy inui.

Otoż Sejmny miaty w zdaniu — zaklecia takiego
 stanowi rzeczy, zachwasy „o wieku „głupiego”, skonię-
 szy na wieku „mądrym”?

„o narodowym naszym obyczajem nie bytu i praw
 „czysto osobistych, prywatnych: wszystko co się robilo
 „przebiegali natychmiast cichy prawa publicznego
 „narodowego, nawet ta prywatna fundacyja klasztoru
 „który stanot dla dobra ogólnego” (Bartoszewicz
 nie dodał „hierankii”). Nie le wszystkie zjazy nie-
 „nie ubliżają, wielkiej zastudce Kazimierza, który zgro-
 madził

w jedno Sejm plemion i diem wszystkich. " To prawda, bo
 doniosłość przykłada odbita się już niej. Sejmy od czasu
 do czasu rozwijane, stawiały nowe potrzeby — mogły, równo-
 wazęć przemoc Hierarchii. — Samu niepodobienstwo sta-
 wiania całego kraju sprzeciwiającego się duchowi Hierarchii
 w Interdykcie " bezustannie, " budowało nowe, siłę zdolną
 kiedyś — być sobą niepodzielnie. — Wstrzymać się to jednak
 bo drobni książęta Sejmów składali całej Polce nie-
 mogli, a w krainie swojej mieli tylko Ljard, więc
 jakiś znaczenie — odbywały się one, tradycyja nie-
 Łączyła, czekając lepszych czasów. Przy książce jego
 urzędniczy i zawsze Biskup składali zjazd, więc to się
 działo colloquium, a jeśli było i Rycerstwo, w tedy
 więc proste były, colloquium generale. — nieraz dwa księżstwa
 zbieżaty się na Ljard taki, przed miotem ich ustawy i
 Sądownictwo. Prywatny i polityczny przy elekcyi książąt.
 Gdy zaś Polska wracała do różniwej swej części Ljardy
 te knieziaty się w czoło Polityczne — Łukawy, Sądowi-
 two jednakże nie stawiały im się odrębnie.

Sejm w Diebniej Polskiej okrykuje królem Przenyśtaawa.
 22 kwiecień 1296 Sejm zebrany w Poznaniu okrykuje królem
 Łukawskiego Ło kielka. Po rozmaitych przejściach Diebny
 ten i waleczny Cztwierć odbudował zjednoczenie się Polki.

1331 r. zwotał Sejm powszechny. Którym wyspy stał do Chęci
w 151 lat po kamieńszowskim. (1180 r.) jednakże nie wyspy
ziemię Bolesławowe miał pod swoją władzą.

" Trajcyja odżyła - ale jakże wspaniała! -

" w Łęczy (1180) stanowił się prawo powstrzymujące gwałty

" urządzające starobności dla kraju, w Chęcinach już

" zgromadzenie prawodawcze i polityczne. - Którym

" datowały walne, naradzał się z narodem o wojnie

" z Krzyżakami, wydawał różne rozporządzenia, ordy-

" nationes et edicta. Syna swoje namiętnikiem w Łęczy

" kreował, z gnił wieniec z kamienia, niegodnego

" Dodał na wiecach, na zjazdach zasiadali sami

" Comites, rajcy (t.j. urzędnicy). Lokietek do Chęcin

" gromadzi i drobniejszego Rycerstwo, które do tej

" wiek cały pracowało w pewnej zaleźności od Państwa

" stawiał przed sobą równości prawodawczych

" tego stanu Rycerskiego. - Zastawiał na to przed

" wojownik wiewiat. co wark " wojownik " będący oby-

" waletem - nieidzie za tem aby dżięszy " żołdak " mogą

" równać się - z owoczesnym wojakiem - nieboby kto dżię-

" szego żołtaka postawił w sejmie - nieboby przytłacz-

" w ostatniej chwili na wieniec Arasimskim 1818 r.

" gdy był w siłę sejmowym. -

" Łokietek, kamieński jak i Bolesław

" Chrobry, byli po niekąd Dyktatorami Polski -

" urządzali Państwo. - ale exuli potrzeba poparcia,

"

7. A kimże ono jeżeli nie w Warszawie. Królowi ci
 mogli wale, nie mogli wstępnego - gdyby byli porpu-
 litami despotami, się wole, się jubet - Stat pro
 ratione voluntas. - gdyby byli takimi nikczemni-
 kami, a nie Królami Polskimi - po co by byli by
 im Sejmy? - Przymus by to by doszedł - nie by to
 jednak tego - Męciwość i rozum wskazywały inne dro-
 gi, dla tego też potomni uznali a nieb męciwość,
 rozum i pomyślnie z tego dla Narodu wyniki -
 wólcizny lud do dziś ich ceni, zwłk wólcizni, bo
 w istocie takimi byli - nie mieli nie podobnego 'o
 Absolutarzu XVIII i XIX w^o przeważnie „dla i mę-
 cku” - wólcizni. Co to za różnica między Lokiet-
 kiem i Kaziemierzem? Ci byli Synowie, Ojczyźni - a
 tamci Filozofy w znaczeniu Chłopskim. (a)
 „Sejmowanie było nie raz za wskazaniami Królewskimi,
 „Było najwyższą Radą po nad Władzą Królewską,
 „ale w Warszawie - bo dopiero miata się rozwijać
 „prawdawnej nabrać mowy. Królowie to uznają -
 bo Lwoty's Sejmy - wale na nich mogli, jako dyktu-
 torzy - nie wszystko jednak. —

1331 r. Sejm conventus omnium Terrarum. Tę Królową

a) Chłop Polski bractwami rozumie i pojmuje pod wyrazem „
 „Filozof” najbezczelniejszego charakteru Oświeceni, niegodziwość
 urobiono — /

Składali go Prataw, urzędnicy (barones) i Rycerstwo
 1347 Sejm w Wislicy. ogromny to powrzeszny - cacki
 prawodawcy. Byli na nim Biskupi, wojewodowie,
 kasztelan, urzędnicy i dygnitarze ziem wszystkich.
 Sejm Chreński, celem jego było uchwalenie podatku na
 wojnę z Krzyżakami; - główny powód uchwalenia sejmu
 „podatki” i „wojny” - za Kazimierza, „prawodawcą
 tym jawnie Sejm wislicki kwotany zostad, poprzednie
 odbywały się sejmy a raziej dżaziej osobny Polan, gębny
 Krakowian. -
 „Sejmowa za Kazimierza II było kitta, z woty and on p
 w uroczystych chwilaach, kiedy potrzebował kasignosi
 zdania całego narodu, postanowieniom nadei kitta
 uroczysty.”

Za Leodwika składali w koszykach za Sejm uwarai nie
 można - był to rodzaj stanowczej delegacji do nośnej
 jednaki - kwit zapewnit sobie nastęstwo na tron
 Polski jejnej z cōrek swoich. Wziasny uktad, pakt
 na nastęstwa - zarazem poroznit ustęstwa podatkowe.
 Od tąd nie mógł już natknać się żadnego
 podatku, i prawo to korac spadło na Sejm, to jest
 na sam naród. - Stex to z tąd wynikło jereusia
 lekku wiślanych pisarzy. - a czy Stuszenie? -
 Duchowieństwo już posiadało ogromne dobra i wy-
 tarmato się z pod podatkowania -

Rycerstwo miało sobie nadane ziemie, lecz

naśmiania te były tak nie oznaczone i nie pewne, że nie
mogło stanowczo powiedzieć co moje, co twoje -
Skoro z Tanów doświadczyły podatków, dowód, że te były
wiadome poniesione i ilosci ich oznaczona -
Ze zaś Rycerstwo niewiedzieli ostatecznie co miało -
dawać w w owej ostatecznej - wojnie Koleskiej - Ktos' h'nie
przekazywanej a nie rzetelnie, za Zygmunta I. -

O co w niej szło? - O ubezpieczenie własności, kiedy
po tylu latach po Ludwiku, niewiedzieli nikt co było
jego własności, tem mniej mógł wiedzieć za Lud-
wika - Za Kazimierza w^o dopiero Rodkiny rozsia-
ły się po rozmaitych dobrach - co kto posiadał było
jego i nie jego - podatki jednak nadsyłane ptacii
musiał opłacić osobistej Skarbnicy - ile miało ptacii
i z czego? Musiały one być niezliczone, gdy posta-
wili Rycerstwo warunk - Ludwik takowy przyjął.
Leż dwa grosze z Tana, nie były dzisiejszymi dwu
groszami miedzi'anemi, nazwa jedna, wartość in-
na o przeszło 60 razy wyższą - a gdy przecież miało
nie równie wysoką wartość wtedy jak po odkryciu Ame-
ryki, wypadła z tego że na czasy Ludwika oznacze-
nie stopy podatkowej miało zupełnie inne znaczenie.
Dlatego Dabce przekonają, że nie po 2 grosze z Tana

ale nie równie wypisze podatk. Rycerstwo posiada
 z Ziemi, uchwalane na Sejmach przez to samo
 Rycerstwo. — a ostatemności okazał się że na 14000
 mil. kwadratowych, toż Rycerstwo Szlachty posiada
 ta tylko 2100 m. a i na nim ciężły wszelkie
 podatki krajowe. Z postępem czasów wypadki
 się miewały bo i sprawy zawikłane umiały
 się także, a Ziemi Szlachty nie przybywało —
 dochody stosunkowo do potrzeb publicznych nie
 podnosiły się — nie dziwna więc że nastawał
 brak. — Pyta jedena chwila w kraju naszego
 temu zaradzić? — Reformacya — odpi? Duchowień-
 stwa potowa Ziemi Polskiej, wiszący miato je
 nads potowa — rozwał? to chyba Chłopska na
 własność? i natychmiast ston? zły? kłótni
 by się w potęgi — Pyty to klasy dygnimienta Augusta
 nie śmiał dotknąć się tej ogromnej Reformy —
 wielka szkoda! — we dwiesięć lat po nim doko-
 nali tego wrogi nasze — to też oni stoją siła
 biega, nasza — Gdzie Hierarchia? gdzie jej ogromne
 mienie? — Gdzie Ko? — gdzie niepodległości nasza?
 Brak patriotyzmu nie w Rycerstwie był za
 czasów Ludwika lecz w Duchowieństwie. — jak i

poźniej.

w bezkrólewiu po Ludwiku zdojrzata wolność Narodu.
Przez lat dwa formy się wyrobity, lecz uchwał jak
Późni nie wytwarzają w tym sposobie jak 1180 r. lub
poźniej za drobnych księząt. Są osobne władze
Świeckie uwiadaniujące o tem co Naród postanowi.
a mianowicie Król wytaszał uchwały przez ciceroniki.
Tak jak wzywał na Kjarę przez Wini, Dali przez
uniwersaty.

"Wybraniem Władysława Jagielly i przywróceniem
do siebie Litwy Naród Polski uwinął Dzieło. Nigdy
wiecej Sejnowanie Świećniejszego rezultatu nie przy-
niósł. Na Władysława Jagielly co raz wspomina-
lej rozciągają się Sejny." Trwały one przed tem
lub w trzy dzień jeden, lub w najwiecej dni kilka.
Dziś nie tylko sesyjny, ale sejnyje całe Rycerstwo.
Obok Senatu z urzędników mianowanych przez
Króla tworzącego się, zachowało początki Sejmiku poselskiego
wzrostu jedne dawnych Działów Polski, zostają przy-
kimiastu imie dostają się do Senatu. nowe zaś
nastają odpowiednie potrzeby władzy wykonawczej
w Państwie. i tak kancelarzy iłoi iuknie, zbiera się
we dworach - wojewodowie i kasztelanowie dawni rządcy
Powiatów

Zostają, w miejsce ich wszeist nowy podziest
 Administracyi ny Powiatów i nowi urzędnicy
 w Państwie — Starośa, wykonawca woli ustawy
 Prawodawcy i Rządzący.

Wojewodowie, kasztelanowie są to najstarszy
 w Wojsku, owoczesnym — w Rycerstwie piśniej
 gdy nastąpi Wojsko Stare, zwanem Pospolite Ru-
 szenie. To też wojewodów, kasztelanów jako daw-
 nych urzędników swoich mianowali król i
 ostatnie Czasy i zasiadali oni do Senatu
 jak od najdawniejszych — gdy stawali z jasy
 i narady zwotani przez Parującego, choć
 w Ład Senatowi jeszcze nie nazywali. —

„ Naród dojrzaty sam to pojmuje, że w jego
 „ losach wiele się odmieniło, że nie jest ziemią
 „ ale całym wielkim narodem. Instynktem.
 „ potrzeba, miarkuje u mu robie' wypadu. Tak
 „ u nas zawsze szedł obyczaj na równi z tem
 „ co się wyrobiło w życiu, przyjął jada zasada
 „ tak się blisko w jednej chwili stawiała nowym
 „ kurczajem, że najbystrejszy w krok nie odróżni-
 „ jej od starego prawa. Nie ożwiwego, wolności
 „ nasza rozwinęła się logicznie. „ Niech mi kto pokaze

jaki nowy dworzaj wynikły - z niewoli? -

Do nad Rzecznymi dawnymi oddzielnymi ziem, stać za Władystawa Jagiełły jedną wielką Rząd Państwa i Korony. Senat - nowy. Rządy ziem to Sejmiki: na nich ma głos nie tylko dawny urządnik, ale i Rycerstwo całego ziem, województwa. Do Senatu w chorąg, Biskup, wojewodowie i kasztelan; lecz ci nie wszyscy, częściej niekiedy tylko wzywana - należa, w potowcie do Senatu w potowcie do Rycerstwa - gdy ich król wzywa kiedy niekiedy - siadają na drązkach - po za innymi, to „drązkowi” kasztelanowie, porównać by ich można z teraźniejszym „Pairschub” - gdy Senat stawia opór, czy Szka Parów, Panów i t.p.

Rząd niemał nowych członków według swojej myśli członków nowych. - Szybko przerywanych „Pairschub” i projekt uchwały Rządowej w tedy bywa nie Lawadnie przyjętym - Czy u nas kasztelanowie „Drązkow” dość szybko przerywani tak, nie Stężyli do czegoś podobnego? Gdy król potrzebował na swoim postawie wyli ich w tedy na posiedzenia nie używał? Stanowisko pisarzy i Sekretarzy Dworu (Krolowski) nie równie było wyisłe od owych „Drązkow” - Lecz to grają oni wysołą rolę na Sejmikach dawnych Wicest,

1404 r. pierwszy raz takie Sejmiki się groma-
dzą, gdy szło o wykupienie Ziemi Dobrzyńskiej
od krzyżaków. Żadna ziemia nie była u nas
„wtasnościs, „dziejczyna” króla, lecz kraju. To też
kraj na wykupno jej tożyci być powinien.

Powołat więc król Rycurstwo na Sejmiki ażeby
obraty Postoi, celem uchwalenia podatku na wykup
Ziemi Dobrzyńskiej. Pierwszy to Sejm który
utworzył Szkołę odpowiednich Poselskich Zebrał się
w nowym Miście Korczynie 1404. roku. —

Moc uchwalenia Podatków, Rycurstwo co raz
większem prawem wchodzi do Sejmu. Jednak
po tym Sejmie, wraca wszystko do dawnego
składu Szkoły Poselskiej do narad niewywołanych
Sejmy z nowo ograniczają się do narad Senatu.

Dotąd więc Sejmy były główne 4 z Rycurstwem

- 1° Za Kazimierza Sprawiedliwego 1180 r. Łęczycki
- 2° Za Łokietka r. 1331. Chełmiński
- 3° Za Kazimierza W^o 1347. Wiślicki.
- 4° Za Władysława Jagiełły 1404. Korczyński. —

Sejmy tak nazywać się mogące Senackie reorga-
nizacja się według potrzeby — odpada od nich
część wtajemniczonych, bo sądy Sejmowe
trwały do ostatnich czasów, owa zaś odpada
część łowiec, Roki walne, colloquia generalia. —

Sejmy prawoli staja się prawodawczemi, budżetowemi, politycznemi, wojennemi - trwają jednakże krótko, i dla tego ogólnem Sądownictwem zajmować się nie mogą. Kostają tylko sprawy stanu i najważniejsze przy Tronie inne sprawy sądowe które później z nową rozpadają się na dwore, Miast, włościan Dóbr Słotowych i narodowych Kostają przy Tronie jako to Sądy kasowne i Referendarskie, do Spraw kurlandzkich a osobno Dóbr Liemskich Szlachty te mają Trybunaty najwyższe Koronne i Litewskie. Duchowieństwo nie zapominać o sobie ponieważ posiada w Liemni większą część Polski, ma więc udział w potowie w Trybunatach, w Sądzie za Dawnym i Referendarskim, bo w nich zawsze jeden świecki drugi Duchowny Dygnitarz.

Roki, Rokki kiedyś Sądy główne spierały na Sądy po Liemniach - ale na prozaku Perrowanin Rodking Sazubowski wysoko Słoty co przetrwało do czasów Zygmunta Augusta, gdy rzec o Trybunatach na plac weszła.

Od grodów, Sądów Liemskich w sprawach Szlachty przypuszczają idą na wieca. To jest roki walne, występek na lotadze sądowa, mająca, jurysdykcja, w kilku

razem Województwach. Kasiadaja, na wiecach
 wojewodowie i urzędnicy - dawni Comites. Sprawy
 od wieców tych (do czasu ustanowienia Trybu-
 nali Sądzi na Sejmach Król. nie musiano
 jednakże było spraw wiele gdy z lat obszer-
 nego Państwa nadchodziło odsadzano a se-
 nacie przez dni kilka trwającego Sejmu.

„ Tak więc powstają trzy instancje Sądów
 od czasów władzy króla Jagielly do blisko końca
 panowania Zygmunta Augusta Króla.

„ gdy dawniej (za Piastów) było ich tylko dwa
 „ Sejmy potrzebne mniej potrzebne ciężkie
 „ mogły być więc zgromadzać się rzadziej, bo i
 „ Sądowi oni, powinni się przyjąć na siebie uc-
 „ ca, - gdyby nie to nowe życie, owtadniając
 „ Polskę za Jagiellońskich czasów. Król ich
 „ ciat wszystko robił sam, a wszystkiemu
 „ stawał się nie miał tajemnic, obradował
 „ swobodnie. Ciągłe po wszystkich stronach
 „ widział Sejmy. Gromadzą się nie tylko całej
 „ Korony ale i miejscowe, prowincjonalne.
 „ Wszystkie porusza Sztachta i wojna zewnątr-
 „ i stosunki z Litwą, sprawy z Cesarzem lub

Lub z Nakonem Wówczas w Polsce jeszcze widać było odrębność dwa wielkich potów kraju: Krakowa i Gniezna, Chrobacy i Starej Polski resztek pionierów w jaśnie.

Przybyła i trzecia odrębność jeszcze nie zlaną Litwą wyrabiać jej się trzeba było. Opór miejscowy należało powoli zlagadzać, wytrwać i mądrze — bez gwałtów bez nawiązań, uznaniem tylko własnego i z obopólnego dobra, — przywiązać zmiękczenia i przekonania, nie z szaleńcych wybryków. — Co to za różnica dziatania przodków naszych z Litwą, porównujemy z Anglików z Irlandyją, gdzie sto lat niesłychanych gwałtów, nie przekonaty narodu, wywaraty tylko nie nawisnąć, dżes odbijając się na Anglię, tak żywo jak w pierwszych latach podboju!

„Bywały Mało Polski i wielko Polskie Sejmy i Zjazdy.
 „bywały i ogólne. Tym króć wyznaczał wyznaczał
 „miejsca na pograniczu dawnych Państw Krakowa
 „i Gniezna — w Sieradzu, w Piotrkowie, czasem w Łę-
 „kach. Sejmy prowincjonalne bywały na różnych
 „miejscach to Niepotomicach, w Korczyni, w Sando-
 „mierzu, w Kole. Zgoda była tak dobra, że nie raz
 „Sejmy te prowincjonalne Stanowity w materjach do-
 „tyczających całego kraju: gdy np. szło o zapobieżenie jakiemu

- „nieszczęściu, a trzeba było przedkiej Rady.
- „Gdy Witold zabiegat o koronę Litewską Sejm
- „Mato Polski wkorczył radził, a wielko Polanie o
- „się nie gniewali, okazali że bracia stano, za
- „prawem korony Polskiej jako przynależny. W
- „wie z resztą Witolda, Mato Polska więcej intere
- „sowania była, w Zakęcie to ona przeprowadze
- „głównie wybór dynastji Litewskiej na Tom nas
- „Nareszcie ważna celna panowania Jagiello
- „Sejmowiaci' Kazyna Litwa, przyzwyczajają
- „powoli do urzędzeń i wolności Polskich, między
- „muze od korony Szlachty i Herby, a z ai
- „cacie nowe życie, nowe zasady, nowe prawo.
- „Sejm pierwszy Litewski z Koroną jest
- „1413 r. w Horodle Potem krew z krwi, t
- „Kroś, Sejmy Koronne gromadził nawet na
- „Litwie, odbywając na pograniczu, jak nie
- „gdy w Horodle, w mieście Rusi Koronnej, tak
- „1426 r. ów Sejm był w Brześciu na którym
- „Sprawy następstwa Bronu dla syna podwoi
- „Powaga Sejmów już była tak wielka że nawet

ich postanowieniem oprzeć się nie mógł.

W Łodzię karęczenie owo dla Syna które dali se-
natorowie w Przeszciu „Kdrapali” to król swego
nie chciał dotrzymać słowa. że zwolni Rycerstwo
z cię żarów.

„Kardynalne, elementarne prawo każdej wol-
ności, a więc i Polskiej – wolność osobista, wy-
robił Sejm w Sejdlu na to następstwo królewicza.
Widoczna więc że w Przeszciu król przyrzekł za-
bezpieczyć wolność osobistą – bo w istocie więzienia,
wyrokowania, mordy sądowe samowolne są ciu-
kiem, nad wszelakie miśki – to niewola! Stwierdzi-
wosc nasi „Kdrapali” przyrzeczenie dane w Przeszciu
królowi – to nie sło o ciężomy pieniążne, o swawole,
ale o to co człowiekowi najdroższe, bezpieczeństwo
osobiste – wolność działania, ruchu, nauki, roz-
woju umysłowego, był pomysłny za tem iżle sto-
wem i kępie – porównajmy był obywatela Stanów
Zjednoczonych, nawet Anglika – z bytem ludźmi nie-
szczęśliwych gdzie nie ma swobody i bezpieczeństwa
osobistego – a Tatwo zobaczymy jak to stan
jednych – i drugich – Polacy dobrze wtedy do niej
dojrzaliemi byli – wyskaki, że i dziś – kiedyż stracona
odkryta? –

Neminem captivabimus nisi jure victum.
 Wiadac' że dawniej widziemo nie przekonanym
 prawem. po 1813 r. przekrecono to podsta-
 wicznego bytu na owe: Neminem captivari
 permittimus nisi jure victum. To jest
 ja kadego byk mógł wziac' tylko nie dopus-
 cz, aby kto byk inny to czynił.

Różnica między oboma podstawami - jak
 niebo od ziemi. I tamtej' jestem bezpieczny
 do puki niczego przeciw prawu się nie opus-
 zczę i nie zostanę o to przekonany -
 I tej' choćbym był najczystszy, ulegam fan-
 tazy - i doświadczali tego najniebezpiecz-
 szosoby przykucie do tarcz i kasniatajace
 płac Łaski.

W. Saggiello nie potrzebuje się troszczyć o
 o to ścieżki, interesem Korony było zatrzymać
 dynastję Saggiellońską na tronie, i bojaźni
 więc jak by się kłóciło, nie ustępował, jakby
 się to pozornie kłóciło, żeby nie rozdrażniać
 Senatorów Koronnych, ale ustępstwem tem dawał
 potęgę idei narodowej organizując się wokoło

organizującej się wolności, kładącej dla siebie
prawnych rękojmni. — "Z resztą, Saszciwi Wągrzy
już od Czarów Andrzeja, kapłanów, mieli
swobodę i bezpieczeństwo osobiste, dobrze o tem
Polacy wiedzieli, będkie pod jednym z niemi dwu-
wika panowaniem. Akademia Krakowska nie
mniej mogła wpływać na umysły, a najbar-
dziej logiczne następstwo wypadków i rozwoju
swobody."

„nie słabość królów, nie ich niedotężenie, albo
dobra wola, jak dowodzili niektórzy Statysci Polscy resz-
tego wieku, nie wnikając w logiczny bieg wypadków,
ale właśnie ten sam logiczny ich bieg, całą
siłę przewodawczą w tonu Sejmowe przenosił.
Nawet nie byli to ruchwali postowie i nies-
fora młotkier, domagająca się ustępstwo na
Koronie, ale byli to dostojni Senatorowie, mężowie
zastrzeżeni narodowi na wszystkich Stanowiskach,
ci to wypraciali prawa, instytucje jako mężowie
dojrzałi, i 'zaciem' patrioci, a byli niemi Stawni
dostojni, wszyscy zyskujący za Władystawa Jagiełły,
i jego samego z pomiędzy nich niewyjmując.
Naród przez pośrednictwo najznakomitszych swoich

Synów urządzał nowe prawo społeczne, ogółem
 silniej wyrażając w jedności drugie cześci korony,
 i stanowił Sejm jak organ Sity i władzy,
 jako Symbol Majestatu narodowego.

Nowa epoka Instytucji nastaje z Pomocami
 Kazimierza Jagiellończyka.

"Długo to kilka latnie bezkrólewie, naród sam
 o sobie myśleć musi a więc naradzać się, z ję-
 dzać, Sejmować, rządzić się samemu. W końcu
 Kazimierz przyjmuje koronę" - naród nabiera
 doświadczenia. Dux Sejmy prawie ciągłe
 naród i król w bezustannej pracy. To jest sześciu-
 rakie Sejmy.

1ª Sejmy całej Korony odbywające się w Piotrkowie
 na pograniczu dwu ciast - Stawających Rb, żeby
 żadnej nie obrzucić.

2ª Sejmy wyłącznie Szlache Polskie.

3ª Sejmy wyłącznie Wielkie Polskie.

4ª Sejmy wyłącznie Litewskie.

5ª Sejmy poborowe czyli nadszadające podatki na ręk
 jeden, nie na dwa --

6ª Sejmy wspólne Litwy z Koroną.

nie należy tu dziwić temu życiu narodowemu.

W sąsiednich węgach dawniej jeszcze Naród w sprawach

podobny miał udział. Sasiedztwo, przykłada, wspólny
 Panujacy (Ludwik) z resztą potrzeba z natury rzeczy
 wyptywajaca, dawny kryzys, dojrzałość umysłów, zło-
 żyły się na rozwój instytucji będącej żywotną potrzebą
 narodu, przymuszono go nie raz wypadkami Dziejowemi
 samemu myśleć o sobie: był zdolnym rządzenia sobą.
 Z resztą Sejmy w rozległym kraju szły w pomoc Panu-
 jącemu żywotnie. Sam wszystko robić o wszystkiem wie-
 dzieć, o Zmianach w żywocie narodu wydobywających się
 z góry zawiadomionym był nie mógł - Muszą więc
 ze Liędzy Ziemią Sejmy szły mu w pomoc i w spó-
 tnie z nim nad powszechnem dobrem zabiegaty. Ekeku-
 cyja Praw Król miał w ręku, było to jego koniecznym
 obowiązkiem: nie Sejmowi winna jeżeli Król który zani-
 bał lub na przekór czynił swojej powinności, jak
 Jan Kazimierz - Ausci Sasi, lub najgorszy ze wszyst-
 kich ostatni. Sejmy nadużyciom władzy wykonawczej
 zabiegaty: i to na umyślną niegodziwość niepomogło.
 Za czasów jednak Jagiellońskich wiernych Sprawie Kraju,
 wiernych Ojczyźnie - miejsca to jednak nie miało. Król
 z Sejmem, ten z władzą wykonawczą szły zgodne, to
 też Szwabów pomysłowość istniała w Polsce. Na małe
 tu i owdzie niedogodności, niepodkopujące Sprawy wspólnej

rozładnie rzeczy biorąc narzekali nie ma - o co? -
 Sejmy podatkowe zlaty się Dalej z głównemi. Podatki
 nie były stałemi ciżbarami udzielały się według potrzeby.
 Poprzednio jeszcze gdy M^{te} Polska, M^{te} Polska miały swe
 osobne potrzeby i wypadki, składali Sejmy podatkowe
 osobno, a gdy szło o publiczne powszechne Sejmy k ratta-
 (daty je w pewności, że ani jedna ani druga i inna
 w tajemnicę - niemi się nie obraca. Sejmy były dworów
 cesi i kraju znoszą się przez osobne pory - kilku ich
 tylko wyprawianych od prowincji jednej do drugiej.
 Mniej Sejmów w Polskich, więcej Skato Polskich. Prosto
 lica Państwa w M^{te} Polne, bo mato polanie więcej wyro-
 bieni polityczne, więcej ruchliwa, więcej przyniękano
 do dawnych podań i zwyczajów, więcej ma życia i
 zapatu. Na Sejmy Litewsko Polskie zjeżdżali się oba
 narody i rozstrzygały sprawy wspólne. Litwa bożyła
 się z jeżdżając na te Sejmy, kustrzegata sobie swe
 skansowisko - jakby odrębne - a było w tedy ono tylko
 federacyjne.

1452. musiał Karimierz, król z Sejmu w Parzewie
 jechać do Lwowa, aby z tamtędy sprowadzić na ten
 Sejm posłów z Litwy. nie przybywali z Litwy
 posłowie z Ziemi, ale kilku wybranych. Jeszcze Sejmy
 z powołanymi posłami uorganizowanymi nie był.

lecz zbliżata się po temu chwila.

Do tej starej formy zachowania były — to co zwano się
po 1454r. Senatem ostatecznie, obradowano ^{przed tym rokiem} jako tym a
mianowicie Biskupi, Wojewodowie, Kasztelanowie, ministrowie,
dygnitarze i Sekretarze Królewscy, jak up obecnie Senat
Petersburski: — „Przechwata się jednak i starodawna
forma malej Ścisłoniejszej Rady, inter presentes z doby
po krzywoustym:” — możnaby to ocenić jak up dżiejsejsze
„Rady Tajne” — do spraw pilnych, bieżących:

„Wtem nagle wielki wypadek, poddania się Ziemi
Pomorskiej (z pod krzyżaków) Kaziimirzowi i Polsce
„potwierdza nowym grzmołem jedyną narodowości Polak
„i obudza Zapach.” — Król zwołuje Radę na której
rozmaite zachodzą sprawy, każdy odpowiada o siebie
nie od Ziemi jeszcze — lub wojewódzów: Król przyjął
poddanie się, i rozpoczęt ostateczną wojnę z Zakonem
w przód słubuje rycerstwu jednakże, że nie będzie wno-
sił ani żadnej nowej ustawy, ani nakazę polity-
tych Ruszeń bez poradzenia się całego Stanu Rycer-
skiego powołanego na Sejmiki. „Sejmików moc wszyst-
kie (1454. — 1466) koleje bojarnej się wojny Rycersko
kontroluje, o wszystkich środkach Stanowi.” —
Tak więc skoro Królestwo Polskie powiększonem zostało

wzięto mocniej szę, jedność w cześciach Szwab. to
było w naturze rzeczy, w całym popędzie dwukrotnego
życia narodu - odwiecznego powiedział tym
przypuszczałem nawet że węgry instytucję są
podobne w liści od Słowian, których kraje upa-
nowawszy między niemi osiedli. -

1454. Kazimierz Jagiellończyk, w Nieszawie
zapewnił Statutem swoim: „Pollicemur quod
nullas novas Constitutiones faciemus, neque
Terrigenis ad bellum moveri mandabimus
absq. conventionne communi in singulis locis
instituenda.

Gdy po wojnie 1468 r. Król na Sejmach osobno
Stało Polskim w wiskiej, osobno na Walce Polskim
w kole domagał się od Rycerstwa podatku na
sptalenie długów na wojne Kazimierzowych, odpo-
wiedzią mu, że podatek uchwalonym był może
jedynie na wspólnym całej korony Sejmie i przez
Posłów z województw i Ziemi wystających. wskazy-
potrzeba pieniędzy Rządowi z niewala je do odar-
taria są to narodu - a przed to chwila odwołania
są, już dawno dążyć do narodu, lub miał w po-
daniach, Kazimierzowych są instytucja, to. Cieszył się
to za naszych czasów np. we Francji 1789r. w Austrii

po wojnie włoskiej, po Austrii żeby się tego był nawet spodziewał, było rządził tamtem po ministerjum Skwar-
zemberga był od czegoś podobnego Dalekim. Lech
kolej rzeczy jest taka.

Zwołat Karimierz Sejm walny do Piotrkowa.
chciał, aby tak z 18^u jak z 18^u Polski, że wszyscy
województw przypisali Postowie, którzyby mieli mieć
od braci zezwolić na pobór - iż by się potem już
drugim niewymawiał. Domagali się tutaj Postowie
aby każdy Sejm obestany był Postanui, ani prawo
żadne bez nich kowane. „Ostatni to już Akt samu-
władztwa Narodu, Uorganizowała się Izba Poselska
i do niej co raz więcej przechodziła Siła Sejmu, potęga
prawodawcza nie zatrzymuje się w Senacie Izbie no-
minowanej przez Króla, ale przechyla się do Postów
Izby wybieranej przez Naród. Nowość widoku ude-
rza umysły! - Kalimusz Włoch, niedawno przybyły
do Polski, nauczył Synów Królewskich, usposabia
Dona Olbrachta, aby Izba Poselska, zatrać, aby ją
bez niej obywat. Zdaje mu się, że głów wolno wy-
branych będzie Rządźto, Rk^o musi się rozszerzać,
patryotyzm pójść na rozstajne Drogi. „Posty Niem-
skie zatrać, mówi do Króla, bo niedawno nastali:

„a tylko do schwyty pobożni należeli, teraz sobie
 „wskrytko przypytaszają, żeby się podług ich woli
 „dłciato, a lieber być, mieli dla formy.” Wziął on i
 więcej ten poprzednik Szlachawela, bo i o wygubie
 niu Szlachty nastrozał, o schwycenie bezpośred-
 niej wtańczy i t. p. (a) Dobrze późniejsi wybieralni
 królowie wyucyli się tej instrukcyi przewrotnego
 łotcha - czyhać się i porównywać ich czyny - co
 to za uderzające podobieństwo!
 Jednakże „za króla Olbrachta - poginął Szlachta.
 Pamięć pozostała w przystawie, że uczeń radny
 był pojsi za wskazówkę nauki ciela - ale się
 nie udało, a Łacni Jagiellonowie porzuci Szlachet-
 niejszą drogę. Jednakże owa Bukowińska wypra-
 wa nie wygasła w pamięci - narodu, i kto wie
 czy w tedy gdy całe Rycerstwo zebraniem zostało
 pod Lwowem za Zygmunta I. i także w celu
 wyprawy na Łotwę na ową Bukowinę - czy nie-
 jednemu nie przyszło na myśl wtedy owo wspom-
 nienie Jana Olbrachta - owe tajemnicze cele, o które
 jednakże króla Zygmunta obwinia nigdy nie moż-
 na, czy to nie były to dawne były czasy 1499
 Las Bukowiny. 15 F. 8 r. - nie jeden mógł żyć jeszcze

i przypominai. Gdy nawet Kalimach miał naj-
 lepsze widoki, były one xawsze stroniemiemi, albowi-
 to dale potęgi narodu, nie mogła iść zgodnie razem?
 Dobrym Dalej jako to król osobicie jako wstała
 Pravidawca, Wykonawca, Sądowca, Rozdawca,
 Nominauyca, i w ogóle Kierowca - miał wstała
 niewielkiej mądrości trzeba było, aby jej rozsądnie
 i z dobrem ogólnym użyć. Trzeba się było tylko u-
 mieć pozbyci niewczesnych kachianek samowład-
 twa. — Z resztą dobrze powiedziانو: „nie zwraca
 „nikt. Rzeki z upściu w morze do Koryta”.
 „Trzydzięty San Ostrorog nie bał się Sęby Podstępy
 i wnosił tylko żeby zamiast Włóć, owych Colloquia
 generalia, ustanowić osobny Sejm co rok odbywać się
 mający, na który mogłyby iść nagoni od ziem i
 województw.” — San Ostracht z razu
 widau że od niewczesnej nauki odstąpił, bo w 4^{ty} lata
 po wstąpieniu na tron, w r. 1496 miejsca Sejmikom
 na obieranie Postów na Sejm prawem obecnem wyzna-
 czył; w trzy lata po śmierci Kalimacha (1496) dopiero
 Zamiany jego miały być dokonane w owy Budowanie:
 nie udaty się. Wiedziانو dobrze wtedy w kraju, czego to
 Króla

(a) Dobrze części przewrotnych nauk wtocha w Hist. Lit. P. Wisłowieckiego.

obmierzty w łoch nauczał, a do tego w jakimś był
taskach, nie nawilżonym prosto powszechnie.

Czy i Aleksander chciał się wytamować na naukę,
Kalińska z pod kontroli Sejmu? Był
może, jednakże ustawa Sejmu Radomskiego 1808
ze deinceps futuris temporibus perpetuis, nihil
novi constitui debeat per Nos et successores
nostros sine communi consiliorum et nunti-
orum consensu.

Od tam zaczęła się dwa Stany Senatorski
i Rycerski; oba wyszły i wychodzi ciągle ze
Starych - Tamże do Dawna Rada - z urzędników
zwoływana mianowanych przez Króla, represen-
tuje starszyzna, a zaś reprezentują całą Narod-

" Sejm Polski Koronny składa się od tam, ze
Przech Stanów, a z dwu Dzb. - Stany są:

1. Królewski, 2. Senatorski 3. Rycerski.

Dzby w Sejmie 1. Senatorska. 2. Poselska. - Nie róno
ne one liczba, lecz równe znaczenie, dostoj-
ność, władza. Władza, lecz każda z nich ma
w innem obszarze. Poselska w Sejmie ustawodawcza
Król całą wykonawczą, Senat dworzec, wyko-
nawczą. Stanu Rycerskiego jest wille bysiej
Senatorów wybranych i mianowanych przez Króla
(a) Koto miliona obywateli lub więcej.

około 100, i Król sam jeden, ale to główna osoba,
 nadaje ton wszystkiemu, składa Sejmy, zawołuje
 Pospolite Ruszenie i stawając sam na onego Czele
 obejmuje natychmiast Samowładztwo - Dyktatura. Do-
 wodzi w boju tak tymże Pospolitem Ruszeniem, jak
 w czasie zwykłym kawalerskim wojskiem, rozkazuje Urzęda
 w całej władzy swej wykonawczej i na Senatorów on
 sam wybiera. Kazny Król wy mianuje również kaznych
 niegodziwych jak najniegodziwszych. A w tak ogromnej
 ilości Szlachty nie trudno takich po swej myśli, zach-
 ciankach i celach wynaleźć! (a) Wy dobywali też, niechże
 się kto dziwi wynikającym z tego zawikłaniom.

„Osoba jedna ale bez niej za nie cały mechanizm
 „narodowy.” „Słupi ludzie plekli, że Król Polski
 był bez władzy.” „Dla tego trzy Stany tworzą Sejm
 „walny Koronny, (arystokracja), bo prawo uchwalać się
 „przez trzy Stany a dwie Izby.” „ustawiają, a nadają
 prawo - „Król jest dla państwa, musi być na każdej
 „Sessyi Sejmowej, kiedy przychodzi - zagajają one -

(a) Za Poniedziałek doświadczył na Sejmie ażeby pojąć o raku,
 że jaki Pan taki Pluga. Jednakże i on raku pewnego nie mógł wy-
 nięść z podziwienia: „mój kasztelanie odzwat się na pokojach do
 senatora swego wybra, - znam swoje potoczne majątkowe, prawie żadne
 a jednak wiem, że nie zmiernie wystawnie i kurnie żyjesz - jakimże
 to dziej się sposobem? - Na to bez zająknięcia odpowiada zagadnięty. -
 „Arte et ingenio no to pít roku mówi Król, Ingenio et arte -
 „tróćter Anno medico. jakżeż drugie? - i odpowiedź melna tróćter, allora parte.

Kiedy wychodzi, posiedzenie się przerywa. Król
 „sędzi” (z Senatem) na Sejmach.
 „Communis consensus, to znaczy wspólne wszy-
 „kie obradowanie i wszystkich wspólne uchwa-
 „lenie. Król nie potrzebował na prawie kłasi-
 „swej sankcji, szedł za uchwałę, narodu, na-
 „sejmie miał głos, stanow go lub nie, prawda
 „nasze sprawy jednomyślnością, bez głosowania
 „Zgoda! Zgoda! Zauważam” bo wszyscy na jedno się
 „Zgadali” porozumiewali się w piwni ze sobą,
 na sejmach prowin cionarych osobne składających
 się na sesji Sejmowej. — „Communis consensus
 „nie znaczy, Prosi Prosi, tego żeby prywatny
 „pojedynczy głos miał prawo obalać praw-
 „Sejmowe, wszystkich — tylko usankcjonował
 „Zasadę, że teraz jest Sejm z dwóch Szlachtych
 „Stanów, Król bowiem zasiadał na Tronie
 „wśród Szlachty Senatorskiej.

Jedyną tylko Sejm w Przemyśle odbywały się
 we dwu Stanach i we dwu Szlachach. —

Były Sejmy konwokacyjne i Elekcyjne
 Których dalej, następuje mi się myśl, i nie chcę
 ich poruszać. Dodać za poparciem wypisanych wyobra-
 żeń z czasów Pomysłowości, nie pisano Skrajów, ale

ale Cenzorowano je, tak samo jak w grze Cenzorowanego,
 kto dat do tego assumpt, ocywiście najbardziej w tym
 interesowany, Sam Król! - wiedział dobrze jakim był
 Nieprzyjacielem Ojczyzny, a był dość przewrotnym, że
 chęć zagmatwać o swych wyunościach niegodziwych
 wyobrażenia, nie mogąc na tego lub owego wspierac-
 nego je Zwalic - zwałat na przesłość, na insydekis
 na Laski, na poprzedników swoich, na wron najgorzej
 wychodził Zygmunt III. - Ocy dla tego że świadniat
 kolumny swojej przed oczyma Ojczyzny najzapetniej
 do Poniatowskiego niepodobnej! - Ludzie nawet za mi-
 osłotomieni okropniewianii wypadków za Stanisława
 Augusta, dali się złapać w siła umysłowe i po-
 dziecinne zwałali kłaski obecne na powody przesz-
 te, nawet już zamartw. To Zygmunta III. bierność!
 upór, to Jeremia, to Skarbka, to jej Szalenstwo i nie-
 Rząd, to tak zwani, Panowie, to niewola Chłopów,
 to upadek miast, miaty być przyczyną wszelkiego
 złego! - nawet pieniatwo - wszystkie widzieli zdala
 lecz nie widzieli nic - co się koto niź dzieje, nawet tego
 że mimowolnie staję się odgłosem złego, zgubnem na
 umysłach przyszłych pokoleń. A niź Sejm konny pod
 Liwowem, to Pokorz, to Fryderyk, Kokoza wojna! -

"Sześciu. "Rokosz" gdzieś brze domowe wojna? a Rokosz
 wotasiuie znaczy "wojna domowa" - nie było jej a
 wiec i Rokoszu nie było. - Lecz deklamacja opowiada
 potrzebę - Poniatowskiego - i w skrypcie fałszywe wyobra-
 żenie o rzeczy fałszem w ocy uderzającym.
 Ze pierwszy z myśli, - t.j. pierwszy może nie pod
 względem Dziejopisarstwa - ale pierwszy pod względem
 umieszczenia wypadku Dziejowisk. - Bartoszewicz
 rzeczy z wotasiuiego punktu zwrót uwagi, i im wyka-
 zat wotasiuie, prawe, i prawdziwe rzeczy, - przede-
 nie tylko powtarzam bez zmiany, jego pojęcia i roz-
 mowań, bo zdolności są wyprowadzić wnioski
 z mianowit, na jakie wprowadzono je w czas on
 obchodnych i mierzenia na koniec ostatniego króla. -
 Czas wielki, aby swoje pojmowali rzeczy - prawdziwie
 do nam do ludzkich ciał, iż interesem tak jak było
 Poniatowskiego zagmatwaniem wyobrażeń. - gdzie o ich
 oświecenie - o prawe pojęcia. -
 Ze zaś w porządku opisywania Sejmów wypadki
 pod Leżanem. Stanowią pewien rodzaj przesile-
 nia, wypadka nie co więcej o niż powiedzieć. -
 Czy zwyczajne prozopolite Ruszenie przeciw wotasiu -
 było z jądrem? - nie, czy było Sejmem? - nie
 Czy było Rokoszem? - nie. Pro' L'gard, Sejm a miano-
 wić "Rokosz" mają, zupełnie inne daty i następstwa

45.
Wtasiowie wypadk ten dziejowy - takuickiej nie ma
natury, a wszystkie nadawane mu, są po prostu na-
ciągane - fałszywe. -

Wygumant t. chociaż to król raceny między królami
ocuzat się po nimu przysięgi wykonanej przy kor-
nacy 1507 r. że wykona wszelkie rozkazy zgodnie
z przodków jego przez naród wyjednane, a jedynk
ocuzat się, nie spełniać nie chcą. aż dopiero
wypadki pod Lwowem skusiły go do tego. -

Jan Olbracht zgodził się 1496 r. przysłać na
sejm po dwu Postów z każdego Powiatu dla umówie-
nia podatków na wojnę przeciw Mistrzowi Krzyżackie-
mu. Wtedy uchwały mają na czele, że Stany za-
zgodzą, Przetatów, Baronów (urzędników głównych w Lwowie
i w Senacie) i Postów Liemskich.

W r. 1499. J. Olbracht przypieczętował sejmiki przed wojną
składając, na które miejsca wyznaczono W. Piotrowa i
w W. Polce.

Aleksander 1504 r. wyraził niechęć już prawem
w Radomiu przysłać Postów na sejm i bez Rad
i Postów ani podatków nadawane, ani ustawy pisane
ani wojna wypowiedziana być może, i bez ich zgody
byłoby za Stanów nie było nieuczyni do ich R. dotyka.

Łygmunt I. lubo na Koronacyi 1507r. w Krakowie
zaprzysiężył na prawa i przywileje (t.j. rehojne
Swobod) Narodu, i lubo Narod ustawie dyplom na
stę o iż exekucyjs — nie wydał jednak Łygmunt
Rząd Swobody przypuszc.

Zaczynał wprawdzie 1513 niejakie uskupstwa
wprowadzał, lecz dopiero po wypadku gw. de Luvu
r. 1537. — ostatecznie wprowadził Statut Altkonu
o Postach na sej'm 1538 r. w rok po „sejmie
konnym” jak go „stuszenie narwa” miżna — a
nigdy „Rokoszem” — nie wynika ani wojna domo-
wa z niego, ani żadna gwałtowna zmiana
libyerna — ani powstanie — słowem „Rokosze” jest
w tej mierze absurdum, to nie wynika co by
gwałtem paskniało. Ale sobie łacy i oacy ludzie
czy to duchowni czy świeccy — ubierali w język
osobistej „groźby” — to i owe — coż to może
obekwici? kto chce nieś wzię za niemi owym
biegim — Czacki oburzał się na ten wypadek
Olejowy — lecz czy Stuszenie? — Prawnie jak on
powinien był lepiej rzeczy oceniać, — czyż to może
było holdem poddanego Caryzmowi? — Co prze-
stano wadzić? — to Zbrodnia! — i Zbrodnia
Złoty — lecz Krótko widzącego człowieka.

34.
Otoż i Łygmuntowi narzekiwali się wykonać dowoły
Kalińska — „Znieść nie dawno wprowadzonych Postoi
na Sejmie” — I to dziwna Chciał tego Olbracht i prze-
ciw nie poszerzył podstawy Reprezentacji, narodowej.
Chciał Aleksander — i jeszcze bardziej je rozszerzył.
Chciał nareszcie Łygmunt i wyzakiwał, odsuwał,
zwijał rzeczy — i gdy Rycerstwo nie mogło się doczekać
wzynie potwierdzenia swoboi swoi a głównie mieć
należnego sobie udziału prawnego i sobie należnego
w Sejmie — wzięło najdosowniej szę okoliczności, gdy
byłoby w 18'0000 liubie stanęło wznowienie na polu.
Był więc to Naroi, czy exoto Narodu? — że w miejsce
wojny zamierzonej. Bukowiński może — wolę mieć
spokój i bezpieczeństwo własności, oświ i spokojnie
tego w prawach swoich, — kto im to za złe brać
może? — że domagali się wszyscy w jedno zebrać,
aby im Król dotrzymał przysięgi: — kto im to za
złe brać może? — że z korzystali z chwili — gdy innej praw-
nej i im należnej doczekać się nie mogli: — jakże im
to brać za złe? — nie uś, ale winę było Króla
że przysięgi 18'000 fr. wykonanej, niedotrzymał.
Lat 30 oczekiwano na jej spełnienie: — nie została
spełniona — a więc należało przypomnieć obowiązek —

- przypomniać go - i kłóć to za te bracie młode
 Żwotami zostali na wojnę - mówią Łaski - wojnowa
 byli powinni, a nie razić, naprzekstać się, buntować
 Rokosz, Stanowić - i być przeciw nieśfornej Sztacie
 a w najbardziej powieszne - najwiecej ryzy - kto?
 pisarze Sztackie - „Ty ten płak w swe gniazdo
 kła!” - Gdyby z wyrzutami, obelgami występować
 ewentualnie, płakni barzawie - niech, to uż
 rzemiośto niechcenne - ale swoi powinni spra-
 wiećliwie rzecy, wiedzieć -

Wprawdzie były Łaski od wotychów, ale Ród
 Jagielloński, tak jak później Sobieski, chcieli dla
 siebie zdobyć na własności wytykając Księżstwo
 nad Dunaj'skie. - Łaski ci nie byli, nie były wcale
 interesem naszego Narodu - a więc i zgromadzonego
 Popołitego Ruszenia pod Lwowem - wiedzieli o tem
 - tem dobrze, - chcieli więc nasi naprzód uporządko-
 wać kwestyę Węgry.

Kto by się nie spodziewał, że Zygmunt I. nieodpo-
 wiedzialności Cerkwi nie doprowadzi - tak samo jak
 Napoleon III w naszych czasach i w tymże samym
 celu - i Zygmunt wszedłszy opór Cerkwi, choćby tego
 oporu by było najkorzystniejsze porównać z wys-
 tępkiem przeciw Majestatom! Naród wiedział

w tem niebezpieczeństwie, zagrożeniu Absolutyzmem,
 ścisną „nieodpowiedzialności” tylko do osoby króla.
 bytoby jeszcze wiele innych powodów ku wskazaniu
 ella czego wyprawa Lwowska w Sejm konny „kmiem”
 się musiała — celem onego usunięcia nadwyrę totalny
 wykonawczy: ale skutki jakie? usuniecie nadwyrę-
 cia, lecz, Kijumant 1. doświadczony stanowcości
 Zebranej Szlachty w jedno — już więcej Pospolitego
 Ruszenia nie ściąga: wolał mieć Kotłowe wojsko.
 od 1845 r. wid Konst. — bo on bardziej zamysłem od-
 powiednie. Tatarów sobie 20000 zamówił na wszelką
 pomoc za 18'000 Czer. Zł. Kotłu. A ci więcej pastroszyli
 Ukrainę niżeli jej bronili.

Gdyby niebyło nadwyrę w prawę, niebyło by ani
 konnych Sejmów przemienionych z wyprawy wojskowej.
 ani narzekan zacząwszy od Kromera — skończywszy
 na deklamacyach ludzi Stanisławowskich. *yp.*

„król Szlachty do Lwowa wzywa na walkę (uroczyść)
 „wyprawę. Szlachta Kijomadziuszy się nie tak o walkę
 „myśli, jako raczej domaga się naprawy tego, co z kluby
 „prawa wyszło i co uszczerbiło wolnościom Szlacheckim
 „przynajmniej, w szczególności nalega aby król zniszczył
 „instrument narzucający Skazowsze królowi, (Ponieważ)

„na oprawę ludowia. Król jedne szlachty pragnie
 „nia do skutku przywrócić inne do przyszłego sejm
 „odtężyć i wszystkich sposobów użyć, na utęgo
 „żenie domystów. Tak przeciw sobie kawczyły,
 „i na własne tylko pragnienia (narodzi) bawienie
 „majac, wszelkie do królowania granie pogody. Sku
 „tanom zastawili i do siebie z sercem rozjątrzonem
 „powrócili. Kmitowie, Kborowcy i inni niechętni
 „Pomowię (Dembniński) cztu wiel w podłym wieku, Ta
 „szycki) urażeni na króla o to iż pożądanym
 „godności od króla otrzymać nie mogli, rozruch
 „tego stanu się już czyni.

Naprzód nie był to rozruch. Szlachci nie wydobyc, by
 żadnemu ustnie, a powypsi byli po prostu sek
 gatami i mówcami szlachty. Gdyby niemi uraż
 powodowała tylko - czysta osobistość, to by król
 nie brał w byt ja szlachty, obdarowaniem każ
 dem, nie użył tego, bo i domaganie się takiego
 nie było, a później si z domystów obelga ludź
 kraju obciążli. Orzechowski opisując wypadki pod
 Lwowem, w zupełnie jasnym świetle je stawiając
 i po szczególe najlepiej cały stan rzeczy wykrywa
 i wierze mu można raczej niżeli tym dowojs-
 nisim

z jakiego bądź czasu, który wypadek, Dziejowy pier-
 wory wagi, okryci chcieli Smieszność - wyrazem
 „wojny kokoszej” miastko i wielką głowę powtarza-
 szy do Tytu nieodróżniony Koncept, istny z kalenda-
 rza dowiodły i dowodzi, że nie są wstanie zrozumieć
 doniosłości wypadku Rywo Narod obchodzącego, i powsta-
 jać nam niewiedzą, biedaki za kim stać, czy za
 królem, którego winien był nadwzięć, czy za Bonę,
 obżerającą kraj, czy za Systematem Kalimacha i
 Samowładztwa, czy przeciw poważnie rozwijającym się
 Reprezentacji Narodu i onego bezpłciowemu?
 Dalej opinia z czasem nierzadych Stanisławowskich:
 „niektórzy Autorowie ten we Lwowie z jąd Sejmem
 „konnym nazywają, lecz sprawiedliwiej Rokoszem naz-
 „wanym być może.”^(a) Rokosz Lewowski, pierwszym
 „jest, który Polski do wielkiego przewrócił za-
 „mieszania, skutkiem jego jest utrata Ziemi wło-
 „kiej, którą Turcy zawojowali.”^(b) Skutki byt tylko ta-
 ki skutek, to wcale obojętne. Chciał ję Zygmunt dla
 swej Rodziny, nie dla Polski, której by ta Ziemia na nie
 się nieprzydała; - a jakie by zamieszanie i to „wielkie”
 przewróciło na Polskę? - To jest najwyraźniejszym

(a) To słowo Rokosz porządek swój bierze od łacińskiego i. w łezach pod
 „Minstem Pest”, gdzie nie było królów nieporządek i na zbrojnym sejmie
 „obierano.” (b) Odpadły włości od Polski ostatecznie dopiero traktatem Cho-
 cińskiego 1621 r. z powodu wypowiedzenia wojny przez Szwecję, Polne. -

Zagmatowaniem prawdy. Ani bowiem królowi nie-
 wypowiedziano niepuścić kłosa, t. j. nie zwałego go
 z tronu, ani wojny domowej nie było, nikt szabli
 nie wyjął, słowem tego w Stanowu Powstań, Bismarck
 Rokok nie było i być nie mogło. Ażek był a
 prosta: wolała wykonawca dopuścić się nadużyć
 narodu Lebrany, karać i niesienia ich i w prow-
 ktema instytucji państwowych narodowych we
 wstawił kluby - a że był w Sile - dokonał w czasie
 tego w Karpagnot Stuskie, - był tyle uniawko-
 wanym chowie, w Sile "że na kładanie króla,
 t. j. białdy wykonawcy xkwolit czekał do
 Sejmu, choć mógł wszyskto i teraz odyskać.
 Gdzie tu i w czem Rokok? - winnym byłko ten
 był, może, królem postępowaniem swoim więcej
 do przesilenia poprowadził. Sygmuntowi t. w p.
 Nie można było ufać, całym on był Czo-
 wiekiem, ale nie wszysk królówi so, Sygmun-
 towi, a i on nie był od nadużyć wolnym. -

To jednak nie zawadza, że chwila Sejmu Kon-
 nego Lwowskiego była chwilą przesilenia, mi-
 dzy Absolutyzmem do którego potrzebni byli
 śmiercią Sygmunt t. a Ażek, Pospolita, kłosa,
 w podziach w przekonaniu i potrzebie Narodu.

Naród Kachcianki przemógł nader rozumnie, i
 król rozwinięte swe kagle kwinski' musiał. Naród
 objął stanowisko należne sobie stanowisku. i król
 na swoje. Odtąd Swoboda kapomowata. I od tego co
 tyłki naród szerszego doznał, to prawda że Swo-
 bodzie, - co bolesnego to szalbierswom wszelkiego
 rodzaju przeciw tej Swobodzie bezustannie od czasu
 Batorskiego wymierzany, bo od niego ani jednego
 króla nie było kłopotu niechciał być samowładnym.
 Trzeba było bezustannie niecierpieć te Kachcianki,
 niecierpieć je dopóki w obrębie wewnętrznych gra-
 nic rzecz ps w domu odbywała, lecz jak kłopotli-
 cy powzięli obywateli w pomoc swoją - z jednej stro-
 ny a kłopotliwiali sepsanie kłopotliwej i najgorszej
 z tego z gangrenowanymi brali sobie do pomocy we-
 lotaży, nie dając że Rzeczpospolita upadła, ale i ci
 Lwajce nie na tem niekorzystali. Stawili się gracki
 obywateli - przekleństwem swoich.

Dozreśli do punktu kulminacyjnego Sejm
 konny Lwowski 1837r. natężył obejrzeć to, wylet
 i dla lepszego pojęcia przytoczyć podstawy na jakich
 opierała się wola Narodu. -

Od najdawniejszych czasów bez najmniejszej wą-
 pliwości

Naród nasz nie tylko przez dostojniejszych ale
i wixim wchodził na xtożonych ze temu xjardu
w Rady koto interesów xwiersteku xiego xarkadu
Pr., wybierania albo wzywania na tron lub opa-
trzenia catości Państwa. Celniejsi historycy udu-
niają, to, x dawnego podania przed pisanem praw
Kroniki Nas' nie wywodzi: czy naród z królami
wchodził we spótcawie! - X Popiellem xapawne
(kryszy wleca) do Stanowienia praw udziałnych
do xarkadu kraju, czyli Radę sami sobie bra-
jący wybierali, lub była im ona przydana,
ze u nas wszystko xto tradycyja - bardzo więc
prawdopodobnie że w tem wszystkim udział
miał naród, osobliwie w sadwucielwę opodat-
kowania, obronie, że Ponuyacy stosownie do
swoich chwilibwysz xanuyston xmielwili lub
wptywali na xniawy, lek xawie naród wra-
do praw swoich tak wtaświe jak xis to za-
czasów xkinto pismienusich.

w ksigach Praw pierwsz, Stanowz, otrzymuim
wiedz - w r. 1346. Kazimierz Prawa ogłasza
miesci: Nos itaq, Casimirus ff. Dei gratia
„ Rex Polonie & una cum prelatib, baronibus
„ ceterisque nobilibus, & subditis nostris pperimus

volentes & Statuentes &

1374. Ludwik „De consensu baronum, militum
 „& nobilium;” Karuige Dawne przepisy o następcstwie
 tronu. —

1414. Kazimierz Jagiellończyk w mieście Skonars
 „Item pollicemur, quod nullas novas constitutio-
 nes faciemus, neq. terrigenis ad bellum moveri
 mandabimus, absq. conventionem communem, in
 Singulis terris instituenda.”

1496. To także przy potwierdzeniu Statutu Kazimierza
 przez Jana Olbrachtę — To powstanie Sejmiów.

1503. Aleksander pod tyt. De non faciendis
 Constitutionibus, sine consensu Consiliariorum,
 et nuntiorum terrestrium, jasniy to wspólne
 prawodawstwo Narodości Kastrzeży.

„Nihil novi constiteat debeat per nos, &
 Successores Nostros, sine Communi Consilia-
 riarum, et nuntiorum terrestrium Consensu.”

Tu więc powstaje pytanie wybranych Postoi na Sejmy,
 na które przedtem nie było kto chciał ześlask-
 ty, — tu też okazuje się nasada, której wydobycie
 naj bezwzględniej libertatem velandi w dajmie.

(a) Główna uwaga, że już wtemczas a zapewne daleki Dawniej
 byłat Konstytucji w Polsce nadawano Ustawom

o której się nikomu nie śniło pod Lwowem.

Lepiej z nas umieli po łacinie, a u warmyń-
ska lepiej znali ducha prawa jak u Sana-
karniezza którego rzucono nie chwytnie ażeby wska-
zać na drogi kalimashowy, gdzie znalezione wy-
kret jak miewa oboczyć i samizy obci skory.
Jednak 30 lat Kyzymunt 1. zawiązyt szereg u prou-
dzenie Instytutu naleznych krajowi od 1807.
1837r. Coż dziwnego że go i podobny wypadek po-
de Lwowem. Takie Cztowick jak Kyzymunt powo-
nien go był uprzedzić, gdy narodził się (zaufanie
i doryc' stługo do niego okazywał.

Następstwem były regularne Sejmiki i otrzymy-
nie z obowiązku. Należało by dziś po tych prze-
ciach u nas i w krajach Reprezentacyi tych
mieć lepsze pojęcia o Swobodach, i czego narodzi-
ma prawo wymagać i otrzymać musi.

W Polsce dawniejsi czasy przynajmniej grzebi-
umawiano się z krótem - dzisiaj nie ma na
to względu, a jak tu zbyt opiera - wypada go.
Porównawszy tak okrzykiwany kraj po Lwowem
1837r. up 1830 r. we Francuzi. Tam było uprzej-
me i grzeczne mówanie upominanie się, chorować
narodził pod bronis - dzisiaj się bratniej postawia na
swojem; Króla z dynastys, wypada.

Miejsca Sejmikowania Województw, liczba Posłów
na Sejm wysłanych, wyznaczone prawem, jak następuje.

Shato Polska. *wybina* wielko Polska

© Krakowskie w Proszowicach ^{wytwórca} & powiat. województwa kaliskie i Poznańskie

Sandomierz w Opatowie J. Sejnicki w Srebie wybrzoja 12 prosa

Lubelskie " Lublinie C. 1^x W. Siaradzie w Kraku 4 -

Podlaskie x 3 ziem, x tych dwie Zi^o Wietuska i Wietusin - 2. -

Sejmikuja u Siebie, a Bielska ²⁰ W^{ro} Lęczyckie w Lęczycy — 4.

u Pranišku, z Karsko 2. — 6. — Hrv. Przeskie; Traveno, Tril

Kijowskie w Lybomierku 6. w Kijawach w Rażerjowie 4. -

Ruskie w Wiszni - 14. 1^a Kłemia Dobrynska w Lipnie 2.-

Wotyniskie w Lucku - 6. Woj.^z Płockie w Rajszew - 4.

Podolskie w kamieniu - 6 - Księstwo Mazowieckie 216 Liem

Prattawskie w Winnicy C. - osobno u Siebie Sejmi'Kijowsk

Орнементовскіе издѣлія, 4. — въ 2^х — — — — — №.

Przetknie w Betry 4. ^{Wł.} Pawskie z 3° Liem po

2da Gospiška Sejmika

osobno u Gabine, iime u Gabie. 8.

x1. Woy. Lubelskie z. Tomu III i poprzednio nie wymienione miasta Sejmi-
kany. przez Chwałkowski: Regin, Główny, Suł, Lublin, ...

a) Woj. - Roskie składowe różnie sejmicki: p. Swowicki, Gremyski, Samicki, Powiat wisni - w wisznie, Stalski w Stali, Chetnicki w Chetnie. Gremyski, sejmick na zasobie konf. 1635, w wisznie.

Właściwość Litewskie.

Wł ^{wo} Wileńskie w Wilnie	2. prawo
a powiaty jego osobne:	
Osminiański w Osminianie	2.
Lidzki w Lidzie	2.
Wilkomierzski w Wilkominie	2.
Bractawski w Bractawie	2.
Woj ^o Trocki w Trokach.	2.
jego Ziemia Grodzieńska	
w Grodnie	2.
L ^o Kowieńska w Kownie	2.
W ^o Lipska w Lipsku	2.
a później w Poniewieżu	2.
Ks ^o Łomżyńskie w Łomżyńsku	2.
(później wybierate 6 pow ^o)	
Wł ^o Smoleńskie z powiatem	
Starodubuskim w obwodzie	4.
Wł ^{wo} Nowogródzkie w Nowogródku	2.
Powiat Stoniński w Stoninie	2. przytomnych bez prawnego
Pow ^o Wołkowyski w Wołkowysku	2. czynny Kary. Statut Łyżb 1516
Wł ^{wo} Poleskie w Polesku	2. nie zjeżdżającym na Sejmiki
Wł ^{wo} Wilebskie w Wilebsku	2. którym po 40 grzywien, wojewo
J ^o Orszański w Orszanie	2. i kasztelanem większym po 20
Wł ^{wo} Brzeskie w Brześciu	2. mniejszym po 20 grzyw. do skan
J ^o Piński w Pińsku	2. królewskiego płacii rozkaza
Wł ^{wo} Mscisławskie w Mscisławie	2.
Wł ^{wo} Miński w Mińsku	2. Cum liberrius sit nobili
Pow ^o Moryski w Morysku	2. taki Polonię armorum uswa
J ^o Arceycki w Arceycku	2.
Infanty w Dynaburgu	6

Prusy królewskie należ.

ok ^o Wł ^o Gubki, nie mają	
ornamenty ilości wysyła	
się mających postów, już	
nale wysyła w tej normie	
z Wł ^o Chetwiskiego	11.
z woj ^o Malburskiego	2.
z woj ^o Pomorskiego	
Pow. Człuchowskiego	8.
z Pow. Świdwieckiego	3.
z Pow. Tucholskiego	3.
z Pow. Czerwonskiego	1.
z Pow. Mirowskiego	1.

Oprócz Rycerstwa prawo ostrzeg
to aby na Sejmikach były bli
Prisłupi, wojewodowie, kasztela
nowie, nadając, nawet na w
przytomnych bez prawnego
czynny Kary. Statut Łyżb 1516
nie zjeżdżającym na Sejmiki
którym po 40 grzywien, wojewo
i kasztelanem większym po 20
mniejszym po 20 grzyw. do skan
królewskiego płacii rozkaza

Cum liberrius sit nobili
taki Polonię armorum uswa

19. ad Iudicium tamten Terrestre et Castrense, et
 ad Comitata, nemini armato venire licuit anti-
 quius. kara nawet 14 grzywien narzadzona statu-
 tem 1496r. na wchodzących tylko do Sądowej Szty
 z orzechem, na dobywających grzywien 60, na rewi-
 cych kara śmierci. Prawo to rozciągnięto potem do Sej-
 mów i Sejmików, niewolno było przychodzić z bronią na
 obrady Sejmowe - Co do Sądów i Trybunałów przestę-
 pstwo tego ścisłe do końca Rz. w do Sejmików i Sej-
 mów, za Sądów wstąpiło na nadużycia przez sejmowy
 patrzyły nawet od czasów Jana III. - kas' na Sejmie
 konwokacyjnym 1764r. Czartoryski i Poniatowski umieli
 być gwałtownikami, dopiero w 1788 roku odnowiono
 Statut Łygmuntowski z 1507r. stanowiącego karę śmierci
 bez żadnego względu na osoby lub dostojęństwo przestę-
 pcom gwałticielom Sądów i Liardów narodowych tak wat-
 nych jak i wojewódzkich. -

Później rozwijały się stosunki Sejmikowe w porządnym
 sposobie, dopiero od 1652 r. za Panowania Jana Kazimie-
 rza gdy Dwór za podjętą Maryi Ludwiki i Jana
 Kazimierza wziął się do podkopywania tych instytucji
 celem potykania ich nadużyciami i zmieszczenia według
 swego widoku, wydobyły się nadużycia tak krywania

jako i inne z raku rzadkie, a że nie skarone, a skar-
 coneni być mogły i powinny były, że Sasa, a
 mianowicie za Augusta III podrywane przez Cze-
 chyjskich, ostateczny je. Ci Sasi Czeskiego, gdy
 schwycili ostateczny po śmierci Sasa i dalej Ponio-
 łowski na porządku panowania Sępa, przywró-
 cili wigor dawnych w tej mierze praw - a pomni-
 to, że Sasi byli winni nadużyciom, ostateczny je
 też nie siłki ale naród odpowiedzianym czynią.
 „W młodości wiskajac błoty o dawniejszym
 „ Stanie R.P., celem ohydzenia wolności, nadsta-
 „ wiając i uszczupiając według kaganickich pojęć
 „ że najlepszy Rząd przez jednego, a Polskie i
 „ Dwie i Rządy za bajkę i za ohydę narodu
 „ wystawiane: przybrano w postaci grubej niewia-
 „ domości prawa kardynalne R.P. wysimianowane
 „ Rząd i dawne obyczaje - Sarmatyzmem do nuz-
 wano! - Do dziś odbijają się jeszcze te w owe czasy
 Pomysłowszczyzny obmierzłe wyobrażenia i tak je
 sprowadzają, że prawdy zrozumieć nie mogą.
 Bartoszewicz w ciągu badań swych dalszych prawie
 pierwszy otrząsł się z uprzedzeń napytanych i
 zakonnych to jego jest zasługa. - Naród przenikłost

ta jego Zalek; i oddat mu czaś" przy trumnie. —
 Pułty Sejmiki Relacyjne na ktorých Postowie zdawali
 sprawę z swych czynności. — Pułty Sejmiki
 Deputackie ku wybieraniu Deputatów na Trybunał ko-
 rowny a w Litwie na Litewski. Pułty Sejmiki Gospo-
 darskie o wewnętrznym porządku po ziemcach i woje-
 wództwach — narodził Sejmiki Elekcyjne burzów
 ziemskich — widoczna była że naród umiał być.
 „Samu Rządem.“ wybory i Lawda szty wiskosia,
 glosów. — Sejmiki do ostatniach czasów R.P. trwały
 krótko. Skien' jedm, najwiecej dni dwa. — Tak iak
 Sejmy Dawne — „w dawnych R.P. czasach, mówi krómem,
 prosićszych ale lepszych drugiego lub trzeciego dnia
 najwiecej obrad, Sejmowe koniaryty sta, Dalej zas' wiecej
 nićco czasu zabierai' poczęty. tak jednak że jak o
 rzeczy nadzwyczajnej wspomina Długosz iż Sejm
 1453 czte dni 9 był trwał.
 Skład Sejmie z króla, Senatorów z Ministrami i
 z Postów ziemskich. Król sam uniwersatałami zwołuje
 Sejmy, przez Delegowanych do Sejmików wysłał
 przedmioty do narad, z dobrane rozumiang rzecz,
 przybywaję na Sejm Postowie. —
 Sessyje w Izbie Senatorskiej nagajome i solwowane

powaga i Smieniem Króla. Showicy Senatorowie i Postowie do Króla naprzód a potem do Stasiów obracają. Król zaś mówić mający wzywa do siebie Ministerjum otaczającego tron podczas królewskiego głosu. — Kromer w opisie Sejmowania w owe czasy powiada, że Król ostatni głosuje, na wszystkich obradach, a zdanie jego wyrokiem Sejmowym jest i prawem skoro się nie sprzeciwia w czem albo dawniejszym ustawom albo prerogatywom Szlachty lub Duchowieństwa. To tedy bowiem nie tylko Senator ale i Poset ma wolność oparcia się. I dla tego w takich okolicznościach zazwyczaj Król, zdanie swoje zawiesiwszy, czeka, aż się Postowie z Senatorami a przynajmniej większość obopólnie na jedno zgodzą.

Senatorowie i Postowie mają dawniejszemu sobie prawami nadany przywilej suspensy Spraw ich w żadnym sądzie nie sądzić się ani podczas Sejmu ani na tygodni 6^{ty} przed i po Sejmie. 1510 r. Statutem Zygmunt I. zaworował bezpieczeństwo Senatorom i Postom. Krywdy im czyniącym w czasie 4 tygodniowym przed i po Sejmie i podczas Sejmu, i każdy dopuszkający się przeciw

ich bezpieczeństwu co bądź, karanym jest jak o wyjątku
poko. Keliwego Majestatu. —^{1a)}

Sami zaś Postowie gdyby w czym przewinili na Sejmie
albo ich Stukicy, bywają Sędzeni przez Marszałka Szby
Polskiej razem z nią, co się nazywa: pójac' do daski.
Miewali mieszkania na czas Sejnu bezpłatne, a za
wojewódzkę wynagrodzenie, z podatku, jakie województwo
miało móc na siebie nakładać. Czyniliem w dawnych
opatowskich Sejmikowych ^{x x m u} ~~Wotum~~ Sandomierskiego, że wy-
rodzenie to wynosiło 3000 złp. wapię, pójac' żeby. one
były wynosiły za czasów dyk. I.

(Przed r. 1819. Marszałkowie Sejmowi nie przy sięgali —
z wyjątkiem na Sejmach Elekcyjnych.)

Od kad Postowie Niemscy Stanowili Szba. obierali sobie
Zawse Oratorów (Mówców); Ktoży do króla albo do
Senatu imieniem ich wszystkich o RP mówili, Mówca
okazywać obierany z pomiędzy Postów, pójac' zwać się
Marszałkiem Szby Polskiej. (zamieszc' to tu u u nawiązu (I))
Czy za czasów Zygmuntowskich Mówca bywał za króla
i króla, wynagradzanym? — nie znalazłem nigdzie dowodu

^{1a)} Za Augusta II. pójac' Generał Saski 1710. r. ranit Posta,
natychmiast Sędzi Marszałkowski Skazał Generała tego na
rozstrzelanie, wszelkie instancje króla na nie pójac' nie przydaty
Generał rozstrzelanym został. wid Dyk. Baile.

nie bez tego jednak, - gdy od sprawności Marszałka zależy po większej części pomysły skutki Sejmowych obrad. Pierwszą wynagradzanemi byli gościniami - wynagrodzeń nie niskim, z których niektórzy na korzyść Skarbu. - Leżało należało już do czasów po Jagiellońskich.

Postowie z Sejmików wojewódzkich zjeżdżali na Sejm Prowincjonalne i z nich na Sejm walny. Rus wyrobiła sobie Sejm prowincjonalne we Włocławku. Pruskie były województwa od pokoju Toruńskiego 1466r. miały swój miejscowy Sejm raz w Miłborku, drugi raz w Grudziądzu na przemianę generalne z jaxdy dla różnicy od wojewódzkich Sejmików. Instrukcje kombinowały na tych i tym podobnych Sejmach prowincjonalnych i dla tego Sejm walny trwał krótko, bo postowie z gotowem sprawami zjeżdżali się. Nie było czasu dla mów, jeździło się przysięgało się wstygali i zawsze umiędzy na Sejmiku zleceń i z większością i obie nie były widoczne. Zresztą pamięć z dawnych czasów Stowianiszczyzny w rękach „Młodych” przypominała swoje dawne koczownicze, dopóki o tem pamiętało, lecz i później tego

wspomnienie Kamarti, a dziś wstąpił żeby do temu
wierzyć chciał, jeńców i w Anglii przetrwał starzy.
bardzo słowem poddaję niesformego deputowanego
w Izbie niższej p. przewód tatarskiego (hussar) i nikt
się temu nie dziwi.

„Prywaty jeńców wypaiki że Sejm nie zgodził się
na wnioski, które zawsze Kanclerz przedstawił, „jako
„proponuje od francu — to tedy Sejm poróżniony roz-
chodził się” nie sprawiwszy tego co po nim chciał.
Nie można powiedzieć że „nie” nie sprawił, bo poro-
stawaty po nim inne uchwały i nadto wyroki w spra-
wach rozstrzygniętych przez króla i Senat do końca
Panowania Zygmunta Augusta — tak się działo a
i później nawet — aż do owego r. 1652 Sycińskiego
Takie rozjęcie się Sejmu miało pierwszy raz 1536
r. miejsce 1545^{r. a)} — Okiem nie można się dziwić bo
stawało u stawało na Sejmach Austrijskich we Wiedniu
boż samo się zdarza, — np. kiedy Postowi Polacy z ra-
żeni niestworzonemu Kłótnianowi Ministerstwa Austry-
jskiego, opuścili Sejm, i z braku dostateknej ilości
posłów, Sejm musiał się rozjechać, a skutkiem tego mi-
nisteryum się rozwiązało. Powoli nie 1872 r. podobnie

a) Pierwszy raz wstąpił wie miejsce miało ze Kłótnianem Jagł. — w tymże
Senat z Izby wyszedł, 1459 r. bo król nie chciał praw narodu potwierdzić.
Pan z Rykian wyszedł z Krakowa, wymusił władzę panowania, ale nie buntował
obrad.

przy kwestyi wyborów bezpośrednich również Bos-
towie Polacy opuścili Sejm, a skłonił projekt dysku-
siem postów Dalmackich przeszedł, przetoż opinia
kraju go nie poparta a Niemcy zaczęli się obawiać
aby niewczesny ten projekt przez nich kładący prze-
ciw nim nieobrocił się. Lecz nie o to tu idzie ale
o ustalenie że to co przez 300 laty działa w Pot-
sce, dziś po takim zgłębieniu Reprezentacyi, dzieje
się i teraz.

" Nie było u nas tego co mają, inne Rady Repre-
zentacyjne - rozwiązania Sejmu i odwołania się
Króla do Narodu; po 1806 r. był jeden
Sejm Pruski, ledwie kwestyą statycznym roz-
wiązany, na którym ani jedna uchwała nie sta-
nęła. Pruski główny minister Pruski ówczesny
spetent też Samo Liberaum było i z takimże
skutkiem, i tak za Saxonów to nas pierwszy lepszy
wycedanie polityczny.

Nie mieliśmy wprawdzie Rządowego Nawrotania
się do Narodu - ale o czasów rozchodzenia się
Sejmów, a dalej od Sycylijskiego - ipso facto Sejm
jeden, rozestęł się" gdy po nim drugi następował
"nawrót czajny" Stawiał właśnie on skutek
jakiś

67
odwołania się do Narodu. —

„Król był ojcem Roskiny, ale Roskiny już do-
rostej, więc Sejm nie rozwodził, ale Sejm poróżnił-
ny (z królem) sam się rozchłodził. Nierządami
Sejmami” — tego nazwać nie można, bo nigdy bez
względnych wypadków zdarzenie takowe nie nastąpiło.
Te owoceśni Stągisi na to narzekają, nie idzie za tem
aby mieć Tusznos, a niemożność uważają za nie-
rząd, że Seba Poselska odjęta część tytułu Senator-
skiej, nie uważają, na to że właśnie na to wydobytą jej
na wieniec Seba Poselska, żeby Senatorska, to jest
mianowanie, przez Króla zupełnie zmodyfikować i na-
dać jej inne znaczenie, bo gdy by Senat został przy
dawem Sugien, Seba Poselska byłaby zbyteczna.
Samu jej ustanowienie się zmieniło naturę
Senatu, a tego bynajmniej „Nierządem” nazwać nie
można. Ale od Stanisławskich czasów, do tylu na-
wytknięto skafowai' wyrakami, tyle potypu dawany
Stan rzezy, że bezmyślnie wpadają w absurda —
nawet ludzie z kąd inąd dobrze usposobieni. Zaden
nie chce uwierzyć, z kąd stawiane były zarzady? Sta-
wiał je król, a miał dość potęgi moralnej, że za-
wady te trudności były do kwalifikacji, jakże byt

wieś Srodek na nie? — Dopuścić' ich, przystać na
nie, po Slepemu, — to wstała reprezentacyjna przecho-
dzta w Absolutny — na cix wieś Kabejś Narodu, że
by stanął we własciwem dla siebie stanowisku?
Opór — czynny? alix to pachnie Rewolucya, a
niebyto niekrym w Narodzie Kaniarem udawai
się do gwałtownych Srodków. — pozostał wieś jedyny
Sposób „bierny” nie dopuszczenia szkodliwych na-
rodowi Kaniarów — nie przystać na nie i wzjechać
się Spokojnie, Dając czas do namysłu i porozu-
mienia na dal zgodnego. Niebyto to by najmniej:
„Nierząd” jak lekkomyślnie nazywają, także
bez bawienia, Kaden opór stawiany Kaciekantom
Absolutnym — w ogóle w ocenianiu wypadków dzie-
jowych należy umieć dobrze rozumieć Kaden wyraz
mający czynny ochowyciel, przesada, deklamacyja,
fatskie to co rzeczywistom były — nie takwież szego
jak szukać garscia — wyrazy: „Bezrząd” — „Nietad”,
„Anarchia” itp. i coż one dowodzą? — nie, aby czy-
ny do których przytaczają te wyobrażenia, były
Bezrządne, nietadą petnemi lub Anarchicznymi;
też że ten lub ci, którzy je tak oceniali, nie-
mieli pojęcia o nich, że lekkomyślnie wzięli się do

do pisania Dziejów, lub w gorzej bezmyślnem
lub pitatnem stali echem tych, którzy chcą w sposób
najfatszywsze o Polsce xdać, mając swój interes,
na widoku. Swoją korzyść, że szkoda nasza. —
„Czerwńe! Czerwńe! — Kawsze x tego coś pozostanie! —
Ze Bielski w kronice swojej narzekat na rozwielgnowad-
nie się Izby Poselskiej, że odjęta prawie cała władza,
Senatowi — ale to z natury x całej wynikato, dwie
Izby jednej natury obok siebie istnieć nie mogły bo
w takim razie jedna z nich byłaby zbędna — a skoro
istnieć miały należało każdej mieć osobne atrybucyje.
Miał więc Senat swoje, Izba Poselska swoje. — Lecz
Bielski jest pessymista, — wytyka wady Portów, mia-
nowicie gadalliwość, kembatość, już prywatną, Dziej
napisał Ryfwiński na Karłowicza Nagiello wyka-
że Dalkiem królewskim shtoniowym został do ponnar-
kowania się. — Reszta więc gadać nie mógł bo sejm
był krótki — parę dni. — Bielski jak holwik Dziejopisarz
peten Zalek, ale nikomu nie przepuszczał, tak w opinii
Karait Duchowienstwo, Papiery — że wile z jego Dziej
wycinano, niszczone — nie oszczędzał Cezary i Królów, nie-
Dziej — że wytykał wady w Instytucyi dość nowej
w formie jako w tedy przybrata. Ze przewidywał x miej

70. Naduzycia: - Kłóraj w świecie Instytucja jest
od nich, nawet najmniejsza, najmniejsza, najmniejsza,
- wolna? - bierzemy np. Religia Chrześcijańska gran-
tą na morawosia: jęz. tu było Sekt, Schizma, Kłótnie,
mordów rozmaitego rodzaju, a przynajmniej w wielu
kub. sprawach, zdawałoby się naturalnem aby przynajmniej
Świętości, Religia była od nich wolna.

„Każda wolności różni razem i swawola - ale
półki ogół państwowy i obywatelski, półki nie bać
się „zemstańskich” potów RP!”

Z resztą porównać łatwo czasy obecne XIX w.
z owymi XVI - i Stanowem wyzrec które są wy-
szemi pod względem rozsądnym popędów swobody
narodowej, gdzie zdrowy rozum - gdzie Szalenstwa
najdziwniejszych katolicyzmów i popędów, gdzie
własni „Nierząd” -

„a w Polsce Jagiellońskiej znakomita, bardzo
znakomita przewaga była jeszcze po stronie ducha
obywatelskiego, więcej rozwinięta tutaj, budząc bez-
ład(?) Sejmowy, rozpuszczona religijna niepowstrzyma-
na niechęć, tylko mądrość, tolerancja króla i praca
kilku wielkich Biskupów” należało by dodać że
w takim przewrocie powszechnym w Europie całej

w wyobrażeniach Religijnych, należy się wiele uniwersalizowania;
 i: zaurości umysłów przodków naszych, wszędzie wrzasty
 wojny domowe; powstania chłopów i wszystko w za tem
 idzie — w Polsce nikt się nie brał do ogiera za przeko-
 nania Religijne. Pisanu, gadaniu, rozprawianiu, „semlau”,
 prawiło w im się podobato — ale bez żadnuych gwałtów.
 Jeżeli tego nie można nazwać urzędowością i rozsądnym
 dojrzalszością polityczną, — nie wiem co by na to miemo
 zastugiwać?

„Sejmy za króla Augusta były rzeczywiście
 wszechstronne (niekoniecznie: ^(a) niżej się to wykaże). Za-
 wierały już traktaty między narodowe — gdyby tak było
 ze względu na linię Polski i Litwy, to nierównie dawniej
 bo już w Storodku 1413: przed Królestwem potożono po tem
 podstawy — w tedy to były już traktaty między narodowe.
 Teraz zaś tylko ostateczne iś spetnienie: i to Sejm
 nie jako Izba Poselska, ale jako Sejm t.j. Król, Senat,
 i Izba Poselska; — a król grał tu główną rolę, bo jakżeby
 mógł stawiać w opozycyi ze samym sobą?”

„Lubelska wielka Konstytucja „zlepita” w całości
 „z amalgamata” — „zlepione” bowiem „rozlepici” się może i
 da — „z amalgamowane” nigdy: (z identyfikowane
 jako naród, nie jako przedmiot do rozkładu chemicznego)

a) Jeżeli je uważa się kto będzie, jako Izba poselska i ostateczny wyraz narodu.

72. "na lat 200 ustanowita stosunki nowej, jednej,
niepodzielnej R. — i po dwustu latach, bez wzglę-
du na czasowe okoliczności! —

"Sejmy z konieczności musiały się przedłużać
bo z pomnażaniem się co raz ważniejszych spraw,
więcej się też pokurzynwały różnie zdani senatorów
i Posłów" godzono się jednak.

"Mniste stołe patryarchalne czasy, w których Sejmy
trwały po kilka dni. Kromer narzekał na prze-
ciąganie Sejmów, oskarżał gadulstwo, wyrzekał się
na strata czasu. Spółczesny jego Ruggieri dowo-
dził Papiężowi, że Sejmy trwały po 6-8 dni, a teraz
ciągają się po 4^{ty} miesiące a czasem i dłużej.
Coż by oba powiedzieli o Lubelskim Sejmie Unii
który trwał aż 9^{ty} miesięcy." Patrzat przede na
to Kromer.

"Zygmuntofskie Sejmy walne zastąpiły miejsce
dawnych Jagiellońskich, na miejsce różno rodzaju, jedno
się utrzymały. Więca, colloquia generalia obumierały
powoli i wreszcie ustaly. Sejmy też prowincjonalne
też ustawały powoli. (trwały jednak one jeszcze
długo po czasach Zygmuntowskich) i wreszcie ustaly.
Trzymał się tylko Generałny Pruski. (Głównie miasta
trzy tamieckie silnie go podtrzymywały). Po linii
Lubelskiej niby to już Sejmów Litewskich, ani wspólnych
Litwy z Koroną. Zostaly tylko walne, naprzód Koronne,

„po tem Rzeczy Pospolitej.

„Nie trzeba też sądzić, jakoby Król nie miał wtady znakomitej i że go Sejm był ścisłszy. Król jako Pan Jagielloński, najświeńszej krwi w Koronie i Litwie, jako ródzawa tak i urzędów, których miał niezmiernie wiele, już z tego samego powodu wywierał wpływ na Sprawy. Król jako Król miał zawsze gorących zwolenników i wtady przyjaciół? — nawet taki Sas jeden i drugi niedotęgi, nawet taki Pomiatoszkowy agent obcych. a coż dopiero Łygmuni Jagiellońowie z duszy patrioty! — „Król nawezł, to rzecz najwrażniejsza był Stanem, bez którego Sejm odbywać się nie mógł, wyżej powiedziałano: „Że Sejm za Łygmunia był wszekwtadny, że już traktaty między narodowe zawierały: Sereli jednak bez Króla jako Stanu, Sejm nie istniał i istnieć nie mógł, oczywiście — że Król był onego „dużą“ — a jako taki, oddziaływał bezpośrednio na wszelakie onego dłaćcia. Rozumując więc o wszechwładztwie Sejmu w owczas i po tem nawet do Środku Jagiellońskiego do końca R. mieli Królów, tylko bez ich duszy i patriotyzmu, — nie można powiedzieć że Sejm uważany jako wyraz Stanu Skascheckiego a tem mniej Sama Rzeczy Pospolitej była wszechwładna, że

a) dodac w tekście, Król zwotywał kiedy chciał i gdzie chciał Sejmy.

Że Stan Słacki był w rzeczywistości adnym i Prusom
 owsem przeciwnie - był punktem oporu od nadu-
 żyć w prawach - odpychał wybrzki, zachcianki Janu
 wtańczy - i do póki Król był w jednej osobie - Stanem
 do póki równowazyt „Sam” - wszystkie ważył Rb.
 Dobrowolnie słepnie każdem kto tego widzieli ani
 uknać nie chue. - Dopiero Liberum veto równo-
 wazyto - dwie sety wynalezione przez Jana
 Kazimierza dla podkopania Instytucji, podko-
 pato je wprawdzie, ale nie na królestwie domo-
 wych lecz obydwóch dępotów -

Obecnie sto mi o udowodnienie - że Poniatowski
 jako Król, to miast wtańczy, jak Zygmunt August
 tylko powtarzam, Zygmunt August był ukocha-
 nym miłośnikiem ojczyzny, a tamtem nie nawe-
 cią w zgłoszonym niechodzą. - Tak między oby-
 ma różnica - takie między oboma skutki!
 Cześć wiersi Zygmuntowi - przekleństwo Poniatow-
 czyni! -

Powtarzam: Król na reszcie był, i to rzecz najwa-
 niejsza był Stanem - bez którego Sejm odby-
 wać się nie mógł. - Dodajmyż do tego że Łacy
 Królowie jak Zygmuntowie Jagiellońscy, ojciec i
 syn, byli to panowie rozumni, poświęcający się

olla ojczyzny, xami, szlachetni, prawdziwi Ojcowie wielkiej
Narodowej Rodliny. —

„Sejmy nasze składają się z wyrazem, żadne prawo pisane
nie oznaczało ich formy, nie urządzało organizacyi,“ „pre-
wodnik Łęczyca i dobra wiara. — Królowie żyli woli je-
kiedy chcieli, i nikt tylko królowie. Wszystko tedy mogli na-
niez króci co chcieli, bo w mówili, przekonali, lub uprosili,
a blask majestatu miał jeszcze niepostępną wrota-
rodzie“ — I jakże mogło być inaczej? królowie ci kocha-
li naród, jakże ich naród kochał nie miał? — i my potomni
dziękujemy to uczucie — bynajmniej nas nie zasłepiające na ich
owoczesne ustępki, i na obecnych. — „Królem Polskim
mógł być tylko Rodak, potomek dynastyi, którego od-
patry archaicznej Konstytucyi Narodu wyrobiona Cywilizacya,
Prawo Polski.“ — Ostatniego Poniatowskiego wyrobiono zepsucie,
wyurczenie, negacya Prawa. — „Jagiellon obu Zygmuntów wyrobi-
ła Cywilizacya, prawo Polski — tamtego najczystsze zepsucie
ciwilizacyjne, był prawie w d. Polski. — Stawiam te ostatnie-
ności sumy: by lepiej widzieć co rażne a co niegodziwe. —
„na Sejmie Piotrkowskim, gdzie niektórzy swawolni Postowie
podnieśli krzyki przeciw Barbarze Radziwiłłównie, zabawa-
wano królowi Jany (w senacie) odbierano mu cześć wstępu,
król, tem czasem sędził. — Potem pogroźkę, egzekucyi i co

Co do odebrania Dóbr Skarbowi przynależnych) pozba-
wieniem się kwarty (czwarty części dochodów z niej) postkra-
niał swawolne umyśły (podebuktane tylko przez matkę
królewską, obmierzła wrona, Bona, - mała raryzj).

„Bez woli Sejmu przypinował (to jest niepytając się
Sejmu) Rzyg. Augt. poddanie się Instancji, a nawet wbrew
woli Sejmu, bo trzeba było ocenić kraj „Katolicki”
a nie pozwolić rozposiierać się na nim nieprzyja-
łowi. - Na Sejmie umiło bardzo wiele Skatów
sejm Rzyg. Augt. Gniewaty go Instrukcyje sejm-
ków, pragnos być wolniejszym, kazał więc Posto-
przyjeżdżać bez Instrukcyi. - Postowie nie raz przy-
bawali ze Skargami na Panów, z Rycerskimi
województw. Król silnie popierał te Skargi, i umie-
skromił: Sprawiedliwość przestrzegał. Był najwy-
szym Superarbitrem i osób i Stanów i to mu dawa-
ło niepospolitą władzę. - Panowie niektórzy szli na
sposób króla. Swawola nawet wfród owych obcy-
ności i stałości Religijnych rozpacznych exasów,
nie smogła nie na przeciw Królowi, umieję-
mu pogrozić tak Prymasowi Dzieńzgońskiemu,
jak hetmanowi Tarnowskiemu, Łaskim, Radzi-
wiłłom. Z taką samą mądrością z jaką utrzymywał
w Polsce pokój Religijny, trzymał barto, toteż Król

46.
77. Niepotrzebnie jednak usunął Żydów z pod atry-
bucy Magistratów po miastach, a podał ich atry-
bucy wojewodów, nadto jurysdykcyi szlacheckiej - były to
fatalne i szkodliwe skutki rozporządzeń jego Administra-
cyi tych: po mimo że celem jego było ^{miasto} ~~up~~ co do ży-
dów - zrobić z nich Obywateli.

„Kiedy na Sejmie temi sprawami tonieśli: „aby się jaki
Obyczaj znalazł, aby się te Sejmy w krótszym czasie od-
prawiać mogły.” król podał spisów, - aby na powrat-
ku Sejmowi, o niczem innem nie mówić tylko o obro-
nie (budżet.) Stem: Stafranie kartował z tego: „to
się tak właśnie rozumie, mówił, skoro się z jeźdźcami
na Sejm mówić o obronie, a skoro podał postę-
pując jeźdźców do domu, nie więcej niesprawdził.”

Tak mówił „burzliwy trybun” nie prawodawca & ~~nie~~
nieśmi pisarz. Co tu w opinii tej tak burzliwego?
np. czemu ten trybun? nie ma nawet uniesienia - ileż
to nie równie gorętszych rzeczy się czytało i słyszało!
wolność objawienia swego zdania przeciw obelgą nie
była, po w wyrażeniu niestwierdzenia Schlegla widokom
Poniatowskiego, z niecierpionym dziś w wyprzedzeniu, bo dziś
już czasu upłynęło ażeby nie dołano z niego skorzystać,
i nauczyć się jak wszystko, nawet opinie na własnym

i prawem ustawić miejsce. —

„Po śmierci Kiggmunda Augusta karesta się osobna doba sejmowania naszego. W tej dobie ostatniej już nie wiele wyrabiały te formy Sejmów, wyrabiał się raczej „nierzad” Sejmowy. — I z nową etyką Poniatowskiego w tym wyrazie. — Lepiej było wykazać kto, jeśli był, stał się onego powodem i kto za to ma odpowiadać — Czy naród potrzebujący prawa, czy ci którzy prawo Łamali i stanowili bezprawie, nie mówiąc już od czasu matki szwa Szwęgo Łotawystan IV z Frymunka, tym istnym Skatorem na Polku Spuszczonym, owi ^{nie} Sasi, owi Poniatowski i Sejmownicy jego i poprzednicy Chartoryscy famulia! — nie stęsknie aby winy tych spadały na naród — niech oni za wyścieżkę odpowiadają — Naród skutkiem tego, już i tak dłużyć cierpi. —

Nastają już 15^{ty} 2^{ty} Sejmy Zwyczajne i Nadzwyczajne: konstytucya się rozwija. Czas Sejmów oznacza — co lat 2. na przypadek potrzeby Zwrotu w tym przeciągu czasu Sejmu — Zwrotu się przez Króla nadzwyczajny, dłuży ty godziwość — Podział więc następuje na „Zwyczajne” i „Nadzwyczajne” — (Za Jagiellonów wszystkie Zwyczajne były. Zbo niebyło stałego terminu na ich zwrotanie Król zwotywał

79. kiedy chwiał. — Pisarz obwinia postów o gadulstwo
szermierki językowe, że więcej przybywało nierządu
i rozpuszty (p.!!). Czy Parlament od miwienia czy mi-
wienia? czy dowodzenia za i przeciw są szermierka, ję-
zykowa? — ależ to wspólne wszystkim Parlamentom
Sejmom, czy uś natura? Stuchaj tylko i Dany rozkaz
wykonaj? na toż były by Sejmy i Parlamenta?
w takim razie mogły by — nie być wcale — jako nie
odpowiadające zadaniu. Czyż wszystko wynikające
ze Sejmu, Parlamentu — jest nierządem, rozpusztą?
na taki Łaskot Poniatowski i jemu podobni pod-
skoczyli by z radością, tak to w ich duchu. Czy dykt
broniony od tomania praw Narodu już przede jest
rozpuszcznikiem? Czy kiedy szuka odpowiedzi spró-
bow to „bestadom” pisać? — Najda się wszędzie
niegodziwi Ludzie, zdający Kraj, Sobowroci i t.p. a
jeśli takich miotów używa ten lub ci którzy chcą
Kraj zawichszyć, za prawdę nie Sejm temu winia-
ani Narodu. —

Dalej nastatę Sejmy Berksie'lewie, Konwokacyiny
i Elekcyyiny na koniec Koronacyiny.

w czasach rozdzielenia elekcyy, gdy następowato pogo-
dzenie Stron — zjawił się Sejm Pacyfikacyiny (uspokajajacy).

80. Sejm elekcyjny był sejmem konnym - Hebrana
szlachta na polu elekcyj wybierata posłów. - nie raz
domagata się Sejmu konnego chcał Książę Saska
wielstwa talę, kawarych. Panów? - Konfederacye
Gotybska (w obrozie godności Króla) Tyszkowiecka (w ob-
ronie wolności Narodu) Barska (w usiłowaniu
wypędzenia Intrusa i jego popieraczy) miały
podobieństwo do Sejmów konnych, lecz nie mi proix
Gotybskiej nie były - ta obradowata, a tamte elwie
parowaty się i walczyły z Kewnstrzym i domo-
wym wrogiem - Sejm konny zwat się talie vide
him. - 1592. Sejm inkwizycyjny raz ieden
1717 Sejm niemy z powodu przemocy obej rienia
cajzej prawy. - i tu szukał należy porzadku
upadku Polki - Sejm ten trwał siedm godzin.
„ W dobie w której przyszedł Swawsta swania
Sejmów przez Liberum veto, szlachta domagata
się Sejmów ekorbitacyjnych, t. j. które by napra-
wity zte jakic się w Rz. Swobodnie rozwijato,
ktoreby znnowu do koleji, do tadu, przywróciło, co
wyszło ex orbitu. - Wtosić to dowodzi Książę
szlachty, że nie uż sumysem ani interesem było
swanie Sejmów. Na Sejmach to Elekcyjnych

o poprawieniu bezprawioŃ pod panowaniem króla
w ciŃniŃtych, Exorbitancyjani nazywają, trakto-
wanem bywa; do czego Senatorów i PosioŃ z ka-
dego narodu wyznaczają; którzy uŃtżycowszy co
u tej mierze, dzieło gotowe Stanom do jęstwierdze-
żenia podają. Wszakże na jednej tylko
Michała Elekcyj pracy wysadzonej do tej cym-
noŃci nie była próżna. — a jeszcze na Jana
Kazimierza istotnego Sprawcy Zerwania Sejmu^(a)
Szlachta na Sejmie 1658r. to jest Szka poselska
zaleciła w ogóle R^z obmyŃsleć skuteczne Ńrod-
ki i sposoby na dochodzenie SejmioŃ.

A Olszewski Podkanclerzy Kor^z, podawał na Sejmie
koronacyjnym króla Michała projekt przez Ńiebie
utworzony, uboxpieczający narodowe Obrady od podob-
nego nadużycia. Konfederacyja Gotska zapo-
wata przed Ńwój Ńąd byk wszystkich którzy
pod panowaniem króla Michała Sejmy drywali
Konfed^z Gotska w miejscu SejmioŃ ulęgnętych
Zerwaniu Zamieszkała Zaprowadzić, „ŁoŃlkie Rady”
to jest pod tę nazwę Sejm, bez pod innemi warun-
kami. — Kto Ńię opart tenus zkawiermemu La-
mionowi Szlachty? — Fakcyja francuska —

(a) Kiedy by on chciał przez Ńemle na Lubomirskim aby Sejm 1664r. doszedł choć by on
zerwanym przez Lubomirskiego, nie zwarił na to i Sejm doszedł. Orenwir tego nie uŃczył w 1652.

Kto byt na jej exilu z tym dla Polski gemu-
stem? — oboje królestwo, Prymas Przemyski,
Hetman Jan Sobieski —

a za króla miłota — obaj ci Stali na exilu jak
cyj Franciszkiej — tyle dla ojczyzny naszej zgle-
nej — nie Słaboty wese wino wybrzyki i nad-
wryca — wdać się ona pracowała nad zmiesie-
niem jednych i drugich, nie ona wese jest od-
powiedzialna, choć ofiarą padła — niegodzi-
wości fakty oxiów wyżej wymienionych, i nie
oni odpowiadają za wszystko złe jakie zło-
na kraj i na R.P. spadło —

Łatwo narzucić Słabotki winna, sprawi-
liwej należy powiedzieć „niektórzy ze Słab-
ty rezerwujący się i wyrośliwszy, zmieniwszy się
na obcych sturadców stali się głównym wkra-
powodem złego i wytknąć tych niegodziwych
Ludzi nazwiśka — niech przynajmniej pamię-
iż przekleść brzo — Takimi byli Ossoliński
z Radziejowskim spiskujący z tatarskawem
i wytywając wojny Domowej Kozackiej —

z Francuzem, agentem Maksymilianem M. Lu-
wickim umówiwszy podłości wyznawcą ludzi po-

kiędy Sićwili Sejm zerwał: oczywiście dla tego że był interesem króla i jego domy
aby Sejm był zerwany —

Swojej myśli, takiego ślepego kłosa Praxmowskiego
 fortując go na Prymasa, Sama Sobieskiego pusta-
 cego do władzy Skarbit Lis tu Konstantyn i intygant
 i nawet Steur, co już wynagrodzić tego nie
 zdołat. Taki mowszyn stwóżyć Skarbu - taki Gry-
 muthowski, a za Sarw Niemców i z niemi razem,
 Tom Szembek, Ryp Stanisławski, Przependowski, Dąb
 Leszczyński, ścigający Szewarów na kraj, Sapiehowa,
 Czartoryjski, Poniatowski - to są sprawcy tego,
 niech ich pamięć powsta doświada - lecz nie Szlachta,
 łamie w łamowie z panującemu lub obecnie sprawa
 Krajowy umysłnie wojska i wojny obie, krzyżując
 wszelakie zabiegi patriotycznej Szlachty, psując
 jej najuboższe warstwy stali się głównym powodem
 tych rozruchów, które najniebezpieczniej na cały Stan
 Szlachecki spada - Owszem ten prawda nad zdra-
 niem i wykorzystaniem niegodziwości - lecz niektóre
 zawiady niepokonalne - Przynajmniej nieś nie czer-
 niemy się, obecnie ani dopuszczamy aby nas
 exornio wu wskazywał - Ci nieś pomore, kary,
 winni niegodziwości, lecz ani naród ani Naródowa
 Szlachta. - Stuszenie rzeżono: „Żadna kasada, chwały
 i najsilniejsza, nieupoważnia Zbrodni Narodowej.”

To na wielki potapia ludźmi którzy jej się dopuszcili.
 „Przed Sycińskim byli Sycińscy. ten perwał Sejm
 sam jeden: — Probował czy się może uda prawo jed-
 nomusłowości w podobny sposób ustanowić. — nie on
 to, był tylko narzędziem. Tak wstawiana w 17^{ty} rok
 Soma Karminierka i więziąca ich Kmię M. Ludwik
 Stanowczem kamieniarzem było z nieśi Rb. a wpro-
 wadzić samowładztwo — Szukano sposobów nie-
 wiadomych się po myśli, — Przez Pospolitą opierano się
 na prawach, przeba więc było je zwichnąć, znisz-
 czyć. Podstawą praw i ich rozwoju były Sejmy.
 podkopawszy je, niweczono podstawę — dobrze się mu-
 siano zastanowić nad środkami w piero, nad spo-
 sobem ich użycia i zastosowania nim kamien-
 jak z pracy wypadł, tym kamieniem był Syciń-
 ski, proces, kto inny w ręku trzymał. który nie
 wywijał? — ten tylko — kto w tej mierze był naj-
 bardziej interesowanym — wstąpił wykonawcą,
 stem osobny, — Król, pragnący kamienić ze Słowa
 narodu — przy opisie Sejmu 1682 r. tak Tuszenie
 przyjęciem biernym czynu Sycińskiego ostawionego
 bliższe okoliczności wskaza — kogo o to obwinieć
 należy. —

Przed Sycińskim byli Sycińscy. Radziwiłł Krzysztof
 Helman, wojewoda wileński za totad ^{IV}, perwał

Delegacyja Sejmowa, prawdziwy Sejm prowincjonalny Litewski, dla poprawy Statutu Litewskiego wyznaczony — Sprawa, która, szlachetna, na wał tej kasacji. " Czy to nie było powodem — w rozwiniszu, niecierpliwości — do zstąpienia intrygi owego veto syceńskiego? Loszanie i za Niemca Sasa — wynaleziono takiego cudaka, Causi perdel, Przekcia Stanisławskiego, którego wziął król do wyszukiwania sposobów w prawo, żeby wypadał ustawy i prawo i niem samowładowi? August II. nie znał ustaw Polskich, podał to i owo, wskazał mu były, wyszedł i znalazł, nadszedł, istota która w duchu jego wykrecała instykcyje. Lhał to tak się sypały nagrody na Szumian- skiego, ostonił się Subanna, w niej ośmiąty mógł sięgać po Łyski — ptak, niewiele ona Sasa kor. Łowota Dawat Priskupstwa i w końcu najbogatsze Krakowskie. Z przewrotnego Causi perdeli, stał się przewrotnym dygnitarzem — i dał się we znaki Rb. w szachrajstwach 1717r. — Toż samo mogło nastąpić za Jana Kazimie- rza, który szachraj prawowity mógł mu postąpić? Nie Syceński, on tylko raz szachraj i przepaść w przekleństwo, inny Sprawa lepiej się ukrył, a gdy edes ten najlepiej dogadzał Janowi Kazimierzowi, nie tego

innego o takowy obwinie' nalezy - tylko jego. On
bowiem obecny na Sessyi Sejmowej - jako Stan
trzeci i przewodzący Sam - mógł i powinien się
być nadwzięciu oprzeć - nie wiele do tego trzeba
było - jedynie osłabiłczy - że bez względu na
głos bezcenny - wypierający wyraz i ducha prawa,
uwaga się za nie były - i narady nieporuszenie
dalej się prowadzi - Unia tak postąpić gdy jest
o potępieniu Sierżego Lubomirskiego na sejmie
1664. - Szba nie kompletna, - Postowie nie dopuszczali
wyroku potępienia, w większej części wyszli nie
jedyn protestowat i z tego wystąpił, - Król obecny
nie zważał na to - i wyrokował z pozostałymi
adherentami swemi. - Gdy jednak powołany
uniać się oprzeć wielu i opart, jakże nie było
to w jego mocy w zaradzie zawięzy' głos bezbożny
jednego - gdyby był chiał - Snać, nie chiał - dla tego
bo ten odpowiadał jego widokom. - gdy nieodpo-
wiedział ziemiarom jego - niestukał go jak na sejmie
1664r. - gdy odpowiadał, pomagał.

Nie mniej szła wina spada i na marszałka sejmie
ab's'z. na Mak^o Fredry. - Skatek sejmie od kierownika
Marszałka kawale zależał w Rb. od jego powagi,
umiejśności kierowania obradami. - Fredro nie był

tak ograniczonym, (znaniem że jego dżetta tak
 polityczne, jak filozoficzne) — aby nie umiał sobie
 poradzić. — Dość mu było przytoczyć Statut
 kr. Aleksandra Radomski z 1805 r. — i objaśnić
 takowy rzetelnie, cała intryga byłaby spadła
 w kąt, z którego nigdy wyłazić nie powinna była.
 Dla czego Marszałek Sejmu M. Fredro nie tylko tego
 nie uczynił, ale nie — zgoda nie, aby księżę
 czynił zwłokę i nieczyny? — nie popart Postów od-
 zywających się z przekleństwami — na nich zemnika —
 nie wrzucił łaski, choćby według Dawnego Prawa Polskiego
 zwołać i przeciwstawić się do zgody. —
 Obydwoje, cywiliżacja powie kto, leniu się opierały.
 Zapewne — ale i prawo, cywiliżacja, obywatel
 opierały się wystąpieniu Zbrosni-czeniu.
 Lech król był obecnym, a zarazem cały ten duch
 Polski, owa królowa mieszała się we wszystkie
 sprawy i sędziła, przypatrywała się
 pilnowała — czy pomysł niezgodliwy powieć się —
 Powieć wcale nie mniej myśli — Lech nie jej dano
 z niego wyciągnąć ostateczne korzyści — niedołąga
 nie miał Sas drugi (A. III) korzystał z tego, Czark-
 syński, Poniatożczyński i Lutski.
 Inną obwiniam o Syriuskiego z brzoje Syriuskiego

Maryja Ludwika Andrzejnica, co mógł ją Los i
 Szczęście Polki obchodzić? jako głównego sprawcę
 Jana Kazimierza - jako dziaacza, Freedom jako
 pomocnika - a sycylijskiego jako przewodniczącego i nie-
 godziwego górnika, przyjmującego na siebie kaźń
 wieków i ostaniamyego niekresom swójś figurę
 niekresomniejsz jeżere, bo wyżej stojące istoty.
 Nie mogą przebaczyć krwawo okrutym Pisarzom erasom
 Poniatowskiego i pokrejszycz - celującymi osobę
 Jana Kazimierza, jakoby tylko „nieszczęśliwego”
 Orlowicka - pokrywającymi jego niegodziwość, nie-
 forności Szarady rozchudkaniem narodu! zwa-
 lającami na naród, a zatem i na siebie xte do
 którego bynajmniej powracal się nie mógł i
 nie powracat - i ostaniamyymi króla i jego dom
 od wszelkiej kaźni, koczem narodu - tak się tylko
 fałszywie pisać Historyczne, a nie historyja -
 Dzieje pisarzy powinniśmy wskazać, jasno i su-
 miennie - bez oglądania się na nie, każdego z ogó-
 na i wszystkich razem - co kto był wart, co i jak
 czynił, i jakie z tego wynikały skutki - prawda bez-
 względu - na nie. Teret nie ma tej odwagi, lepiej
 niż miły - a banialukami prożno pras drukar-
 kich nie zajmuję - bo miły wie że kryjący lub osta-
 mianajacy zbrodnię, kiedy bnie i jak bnie - staje się
 ich współwinikiem. -

59. „Radziwiłł zabijał Litwów dla dumy, kaprysu. Nie symfonia
był winien ale duma Pomni,” mówi Bartoszewicz i myśli
się: Pomni tak kwami jak Sobrykiet.. Obelgi” później,
w czasie Syceńskiego nie jeszcze wspólnego nie mieli z tem,
co dły dach Pokki, Adulwika przysposobita. —

Panowie (król) znalazłby zapewne narzekania, nie byłby je-
den, to drugi. Winien Syciński to dasz się wżyć do
postępy roboty, to nie miał moralności publicznej, ale
o ile winien więcej Pan (król) Zuchwały, który po-
trebował takich narzeki? — „Nareszcie było winno-
i społeczeństwo, które przewalało, żeby się takie rzeczy
w ród niego samowolnie rozwijały? Nie, winien
jest Marszałek Sejmu, regulator & obowiązku narad.
Spółcześnie natychmiast Zarząd Sejmu, Nadzw.
czajnymi dwi tygodniowemi w miejsce zerwania i
ustanowieniem z niweczenia tego, o czem wyżej, bez ten
zły duch „Polski” francuska — przez swój sądowy
faktyczny niedopuszczania sprostowania niegodziwego
pomysłu. —

Sycińskiego w pierwszej chwili ^(oburzenia) chweli. Potwórze rozśe-
kac' (lebo niewolno było na sesyjce z Szablami przeby-
wać, lecz: na to Jan Karłowicz zwrócił uwagę - "nie
przestrzegaj' prawa.") lecz podły umknął. -

„Wielce postawie czuli, że Syński dopuszczał się zbrodni
 a czemu zbrodnię znosili? — Czyż im nie wypadało
 śledzić dalej po nim liberum veto. a podobny
 sposób tłumaczone? — nie udają się te ustosowania,
 bo zbyt wielka była powaga. Panów? Był może ich
 niektórzy, ale większy był wpływ Dworu — bo to jest
 wtedy było Interesem królewskim. Kto nie zas
 tak nazywanych Panów — ani Prasnowski, ani
 Wyszni, ani Sobieski w Łędy, ani inni szlachty
 (do tego w nawykniętym Panu nazywają, do Panu
 nie należało — Sobieski się ostat Panem jako wybra
 go jako zwycięzca Turków, nie faktyczna, na króla,
 ale inni wrzysy po nim chwytali godność
 pisał, iż podłości, a rości w nich same zasłania
 z jakichś ich wyciągnięto — Owozem bogactw i apty
 wów ludzie zbyt pomysłnie stali, żeby chcieli
 pogorszyć swe Stanowisko, chętnie, dorobkiem
 tu i owdzie wysłaniem i wycią, paupery — oni tylko
 niegodziwe reszki i innych poważali się, z niegodziw
 szrej jeszcze Dworskiej Kabaty. — Później zaś tak
 się spodliły Smiona historyczne — że na pewno
 odnotowane je tam do poprzednich czasów — w których
 jeszcze nie tak wiele im zarzuci można, prócz Ra
 dkiwitów. Bogusław, Janusz, Krzysztof i t. p. nie
 wani powszechnie wspomnieć — Był i pomysł

21. ogromne, ilości Szlachty polski ludzie - skoro mieli
takie wytarbe czoło - naleriy ub z Smienia i nak-
wisła wykusi - nich oni staja się odpowiedzial-
nem, ale ci - którzy cysni dudem i patrzyły patry-
otyzmem, nie przecin Rb i ojczyznę nie przewinili;
Starzy mają być podsunawami w liach, kilku nastu
niekremników? nie - spóteczności Szlachcka nie-
jest winna, Sycyanizmem - atbowiem jak kotwick brze
brwato gairanie, że Szlachta Szlachci, - nie Rządztwa
jednakże, to były klory, osobno - nie nie mógł, ale tylko
wszystcy, według pewnych form spótecznych, skoro te za-
wiodły masę, choćby najliczniejszą, masą ta sama
przek się, Zaraz" nie nie mogą, tylko za pewnym krajem,
aż się opinie wyrobity.

"No zbyt wielka była powaga Panów. Królewista
Polski jak ich Chmielnicki nazywał, byli pod ówczas
Polski prawem, Polski Xwycrajtem." - Przesała, dopie-
ro zażywali myślei o cześci podobnem, w szerepiat
"Zły duch Polski" M. Ludwika bezcenne wyobrażenia
godne wataśki, - w owych czasach bogatych Kupców benet-
kich i Genueńskich - zwano: "Kupiec Książę, -", Kupiec
Król" powszechnie - co dziwne, że wataśka zastępowała
o tem, zastępowała do bogatych obywateli polskich, zresztą
z dani takiego Loka, czy poważny historyk ma powta-
rzać? Co do wataśki pochodzi, niech zostanie, przy wataś-
ce!

„Sejm się obraca na Syceńskiego, a karle ledwie
w okiejań przewróci, wszystkie sejmy przepadają
z kolei, zadko który dochodzi. — To nieprawda,
poprzednia macyja zbył Pisarza uniost. Dotychczas
od 1652r. do 1786 r. było Sejmów 94 na nie zerwanych
było 20. — przez lat 84. — co przecięciu wice dochodziło 44.
czyli co lat dwa jeden: —

Gdyby w jakim obcym kraju w tych nawet czasach
znaladł się interesowany kto, któremuby zależało na nie-
chodźleniu Sejmów, pytam się — czyliby nawet podobny zna-
ląd się stosunek? —

„Panowie wymyslili za króla Michała, przeciw ko-
remu ciągle stawali, pięknie, kasadę, że na zerwanym
sejmie przepadają wszelkie uchwalone już konstytucje.
Pięknie kasadę! za prawdę — bo jednak na Sejmach
pożniej zerwanych stawali konstytucje. —”

A coż mi to za Panowie owocześni? Prax moski,
sobieski? — możeż ten nieczytający
skarbu publicznego? — bo ci to tylko stawali prze-
ciw Michałowi — Lecz pomimo iż piękniej stas-
nie tak narwomiej zasady — kiedy na późniejzych
zerwanych Sejmach, uchwalone konstytucje,
prawda, mogły — o tyle zgubna zasada wszelkiego
pojedynczego przestata mieć doniosłość zgubną.
wyjawną panowania niedługiego Augusta III.
w takim razie stosunek zerwanych do dotychczas Sejmów

Konstytucje są kmienna i już jak kotwice Sejmów
30 zerwanych było — po nim to Skoro Knazny' ich
wskazłości Konstytucje uchwalone miały moc obowiąz-
ującą — okazuje się że krywanie Sejmów, chybito
dla krywania ich celu. —

Co do panowania Michała, na to właśnie stanęła
ze Słachty Konfederacyja Gótybska w pomoci Władzy
Królewskiej, aby te najzupełniej zasady piękne,
kryweckie? —

Skaż się ona wkręcić wyrosła? —

Dla skrócenia czasu Sejmowania od dawna był
ten zwyczaj, że nie każda, osobna uchwalona Konf-
tykacyja Sankeyonowana, t. j. podpisywana i ogra-
żano, ale przy końcu Sejmu w jedno wszystkie
uchwały zbierano, spisane podpisywano i ogra-
żano. Wynikło z tego, że gdy przed Zebraniem ich
i podpisaniem, ograbieniem, Sejm zerwany zost-
wał, ponieważ ostatnia jego formalność dokonana
nie została, konstytucje Sankeyi nie otrzymaty i
przeko owa „piękna” Zasada w życie niegodziwie
w nią się mogła. Niebawo to jednak, Skoro już uch-
wały uchwalone Konstytucje po nim zerwania otrzymy-
wały

moe prawne - o tyle Zerwanie Sejmów mniej się
szkodliwym stawiało. -

Ale i w Niemczech na Sejmach Cesarstwa też
samą drogą się trzymano. nie było tam wpraw-
dzie weto ani krywania Sejmów, ależ ich uchwa-
ły, równie dopiero przy zakon'czeniu Sejmów
w jawn zbieraniu, spisywano, sankcyonowano.
cytowane razem -

Z 30 wiec Sejmów Polskich na 74. przez lat
84. ledwie kilka pozostały bez skutku za
króla Michała, lecz i temu zaradziła Kon-
federacyja Szlachty Gótybska w pismie królowi
kawyżkana - a następująca po niej, Wielka
Rada - sprostowała rzeczy, - nie tyle, ile było
potrzeba, w czem wino Kanclerza Olszowskiego
lecz tyle, że kawyczarzania usatysfakcjonowały. -

Dopiero za nieostryżewskiego Augusta III Niemca -
rzeczy się zmieniły. w tedy to dopiero owa „pikant-
na zarada” winy Ekartoryjskiej w wszystkie bez
wyjątku sejmy od 1738 r. przeпадały. takiż
było 14te - „Dochodziły wszystkie bezwyjątku sejmy,
„za nieszczerliwego panowania Augusta III, odja-
„dywały, cały swój szczęście tygodniowy termin,
„i zwanę były dopiero w ostatniej godzinie”
„Chcieliśmy całe prawadawstwo Augustowskie

„gdyby nie ta piekielna nasada.” — Dojrzała ona w pojęciach umysłach Czartoryjskich, których tak chwala, ślepi ludziska, — lecz przebiegli i intryganci, sturka obcych, niepostrzepli się, że gdy postawa Swobody i niepodległości kraju, tak xwicznista, kuskata, Przed Potki w braku sejmów co już przeszły w formę tylko bez treści, z mienit się z Reprezentacyjnego na Czyste Monarchiczny: i gdyby August III miał dokoła energii i ducha bytby opanował wszystko samowładny, za jake, tak usilnie ubiegał się Lotaryusz II, Jan Kazimierz, August II nie miał. Wszystko ich zabiega nie dla nich, nie oni schwyli, ale niedotaga miał pod ręką, i uzyć ich nie byt ledolnym. Król poprzestawał na Radach Senatu jakby czasy xuro'aty się w tyt aż do Protestawa III. Cała troskliwość niedotagi Augusta III odnosita się do najcięższego zapytania drugiego niedotagi ministra swego Niemca Brüla — „Brühl, hab ich geld?!“ a ten zabiegał tylko o owe pieniądze i tak byli gnusni — bez względu na godność Narodu, na jego potrzeby — na stanowisko, na przyszłość, dowalając totem dyplomaty xuj'owym robić co im się

Co im się żywnie podoba - wyciągają ich obmierzła
 Tapa, po oba, po morze nieprzejawia, po nieumie
 nieprzejawia, na korzyść tylko nieprzejawia! -
 „La Augusta II a raczej Statystici Polacy z nim trzymają - Szembek Jan i t. wy myślili Sejm
 z limity, aby tylko tadeury utrzymać! - Sejmu
 trudno rwać było, bo król w ostatności limit-
 wat, w tedy limitowany zbierał się później
 przy więcej sprzyjających okolicznościach. Nie
 pomogło i to.” Dla czego? Bo powszechnie
 wiadomem było jak bezczelnie August II podał
 do samowładztwa, wszelkie dłań po temu śród
 były dobre - w tedy to naród nie chce się prawne
 (ai) osiwlić - wyrobił sobie swój system veto-
 i skoro tylko spostrzeżat jakiś błąd, kamark na
 swe swobody - natychmiast „z Liberaum veto”
 występował - w tedy to utworzył się system
 oparty na wolnej elekcji i na Liberaum veto -
 narwany „Złoty wolności” - tyle później prze-
 seidów Prastorys zrygnę, Poniatowski zrygnę, Ant-
 ziemów - wyszydłany, - nawet do tad! Co mia-
 naród czynić? Konfederacja Tarnogrodzka wy-
 zyskana przez prastorajów, poszła na skody
 narodu, Moskwa po pomorze. Sasoni już ciż żyła

przez niego od 1700 r. powiązania do miszkania się
w Sprawę Polki - I dziwny to Ostryżyna był ten
Sas, niemiec - śluby w roku, niższy w głowie -
pijas, tubercuły, bezelony w życiu, bez sumienia
w zględem Polki, chętny w niej być Samowolnym,
a w czynie był tylko Stuzallem Piotra osiadełego.
marnotrawny, bez zdolności wojzkowych i admi-
nistracyjnych - Kadyż kochał jego tylko Szkodliwy Rb.
Coż miomu w zględem takiej robie Ostryżyny?
W kisto się na prawnej drodze do nadurycia, jak on
na prawnej brat się do umiłowolniczenia. - Na nie-
ścis, jego nie zdąży zabiegi, ale i naród wiele stracił,
potrzebny też opinii Pradnego, bo mianem totały lej-
konawca, bez władzy - i co byto wino Króla spado-
na naród! Usadowione, anarchy, obrazy wyraz?
przez dwóch Niemców (Kultur bregerów !!) Sason
i owego Poniatowskiego rozsunisto do całych Dziejów
Polki, i lekkomyślnie lub oszereczono korzyści,
z tego wroży, lub ułty. - bezmyślnie powtarzają, "za
Pami, matka, paucy."

"Slex omi nam ztego na niest." Po miłczeniu
Sasa Au. III. nastąpiło wyparczenie i przewroty
także zwanego Stanisława Augusta.

98. Za niego pojawiły się Sejmy Konfederacyjne niby to odzwzorowane z Konfederacją Sandomierskiej z Aug² 11. Ale jakże to między Konfederacją a Sejmemi konfederackimi. Pomysłowy i różnorodny. Konfederacja była prawną, zaś Sejmy tak odrzucone bezprawiem. Decydowano na nich o wszystkich sprawach i tem tylko o Konfederacji podobne. Były w przeciwieństwie Sejmów Wolnych t. j. odbywających się bez formalności Konfederacji. te jednomyślnością decydowały, temże większością głosów. Był to skutek owe Sejmy konfederackie Systematycznego i cięższego krywania Sejmów za sobą przez Czartoryskich, chcieli teraz tego nie dopuścić w czem się stali winnemi za wszelkiego porzucenia, ztę ztem nadstawiali.

Patryoci mieli to pomysłować królowi żeby Sejmy zamieniał w Konfederację aby tym sposobem nie dać pola zwaniom Sejmów przed podziałem narządów - potrzeba było Sejmy wolne zamieniać w Konfederację, patryoci tedy up jak Jędrzej Skokronowski, republikański Staro polski i Kapłan skłuwający zabiegami, zawieszając swój Sejm (po prostu za drzwi posłów wypychał.) którym marzył o Konfederacji 1776 r.

Serego'lny patriota, osobliwy Republikanin! nas-
lawca ostawionego Ponimskiego Kłoseń talie
podobny Sejm Kawiakot 1773r. Za prawda
Ponimskiego ani Poniatowskiego do patriotów
wcale li'ryc' nie można -

Mato jeszcze było nadziwić, wymysłowo nowa,
i tak Delegacyja Sejmowa, t.j. odbywane przez
Delegacyję - ze tem statusem i nmięć i losów
osób zaprzeczanych lub najniecieńszych dobie-
catości i niepodległości kraju -

Trudno było poradzić w jakimś niecieńszym czynnie
i wielkiej li'ry Sejmowej boć przeciw mi-
dzy niemi' rozstrzygnąć się Kawiakot - trzeba
uś wiss było i Kawiakot wypalić - wypuknąć
(Mokronowski pr. prosta za Kark brat i wypychać
i Doby) politycznej - np. do przeprowadzenia in-
teresu zbuntowanymi Dysydentów, lub poddanie
kraju i jego istnienia Kawiakot jego politycz-
nej niepodległości przez równie piękny wy-
myśl - gwarantować - w takim razie Delegacyja
Kawiakot Sejm. Sejm ten gwarantować wy-
bierane z pos'roń niego Delegacyja t.j. zamiast
400 prawodawców, obradować kilku dziejów.

wybićano z obu Strb. - byty weie dwu Strb. i
 trzy Stany, bo król kawrze gotów do najgorszego,
 ale umiano się bez niego obchodzić. Był to jam
 cymes, sam toj x niegodziwości. - Stuzakie obywat
 ich jurgielnicy - w istocie ochylni narodu - Tak za
 Jana Karłowicza Słopy Prarmurki, tak tu smierć
 był Prymas Podolski - Stę plugactw. -

Króla następował taki Prymas lub taki Biskup,
 Przewodzący w Delegacji, ale choi' króla nie było.
 Duch jego tam zgubny panował, nie lepsi od
 niego stawali Delegacyja. Radzita to ona niety
 dla pospiechu, i z odwrocaniem się potem do Sejmu,
 ten, niemy "z jęzika i w dyskursie przyjmował co
 delegacyja zrobiła, choi' nie miał le niety prawo
 odrzucać, lecz kardecemu na ucho napowiadzi'ano,
 aby się nie warił - (bo batozki korackie gotowe. ¹/₂ a
 o poróż nie trudno.) ^{a)} Nawet i Delegacyja nie była
 w matym gronie Sejmuja, samostadus R.P.
 Na Delegacji byty dwie umawiające się Strony,
 Rzeczpospolita — i wptyw obaj. wieżent z góry
 że zrobi co chce kawrze z pomocy króla, wptyw
 ten przeważał, i to stawali czego chcą. W istocie
 czyi nie lepiej by było unikać tej podłości, i zaniecha
 1a) Znane zagrożenie Repnina. na Sejmie.

Kupetnie Sejmów, Delegacy i wszystkich Szas-
rajstwu pod nazwą Sejmów i Stan za niedolę August-
ta III był jeszcze o sto kroci lepszym od przewrot-
nego a bezecnego postępowania Stanisława. A.
to petyt wice ten obcy prawa dyktował, a Sejm
je zawsze niemy teraz - milcząc potwierdzał, i w ten
własnie sposób niemożność: lepiej było zamiechać
Sejmów, wypaczenie ich, przemoc nad niemi,
milczenie - sprawiły że ich postanowienia wy-
muszone, nie są obowiązujące. To tylko wolny
Sejm, wolna wola, swobodni postowie i takie
ich uchwały. Z natury rzeczy mają moc obowiąz-
ującą - przeciwnie wcale.

Dwie takie Delegacyje są w Dziejach naszych,
Pierwsza r. 1767-68, Prezesem jej był Prymas, ks.
Podolski (a). Druga ze Sejmu Połzińskiego
1773-75. miata aże Jem Kazański, t.j. siedem
razy zbierał się Sejm i Delegacyja, przedstawił, że
roboty są tak ciężkie, wśród oporu Narodu, na tej to
Delegacyi przesyłował ks. Biskup kujawski Antoni
Ostrowski (b) do Podolski podziwował. Trzeci Sejm
w czasie Delegacyjny był 1793. to groźnie ostatnie cięsy
Podolski własniwał. (c) Antoni Ostrowski ^{zadajacy} ^{przekład} x pauprow
krakowskich, on to bezwzględnie jakikolwiek był prync. Jęz deryka ob.

1788 r. Ostatni Sejm sebrany miał to wielkie
 znaczenie, że także wyprawiony w konfederacji, gdy kon-
 federacyi nie było. nie mógł być wolnym, ulkim
 i tak zyskał na pierwszej Sessyi, że znosi najzu-
 pełniej na kausze Liberrum veto. Lex J. A. nawet
 w latach dobrych, nie mógł się obejść bez intrygan-
 kiej ducha. W rzeczywistości Sejm ten był kon-
 wencyją. — urządził kraj, zmienił zastawia ma-
 wa, nowe zasady życia podnosił.

Obradował lat dwa, gdy zaś nadeszła pora
 zwołania drugiego Sejmu po dwóch latach, sebrał
 się on ale powiększył się ilością. Postać swą pier-
 szą, tak że zasiadło przeszło 800 osób, i Sejm
 1790 był jeden tylko w podwójnym komplecie.

„Przeżywił Sejm to wielki, chował podstawy Re-
 publikańskie narodu wypracował, wolną elekcję królów,
 ale na owe czasy była to konfederacja. — Chyba w Pol-
 sce obok wojny trzema despotycznymi państwami, bo utas-
 nie w Łódź, gdzie wódz i innych podstał i szlachę —
 nie powiodły się walki na Zachód, jak nasze na
 Wschód, i do tej chwili wszystko to w zawieszonym i w kwe-
 styi. — Sejm ten stworzył w Polsce nową, więc —
 Sejm gotowego. Przyjmowano obyczaj stary, że Sejm

a gdy go niezgodni juryści nie odchodził, upominął się o swobod-
 nym ciele. Nie oszczędzał go Trybunał, i żeby lepiej się i podobnych mu ostrze-
 głości karał w niemieckim kalendarzku, w których z takim było

zbiera się co lat dwa, lecz przyjął dla niego dwuletni
 okres. W Anglii 7° letni. I Sejm u nas miał być nie
 sześciu tygodni ale lat dwa, "byłby więc niustajającym.
 Sejm po Sejmie, limitowanym był mógł i zwotywanym
 o każdej porze. Sejmy nadzwyczajne ustawaty przeto.
 bo Sejm na każdym czas, gotowym był. — Lecz wtasnie
 w chwili przesilenia gdy był najpotrzebniejszym res-
 tat. Zalimitowanym, gdy trzeba było wszystkich set wieci
 roumu i energii, a mianowicie dopilnować Czwolika
 którego przez lat 28 zdradzał obmierzle, stale naród,
 kautom mu niedotrzymie i Los narodu, praca, przyszłość
 na ostatczny sztych wystawiono. Maksimalniey Sejm
 widział co się dzieje, zaniast takowy natychmiast
 zwotać i działać energicznie, pucielali i stali się
 równie winnemi — jak zdradcy Czwolika, jak Targow-
 wica, jak najzaciętsi nieprzyjaciele Ojczyzny. — Tęgo
 im Potomność nigdy nie przebaczy. To jakżeż sami
 bratry nie mieli we własne dzieło, a chcieli aby kto
 bądź, w nie bratów pokładał? Blask jaki otarzał ich
 musi zniknąć: — nie umieli postawić się na wysokości
 potężenia, i niedotykliwem swojem równie przeżyli.

miał Fryd Słosunki i wiele innych sztych o całym Narodziu, na sejm
 Dział też błota, którym nas oburzają, w pismach swoich. — Gdzieś
 z bezczeszczenia, to nie lada stopień, do wielkości Czwolika, i to filozof!!

jak Targowica Swa, bez czeleństwa. -

Targowica! dość tego wyrazu - aby przemiot wpe-
lakie pojęcia niegodziwości! Ludzie ja stądajmy
gorszeni byli od wszelkich, nad wszelkich wyrzut-
ków Spółcześnieństwa. - Niechcąc ona wszelkie czyn-
ności Sejmu Ceterolettniego - wielkości jego zniknąć.
I kiedyś później już po ostatecznym upadku.
gdy był limitowanym przysięto niektórym Absur-
dum do głowy, kwotał go na granicę. To jakie
nie miało odwagi kwotał go w kraju, gdy był
czas po tem i miejsce, gdy okoliczności gwałtowne
domagały się konieczności kwotowania go na-
tychmiast, gdy mógł bronić i ocalić może, a
chciano go zebrać w łapy. gdy tylko powszechny
byłby śmiech w kłodzie! - Kwestniony jego umieli
tylko uczyć! Czy na tem opiera się Patryotyzm?
Ponowicie się coś podobnego w 1812 i 1821. r. -
tę przysięgę nie poszedł w las. -

Targowica, kwotała Sejm do Grodna 1793. i na
nim znówu Delegacyje - znówu tacy ludzie jak
Podolski jak Ostrowski! i znówu jeden i ten sam
zdradający Ostrowski w konduktie Poltek do grotni wie-
dzą! nastąpił drugi Podział, - wyszło Sejm do

w które nikt nie wierzył. Przemoc, podstęp, wszelakiego
rodzaju niegodziwość, wyrządanie niemajęce równego
któremu przewodniczył J. A. z ową ohydą, Lulli-
nagości co do ciała i co do Dusz - bezcieństwa.
przekreślowały godne siebie czynności. Do ostat-
niego Podziatu - już Sejmu niepotrzebowano.
Kiedosta 1773 - 5; - i 1793. aż nadto wskazy-
wałoby potrzebny nie był.

Żeby pocieszyć umysł i serce po tem tak
dotkliwym strapieniu - zermieszać w całości
rzek o Sejmikach - przez Bartoszewicza. - Pisana
ona jest dobrze, z przekonaniem, z wnikliwym
ocenym istotę rzeczy - prawie z instancją -
Słajnobka mnie mam nie napisać by inaczey
lepiej, - nie ma w prostowaci, przeważnie, prę-
mu pisze tam gdzie prawda jak na dłoni,
a ocenienie słuszne i sprawiedliwe. Zresztą
niech to będzie uznaniem za nej paniszi jego
Lepiej mieć mniej pisarzy, a dobrof, a od-
powiednie, niżeli mnóstwo - Sądajaki, lub
ludaw. - oż o Sejmikach Bartoszewicz.

" Kiedy Polska klata się w jedną narodową całość,
Tośi,

nie dziw nego że po nad wszystkimi Prawodawcami
 Króla gnieły się Sejmy. Sejmy była to zasada
 instytucja najwyższa, reprezentantska całego
 Alex. Sejmy ukształtowały się pierwotnie ze Starszy-
 ny narodowej, tem czasem cały Stan Rycerski
 chiał - i powinien był mieć udział w Rzecz-
 i prawodawstwie na zasadzie Stwierdzeń.
 W opolach obok Starszyzny wszyscy głosowali, do-
 terz kiedy Polska rozszkuta się w jedne wielkie
 Gminy, w jedno Opole, obok Starszyzny, senatorów
 winna była wystąpić powszechność, cały Ogół
 Rycerski jako młodzi bracia. Ogół ten za wra-
 zu się gotował do sprawowania tego wspa-
 niatego obowiązku. Już Stanisław Łokietek
 gromadził go na obrady w Chęcinach, żeby się
 przystępował Starszyźnie.

Ogół ten Patriotyczny ma pół zastęgi w pra-
 cach znakomitych Kazimierza Wł. Ogół ten
 wreszcie dojrzał na Ludwika i Władysława
 Jagielly.

w r. 1404 już się gromadzi po województwach
 i ziemiach na Sejmiki, ale na ten jeden raz
 i dla jednej sprawy. Kiedy wypadek stał się

„Zwyczajem, bo Szlachta po ziemiach radziła,
choć i nie zwotywana radziła prywatnie, zwy-
czaj ten kamienia się w prawo.

z 1454 Kazimierz Jagiellończyk w Nieszawie
obietł że żadnych praw nowych nie postaw-
wi, ani nie wyda wojny bez poprzedniego
poradzenia się Rycerstwa na Sejmikach.

I sprawiedliwie, jeżeli naród chciał wzo-
dzić sobie, powinien był głos podnosić. —

Sejm był wielki; walny, Koronny, Sejmiki
były to Sejmy wojewódzkie.

Wskazy w Polsce większe urobione orga-
nizmy, historyczne; narodowe; które federa-
cja Państwa składały: wielkopolski, Mało-
polski, Rurski, Mazowiecki, gdy w r. 1466 przy-
był Pruski. Organizmy te również radziły
przed Sejmem walnym, gdy szło o porokumie-
nie się całego Narodu, całego Rycerskiego Stanu.
Z tam Sejmiki oznaczone wyrazem drobnie-
szym dla różnicy od większych zgromadzeń.

Obrady prowincjonalnych zgromadzeń były
Sejmami: Sejm generalny był Sejmem walnym.

Koronnym, —

„ Na wielkich Sejmach zawsze większe zebranie się osób, więc porozumieć się można tylko na matych Sejmikach, na których ściennie też mało. —

„ Sejmy większe do gotowych też rzeczy przychodziły, dla tego niepotrzebowaty czasu trawić, jedno myślenie wszystko stawiać, boć o zgodę w ten czas nie trudno było Rycerstwu Polskiemu. Ale te Sejniki z początku mogły mieć tylko stosunek prawny do Sejmów prowincjonalnych, nigdy do Sejmów walnych, Koronnych, które były wyższą instancją, tylko dla Sejmów Prowincjonalnych. Rycerstwo prze o to, aby miało głos na Sejmie walnym, i 1468 kr. Kazimierz powtórnie postanowi, że od tej chwili i województwa mogą stać swoje posły na Sejm walny, Rycerstwo koronne z tego i obiera posłów na Sejm każdy, a prynceto na Sejmie składa Izba Poselska, tem samem więc Senatorowie dotąd jedynie mający głos na Sejmie walnym, składała druga Izba — Senatorska —

Pokryta się Polska całą się us. Sejmików i
 Sejmów, a jeszcze dłużej Sejmów Prowincoant-
 ne nie straciły powagi swojej i znaczenia,
 to postowie obrani z województw i ziem, jechali
 w przed na Sejmów prowincjonalne niż na walce.
 że to była Reprezentacyja ziem, więc Postowie
 przyjeżdżali z Instrukcyami. Nie tak jak
 w Anglii, tam poset wybrany reprezentuje siebie
 i mówi co chce, jeżeli zdradzi zaufanie swych wy-
 borców, ci mogą odebrać mu mandat przy nowych
 wyborach i na tem koniec. We Francji nie tak
 bywało, kiedy postowie zwatani na Stany General-
 ne za Ludwika XVI. przyjeżdżali z instrukcyami,
 i niemi się składowali, Mirabeau zawstąpił, że
 w takim razie są niepotrzebni i mogą instrukcyje
 swe zostawić i odejść. Tak i później było we
 Francji. Parłamentaryzm zawsze reprezentuje
 same siebie, a w najwięcej przewidzieć
 można, że reprezentacja opinii w Narodzie, to
 tam republikanin wybierają republikanina, rojalis-
 ta rojalistę, katolik katolika, obojętny w Religii
 takiego co dla Wiary obojętny. u nas Represen-
 tacyja

„Reprezentacyja Sejnowa była Reprezentacyja
 samych prawdziwych ziem i województw, ogó-
 tu ziemian, a więc kraju. Kreszły Parlamenta
 obie, zupełnie do różnie od naszych dawnych sejmów i to rzecz naturalna, że ich były powsta-
 waty zasady, rozwijały się inaczej jak u nas.
 Parlamenta wybierają się dla obradowania nad wszyst-
 kiem co pod uwagę przypadnie, byłaby
 po prostu kontrola Rządu, który stawał jak
 obwiniony, lub prosty pełnomocnik przed swoim
 panem i ludem. U nas wśród narodu patryar-
 chalnych obyczajów, król ze starszyzną, tak jak
 jak Sejm, były to Instytucyje czysto narodowe,
 każda miała swój zakres społecznej pracy,
 jedna nie wadziła drugiej, a wszystkie się na-
 wzajem dopełniały i nie ufnosła, a więc kontrole
 nigdy być nie mogło (było jednak od czasu sej-
 mu Inkwizycyjnego) trafiła się chyba raz
 nieufność tylko w powaszeniu. Nasze Sejmy gro-
 madziły się tylko w potrzebie. Pojedynczemu a
 wielkiemu Rządowemu gospodarstwu, wszak nie-
 raz wypadnie porozumieć się ze wszystkimi

Ortorkami, które je tkwiąc, kusasz kiedy już
trapią, ciężkie przesilenia.

„Oto Polska przedstawia ten obraz prawdzi-
wie rządu Gospodarstwa na czasów Jagiellon-
ów. Obywatelski jeszcze w petni swojej prze-
mawia te ogromne warstwy Rycerstwa Polskiego.
Wypadła nie raz sprawa która wagą swoją i
znaczeniem przechodziła po za zwykłe granice spraw
ludzkich, kiedy nie chcieli lub nie mogli rozwiązać jej
Król ze starszyzną, kwotywanym Sejm, były one
tedy w potrzebie, nie przyszedł radzić o wszystkim
i co mu do uwagi podadła. Postowie mieli u nas
przyjechać na jeden wypadek przygotowaniu, nakoniec
nie chodziło tu o postów, lecz o ogół państwotycznego
Rycerstwa, którym chiał wiedzieć o wszystkim, któ-
rem sprawę publiczną kochał i zajmował się nie
Serdecznie. Serce sprawa tak wielka jak np.
poddanie się Niem Pruskiej kapala naród, Sejmy
Prowincjonalne i Sejmiki niepotrzebują tu rapo-
wiadani, że o tem właśnie radzić będą na Sejmie wal-
nym Koronnym, sam wypadek i tak zajmuje wszyst-
kie Serca i umysły. Ale mogą się zdarzyć i mniej
ważne sprawy, mogą i na ważne wptywać rozmaite

okoliczności mniej znane i mniej dostępne ogółowi.
Król tedy w uniwersałach swoich zwołujących Sejm
zapowiada, że Szlacheć będzie sadziła o jednym lub drugim
kwestii tedy rozważa po Sejmikach swoje sprawy,
postoiw wybiera i pisze dla nich Instrukcyje. -

„Instrukcyje są w naturalnym porządku rzeczy,
wśród takiej jak Polska Cywilizacyi. Ale nastają,
dopiero właściwie z Sejmikami już uorganizowa-
nemi w przed Sejmy. Nie przedko do nastąpiło po
prawie 1468 r. Dopiero w Rydgoszce 1520 r. Król
postanowił, że Sejniki wojewódzkie i powiatowe
mają zawsze poprzedzać Sejmy generalne pro-
winyonalne.

„Według tego prawa na Sejm koronny w Piotrkowie
1521 r. pierwszy raz bezpośrednio postoiw na
Sejm wybierali Sejniki - i zaraz się spór zawią-
zał o znalezienie Instrukcyi, a król Bielski powiada,
„że to były najpierwsze u nas Sejniki Powiatowe,
„lecz nie szczególnie wniesione.“ Nieszczęśliwie -
bo we środzie na owym Sejmiku, „wielcy Polacy
„dobrze że się nie posiekali około zamierzonej mowy
„postoiw Dania.“ (1) Sejmik z tego powodu się rozkuriał
i musiał go król, drugi raz zwołać. -

(1) „Posiekali“ się nie mogli, bo na Sejm i zjazd nie wolno było
żadnemu, mieć broń przy sobie, pod surowemi karą, patrz wyżej. -

113. Na tym drugim obrano Postę „z ręką, moją, Stronę
poborów” —

„Tu tapieemy na gorącym urywku taktyki, krysto-
Polski, gospodarstwa społecznego. Instrukcyje Postom
w środku napisane oświadczyły: — aby pozwolić na
Pobór, gdyby większa część województwa nań pozwo-
liła.” Szamy tu wyprawkę przeciw jednomyślności,
mniejszość z lewa i z prawa i w większości i prawo każde, co
zawsze dowodźmy, stawali jednomyślnością.

„Wszystkie te instrukcyje i sejmikowomia tak, wojewódz-
kie jak prowincyjne, nie ubliżały, nie mogły ubliżyć sejmowi
walecznemu. On był to był ostatni, najsilniejszy instanc-
cja, w której jedynie prawodawca. Sejm waleczny potrze-
bował wiedzieć o tem co kraj myśli, oświecał się o tem
co kraj myśli, oświecał się przez Instrukcyje, ale Stawiał
samowolnie.

„Toż nie bez celu dają instrukcyje wielcy Polacy
Postom swoim na Sejm waleczny r. 1521. — Zastroszali
się im Kazali do większości sejmowej.”

„Więc to już nie rząd, swawola rozwijająca się po-
nad cierniem wolności mogła tłumaczyć, że moc sej-
mików jest równa sejmowi, że poset obowiązany ślepo
trzymać się Instrukcyj. A jednak znaleźli się tacy

114. Postowie - oczywiście nie miedowali ojczyzny, lecz
patrzyli prywaty, wolę województwa jednego: krakowski
nad zbiorow, wolę, wszystkich województw. Z przykłada
widzieliśmy, że nie tak przyjmowali wielcy Polacy, swoje
prawo sejmikowe, a kiedy oni nie przyjmowali, tak samo
i inni ziemianie. (Prócz województw, Pruskie -
a niż rej wojskowy miasta - i oresto, bardzo oresto jako w innych
dziejów widziemy, opierając się na swojej odrębności -
ulehwały Sejmowi - przyjmowały, albo odrzucały - było to
niegodziwym przykładem dla innych, a że województwa
Pruskie nie zostały nabytymi ani z góry skasowanymi -
wynikło z tego wiele złego.)

„Jeżeli tedy prywaty znalazła się, która inaczej sta-
marzyła Instrukcję, winna była sprzeciwić się prywaty
zmusić do niktzenia, winna była sama większość
upartego obalić, na słowa jego nie zważać, i bronić swo-
wej i świątłej wolności. Tu właśnie całe nieskorp-
sione, winna może charakteru narodowego nie umieliśmy
nigdy imponować tej woli. To wskazówka także, jak
mogliśmy kiedykolwiek i kogokolwiek - ucieknąć -
te rosta dnuć, a porzucić nie śmieli mu stawiać
oporu. Zawsze oskarżamy czas, reformy, religijnej, że
rozparanie się spowodowały. Ludziom marzyły się szalen-
stwa i wszystko było podobne do wiary, mogło stać się,
kiedy nawet Prymas Dziekuszowski, obciążał królowi

115⁶⁵ że zdejmie z niego grzech za rozwód z Barbarą,
a włoży go na wszystkie męskie głowy w Królestwie.
Prymas naczelnik Kościoła, a prawit takie okropności.
Toż Bóg chociaż wszechmocny nie mógłby karać
kogoś za cudze grzechy, bo jest sprawiedliwością sama.
A kapitan jego śmiał zdejmować i nakładać grzechy.
Cięski kanderz, pretensyj swawoli rozsądnie zbija,
w piśmie do ks. Przgorzkiego, a czemuż nie miał odważy
urządzić i w oazy, czemuż urządzającego nie poparto spo-
tęchenstwem, które przeciw w pierwszej chwili wypradzają-
cego się potwora mogło jawnie, uroczysć zetrzeć
głową, postanowić prawo o instrukcjach i o stosun-
kach Sejmików do Sejmu. Tak, powstrzymać się, dat
Cięski piękne świadectwo swojemu Sercu i rozumowi
w liście do Przerembkiego, ale nie swej Cywilnej odwadze.
Cięski pisał: „ja muśmiam że Postwie są tylko wy-
brani z trojewość, ale nie są, postanowi tylko całej Rzecz-
pospolitej bytoby, że Karła Ziemia zostataby oddzielna Rzecz-
pospolita i nie Ziemia ale narody z sobą na Sejmach miałyby
umowy, czego Boże usłuchaj. Pan krakowski (Tarnowski)
zaczyna mówić na karteluszami, które na Sejmikach
dla pamięci postom spisują. Gdyby z nich tylko radzić,
po wzięciu Sejmu, które reprezentant corpus Rzecz-
pospolitej mówi: niech sobie pisze, lecz niech to też życie

116. ale nie nakazy." (prawie słowo w słowo jak sam, mysl
w lat 25'0 powtorzył Mirabeau.). Oto klorya reprezentacy
Polskiej oryginalna, swoja własna, nie Angielska.
„Kraj cały glos podnosi, nie tylko Postowie, Sejm wie-
dział o życzeniach, o postanowieniach kraju i dobrze,
lecz pojedyncze województwo znali tylko swoje prawa
nie oceniali ogólnego pożytku Państwa i dlatego nie
mieli prawa, nie mieli nawet pretensyi stanowić
nieodwołalnych wyroków. Polecano, proszono, przedsta-
wiano, ale było - jak wola Sejmu wypadła. To pojęcie
nie przeszło nawet praktyce lat kilku set, bo lubo swa-
wolni odwoływali się nie raz do swoich instrukcyj sa-
mos' niepozwalały, przebież instrukcyje Sejmikowe do
ostatnich lat R^o 4, ustępowały konstytucyjom.
Instrukcyje wierz mogły być doradczą, nie stanowczą
nie przekładało to jednak zleż woli, bezkarnie grze-
szące. Oleski myślał się tylko w tej teoryi, że Postowie
województw są postami R^o 4, bo w istocie byli posta-
mi województw ale w R^o 4, a wielka prawda, że za-
chowanie się niektórych krowo na to: „Żeby każda
„ziemia została oddzielna R^o 4.“ Krzykaczom na praw-
dę o to nie chodziło, ale już polityka samolubna,
ślepa, do tego celu R^o 4 prowadziła. Wiedziemy że
skrzyp Polakowski że sławny hetman Tarnowski, po-
pierat ten bór. Byli to i hetmanie przez różnych
purki, którzy miały nie mieć wcale, i przez ich

117 dokumencie młodego królowi, któremu pragnęła
narkuui. — (Wyrazem „bez rządu” nie oglądnie sadza,
wszystki pisarze nawet tej doniosłości rozumu,
serca i patrytyzmu jak Bartoszewicz — Ogólnik
taki jak „bez rządu” należy tylko pisarzom ciętym
kwestawii nie umiejącym nie rozróżnić — Ogólnikowo
rzeczy biorąc nie ma w świecie i nie było Rządu —
któremu by „bez Rządu” zarzucić nie można było.
i tak. Anglia nie ma konstytucji, ustawy i prawa roz-
rządzone — a więc — bez rządu. Francja nie może przystąpić
do tego że swemu bezręcznemu systematycznie Rządze-
nia fu a więc „bez Rządu” — a jeżeli ktoś z nich
przeważa — pokłonyć go inne — tamten upada,
leż w końcu bez rządu i tak, a więc bez Rządu.
w Hiszpanii, maby być klóty się dowied-
ziat, czego chcą — a więc bez Rządu — we Włoszech
w Austrii, w Turcji — słowem wszędzie stoi coś
siłnego w opozycji przeciwko wszystkim, wszę-
dzie więc tak jak Polska, należało by jednym
ogólnikiem, dobrym dla głów ciasnym, ostrzedzić
bez rządu — a jednak narodził się stop — nawet
siłnie i pomysłnie, wyrażając się cięgle w po-
jęciu potrzeb państwa

118. a nikt im „bezrazda“ nie zarzucił — dla czego
jedynej Polsce i, za pania „Stalk, pauc“ „Swi“ za
„Ludzie meani“?

Tamty wstąpił „zarzucił“ mowa „bezrazd“
gdzie brał w Skarbie cięty, gdzie cięte „przyrazd“
tawrze „Lyski“ „przyrazd“ „Lyski“ — nikt jednor
Pradom tym, z jedynego „Stalk“ punktu nieza
rzucił „Bezrazd“ — dla czego jedynej Polsce?

Napoleon I. był bardzo „Pradnym“, bardzo „raskim“
„Kowym“, bardzo „walecznym“, wiele jednak „mu-
petnit“ „Pradom“, nie „wojny“ 1802. to ta była
w naturze „Stalk“, ale „Luborami“ „bezrazd“.
Tawre „Stalk“ z „Pradnym“ „bezrazd“ — chyba
„Lyski“ z „Luborami“ „Lyski“ „Pradom“, to
był go jedno „usprawiedliwione“ — „Pradom“, tak i go-
rzej „jaskie“ „jak my“, to nas „Pradom“ „walecz-
1802“, a on „walecz“ „Pradom“ „jaskie“ „Pradom“
nikt go jednak „bezrazd“ „niebrosim“, tylko
nas, nasz „Swi“ — Trzeba „umieć“ być „ostro-
nym“ w „walecz“ „Pradom“ — to ta „Pradom“ „Pradom“
„Pradom“ — niebyło u nas „bezrazd“ — „Pradom“ „Pradom“
„Luborami“ „Luborami“ „Pradom“ „Pradom“ „Pradom“
„Pradom“ „Pradom“ „Pradom“ „Pradom“ „Pradom“

obowiązek — gdy, i. A. jęzickim obywateli
kraj — w tedy był to kraj, z winy nieczemności
a nie narodu — dla czego to na naród spada
ma? — W trzech koncepcjach prawa — i. Sum
cuique — na co kto zasłużył winien mieć poleca
na exakte wskazaniem — Ktoś wyraz winien być
odpowiednim wyprawkowi lub wyprawkom — Ktoś
cennie nie służy — inaczey nie dzieje się już, jak
fantazye, fałszywe — absurda —

niebyło u nas bezkarni do izejów Sason
nie muszków - były nadwójcia u frowy kró
lów, uż kon, różnyż kuzi bogatych - gózić ich
niema - tyż nadwój - ale od nich do „bez ruz
Ru” tak Daleko jak niebo do Ziemi -

Alektor uniósł się w rozumowanie, nie żew, o to
wielkie z fersem i zapomniał że rozem modyfi-
kuje ferse w tej chwili i wieł wyraz na-
wstać. - bezrad! - tyle jednak szkodliwie
demiał winnym wzglądzie sprawy i iż dusze
że mu tylko za onytki wzięci' mianu do-
przeć i zenen powstaje. - Bezradu u nas nie-
był. - muszeliśmy za Jazielkoni i tego jeszcze
partem

„Tarnowski” popierał bezład mianu Bon-
 toremier. — Pytało to w hetmanie przez powołanie
 pychy, której miał nie mierzyć wiele i przez
 chęć dokuczania młodemu Królowi, któryemu
 pragnął się naradzić. Z. A. w liście do Anki-
 witta nie raz narzekł na hetmana, „oskarża-
 go, że ma „jaśń drogi”. Oczyszczenie w takim
 potrojeniu rzeczy „nierząd” się wzmagał, i nie
 mógł zawsze poradzić Ocieśki, kiedy na prze-
 ciw niemu stał Tarnowski (to przez cich
 jeszcze „nierządem” nie jest.) A nie mógł pora-
 dzić to społeczeństwo miało pewne względy
 dla Hetmana, choćby i źle robił. Surcix kiedy
 Tarnowski przemawiał za Karlesuzann (Tarku-
 cyann) to i chwał i wspaniałość i więcej zno-
 szenia niż miały. — Dopuszczano je Sprawiedliwie
 i Ocieśki, ale dla pamięci, nie jako nakazy, ale
 jako życzenia, widocznie więc Tarnowski w in-
 strukcyjach tych chciał chciał widzieć nakazy, do
 wołał, że nakazy te obowiązuje Postów, rozkazał
 R^o jak na wiek drugi, zannast zannej fe-
 deracji i równości wilejskich, wprowadzał kandy-
 daty - (i tu autor w sprzeczności - że o czasie
 R^o nie o federacji - polecenia postów nie o federacji.)

Wierszewicki w *Discours de optimo statu libertatis* narzeka „na te zgubne dwainia postów. Skoro na jesze byto zapowiedz stemu kiedy król L. A. potrafił ja- nego z krzykliwych pęstów ofuknąć z wysokości ma- jestatu w te słowa: „Po coż eras trausze i szukasze „jakiej pokrywki dla swóich, ~~dwu~~ Stazenisze, Edwotr „jesz się do braci a sam im przywidiesz i sam ich pod- sekwasz. Sdz pracz a wzornów się z temi którzy sa- z tobą za jedno, nie trzymaj erasu etnego w zawieszaniu „my w Szbie a to się zdaje riesz w chlewie? — król mi- wiał po polsku a to Lannierszowie go tawnie w ławie- wickim kłóten pewnie zastrzyt król L. A. uniało sobie nie raz porażkę ze swawolą, słowo jego byto me- kie, majestat wysoki, ale nie wytrwał — Bona sta- mata jego charakter, robiła go dojutkiem.” (Do jutkiem, czyli odkładającym decyzję w sprawach „do jutra” — przekwali go książę, mowiał się za jego toleran- cją — jako by był leniwy i odkładający, na dół to co mu wypadło zaraz według niego dokonywać. Król miał rozum, lepiej byto decyzję opóźnić, a lepiej się nań nie zastanawiać dojutka, niżeli pospiesznie błędnie. Tallierand zlecąca co podawadnym, mawiał „był to bez

nauska, bez xbytku gorliwości? ^(a) czy i dla tego był leniwym, dżurkiem - chociaż to było aż do na xbyt energii'chnych Rządów napoleona 1.º? - Miał K.A. tam energii' wiele, gdy tego było potrzeba, umiał czekać xnow, skoro tego potrzeba była. -)

„ Król nakłot się w eurockystę ~~z~~ chwili, że chciał Polskę zostawić rządna, ale mu nie bardzoj m przeszkadzało, jedno, kamierkionna moc i wstawa „ niektórych postoi' ziemskich. „ Psiwia'adexamy się „ z tym, mówił dalej król, gdzieby Bóg co tak, nie bez piecknego i szkodliwego za tym niedozorem i nieopatrzności, na którym miejscu naszej korony przypuścić, iż by na nas i naradach naszych, któreśmy chcieli i gorliwie byli xnać „ żadna wina nie została. „ - Bolesne xexpanie Rady, t.j. Sejmujały były „ chetne i gorliwe, ale przeworkata, „ kamierkionna moc i wstawa „ niektórych postoi' ziemskich. Okemur. chetne i gorliwe rady „ ustąpiły „ niektórym „? - Po za temi „ niektórymi „ stali kapelone tacy Panowie jak Kmity, jak Tarnowski, jak Xborowscy. (Dla czego Xborowscy? - Czy uprzedzenie do osób w dziejach, jest prawda?)

(a) mais sans trop de zèle.

Przekaz o Kborowskiu podniesiona za A. A spatslowana
 ktadkion na korb. Szygoli, dotyka ich przed, za i po
 panowaniu Stefana króla. Miębyli oni tak burzli-
 wemi jak chęć je wystawiać dramata niby histo-
 ryczne. A uchywał ich do spraw przeważnych wka-
 ju. dowoś poselstwo do Stambutu jednego ze Kborowski
 nigdzie na uib. Ka crafów jego nie ma kartulu -
 Seisic Sanguski za gwałt popełniony na domu
 prywatnym nastąpił z rozkazu króla ktoren był
 w raz ze Kborowskim opiekunem Haszki. Dopiero
 od crafów igrysk. Koronacyjnych Stryka wysła-
 puje Samuel - w lat 10 paśt ofiarą i został bez
 przekonania i wyroku sąsłym. A ład wynikły za-
 wieruchy w kraju - Stefan chwał potyui. Podziw ze
 Sejm na to niepożwalał cady. Czy tu król czy Sejm
 ma wiarę, a po nim woli Sejmu, król wydał po-
 łepiajney wyrok - Kmieciony przez Sejm znów w bez-
 królewie. Stus Kniej wierzei ze Karoś. Sied za praw-
 da, w kady. - Z resztą sprawa ta dotąd nie jest os-
 tatecznie wyswiecona - bo w okrywiste dowody ludzie
 uprzedzeni wierzei nie chęć. i powtarzając za Panis
 matka, powier, jedni za drugiem, w przypuszczenia
 czeniach

nijają się z prawdą, nawet tak, myślowy kamie-
jak Bartoszewicz.)

„Jan Teleski wota za Zygmunta I. do Synów.

„Pamiętajcie Synowie moi, że z tego zbioro-
wiska Postoi ziemskich, zginiemy kiedy nie zawodem.
Wyrażenie to nie dość jasne, bo nie Szba poselska
groziła „niedozorem i nieopatrznością Rzy“ ale
swawola w Szbie. — (dodaje należy w daleko później-
szych czasach i to za podsycańcem i wptywem
samychże Królów.) Szba poselska była potrzebna,
była konieczna w rozwoju Społecznym Polski
Ze zaś nasze spostrzeżenia o wptywie szkod-
liwym Reformacyi na obyczaje i prawo Polskie
jest Sprawiedliwe, na to i Nunciusz F. Ruggieri
za L. A. w relacyi swej o Polsce dostarczy dowodu:
„Cóż gdy heretyka rozzerwata węzły postuśtwa
szlachty, postowie nabrali takiej śmiałości, przy-
właszczyli sobie taką władzę, że nakładali Prym-
skich Trybunów, nie dopuszczając przejść żadnemu
prawa, na któreby się w przed nie zgodzili, groząc
że prawa kapadtemu bez ich pozwolenia, szlachta
nie będzie postuśna, dla tego Król i Senat chęć co
postanowić starają się zjednać w przed przyzwu-
lenie Postoi, którzy dawniej żadnego prawa nie mieli

znaczenia. (Bez „znaczenia” byli, a wiec próżnym byli
 zbytkiem, piętrem kotem u worku - miało być być wzięcie.
 Niepotrzeba było nikogo podsycać, żeby stan ten się zmie-
 nił, nawet bez wprowadzenia „herety” „Xmięni” by się
 być musiał. Gdyby owoczesni ludzie Tezyński, Rieggieri
 i martwych powstali i: „Ist” się przypatrzyli co się dzieje
 a porównali z tem co się miało za ich życia pewnie
 by opinia swoją owoczesną odwołali. Ze Szka Bolesława
 jeżeli malowany był, niemiata a powstany, zostata w
 Rady, z natury rzeczy wypadato iż dawne jej musiało
 mieć wagę właściwą a gdzie potrzeba było była i prze-
 wagą, inaczej byłaby zbytkiem niepotrzebnym. —)

1573. Kobowia znowu Postów aby dawali sprawę ze
 swych czynności na Sejmikach osobnych, z kąd pow-
 staly Sejmiki Relacyjne. Sejmiki te w zasadzie
 dobre były, bo rzeczywiście wypadato żeby reprezentanci
 ziem i województw, wytłumaczyli się ze nie zawiedli ich
 oczekiwania. Ale to powinny być w takim razie pro-
 ste relacje. Jeżeli jednak chwalić postawa robili
 sobie prawo ze swych Instrukcji, że dotknąć ich nie-
 możliwa, w drwinę że na Sejmikach Relacyjnych
 jedni nierozumni durszy swawolni obywatele, two-
 rzili Sady albo uniewinniali albo potępiali postów,

albo co gorsza nie przyjmowali nawet Konstytucyi, ~~którą~~
 uchwalat Sejmoweych. (Najgorszem w tej mierze były
 Sejmiaki Generalne Pruskie, abowiadając tej prowincyi,
 że nie ma ona żadnego względem Polski obowiązku
 że zaś Polska ma wszelakie względem niej, najupor-
 czywsze w onym przekonaniu były. Siła Prus
 one to złym przykładem zarazy resztę kraju -
 warto wytać historyjs Prus Polaków Linguistykę -
 ile to one Konstytucyi Sejmoweych odrzucały, lub
 jeśli przyjętymi były, jak wykonanie ich oddalały
 od czasu do czasu - na zwłokę, lekce, nieumownie co
 do podatków - złym przykładem zarazy) Stąd już
 tedy to czego się obawiał Ocieński, w Prusach porządek
 tworzył się Rzeczypospolite, niemiędzy rozwijał się co-
 raz bardziej (nie było to jednak prociw Prus w woj-
 nowach Polaków, tak powszechnem, zarazy się
 wypadki, ale perswazyjs, sztuki, niekiedy przymusem
 rzeczy do porządku wracały. Czemże z resztą jest
 Rząd Konstytucyjny? Bezustannym kompromisem
 Prawa ułomnego. Sejm jakkolwiek wola naró-
 du, nie może z natury swej być despotą, bo
 to taka najgorsza z tyranii. Przeciw bezustannemu
 kompromisowi bez Rządu natwarzać nie można albo-
 wiem wszędzie gdzie jest Rząd Reprezentacyjny to się
 dzieje, a jednakże - bez Rządu tego nie nazywa

i nazywac' nie może. Tępych w oświeceniu narodu po-
 trzebuję pewnej wstrząsanie kł'wością - nawet wstydy-
 wością, jeżeli nie chce wpadać' & przesady w przesadę.)
 & darzato się nie raz, że Sejm spuszczał coś na wolę
 Niem i Prusów. W takim razie Sejmiki były samow-
 ładne (ależ tylko do przedmiotu danego na ich wolę)
 Lech & darzato się też nie raz, że Sejmiki powstawały
 (przeciw nie zbrojno) protestowały nawet przeciw konsty-
 tucyjom. A zawsze je do tego osmieszała prywatna & nako-
 mitych Panów. Co bezkrotwie po śmiechale korybacie naprzy-
 woj^u - Janowicki po tem Generał Mazowiecki protesto-
 wał przeciw uchwałom o Łamociu. (Drobną to był przed-
 miot przy oddaniu Ordynacji Skarżyskiej Płockim i Łamociu
 Łamociu i Spadkobiercy z brzojnej linii, - twierdząc Łamociu
 karano mu oddać - jakoż bez względu na powyższe protestacye
 oddany został. - & tak drobnym zdarzeniem żadnym sposobem
 ogromnego zwierza jakoby bezwzględnie czynić nie można, to były
 drobne - pędami niemiś dotu wykrzyki. Co chęć o podobnych
 nadtożach, ale cztowit stan, dziejopis także bez żadnych
 następstw i skutków licho niemu posłucha i za niebyte
 uważa. Co innego Sejmiki Generalne Pruskie, to chęć
 uważać' Państwo w Państwie, na nie & nowo trzeba było różni
 Batoro jak pod Pruskiem.)

128 „Sita Spółeczna leżata zawsze w ogóle Szlachty,
nie w Sejmie, tak byto w kasacku bo Szlachta wybierała
Postów, pisata instrukcyję, leż Sejm byt własnie Represen-
tacyją najwyższą i najdokładniejszą Szlachty i jej
interesów. Weszto w tedy w Kuryoraj se i król kiedy
zwotywał Sejmiki przedsejmowe posyłał do nich
Postów ze swemi instrukcyjami i przedstawieniami
w podobny sposób chcą rozkazać swawoli (ani mu tu
o tom śmiesz) i wptywać na umysły. Najdawniejsze
spotykamy z czasów Zygmunta III. (to dawniejsze, bo
z czasów Zygmunta pierwszego - treści ich znajdziemy
w Historji Brus Polskich Lengwiche.) Potem Jan III
ze środka zachowawczego, król i drażniony, wyskoczył
na Sztylek, wstała królewska, kiedy w inst. sejmowej
upraszał o wdzięczność, t.j. o zapłacenie swoich
podatków. Znawienie ich przezto roste. -

Na Sejmikach z obowiązku wzięci byli znajdować
wszystcy Senatorowie i urzędnicy wojew. lub powiat.
ziemi, ze Szlachty przyjeżdżał kto chciał, (leż ze
Szlachty posiadłość ziemską mającej - potola nie należała
do Sejmików.) Starosta miejscowy rozkładał gospody
Sejmikowym. - w Litwie nieobierano Starostów
Sejmikowych bo byli ziemscy po województwach i Powiat.
byli to urzędnicy wybieralni Stali. - Dni cyatywa

129 ⁷² najrozleglejsza karidy obecny szlachci posse-
sionat prawo podawał wnioski do instrukcyi-
(nim je jednako karmiszczono ulegaty w pierw-
szym lub odrzuceniu.) Sejniki Prowincjonalna
Prwaty tylko do konia w Prusach Polskich, ustaly
wszędzie nawet w Litwie - ostatni był za Jana III
„nie jest to na powhate prowincyi Prus Polskich
patryoty kmu iść, samolubstwo tu jawne, ciasny
pogląd na stosunki życia, ubóstwo ducha-
(Miasto 34 tamteżne główne tenus winne. jest im
i co więcej do karzenia. kiedy im L. A zaproponował
aby delegaci iść zajęli miejsce w Senacie po
karstetomach - na kawrze odmowily, co także nie-
potostało bez wpływu - gdyby miasta 34 Prus
Polskich przyjęty były do godności i obowiązku -
za nimi byli by weszli do Senatu lub do Izby
Pojelskiej deputowani miast innych. - Zatemwały
wielu i tym drogę i potrzebny w reprezentacji różni
Nie mogli być postaćmi zajęci inną sprawą,
Deputaci na Trybunał, nie zakwitowali porycy,
podarków, ~~kt~~ wojskowi w czynnej służbie,
litwie pod Zarządem, pod Konduktat. niedopuszcza-
no zaś ludzi do głosowania na Sejmikach, którzy
zaświadczyli Wyrokowi sądownemu nieuczynili.

Dysydenów prawo 1733 x dopiero od poselskich
wypartyto (na domaganie się Konieckie Papieża &
za pośrednictwem Biskupów tutejszych.)

Sejmiki tak samo się wwały jak Sejmy przez Libera-
velo. mianowicie za Sasów - a za Niemca Aug^{III} wcale
nieodchochety, pisze autor. (dochodzić musiały skoro
Postowie na Sejm wybrani & jedźdali się, radzili
przez 6^{ty} tygodni - w ostatniej godzinie toższy wale.

„ Ostro na przeciw sobie stojące Stronnictwa,
(Dworskie i' pańskie czyli Czartoryjskie) jedno
drugiemu szkodziło, a nie mogąc swoich utrzymać
postoi przeszkadzało i' nieprzyjaćiom - „ (a tu
Dziwaczne że tak Dwór jak Czartoryjscy byli na
Kotrze Moskiewskim, jedni i' druzi dokonywali kogo w
moskwa Chciata, i' karli się między sobą - August^{III}
tamtę się Moskowie bo go ona wspierała na tronie -
bez niej dawno byłby zleciał. Czartoryjscy by byli
na jurgielu, brali 1000,000 R^{bl}. i' ocrnie od Carycy,
co ich to obchodziło że Polska ptatem swojej zie-
mi zwrocieć musi ich jurgiel Carycy jakieg. miast
i' tych i' tych jak na Smyry Brytanów, jak Szarp-
nsta ręką Smyr jedne i' poszeruta, rzuca się jak
wsiektę brytan na drugiego i' na wzajem. - i' to
takie iskoty mają, pretensye do Imion historycznych.)

130. 72
Sejmy zbieraty się za niemieca Augusta III. o po-
towa w mniejszej liczbie posłów jako przynależało.
bo potowa Sejmików przepadła. wielka to była pra-
ca (i exera) dla Statystów Polskich pod ów czas
układać Sejmiki; bo nie wybór wolny wtedy de-
cydował ale to w Bernowie potykni w gabinecie
usiłymi miśły sobą (trojca dworska, Brühl,
Sottky, i Skuszech - z jednej strony, Mikhat i
August Czartorysiy z drugiej oni to pomieszczy pos-
sessionatów w prowadzili na Sejmiki kototy, oni to
byli powodem owych pijatyk, gwałtów Sejmiko-
wych - oni to dosiła kototy tamowali glosy tych
co tylko mieli prawo odzywać się. Za użyciem
tego środka, użyta go i trojca dworska, i ludźci ci
złowrogi odblask rzucili na całą przeszłość Sejmi-
kowską. - Brudy panowania tego Sasa niedolęgi
rozstano na całą przeszłość Polski; a po minie że
przy wyborach w Anglii, w Stanach Zjednoczonych
Ocejańskich także rzeczy o jakich ani widzi ani słyszy
choć niby to nigdy w Polsce - nasze po minie to
ostawionemi kosztaty - a tamte powysaja, za bardzo
naturalny skutek szermierki wyborczej. Kto więc
winien, nież na tego spada odpowiedzialność -

132 Najprzód Czartoryjscy, a następnie Czartoryjscy, a za
nimi Trójca Dworska i ich adcherenci.) Udawano
„ścisłe szeregów” na Litwie, gdzie powaga Włth domów
wyrabiała się historycznie, gdzie było prawdziwe moż-
no wcielstwo. Sedni panowie drugim panom posuli,
albo czasem nawet żęją że joby traktaty porozu-
miewali się i w tedy kwalicyjne stawy - Sejniksi.
bo psachta (nie wyszła, nawet na Litwie nie wyszła,
choć była była) szła zawsze za popędem danym
z góry. Znakiem tym (w niedziele owych czasów)
statysty Sejnikowym na Litwie był Józef Sapieha
Kondy Bp Wit. Po jego śmierci rozegrano się dopiero
straszna barza Sejnikowa, t. j. walka była
Czartoryjskich z Radziwiłłami, a Sejniksi nie raz
knois się oblaty (nie wolno było na fady, Sejny i
Sejniksi mieć przy sobie, ale dla takich jak
Czartoryjscy to znaczyło Prawo. Oni co byli chosła-
cem bezprawiem a im znaczyło lub Cargy że było
ta rozbiła sobie czerpy - im więcej tego tem lepiej dla
nich, tem głośniej wrzeszeć było, „to Anarchia! to
bez Rad Polki - to Sejniksi! to psachta - tam gdzie już
ani Sejników, ani psachty nie było - bo taka historia
za tych barz - psachta, nie jest, bo takie barzy

133. Sejnikami nie są. bo Czartoryjscy odkad weszli'a do
74.
cg Stur'ki, Polakami' nie są - to w istocie fatalności, że
takie istoty na Ziemi Polskiej tyle dokazowal'my,
prawda przy takim niedolę jak ów Sasisko, ży-
wie' się niemu nie można. Pił piwo, palił faję,
patrzył na btakur niemi i na innego btakur
poetę - niemi, prociwowat, czasem do psa strzelit
z dubeltówki, sprowadził sobie skatuna bestym, lub
spiewaczki w toskę do teatru - i to król! to totawo
wykonawca! to nawiednik Pręży Podpolskiej! - to
niedolęga, past. się i trawit. Gdzie kota niemi, myszy
skacz, i szkody robisz - tak Czartoryjscy. -)

„Petna o tem wspomnien' i w Aktaż owych czasów:
„Seden tylko Sejnik Kowieński dwukrotny. Pyta na
Kmułki potężna i dobrze u Szlachty zastawiona Rodzina
Zabietów, jednego z nich po drugim Szlachta obierata
na Marszałkostwo. Otoż umieli Ci Zabietowie za sobą
prowadzić Szlachta i kogo chcieli postem lub Depu-
tem na Trybunat obierali. Przed w Radzie - Karności'
w Swawoli. Wieli o ich poparcie ubiegali się Czartoryjscy
nawet Radziwiłłowie. Kandydat do poselstwa postawiony
głzie indziej mógł przepasić z powodu zerwania się
Sejniku, ale w kownie jechał mian za sobą Zabietów,

zawsze przechodził. Mniejsza o poselstwo do Sejmu
swaty, ale Trybunały za to dochodziły, więc wyrobili się
tak, że Stronnictwa tego popierały, zawsze nalecały
Zabettom do elekcji XX Kraina na Marszałkostwo Try-
bunałskie. Prowadzili więc na Zmudzi swoją politykę
jedną Różina. Była Familija w R. Peł, była familija
swoja na Zmudzi. Czartoryjscy jako Familija prze-
wodzili w całej Rz^{pe} w Górkach, Kabiłłowie w jednym
iej zakatku. (Jakże to serce boli pisze takie rzeczy
dł^o, jakże to bolesnem było, bolesniejszem nierównie, gdy
się to działo!). Nawet historyczne losy obu familij
podobne do siebie. Kiedy wymarli zatorzyiele tamtej
Familii Kanclerz i wojewoda Ruski, polityka jej
została, i zawsze w Familii przewodził Lubo-
minscy, a niawowicie Stanisław Skarszatek w. k. księ-
w^o Ruskiej. Kiedy Kabiłłow nie stało, kurwiskieństwo
szlachty Zmudzkiej wliot i pokrewionym z nim blisko
Szymon Syruc, naprzód miecznik Litwy, potem wojew^o
wilejski (a) nie schodził nie Sejmowi jeśli nie doszło

(a) Zapywane losy ich były by jeszcze bliższe z siebie, bo
wiadomo że kiedy Zabettom za nadto kurwiskat się przy kosciu
z Czartoryjskimi zna — przepisał to postronkiem. —
1768 r. Repnin kazwał do Czartor- Kanclerza w A. Lit. aby
złożył wszelkie urzędy — wtedy to bowiem on już wypubnis-
tym został zaski Łarycy. Postanowita bowiem

wiele Sejmików, obradował z obecnymi Lidarkuto
 się że kiedy Sejmik nie oszedł, ^{król} kwotywał drugi
 albowiem król chciał np Hygmunt 1. - lub nawet
 August ~~III~~ dojść do obrad - nie zawsze wskazywał
 za ostatniego, rwaty się i te drugie Sejmiki.
 Serególny przywilej miały woj wa Pruskie,
 że nie wybieraty Posłów, ale każdy obecny na
 Generatnym Sejmiku tamczasowym mógł jeździć
 jako Posel do Warszawy. Generatu nie było jed-
 nak, gdy się zerwał który kolwiek Sejmik woje-
 wodztwa, wtedy i Posłów na Sejmie z Prus nie
 było. Mogł się też zerwać z kolei i Generat
 zbierający się kolejno w Malborgu i w Grudzie-
 Źu. Tak więc np w przeciągu czasu od 1712 do
 obejść się bez niego - a ten 1000000 złp. które on pobierał
 jurgelka rozsyłał na łutki którym on z biesurmanit, aby
 żniem mieć swoją partyję, nie zależną od Famulii: porzucił to
 z łut, gdy reformy zaprowadzone w Bezkrólewiu postanowiono
 z nieść, a opieka Cesarz nad nowym królem zależyła mu i
 chciał się z niej otrząsnąć, oś 100000 złp. jurgelka od-
 jako Cesarzowskie - z łut gniewy i opozycja. Zachowano
 żniem i jedno i drugie - z łutem Repnin otrzymał rozkaz
 działać odpowiednio. Zawezwał więc Kanclerza, aby natych-
 miast zdjąć urząd i zagroził, że jeżeli tego nie dokona
 natychmiast, wyłoży mu proces na Sejmie, przez oddanych
 sobie łutki - i oskarżysz go o zerwanie kraju domagać się

1730 wszystkie Sejmy odbywały się bez pos-
tów Pruskich. Przeciwnie w innych bywało czasami.
Przeciwnie w innych bywało czasami, gdy Sej-
miki Województw Koronnych i Litewskich się wa-
ły, a Pruskie dochodziły, gdy za dobrej woli przy-
jeżdżali na Sejm postów Pruskich ogromna licz-
ba, zdarzało się nie raz, że prawie postowi Sej-
mowych składali Prusacy. To dawało powód dobie-
Stanisławowskiemu reform do ograniczenia prawa
Pruskiego. Stanisła Konstytucja że 40 tylko pos-
tów jeżeli tylko może na Sejm z trzech wojewód-
ztw. To daje miarę jak z owego przywileju
korzystali nie raz Prusacy. Średnio liczba przy-
puszczano się na Województwa inne po Slesian
Postów, na 3° Pruskie wypadłoby 18°, tem czasem
wedle tego stosunku pozwalano im na więcej
na dwa razy tyle. Tem pogląskaniem przywileju,
chcieli iż uspokoić, że zachowane im Stanis-
ko jeszcze wyjątkowe. A chociaż to był przywilej

byłby aby został śmiercią ukaranym. Oparto się Czar-
lirada nie złożył. Lecz wszelakiego wpływu został przeba-
wionym, a ci którzy aż nadto byli interesowanymi, aby bra-
dy iż i Czar- nie wyszły na wierzch, tyle entrygowali, że
się na pogroźcie skończyło. Lecz od tam ślad óżiatoni Czar-
ników, a ludzi karci udawali patrioty. A że miał wielu za-
wziętych, rozstrzeliło to znaniemity obywateli i patrioty. Patr-

Kosztom innych ziem i województw Samolubna prowincya i tak gniewata się okropnie na to ograniczenie prawa swojego, ptakata po stracie swojej wolności która większą być miała od innych i kosztom innych wynagrodzić się jej to znakomić, bo w lat 8 potem powstała za to używać wolności pod rządem, którego i na jednego powsta nie pozwolił. Niestykanie to było zażalenie prowincyi w przed dzień samego upadku. Samolubstwo Pruskie podnosiło i utrzymywało zasadę, że nieobecności Postów Pruskich w niemie nie może zbliżać prowincyi, która na Sejmikach Relacyjnych zachowała sobie wszelką wolność przyjęcia lub odrzucenia uchwałonych na Sejmie Konstytucyj. Tak więc to w innych województwach koronnych czasami występowało jako wyjątek, tutaj podniosło się w zasadę. Generał Sejmik był jakby kontrolą, wyższą instancją Sejmu, w tem co się dotyczyło prowincyi, w takim razie po coż cały związek z Koroną? po co jechać na Sejmy Koronne postom Prus? Prowincya ta zawsze wykazywała się, brata od niej wszelkie korzyści, nie pisała

na różne cięgi. Dzieje Prus Polskich z całą
 szczerością prawdy przez Lengwicha pisane wzburza-
 ją, oburzenie przeciw tym samolubom chętnym aby
 bez względu na jakie bądź okoliczności, na postę-
 pku, zupełnie, zniszczyć okoliczności dziejowych
 wszystko u nich było przestępstwem, jak ~~ostatkiem~~
 objat były go w dniu w którym ostatkiem
 objat je król Polski Kazimierz IV, po nim
 najjaśniejszych zobowiązań - nie chciała się to
 prowincyją uznawać za wieloletnią do Polski;
 za część Polski, tylko że jest osobnym krajem
 i tylko osoba króla Polskiego jest nad nim
 prężona. Zamiali sobie głowy urzędem
 w tej prowincyi aby tego dowieść. Podsycał
 Niemców tam zamieszkałych bezustannie Bran-
 deburczyk - w zamierzonych swoich ukarowa-
 nych dalszych celach, dojrzały one za filozofa
 Fryca - Cylika. Domagała się up prowincyją
 aby to jak było w 1466 r. trwało dla niej wie-
 nie, to jest w ostatnich czasach byłoby prawie
 żadnem i t.p. Zachęcenia bezustannie, a prawo
 Indygenatu do znudzenia ostrzegano, że mia-
 ła od wieków Polska Polakami zasiedlona
 zdawała się że nawet za Polaków porzytywać się

139. nie chciała. Prędokwie nasi zostali, że w celu
77.
krajom zawsze Polskim, które czasowo odpadły i które
wspólnej Gierzy nie przywróconemi zostali nie po-
wrócili Staro dawnych nazw Polskich - Co miało
nazwa. Prusy" wspólnego z Pomorzem, w sp. Zi-
emia Miśatowska z Chetmniem lub Prusami i sp.
Co Kijów z Rusią, Kijów to Polanie, co Czerwień-
sko z województwem Ruskim, Kijów to odwieczna
Polska - Ziemia Czerwńska - Może wiele wypad-
ków nie były by następstw, a przynajmniej wypad-
ty nie były by obywatelstwem nazwanymi które
nie wyrażały prawdziwie tego co pokrywały. Jaka
Jezeli Kijów... rzeczy się Kijów - Każda Zi-
emia do swej właściwego nazwiska wrócić mu-
si - gdzie wtedy podległa się Prusy - gdzie Rus'
nie wczesna? - Gdańsk widocznie kmięzał
ciągle do opanowania brzegów morskich i
na sposób Genewy mające pas Ziemi nad mo-
rzem radby się być ogłosić. Rzecz pospolitą
osobną - ale mu zawadzały niepożycie dobra
Duchowne, Ekonomiczne Kri'lewskie, Starostwa gdzie
Polacy z Korny wstąpiłi - czy to jako urzędnicy,
czy jako Duchowni - niedało się to Gdańszczanom

Skuszy. I za prawdę prowineyja ta zastępiła
ta na przypomnienie takie jak kiedyś Gdańsk za
zbuntowanie się, bo była ona w stanie tego
buntu - wyobrażenia o Gdańsku, tak obywateli
city, Napoleona I. że zrobił je wolem miastem
coś niby Rzecz, prosiłoby w miastach że tak
za panowania był Polaki-

Bismarck udaję że wszystko wie, i mijają
się z prawdą umyślnie w jednej z mów z 1872r.
wystąpił przeciw Polakom i dawnemu na-
stępnemu Rządowi, zaklemał mi, że z największą
srogosćią się obchodził z ziemiami przetrze-
niami do R^{pa} Polskiej, bierze zład assumpt
że Polacy wojsko Polskie, nie mają się w Łodzi a
Rząd Pruski, Bismarck, że ich wojska i nie-
wolnicy. - Bismarck udowodnił że nie a nie
"dziejów" naszych nie zna i kłamstwie bezcelem
Gdy R^p Polska był tak srogim Rządem to
niezawadnie Prowineyja tak zwanej Pruskiej
nie dozwolita by być w stanie bezustannego buntu
oporu, i zawadzie - kiedy Gdańsk się zbrojno
porwał - Książę go Stefan Batory nie miał
ochoty wyprowadzić w pole nowego Stanu
ale Deputowani Gdańscy na Generalnym Sejmiku

1a) wojsko niemieckie wojska władzy Gdańskiejs -

przewodili nam wszystkim i zawsze stawali się
prowodem do Radania Polskiego - o ile się tylko dawało
uchylało. -

„Instancje były także poniekąd w wyjątkowym
położeniu. Kiedyś trzy województwa miały
w nich R.P. Wendenickie, Parnawskie, Dorpackie
Pokojem Olskim zostawiały Polskę kawalek Di-
neburgskiego. 6^{ty} postów było zawsze na tak skrupu-
ty kawalek ziemi, a jednak województwo musiało
mieć prawa równe z wszystkimi, nie od Lw-
nosci ale od województw u nas wybieranych postów
z tym nie dobry był stosunek ziemi do jej represen-
tacji, byliśmy Borkowszycami, gdy tu było gło-
szenie u nas powszechne całej ludności, uwaga
byłaby stuknąć, lecz tu było tylko głosowanie pow-
szeczne szlachty possessionatów a więc szlachty
nie było ziemskich był prawie w każdym woj-
ewództwie, lub ziemi jednak, postów 6^{ty} na woj-
ewództwo nie było za mało. Dobre ziemskie było
40000 w Rb. a więc było wyborców i ich fami-
licy wybierani byli mogli 219 postów na 40000
wyborców wypadła więc 1ta część na 182 wyborców.
Stosunek był prawie nader odpowiedni. -

Według prawa 1674r. dwóch postów oberano z Inflant
 Obywateli mięścowych, dwóch z korony, dwóch z Litwy.
 Kto się nie mógł gdzie na poselstwie umieścić umieszcza
 się do Inflant i tam przechodził, zdawali się więc nie-
 raz, że najznakomitsi Postowie do Inflant się obracali
 Postem Inflanckim podczas owego Sejmu był znakomity
 Litwin Julian Ursyn Niemcewicz. —

Wszystkich postów z odpaitych województw j. k. z In-
 flant, Smoleńskiego, Czerwiechowskiego miastem król,
 wybory niby się odbywały: — dla formy, jednak były
 osoby do wyboru wskazywane były przez króla
 stosownie do jego byłego jego widoków. Mógł być
 zawsze większość przy głosowaniu była pewnym,
 bo 18 Postów wprost przez króla naczynionych
 i dowolna ilość przybywająca z Prus Polskich i
 potem oznaczona do 40 według wskazywań z góry,
 przybywających dawała mu 58 głosów pewnych,
 odpowiednich jego widokom. Potrzeba mu uprzedzić
 lepszego utworzenia opinii umieścić w Szkie taki
 jak Niemcewicz — umieszczał ich, potrzeba mu
 zaś być innych do ptatania Ziemi Polskiej, to
 i takich wynalazł. Sur na Sejm pierwszego
 podziatu nie przybyli z Prus Polskich, bo Fryz
 nie opuścić aby kto z tamtąd odebrał się w obronę
 swego losu — próżna ostrożność: — takich rozestaw
 po całym kraju oficerowie Moskiewscy jako Agenci

Króla z listami gotowemi na Sejmiki wyprawionemi
 zostali; aby nie było innego pod przymusem obrano,
 tylko jedynie wymienionych — tak też było, a pomis-
 tki spisane na Lisie, byli i tacy którym trzeba
 było porzucić sprawę, żeby „sansculoci” nie bardzo
 siwiecili obnażonym zwycięstwem. Sednakże po-
 mimo takich zabiegów odbył się między tą klie-
 rą, obłąkanych ojczyzny — gdy i im nieufano i wzięto
 się do nowego wybraku — Delegacyi — z najgorszych
 najgorszych wytknięto — i ci owe Delegacye stano-
 wili. — Przyjechał w Podlaskie taki opieraczyna sku-
 pajka — z listą do wyboru — był w Podlaskim
 Podkomorzy Kuzyński, mający na obywatelskim za-
 meczu, taki wpływ jak np. Kabiłłowie na Smużki;
 Szyderstwem na Szyderstwo odpowiedział, gdy ga-
 picer na zebranym Sejmiku wskazał listę przez
 siebie przywiezioną — Kuzyński w miast aby niewiek
 namyslał się wybrać na Posta z Podlaskiego, nie
 kogo innego — tylko tego samego Gapicera —
 Moskal mniejszy że odpowie najbliżej wińskom
 Repniń — ochoczo przyjął propozycyja — i umysł-
 nie wybranym został — uradowany przybywa do
 Warszawy i z raportem spieszy do Repniń —
 na kapy tamie jak się sprawi i czy nakaz wy-
 konamy? — odpowiada — że spełniony zwycięście.

144 Kogo wybrano? — Wnie, odpowiadając uszczęśliwiony.
Także się zdziwił, gdy jak piórem — dostał, w sercu
i w dołach, — „a ty durak, ty Jakin syn!” i wtył
okwity w takie przymiotniki język mógł z przepet-
niwiej Jakiny wydobyc.

Gdy po ruinach Francji, wojnie z Prusakami
1871 r. Niemcy odstali Francji prowincje Alzacji
i Lotaryjską — arciwzięli sobie — że to są ziemie
niemieckie przez Niemców zamieszkane, a zatem
sprawili że powrócą do ojczyzny niemieckiej,
gdy szło o to czy powołać deputowanych tych ziem
mają jeszcze zasiadać na Sejmie Francuskim
w Bordeaux mającym potwierdzić podział
kraju, z rąk Frye i Bismarck zamierzali nie do-
puścić aby deputowani z tych odstanych ziem
zasiedli na ostatnim dla siebie Sejmie ojczyzny
Francuskiej, — mieli gotowe, precedenty, z pierwszego
rozszerzenia Polski, lat temu 100. Lecz jakże
takiż aż nadszedł przypadek, zawsze żywo
w pamięci i na uwadze będący skutkiem wypadku
petne było niegodziwości, — podjęty po podziałach
ptatanie ojczyzny cudzej i wszystko w za tem wzię-
odstąpił wstród od zamierzonego Zakładu, i posłowie
ziem odzyspanych zasiedli na Sejmie w Bordeaux
Spodzielat się Frye i Achales jego, że uszczęśliwił
ni

Synowie Dawnych Niemiec, wystąpię radości, że opuścili
 kraj Anarchiczny i potłuszonej Francji, a potęga
 się z tryumfatorami: — Także się zdziwili, że nie
 z tego nie było — że w miejscu radości — żal z takiego
 Gierzyny Francuskiej — rozpalania, że ani chwili przeży-
 nai, że ja, Niemcami, że exasme pożegnane Praci
 rozdzierającym było — że ani chwili nie wstydzi się
 wyrzec iż nastanę pomysłniejsze czasy — i wróć, dalej
 wiecznie żyć z Gierzyną Francji. — Także tryumf-
 torowie musieli ratować że dopuścili podobnych
 protestantów; — że nie poszli za przykładem danym
 przez Fryca II. i jego ewangeliz, że król powinien
 tyłko za swemi użaniami się korzystać, reszta
 „Ola niego nie nie znaczy.” — Tak wypadki podobne odbija-
 ją się w porty — berustannie. Gwałt niczego nie,
 dowodzi — bo gwałt gwałtem niweczy się. Prawo zaś
 silniejsze nad wszystko. —

„ Liczba Postoi była rozmaita w owych czasach R.P.
 Po Sejmie Unii przyszytaty województwa po 6^{ciu}, a
 ziemie po 2te, większe zaś dzielę się na Powiaty,
 jak by ziemie, co było mianowicie na Litwie, według
 ilości ziem, od Kardej po dwóch. Stosownie do tego
 woj. Mazowieckie podzielone na 10^ć ziem, wybie-
 rano Postoi 20. — Ruskie z 4te ziem po 2te, z Hali-
 kiej 6te, razem 14te — łeńskie z 5te powiatów, 10^{ciu}

146. Trockie z 4^{tych} powiatów 8^{tych} Staty po 6^{tych} Postów,
województwa, Krakowskie, Poznańskie, Sandomierskie,
Kaliszkie, Kijowskie, Wotyńskie w 3^{tych} powiatach, Podla-
skie w 3^{tych} Ziemiach, Minskie w 3^{tych} powiatach, po 2^{tych}
Inflanckie 6^{tych}. Mniejże województwa mniej Staty,
ale Sieradzkie wyrównywało jeszcze liczbę innym,
bo chociaż samo Stato 4^{tych} z Ziemi wielkopolskiej która
się do niego liczyła, było 2^{tych}. Po 4^{tych} postów wysy-
tały województwa, Łęczyckie, bętskie, Smoleńskie
w dwóch powiatach, Przeseło Litewskie także we
2^{tych} powiatach. Miało 4^{tych} województwo Nowogród-
skie, które wybierało właściwie 2^{tych} lecz do niego
liczyła się Ziemia Dobrzyńska, i ta miała także
2^{tych}. Całe Kujawy więc, składające się z 2^{tych} wo-
jewództw i jednej Ziemi miały postów 6^{tych} tylko.
(liczbę normalną na jedno województwo) Także
2^{tych} wilebskie i 2^{tych} powiat Orszański, który do
niego należał, razem 4^{tych}. Trzech postów wybie-
rało tylko jedno woj^{wo} Płockie. Po dwóch sta-
całe księstwo Żmudzkie, co było z wielkiem jego
uszerzokiem. Przeseło Kujawskie, Lubelskie, Po-
tockie, Inśustawskie i Bractawskie. - Do tej samej
tej liczby Postów z czasem przybywało więcej i
rozwijata się właściwa Reprezentacyja. Stako-
że pójdziem w chronologicznym porządku, naj-
wprzód kiedy Stalysław I. postanowił województwo

Czerniechowski na Dnieprze w odzyskanym kraju
 + dat mu prawo wybierac postów 4^{ch} i ta elekcya
 zostata na zawsze, chociaz woj^{na} znou stracone.
 Dalej powiększono Liczbę Postów 1684
 w lubelskim, woj^{na} o jeńnego. R. 1736 Księżka
 Łatorskie i Oswiecimskie uzyskało prawo obiera-
 nia 2^{ch} postów, dotąd miało swój sejmik w Łatorze
 i obierali jednego posta na Sejmik krakowski do
 Proszowic, teraz uzyskało własną reprezentacyę.
 W tymże r. 1736 przybył woj^{na} Sandomierskiemu
 jeden poset. Ale najwięcej przyrost zmian r. 1764.
 w Ledy krakowskiej, dostało prawo wybierania jeszcze
 dwóch postów (czy do nich należał ów Łękowski
 poset wkrakow? najstarszy wiekiem w 1773 r.
 tak gorliwy popieracz ówczesnych wypadków?)
 wszystkie z którym oswiecimskim miało od tam
 (10). Zmniósł jednego, powiat Żydaczewski na Rusi, jed-
 nego, Belskie jednego, Brańskowskie 4^{ch} (razem od tam
 6^{ch}). Urządzone w Ledy i Poselstwo Kierm Pruskie,
 każdemu powiatowi przyznano prawo wybierania po
 2^{ch}, Przypadek na woj^{na} Pomorskie 16^{ch} na Chet-
 mińskie 14, na malborskie 8^{ch}, razem 38.
 W r. 1764 przybyło 33^{ch} - 1768 odnowiono woj^{na}
 Gnieźnieńskie i dano mu Postów 4^{ch}, w r. 1786 przydano
 województwom kaliskiemu i poznańskiemu po 2^{ch} ze miast

148 Teraz, tak jak Krakowskie po ^{ju} wszystkich postów
na Sejm w^o, zebrato by się 235., a gdy drugi przybył
komplet w r. 1790. byto by wszystkich 470."

Na ogrom kraju (m^o ^o, lud 13 000 000) i liczbę lud-
ności ta ostatnia liczba byta by więcej normalna, a byta
tym czasem nadzwyczajna. Otrzymać jednak potrzeba
ziemię oddane 1772-73. - Liczba postów na Sejm
1788 tylko 181, a w r. 1790 otrzymano 181. razem 362.
Bartoszewicz się myli w ocenie niu - nie od ogólnej
ludności owocepczej, nie od rozległości w miastach ^o
wybierani byli Postowie, nie trzeba miśszai i gmat-
wai rzeczy. - Szlachta possessionari wybierata
Postów, byto wyborców takich w całej RP^o 40000.
na dobrach ziemskich opartych w rozległości mił
2000. mniej więcej - Reszta kraju a mianowicie
w potwórej większej posiadatu Duchowieństwo posiada
do skarbu jatkunary 600 000 zł., działo dar. -
Prusy Polakie przewidyja pasowitua jak Duchowień-
stwo, i król czerpać z ogromnych Dóbr, Cei, soli
i t. p. godowitb dochodów swoje intraty - mato pny
ktadajac się funduszami do Spraw RP^o przostawat
czwartu części do skarbu z dóbr narodowych odda-
nych przez królów, większej części obdarowanym takim
pasowitum, tak zwanej Magnaterji. Polska na mapie
obserwując byta od wszystkich Państw Europejskich

149. o pseudo Europejskich nie potrafię, a jednak do
utrzymania niepodległości Góry Łny, godności jej, bytu
porządku wewnętrznego było tylko 40000 Sztakty posse-
sionatów i 200000 \square t. j. mniej od Rzeszyjskiej Kon-
gresówki - Siła ta opierać się musiata cięgle zdaj-
ącym Królom, chiwemu Ducha wienstwa, paszynom
Dworskim i Tapirzywej talę zwanej Magnaterji -
składać podatków, utrzymać wojsko i być bez-
ustannie na „Kresach” Szwyc Szwab i niepodleg-
łości: było wprawdzie więcej miliona drobnej szta-
ty, ku pomocy tamtej w zawieraniach i wojnach
krajowych z obcymi, lecz gdy wyrodna Czarotryjszczy-
zna użyła tej siły ku swoim celom i w ustępie
choroga Kóry się psuła, - Siła cała narodowa oparta
się jedynie na owej Sztakcie possessionatach, niew-
aż zepsuciem wyzłobionej. Przykład z Samobitów
Prus Polskich - wszakże to Przependowscy byli z tam-
tą i zarazem tyle bezczesnym, że wszedł w uk-
ład z inną, tamte czną Sztakcie, w chwili elekcji
Augusta II Sasa, niemiędzy, - że co zyska, czem
zaptanym za swe faktorsktwo będzie, tam się
z innymi podobnymi do siebie tobrami podzieli,
i ci wzajemnie, układ taki był flekiem btoła-
a na piśmie - obmierztosć, bezczesność! -

130. Masz to na. Casy, Polska, Sztachta, spadać? Uchowaj
Bogie. Tereli jest gdzie jakowy Kłójca, catar lud ność jesi
nie Kłójca?

Przyjście czas, chtoś, rozumie a razem serca, w któ-
rym przodkom naszym umieć być ludźmi oddać
sprawiać liwość. — Nie od Cudzoziemców, nie od takich
Sasowskich Ostaroryjskich lub Stanisławowskich Poniato-
skich uczyć się nam potrzeba — czym jesteśmy, i czym
byli szlachetni przodkowie nasi. — Dość już panoszyli się
toby rozmaitego rodzaju i gatunku, nallig, czas
już, aby prawda wyszła na wiersze.

Kto zechce zostać dobrowolnie ślepym, ciemnym
— wolno mu! — dozna, że pogarda iść w ślad za
nim; — a głupstwo być od niego jak powiełże.

„ Senatorowie i Ministrowie wypełniali okazyte
liście 300 Sejmujskich. Na tym ostatnim Starej
Prk. Sejmie, jeszcze Postowie Stanowczo odwoły-
wali się do swoich instrukcji i nawet Sejm
uważał z początku Instrukcję za rozkaz i
polecenie ziem, ale potem kiedy Dalej zaszedł w pro-
wadawczej pracy jako razu sadził, postów ukna-
ła reprezentantów całego Narodu, według teorys
Kancelarza Ocieśkiego (lat temu przeszło 200 wty-
chciaż Postowie Województwa oporni Ustawie 3e
Maja, odwoływali się ciągle do swoich instrukcji
nie pozwalających na zaprowadzenie Tronu Dziedzic-
nego —

„Ogromna była różnica Sejmików Stanisławowskich
(z 1789 r. Dowal' nalerij) od owych burzliwych sej-
mików które oporem. pisaty za Jm. III w instrukcyjach
Kiedy szło o wykupno Starostwa Puckiego, żeby Postan-
owierali się teniu „omnibus reperibilis modis”. —
(Zty przytład wybrat B. do wskazania myśli swojej:
bo Starostwo Puckie jednak wykupionem zostało:
Półesze miał przytłady nadwój za Niemców Sason
i obmierzłej owoczesnej Prartoryjskiej kny, tamiszej
prawa - to dość powieździ: jeszcze bliźsze miały czasy
Stanisławowskie, kiedy on w spółnie z drogiem dopiót
przypuszczenia pototy do głosowania na Sejmickich.
i gdy ta głoskana przez zdryżerego J. A. z jego
mistrzem przyzwoleniem, wstały wykonawczy, do-
puszczat a się obryzliwości. Dalej „Sejmickowaniem”
z ochyżonych - że Sejm 40 letni powsięgnął te
brudy Stanisławowskie - zrobił dobrze, ale B. nie-
ma powodu: dwój'knamy myśli spórac' na narod,
i wiesz nim przypisując gupstwa równego gupstom
nie, narod wtaściwy, nie ma dobit w tem nie do
wyprzeżenia - wyrodki - samowolnie i dobrowolnie
wytwarzają się z narodu - tak jak galerniki -
nie z nie mi wspólne -
„Po 3th miesięcu nych sporach / poradach wtaściwiej
narady mają za i przeciw - sporami i. i. kto'nieś
jednak nie sk. Treba umieć wypraty ocenić)
bo inaczej batanum wybracenia - powstać.”)

152. przesięte prawo 24. mar. 1791. - Organizacyja ich taka
że już zerwanemi być nie mogły, formalności tak
skombinowane, że wszelakiemu nieśadowsi zapobiegaly.
usunięto do tego wprowadzoną 1768 r. tylko ślady jak
dawniej byli Sejmikeyarsmi - a 4 kwid. kr. dyktu nie
prawo - rozstrzyg. Sejmikey w powiatach. Co i liaby pofkon
zasada, że na powiat 2.^{ty} - gdy zaś każda prowinyj's po-
dzielono na 34 powjaty, wypada, co pofkon 2250 na
każda prowinyj's, a razem 204. Liaby nie wielka
prześczeni owocześnie dawnej Polski. (Prawda pofkon 1768
Sej'stęz wyobrażeń „głosowanie powszechnego, absurdu
ale w tedy na 2500 m a, liaby za wysoki, tyta. 1 bo na
1 1/4 mili a ziemi szkarheckiej jeden procent.!)
Targowica kniszwęta tak uchwaty sej'mu 4^{ty} letⁿⁱ jak
i był Polski, - w lat 13^{ty} zmioma, kniszwęta warszaw-
skie (a) a w 7 let później, kongresówka - Polska odradziła
i cześć ustaw sej'mu 4^{ty} letⁿⁱ wreszcie w nową jedną i drugą
Organizacyj's cześć naszego kraju. - Nastata pełna cięgłość
między dawnemi a nowemi urządzeniemi. -

(a) Nazwa kniszwęta warszawskiego wywodzi z domagan' się na
napoleona I. Aleksandra. Pofkon Pamielki Caudinworth
co tedy ambasadora francuskiego pofkon Carre. Gdy ten wrócił z Tytu
do Petersburga - drwiąc mówił - „tam utworzono jakieś kniszwęta
warszawskie” - Seta mu o to, aby wyraz Polska nie is kniszwęta
wstać nie w chwili. gdy takich jak Adam Crastor² Syn, Oys'is kniszwęta
oofpne i ty. kniszwęta Tubrit - że on sam nie kto inny Polska
przywodzi - i te cześć cześć, temu absurdum - wierzyty.!

Nim kajmiemy się Sejmowi Polskemu na posiedze-
nie XIX. wieku zobaczmy pierwszej - co to był trzeci stan
a właściwie Pierwszy - jak go oceniała opinia, czego
po nim Chwała i jak go usadowiła. Podstawy to
krótkie i jasne - stanowisko jak na dłoni. -

Patrzaj na tożsamość chiano po królu, łatwo będzie
odgadnąć wartość tych - którzy takie warunki
stawili; - a czy nie są owi ludzie szlachetniejsi -
odgadnąć nie trudno - a jeszcze łatwiej przyznać
im wewnętrzną wartość. Ta się odznacza w pojęciach,
przekonaniach i dążnościach - chcieli króla postawić
na wysokości zadania na którym stali. -
Leż każdy król nieodpowiedzialny zadaniom - w cze-
nach pokonani, w myśli ptybey - w chwałach nie ogra-
niczeni, lubieżni, naszyty, nieotęgi lub zdradzie-
cy - brudni w życiu, brudniejsi w dążnościach.
Czyż nie wie Szlachta po królowach chwała? -

Debitum et officium królowi Polskich.

Wiec karidy przyjdzie do Eledei, niechże karidy Elektor ya
Kendypat wie Debitum et officium królowi Polskich
które im prawa dawne i nowe pręseripserunt.
Obaczy że tam nisi Rex nisi libere Electus, ne coro-
naretur. -

Item Rex Electus a nemine pręterquam Archie-
piscopo Gnesnensi Coronari debet.

Pan inszej Religii na królestwo Polskiey. W. X. L. nie będzie
Obromy

154 tylko ten, który by być powinien był Rom^o orthodox Relig^o Catholicus.

Rex iura conservet, nemini bona recipiat, nisi iure
victum,

Rex justitiam cum Capitaneis faciat

Rex differentiam, disceptationesq, inter incolas,
semovere, sedare et complanare tenetur.

Rex pro officio et debito suo, Defensionem Regni, et
subditorum, viribus et facultatibus propriis, ad
esse debet.

Rex Damna in bello passis, persolvat et ex capti-
vitate liberet.

Rex in bellum extra fines Regni proficiscenti-
bus et pro captivitate et pro damnis, satisfaci-

Rex non alienet Terras Regni Polonici.

Rex Thesavros colligat, ut in Rempublicam
possit esse liberalis.

Te są tedy Cardinalia iura, Libertatem univer-
sam, w sobie complexentia officij et debiti Reg-
num u nas w Polsce, żeby był król wolno obro-
ny, siwobliwy, wojenny, sprawiedliwy, miłoso-
ny, bogaty y szczerobliwy, a tak na tym fundam-
cie, Paeta eligendo napisawszy R. de Elektys,
niechby przystąpił a. (a) Obrony Jan III.

(a) Król ma być koronowany chyba wolno obrany, — ma zachować prawa na-
zas' one wywierać. — z uszczęśliwić sprawiedliwosi' czynić, — słotkni między
obywatelami nie wskazywać, — lew one uszczęśliwić. — swemi bogactwami kor-
bować, — granice Polskich nieuszczerpić. — I żeby nie rozkręcać lew
pożytek R. zbierać, — być siwobliwym, miłym, sprawiedliwym, mi-
siwym i bogatym a szczerym. — Teoryja króla w R. Polskiej, który by jej sp-
lat? — wiadomo czegoś my chcieli — wiadomo co królowi sili. — Takie to przepisy.

155. Sejmny Księstwo Warszawskiego i Królestwa Kongre-
sowego na 2te konstytucyjny. Pierwsza z 22 Lipca 1807.
Drużba z 24 Listop. 1815 r. wile w nich z dawnych Sejmów
i 4-letniego kamieniarzów. jest wiec pewna z dawności
ciągłość. - Zbieranie Sejmów w obu co lat 2. Biskupi
w Senacie jak za dawnych czasów R. P., Szty dwie, Senator-
ska i Poselska, lecz w nich nie ma trzech Stanów, bo król
po za Sejmem. Sankey onowat uchwały, miał veto
stanowisko, mógł uchwały odrzucić, czego nie było za
R. P., bo wtedy król wspólnie z Sztabem radził i stano-
wił prawa. Tuteż to nie ten Sejm co dawniejszy, Tuteż aby-
wa w roku 1807, Stanisławka mianował król, - z 1807.
Senat mianowany przez króla miał więcej władzy
od Szty Poselskiej, a najwięcej władzy i prawodawczej
miał król. - Lat 1815. Szta Poselska w ogóle Sejm
szersze miał prawa swe. z r. 1807. Sejm trwał dni 15.
w Senacie 18^{ie} osób 6. Biskup^{ie}, 6. Woj^{ie} 6. Kaszt^{ie}
od 1809 r. z przybyciem 4^{ie} Szep^{ie} przybyło po 4^{ie} Szep^{ie}
z każdej kategorii, razem 12. - Ogół 30. - w r. 1807
w Szty Poselskiej było 60 powiatów z powiatów, 40 deputów
z gmin. razem 100. - Sejm nie miał żadnych praw
politycznych - naradzał się tylko o Budżecie, podatkach.
Lecze co do zmian w prawodawstwie cywilnym i kry-
minalnym. nadto System mecenizmy. - Senat z mia-
nowania Szta z wyborów. - wybory z powiatów zwaty
się Sejmikami, zaś deputowanych, z gromadzeniem gmin
nemi.

Na Sejmikach Marszałek na gusiomych przerywał
 Obywatel, nianowami przez króla. Sejniki jedne po
 Drugich, podobnie Zgromadzenia Gmin zwoływane, pro-
 warszawy, gdzie dwa te razem zwołanemi w jednym
 czasie być mogły. Na sejmikach głosować każdy szlach-
 cę mający 21. lat skończonych, i używający praw króla
 na Zgrom. Gmin. Każdy obywatel, nie szlachcic^{gł.} kupiec
 mający kapitał wartości 10000 Rp. każdy włościanin, rze-
 dźciel, przetożony nad. czerwień. pleban, wikaryusz,
 awtysci, intelligencja, każdy pod officer i żołnierz
 ranny uwolniony ze służby, także pod offr. i żołn.
 w czynnej służbie lecz orzeczony szlachcic honorowym
 Tracił głos wojskowi ci, gdy stali na katedrze w pa-
 łacie odbywających się wyborów. Listy głosujących utra-
 cili wstąpić, Senat przegłał at je i nakazywał jemu
 Sejniki i Z. G. tylko mogły zajmować się wyborami i
 ničem więcej. Wybierały posłów, deput. Kandydatów do
 Rad Deput. i, Prosiatowych, na sejdzie pokoju do Rad
 Muniypalnych. te drugie. Z. G. liary wianno najmniej
 600 osób. Posłowie i Deputowani wybierani na
 pewny liczbę lat, 1. j. 29. Kolywo w lat. 3 od nowo
 Szba, jęni wychodził, bradzy wechodził. Organizacy-
 Szby nowa, inaczey byt dawny. Teraz zaś wybi-
 rata 3ª kommissye głosowaniem tajnem j. 1.
 Skarbową, prawodawcą cywilną i prawm kryminalną
 Rada Stanu k. j. ministrowie wnieśli projekt do

do Kommissyj i bronił ich tam. Le zbieraty się u ministra - tu zmięniały lub odrzucały projekt, wtedy Minister odwoływał się do Rady Stanu, a ta przwalała Kommissyj rozpraw nad projektem ale to nie kom i tylko. O odmiennych karstych czy je przyjęcie stawiali Ministrowie, Shim z niemi głos stauwerzy. Leś w febie tylko Ekstankacie kom i ministrowie mieli głos w obronie lub karstach projektowi. Izba wystawawszy niema, głosowała tajnie za lub przeciw.

Kommissyje narzuca nowa rzecz stara. to Delegacyje Stanu Tawarskie z fejmem niemy. Narzutek mógł do woli zamknąć narady, os'wiadczeniem, że przedmiot dostatecznie objaśniony. Jeśli projekt przeszedł, podawano go Senatowi, jeśli nie - przepadł. Senat jak we Francji grał rolę wyższej Instancji. Był Zarządowczym. t. j. pisał nowat ducha i treść konstytucyj. Mógł odmówić potwierdzenia jeśli się co jej sprzeciwiało, lub przeszedł gwałtem jeśli prawo nowe narzutek na jatkę niebezpieczeństwa i t. p. formalności tu główna rzecz, nie Zarządowanie - krót z negans zwrać uchwata Izbie. Leczby gdyby powtórnie Izba uchwata formalnościom, krót ja rozwizuje na karując nowe wybory. w takim razie reszta roczny budżet pozostaje na rok następujący - lub ustawy mające być poprawione, pozostają jak były do czasu.

Krót nieformny Senat mógł powiększyć go. (Prainschub, mógł też potwierdzenia Senatu ogłosić uchwata Izby Poselskiej

158. Napoleon objął pokornym Sejmom uprzedliwyszy je
względem dawnych Sejmów Polskich przesłannymi i stron-
nościami, i jego wtasne pojęcia despotyczne. Kastrzece
nia Szlby Poselskiej po za Sejmem z 5° Cieszanów przes-
tano do Rady Stanu, nie miały znaczenia.

Co król karat to robota Rada Stanu t.j. ministrowie
i prawo bez względu na Sejm i przeciw Sejmowi
mogły ją utrzymać. Po cóż więc było bawieć się i
kogo w Sejmie, gdy te nie miały znaczenia. Szluby
mogła być podobnie jedne utrzymać bez końca, to od
króla zależało, mógł Szlby po Szlbie rozwiązywać,
nawet jej nie żywotywać - nie było na to terniunu okry-
conego. i tak aż roku do roku. Senat nie miał znaczenia,
miałby musi at nawet projektu nie wolno mu było
co do Konstytucji podać, w przeciw francuski był
mógł. Jeśli A. W. Senat Sankcji uchwał nie mógł, to
obeszło się bez niej. Znaczenia wszystko Rada Stanu -
- czas Sejmu, krótki, lat dni 15' co lat 2°.

Za Jagiellońskich czasów Sejmy bywały krótkie dni-
kiedy, rzadkie po dni 10, ale były to inne czasy, a
postowie przyjeżdżali z sejmików prowincjonalnych
przybywali. Sejmy A. W. krótkie schodziły na formal-
nościach obrzędowych, czytaniu Rapportu o stanie kraju o
bradach projektów przygotowanych i t.p. Zmarłowany
czas i Sejm ledwie trwał dni 7° Schodziły Sejmy na drobne
gast. -

159. 87
Sztó głośnie o pod alką, pomore Napoleonowi, a
tem pakowat ku prawu na prawa francuskie lub pojaci
Wolterjańskie co do skosunków Religijnych -

Sednak po Za Sejmem królewskim niemy, w Lejce
Szkie po Zamkujskim posiedzeniu - Postowie przostawali
i swobodnie o wszystkich rozprawiali. Nie wywiedzi
to prawego skutku, przypominato owo in passivitate,
że Szkie nie dla miłosierdzia

Wynik z Sejmu 4° let - Szkie i mieszkanie w jednej
Szkie - postów w R. na tego Sejmu było 180, a Za S.W.
166. óprocz 6. ministrów w Jecie glos mających. Za
R. zas. byli senatorami. Senat za R. miał 159 głos.
Za S.W. 30. - Wybór komisji Sejmovych dobra nowości
Zmiana Szkie i postów podobnie - Za R. a Sejm
obierau Postów. Napoleon chait żeby kraj ten był
niemy jak i Sejm, ale na tem wyszedł. Czy się oba-
wiał Szkie? Chait ciwiliżacji. - miał to, to karzy na
niem polegał w najdroższych naszych. wychlebiał
mu, starali się przypodobać na wysciż - nie dla
niego to jednak, tylko w widokach Polki. Napoleon
był aktualnym wstade, Polski Sejm sam to mówił
Fryderyk Jas dobre Czte cyske - remiundencyja
Pawny Jas do niego i wyboru Sejmu 4° let -

Króć z chlubą powtarzał na Sejmie i po polsku że był
wybrany króć królem Polskim. Króć kraj kochał,
Konstytucyja chował ostrą przy dobrej woli króla.

nie wydawała się niewola. W niżem On nie siedzi na przeciw woli narodu, prawa swego mało używa, chociaż panował po większej części dekretemi.

Przed Sejmem Polskim jako przed widmem Dawnej potężnej siły prawodawczej wyrażnie stał Korzyt, i jego ministrowie którzy tem bardziej ciągle mieli w oczach dawnego Sejmu Majestat. Łubickiowski Mr J. W. powiadał Lelewelowi, że najżywszą i najlepszą fakcją, że on i koleżki jego pomni na dobroć i szacunek dawnej Polski, stanowią pierwszeństwo i w jej obronie. Wzbraniła Ministrom Kuchwalstwa prawności zgasłej Polski, chociaż przewalata im na to Konstytucya, takim był i Łeony Statusiewicz Mr Karbu^(a) i ks. Józef i t.p. Jedyn tylko minister Sprawiedliwości Felix Lubicki był ministrem nowym mianem, postępował absolutnie, ale go koleżki wstrzymywali. Ten Lubicki świętoszek już stary był tak gorliwie Prusakom, a groził już na staroświeckie obyczaje, dla Polski był takim obcym — tylko Napoleona niechciał zdradzić, i nie wszedł w Spisek Statusiewicza w 1812 r. Dla tego też go Aleksander wykluczył z ministerstwa, zachowując na innych wszystkich Spiskowców. —

(a) Bartłomiej się myli; Statusiewicz nie był Łeonym; kto obelżył Napoleona, wrogiem na Polskę wychwał, kto by Polskę przywrócić, potem wrogowi sprzedaje, Łeonym nie jest. —

Oppozycja uchwata się po za Słab, w niej wystę-
powali znawcami swego czasu postawili, Wojciech Cie-
chowski poseł Gostyniski, Józef Godlewski Szarym
polski. Tamten przemawiał za dawnym prawem
Polskim, i przeciwko Kodeksowi Nap^o. Godlewski zaś
przeciw prawom Skarbowym. nowością byli Kręta
wólcie Poselski, nigdy tego nie było za R^o. - co jedno
miej^o się nie uchwatała się hierarchia - jedno narzek
niemców, miedzy Deputowanymi.

Według tej konstytucji odbyły się trzy Sejmy. -
Ostatni był Konfederacją, koncept Matusiewicz
oryg^o nie wieział, że od czasów Targowicy nazwała ta
tytuł z ohydzonej, zostata, ile nazwa Helmana od
czasu jak ja osześcił Mirancki i Rzewuski. -
Jak nazwa Helmana dopychał naród za powstania
kościuski - tak konfederacyi za wojny o był Polski.
Kto to ta nazwa była wróżba - i w istocie spełnita
się bo promotor tej Matusiewicz stanął na czele piskie
za nieprzyjaciół przeciw Polsce i była to druga Targo-
wica. Za kręstwa bynajmniej nie zapomniawo o niej
tradycja tej bynajmniej nie zginęła - tak jak
"Dziś" - jest w pamięci, Dobrze się uświadła, bo i
my dostrzegaliśmy się trzej przy końcu 1831. r.
I w istocie jeżeli naród miał wstrząs do nazwy Konfederacyi,
którą prawa zakazywały i zakazy nie mogły, to

162. do zabity ja i narzuć jej na wielki wstrząs & niecnych
ludzi którzy są w rzece i narzuć niegdys' zaszczytna,
przybrał, — nikt nie chciał nosić na sobie cienia ich
podobieństwa — nawet w nazwisku przedmiotu, tak to
przez nich z ohydzością zostało. —

Sejmy królestwa kongresowego.
Zachowały wiek z poprzednich X. W. ale i zmieniony na lepsze
odnosity się do dawnych R. —

Przy dwu Izby, król otwierał i samych osobistość
Inicyatywy one nie miały ale ministrów i Rady Stanu
broniszy w niesionych projektów, w zastępstwie Minis-
trów, głos zabierali ile razy chcieli.

Skład Izby. 44 posłów, 52 Deputowanych, razem 129.
Senatorów nie mogło być więcej nad 40 posłów. należeli
do nich książęta krwi po ukończeniu lat 18. Tak był
Wk. Michał zasiadał w Senacie, a Wk. Konstanty był
Deputowanym z Pragi w Izbie Poselskiej zasiadał.
Sejm zwany był miał co lat 2 na miesiąc.
Król mógł go przedłużyć, odroczyć lub rozwiązać.
Zwolywał nadzwyczajny. Cytował Sejm pod czas jego
trwania nie mógł być bez pozwolenia Izby, ani
sędziów ani więzienia: dowcipni wynalęzli sposób
wywódku i niedopuszczenia do Izby. Tamto było
kremienie potrzebne dla nieporęczności Sejmujących,
to niestety owo zarządzenie. Sikerdy była kon-
tynuacja X. W. nie dotknęła nawet tego przedmiotu.

Sejm. uprawnionym był do narad nad wszystkiem co się tyczyło wewnętrznego stanu kraju, nad ničem co do Zewnętrznych Stosunków, chyba by król dał do tego inicjatywę, a więc i może w sprawach politycznych. W niektórych przedmiotach tyczących się wewnętrznego dobra kraju miał nawet inicjatywę przez wnioski, te szły do Rady Stanu a ta przedstawiała je królowi. Projekt bez przejrzenia Sejmu mógł trwać lat 4. ani razu tego przedmiotu przez lat 15. nieodknuł. Posiedzenia były publiczne, mogły być i tajne na żądanie 13 posłów, w których odbywały się przy drzwiach zamkniętych prócz pierwszej i ostatniej Sessyi. Projekta w nowit Rząd se rozstrząsało pięć Komisyyi Sejmowych. Każda się składała z 5^{tych} Członków, Senatorskie z 3^{mi}. Te znosity się z Radą Stanu, bo ona tylko mogła zmieniać projekt. Wszyscy Członkowie Sejmu głos mieli ale mówić winni z pamięci tylko Członkowie Kom. 2^{ej}, Rady Stanu z piśma. głosowanie jawne, większość lub równość Stanowita. Projekt przechodził przez obie Izby, król sankcjonował, nieprzyjęty w jednej upadł, równie jak gdy nie uzyskał Sankcyyi. Izby się zebrały do wystubania Rapportu Rady I. o stanie kraju.

Trwanie poselskwa na lat 6 - w $\frac{1}{3}$ odnawiane.
 Wychodzący mogli być na nowo obranymi. Cenzus
 wyborczy, 100 złp podatku opłacanego i 30 lat wieku.
 Bez pozwolenia władzy obranym być nie mógł
 urzędnik, wojskowy. - Król po rozwiązaniu Izby, w
 2 miesiące nazywał nowe wybory.

Na sejmikach wlas'ciwie ziem, wybierali posła,
 z ich do Rady Wojew. i składali listy kandydatów
 na urzędy cywilne, administracyjne. Usunęto
 z listy wyborców zupełnie wojskowych. W miej-
 sce inteligencji wyrazono profesorów i zajmują-
 cych się wychowaniem publicznem. Wyborcami
 opłacający jakiś baż podatek. - naturalnie duchowni,
 kupcy rekrutnicy - artyści. Żydzi nie byli wy-
 borcami ani za A.W. ani teraz. - Mający prawo
 głosowania wpisywali się do Ksiąg Obywatelskich.
 Za Napoleona wojsko było na pierwszym planie,
 za Kongresowski czasy pokoju, przeszedł na drugi.
 Tracił swój obywatelski charakter było na-
 rzędziem do trzymania wszystkiego w ryzie.
 Wier nie mogło się demoralizować sejmikami i
 obradami. Dla wojska była karności, nie za-
 wolności. Artykuł dodatkowy w konstytucji 1823 r.
 ogłoszony przed Sejmem 1825 r. usuwał arbitrium

z mieniącej Szby w komitety tajne. Czas trwał lat 17. powinno się było do być od 1815 do 1832. Sejmów 8. - o było się 5. Opatczy na Sejmie 1818 prawie nie było, podniosta się 1820 r. Próż przejrzenia kodeksu Napoleona, poprawy jego uchwalenia księgi I, prawa Hipoteknego; a w 1825 r. Towarzystwa Kredytowego, nadto prawa, małżeństw w duchu Wolterjanskim nie nawiastnem względem kościoła, wszystkie inne projekta do praw obywateli były, a mianowicie na pierwszym Sejmie 1830 r. Petycje Sejmowe miały skutek sprawiaty. Księcia wybrani do Szby na Deputowanych, nigdy uś Szlachta nie wybrata na Posła. Skarszewski Aszp; za nim inni Biskupi Zakazali Księżom przyjmować wyborów. tak że w r. 1836 nie było już żadnego w Szbie.

Sejmy Wolnego miasta Krakowa od 1815 r. do 1846
Sejmy Poznańskie, Sejmy powiatowe Galicyjskie
najśmieszniejszy wybrak Metternichowski se nieme
zebrane na dni kilka występujący od własnego
kommissarza wiadomość o nowych podatkach i
nowych jakich uszara; na tem koncu --

Sejmy Księstwa Poznańskiego lubo dotyczyły interesów miejscowych w formie i niejakich rozprawach

poważniejszemu były przynajmniej pierwszych lat
 po 1815 r. później wypałyby niemiłe i zniechęcenie
 i reszty prawie do Kera. Kiedy Fryderyk Wilhelm IV
 nadał Prusom całemu pewien rodzaj konstytucyi,
 Sejmik ^{kr.} Poznański nie w tej podniósł.
 Lata dawna. Prowincya Prusy Polskie - jakby na
 przekór swego Dawnego egoizmu i wstępnemu wzglę-
 dem Rb. Polskiej - po nim że zawarowano Aktem
 Kongresu Wiedeńskiego że wszystkie ziemie jeta-
 rające dawne królestwo Polskie mają otrzymać
 instytucye narodowe a przeto Reprezentacyja.
 nie otrzymały jednakże nic. równie jak w Łubawym,
 Kraju, Litwie, Ukrainie, Wołyń - Tam nawet
 był czas po 1815 r. że niewolno było ani pisać
 o tem co się w królestwie Polskim Kongresowym
 Ozięje, a co dopiero o reprezentacyi, Sejmach -
 a Sybir od czego? Skrywali tam tylko rodzaje
 Sejmików do wyborów na niektóre urzędy ziem-
 skie według Statutu Litewskiego i na tem koniec.
 Sejmy Krakowskie - mogły mieć jaką wartość pod
 pojęciowym drzewem trzech Konsulów opiekunów
 nie przeszłych?

Stan kom rzeczy był zupełnie taki w miniaturce
jak za Stanisławowskich czasów w Polsce. Tak we wyko-
po wglądali i nakazywali obcy posłannicy, jak bytło
wpakowane, niegodziwa Gwaramyja, jak niedopusk-
czono postępu od powiedniejszego potrzebie narodu, tak
było i w Krakowie słowo w słowo, jak w R^o Polskiej
wyszukiwano ludzi chętnych ku Skazalstwu Obcemu,
tak byli i znaleźli się podobni w Krakowie, Taki był
Stanisław w Warszawie, tak ^{Przez sekret} słowo w słowo znalazł
się w Krakowie,, ten nawet fatygował się na Kongres
do Weroni, z propozycją, aby wolno miasto zwiścić
a przytarczył takowe do państwa Rosyjskiego - i
stało się zadosyć tylko nie w owym roku, lecz we
Gwadżesin kilka lat potem i Austryja nie biała się
nabrała zabierając tak ogromne i potężne państwo
Kraków z obrębem, nie domyślając się, że tym czynem
nowy, krótki, Izrael, w warunkach kongresu czyni
wiedeńskiego i pomaga do obalenia go. I towa-
rzystwo takie słowo w słowo było w Krakowie jak
w Warszawie za Stanisławowskich czasów, nawet
złożone prawiększej części z oficerów albo Stanisławo-
wskiego dworu, albo innych z owych czasów Starców.

z temiż namiętnościami i dążeniami, a młodzi
szli za tym przykładem - górnym potomstwem!
Uniwersytet nie mógł się podnieść; bo profesorowie
nie mogli na krok odstąpić w prelekcjach od
schematów in extenso wypisanych gotowych już
prelekcji - wiadomo co intelligencja Austriacka
nie miała metternichowską wartość. była? - nie,
słowem, nie! - nie więc Profesorów, ani uczni,
że tamci chociaż uczeni, niczego pożytecznego na-
uczyć nie mogli, a uczniowie po nim ocknuty i
zdolności - mało albo nie się nie nauczyli.

Kto r. 1829. Car przysłał swego Adjutanta Gene-
rata Józefa Katerskiego na pewien rokaj Kuratora
Uniwersytetu - Świątłego człowieka, miał on to
niby coś zmieścić, poprawić, wptynąć metterni-
chowski uszanować, lecz pot wolał się niepotrzebować
dla siebie zająć wojnę Turcko Rosyjską, a
potem również dla siebie niepotrzebnie dla
Kraju bezużytkownie wdał się w wypadki 1831r.
i owe coś - niby to - coś zanurzane dla Uni-
wersytetu Jagiellońskiego nie wyklute się z jaja.
Co dawnego -? Cóż dawna Rb. poptatana i.

169 i' bez własno wolna - inaczey wyjść nie mogła.
 Aleksander mówił do Ludwika Arma dowiadując
 mu ubośnie co ma zrobić z liberalizmem -
 " Tak już przycisnąć do serca - że już zdurze!"
 I jak wyrzekł, tak się stało. najzwolotniejsi patry-
 oci ze Stanisławowskiich czajów, ze sejma katedro-
 niego, z Legionistów, Emigrantów, z wojska za
 Księstwa - ludzie którzy się już zmierzali, tak zostali
 serdecznie przycisnięci, że ani się obejrzeli jak
 stali się podobnemi kapka w kapkę do Targowic-
 zan 1792 r. Car wrzyskując Dawnych Stronników,
 jurgalskich Moskwy - odepuł nie warto już
 było przyciskać do serca, i' bez tego zdurzonemi
 byli; oni Targowiczanie Dawniejsi na widzi-
 ność Caryl Xmu - nie było co zachęcać - Zapłuli,
 i' rękami skonczony z niemi - trzeba było daw-
 nych wrogów swoich wyściskać, zdurzyć. Jedno
 i' drugie co do jęły spełnione - I kiedy przyszedł
 Xmianna 1830 r. w listopadzie - oni pierwsi ztorze-
 czyli ruskowi majoremu za cel otrząśnięcie
 się z nieproszonej opieki. Warto było widzieć
 jak się wili, jak przemieniali barwy, jak wyrzekali.

z temiz' naniejsztwami i dazéniami, a mrozi
 szli' za tym przykladnem - górné potomstwo!
 Uniwersytet nie mogt sié podnieść; bo profesorowie
 nie mogli' na krok, odstąpić w prelekcjach od
 Schematów in extenso wypisanych gotowych już
 prelekcyp - wiadomo co intelligencja Austryjaka
 nie miedko metternichowska wartę. była? - nie,
 słowem, nie! - nie wino Professorów, ani uczni,
 że tamci chociaż umieli, niczego przytecznego na-
 uczyć nie mogli, a uczniowie po nim ockoty i
 zdołusić - mało albo nie sę nie nauczyli.
 Koto r. 1827. Car przysłał Swego Adjutanta Gene-
 rala Józefa Katuskiego na pewien rokaj' Kierownika
 Uniwersytetu - Światłego człowieka, miał on to
 niby coś zmięci, poprawić, wptyn metterni-
 chowski usunąć, lecz pot wolał się niefortunnym
 dla siebie zająć wojnę Turcko Rosyjską, a
 potem również dla siebie niepotrzebnie dla
 kraju bezużytkownie wdał się w wypadki 1831r.
 i owe coś - niby to - coś zanurzone dla Uni-
 wersytetu Jagiellońskiego nie wyklute sę z jaja.
 Co zżiwego -? Cato Dawna Rb. jupstata i.

169 i' bez własno wolna - inawrej wyjść nie mogła.
 Aleksander mówił do Ludwika Arma dowiadując
 mu ubośnie w ma, zrobił z liberalistami -
 „Tak ci przycisną do serca - że ci zdunze!”
 I jak wyrzekł, tak się stało. Najzawołani patry-
 oci ze Stanistawowski, czaś, ze sejma katedet-
 niego, z Legionistów, Emigrantów, z łowien za
 Książką - ludzie którzy się pod znawali, tak zostali
 serdecznie przycisnisi, że ani się obyżeli jak
 stali się podobnemi kapka w kapkę do Targow-
 czan 1792 r. Car wrzystki dawnych Stronników,
 jurgalkników Moskwy - odepuł nie warto ci
 być przyciskac' do serca, i' bez tego zduszonemi
 byli, oni Targowiczanie dawniejsi na widze-
 ność Cary Xmu - nie było co śać - Zaptali,
 i' rachuń skonczony z niemi - trzeba było daw-
 nych wrogów swoich wypćiskac', zdusić - Jedno
 i' drugie co do były spelnione - I kiedy przysła
 Xmianna 1830 r. w listopadzie - oni pierwsi złoze-
 czyli rukuwi majoremu za cel otrzasnąć
 się z nieproszonej opieki. Warto było widzieć
 jak się wili, jak przemieniali barwy, jak wyrzekali.

Gdyby wotacja wykonawcza tak była postu-
 sa, prawną jak była być nią powinna, a zatem
 dopuściłaby się tylko iż kazien straszyć i prawną
 wykonywał, - nie byłoby ani bieżących Sejmów
 jak to polski Sejm płytki myśli i konsekwencji
 ani ograniczeń królów w ich ideałach. przez
 uchwały Sejmowe. Jeżeli wybranemu Parliamencie
 zachciało się dążyć do stałej nieograniczonej, gdy
 do tego nie miał najmniejszego prawa, dopuszc-
 zał się przez bezprawia, - czyż nie należało go po-
 słuchać? Jeżeli zachciało mu się Parliamencie uia-
 bić jego własności, odstąpić komuś samowolnie
 i przez dopuszczenie bezprawia - nie należało go
 posłuchać? - Jeżeli nie dla dobra Rz. jeżeli bez
 jej pozwolenia wysłał wojska, przeciw jej inte-
 resom, woli a nawet bytu - nie należało i takich
 bezprawia posłuchać? - Jeżeli fałszował pieniądze
 jeżeli summy państwowe żłone na kapitały woj-
 ska, obracał na swoje prywatne potrzeby, jeżeli
 tym sposobem stawał się powodem konfederacji
 wojskowych, domagających się stałego serwisu na-
 leży to: - czyż nie należało takich dewaryacji
 posłuchać? - Jeżeli fałszował uchwały Sejmowe,

92
171 wchodził z obcemi w zmciny przeciw Narodowi
którego bronie i staniać od wszelakiej złej byt
prowincji — niebyłoby obowiązkiem państwa publicznego
ograniczyć tak niegodziwe wpływy? —

A że każdy król, tem samem że ma to Stanu-
wisko przy starych przywilejach, rozdawnictwie urzędów,
gośnów, starostw i dyktów — i wielu innych środków
pomocniczych, wierzając w nie najrozmaitsze intry-
gi — łatwo sobie nabywa stronników a ludziach
interesowanych i obrońców na jurgielach, — nie dziw
że Sejmy były kłóawe, rozprawy gorze, — co wszystko
w owe czasy ci którzy nieprzyjmowali Stanowiska Polski
nie rozumieli instytucyi jej, — burzliwoscią przeżewali.
Zrazu Sejmy trwały kilka dni aż do tygodnia,
Burzliwość tem samem nie musiała być burzliwa,
bo sama krótkość czasu, niedopuszczająca jej, a póź-
niej sześć tygodniowe lub dwa tygodniowe biat-
dwa lub niekiedy częściej. nie dawaly również przy
wielu zajęcia czasu do burzliwości wstępują-
cych i Sejmem i narodem. Stwierdził to wybitnie
wieś XVIII, bo cały on wiek był prostym ciąglem nau-
czytciem ze strony Panujących opartych na obcej inter-
wencji —

mówię o prawych Czesach R.^o? nie o bezprawiach
tak Jąsów nie mów jak i Czartoryjskemu
bo to byli ludzie R.^o Polse oby, byli to p^ota
ni agenci Cechrych wiadomości. Wyprawiane za nich
z ich udziałem lub nastawianiem burdy przez
ich własnych sług, spadać na nich jedynie po-
winne nie na narod, a tem mniej na R.^o.

Porównując jednak najgorsze Sejmy z Polskimi
ani jeden w setnej części w okropnościach, burdach,
burdelowościach nie zbliży się nawet do sejmów fran-
cuskich z konstytucyjami, konwencyi, Dyrektor-
jatu, i t.p. iluz porównano z tym na gilotynach?
ileż raz się potyczkowano tak w Sejmie francuskim
jak w Stanach Zjed^o Am^o na kongresach, ileż to
kutałów, obelg nie było w robotach, kłótni, cha-
taron? w porównaniu Sejmów nasze były wzorem
godności i szlachy. Kiedy mówców pełnych
zapatu, a choćby i gwałtownych nawet w mowie
to jeszcze nie burdelowości - To król na miast p^ota
siebie nasadzonych na szkodę kraju - i wiedząc o tem,
miałe Karol Zamiatłong, ruiński R.^o, przyja-
znić króla zinną - obojętnie? - kiedy i o najwyższe
dobro obywatela? - Czyż Izba Poselska miała być

jak ~~to~~ szkolna, z obawy kalafaktora ciho świdła
i wierze, ślepo in verba magistri? miataż być
niemo, i głuch, i potakujący ślepo i bezmyślnie?
To i na ciżby się zdała? -

Zwłocznik despotyzmu Stanisław Leszczyński dź-
nawczy go, napatrzwszy się do woli takowego, kaur-
tat z bólem serca: „malu turbulentam libertatem,
quam tranquillum jugum.” - W wyrazie tym była
i jego pokuta na grzechy jego nie do darowania wzglę-
dem Potki - trzeżenia się z jej najczulsz - wina, godna
karni, niedoprzebarzenia. - Żadne cnoty prywatne nie
wynagrodzą tej politycznej przeciw społeczeństwu
zbrodni. - Sto pięćdziesiąt lat, doznajemy jej skutków,
to ją możemy doskonale ocenić. -

Marja Ludwika z oboma mrami, wypadli Słepo Prax-
moskiego i Jona Sobieskiego z Her. Radziejewskim. -
Ci wypadli Sapiechów i Leszczyński, Ci Czartoryjskich a
Ci dopiero wykreślowali niegodziw, kłiki takich Poniatowskich
takich Józefowych, takich Kossakowskich, takich Hetmanów niegodzi-
wych, takich Poniatowskich i dalszy chwast i kornik w Narwi
skosierwszy na Krukowieckim i Prądzynskim. - Ci to i im
tylko podobni burzyli Sejmy. Na jakie to oni wykresy trafiali,
było tylko Narodowi do upadłego szkoleń. 1831. r. wrę

174
tore był pod Wawrzem, nie wielkiego trzeba było wysiłku
miałoby odprzeć tego którego pokonać było można i
należało. Woźdź wojsk naszych i kwaterymistrz generalny
Krahowiecki i Pradziński, zamiast do upadłego stacić na
swem ojczyźnie stanowisku, udali się do obozu nieprzyjaciela,
sprzedawać mu wszel publiczne, był narodu!
ale nie dość na tej dokonanej okropności - trzeba było
zważyć na Sejm -

O kwaterymistrze Gm nie pełniając swego obowiązku
Żołnierza - kiedy wojsku nasze samo bez tych dwóch władz
winno być słabo swych obowiązków pełnować, i gdyby był
Pradziński zdat je na którego przynajmniej ze szeregów
officerów - nie, to by w jego i Kruka, maszyniarzy,
zaważało - mógł być bez nich zwyciężyć nieprzyjaciela,
któremu oni już nas zaprzękali - Pradziński nie-
godny - przybiera na kielkomaświe gościn tytuł Radcy
Stanu wydany mu przez współnika, i pisał do Jęz
Sejmowych, przerażał Postów, prawił im fałszywe - skła-
niał, do porzucenia swoich obowiązków, zdrażania tak-
jak on bezczelny, sprawy narodowej! - na taką bezczelność
kto się dziwić może burzliwości Sejmowych - nie domys-
lało się w tedy - że jednym z warunków przekupnictwa
potrzebna była konieczność - *conditio sine qua* - non -
aby się Sejm rozszedł - nie mieli ci dwaj zbrodnię dra-
gi rozbić go na sposób Bonaparte'go - wiedzieli z góry

Że nie znajda na to Słepę Kotłaka; i tak, niekiedy tego, nie było takowego w wojsku Wielkim Polskim, - więc przeważali Posłowie - dyskwalifikowali na czas, a gdy nie nadchodziła Armia naszej, towarzyszyło z pola boju, i z warszawy, wolną drogą do jej stajenki zostawiając nieprzyjaciółowi. Czemuż Sejm nie miał odwagi - kazać przyjąć obojętne i tak z nimi postąpić, jak należało z najniegodziwszymi ludźmi? - Za prawdę, nie były nasze Sejmy dość burzliwe, kiedy podobnych kłopotów powściągnąć i ukarać stankie państwa nie umiały! -

Marzatek Sejmu - Władysław Ostrowski - nie był ani razu na wysokości swego położenia: Była to baba z łaską w ręku; - nie cztuwał inicjatyw i popędu.

Miałaby być Sejm Dawny nasze już różnego Panujacego? gdy ten Panujacy przemysliwał tylko o tem jak, skhodzić Rząd? miałyby paść na to co obecnie doznaje Sejm Berliński od Bismarcka pygandy i obelg? - z którym Bismarck up tak się obchodzi, że, Członkowie wszystkich frakcyj Sejmowych, wola "świecić" nieobecnością na posiedzeniach, aniżeli się wystawiać na złe traktowanie ze strony tego "Ks. Kancelarza." nie jest zadaniem Posłów, aby ich traktowano jak niesfornych lokai. -

Za ostatnie czasy Dawnej Polski tylko Sejm Czteroletni był Sejmem narodowym od 1793 roku -

Wszystkie inne były to nie ze swobodnego wyboru
 Narodu, ale z nawiąską nieprzejmującą i gorszą od
 niego fakcyi Jaanvili, t. j. Czartoryjskiej. Wy-
 cież wice królewski że ci co im juregelt dawali -
 traktowali aż jako na to następowali. Kto złożył
 godności Obywatela, sam sobie winien, że go nie-
 traktowano jako Obywatela. - A i pomiędzy niemi
 znalazły się wyjątki - Kozłowski, Rejtan, Korsak,
 byli i inni - to też Naród umie aż dziś, jako
 w Łory Ławności podcinał od pokolenia do pokole-
 nia. - Jaka szkoda że o sto krocie barzliwiejszymi
 nie byli! i oby przynajmniej barzliwiejsi byli!
 Byli to ludzie pełni Ławności, patryjotyzmu, serdecz-
 nyb przekonani, tych co za niemi szli, wypiera-
 no niegodnie z ich - wierzono - inni dobrowolnie
 usuwali się - ale reszta z gangrenowaniem do szpiku
 przez Czartoryjską, taki np. Podolski co go na
 Strykowski zrobotował potem Prymasem i tacy
 inni podobni lub tacy sami, stawali i niecierp-
 tacy ciągnęli kraj z przepaści w przepaść.
 Tym nigdy przebaczenia! -

Sejmy, Comitia Regni Generalia.

O potaizonych Sejmach Królestwa z Sym^{on}-ko^{siem} Litewskim, miejscu ich i czasie, o uroczystościach przedsejmowych i Sejmowych, o powodach Sejmów i innych dotyczących Sejmowania warunkach Summarycznie Spisał Konstytucyje Królestwa Maciej Ładowski, pod tytułem „Sejm.” fol. 668. i od r. 1550 od czasów Najjaśniejszego Zygmunta Augusta do r. 1632, smierci Zygmunta III wyliczył ich 31. - Za Władysława IV. 12^{tych}. - Za Jana Kazimierza 13^{tych} - Za Michała 2^{go}. - Za Jan^{usza} aż do r. 1683. łącznie 4^{tych} Sejmy zamieszczał. Zbiór Sejmów zamieszczony w Inwentarzu Konstytucyj Heglickiego f. 59b. - Zaczyna je od Kazimierza w^{ielkiego} w Wroślicy 1347 r.

Dawid Braun Radca Nadworny Brandeburga w Prusach w Zbiorze praw Kasaniickich Królestwa Polskiego i Sejmach, Elekcjach Królów, prawach Panujacego w Kolonii 1722 r. wydanym zamieszczał Spis wszystkich Sejmów o czasie w którym Postom Ziemskim od Szlachty, Królowie nie dosi^{li} ostrożnie i bez przekorności na przyszłe czasy (a)

a) Zdanie autora poprawiającego Dzieło Brauna. —

ustępiłi' możność naradzania się w przed-
miocie niektórych spraw Rzeczypospolitej ze
Sobą i z Senatem. — Opisał naisto dla dokładniej-
szego poznania kształtu tego Królestwa, gło-
wiejsze ich czyny, a naisto Marszałków Sejm-
owych Izb Poselskich, liczbę ich, o jakiego to czasu
powstali się onych wybory, od Księcia Jani z De-
putatami i w jaki sposób konstytucyje podp-
sywali powstali, z dobrowolnem uszerzębkiem
Kancelary i Podkanclerzy. Królestwa: —

Le Książę Łaciński spisał tylko Rys, bez
Sejmów w Berkrólewicach, a Braum bliżej
opisał, Książę Dietrich jego za granicą wydane
rządkiem się Stali, naisto wiele czas i bada-
nia wyjaśnity przeto wese Spis Sejmów
przez Brauna wydanyb dopetuiam i wiele
w nich poprawiłem. i w następnym porażi
obrazie: —

O ile Dzieje piśmienne, Książęga, to Łjardów czy
Sejmów na wybory wodzów czy potem Króliw i na ich
Koronacji do r. 1129 do Podstawa 111" było 21. a
po między niemi i wiele miści nalerzy. —

Sądy Królewskie za Piastów, zwaly się po-
 łacinie Termini Generales, mogły one być
 od początku panowania Piastów, prawdopo-
 dobnie sięgały one dalszej przeszłości - co naród
 w społeczeństwie bez Sprawiedliwości obieć
 się nie może, a więc i bez najwyższych wy-
 roków.

Bolesławowie Chrobry, Smiaty i. t. p. obje-
 dzali kraj, gdzie na obranych łoniach Sądy
 odbywały, wyroki wydawali: toż samo działo
 się w innych krajach, np. za Ludwika S.² we Fran-
 cji na jeźdźcach podobnych w Polsce, król majo-
 rując wysokiich urzędników nie tylko Sądy odbywał
 ale i Sprawy Publiczne, tak w Sadystaw Łowicki
 w Chinach. - co już przechodziło w Sejm, tak
 Kazimierz Wł. w Wiślicy, w Krakowie i. t. p.
 wtedy zwaly się te Zgromadzenia Colloquia generalia.
 Za Termini generales, sam tytuł dowodzi
 że odbywały się w pewnych oznaczonych w cią-
 gu Roku i w rok terminach, oznaczonych
 stale czasach.

Placita generalia dowodzi, że jednomyślne
 uchwały następowały - lub Wyroki. -

Co zaś do Servitium determinatum, że obecności oznaczonych urzędników była powinnością — że znajdować się konieczne tu musieli, nie może stanowić ogólnej zasady, ani takich sądów, lub Zjazdów, bo tylko odnosi się do części osób tak sam koniecznych z urzędu, obowiązujących.

Conventus Generalis odbywał się corocznie, w Maju. — Co było innem mianiem od Termini generales, odbywających się także corocznie. — i zład późniejszy przy rozwoju sądownictwa — nazywano je „Ruki” — „Roczki” — a dalej przechodzi nazwa „Wyrok” — ostatecznej decyzji w sprawie zawyrokowanej. —

Co do nazwy Wiece, Wiemie, Kuto, wszystko to pochodzi widać oczywiście od Kasiadania wchwalenia i spełniania narad sądowych czy politycznych na okroto miejsca oznaczonego, i dawne to już dzieje. — Popiel od kruszenia wieców, pozostawia nazwę miejscu temu, gdzie się tego dopuszcza, — kruszy-wiece — krusz wieca. ¹⁰¹

¹⁰¹ Wyprzedził Bonaparte'go z 18 Brumaire. —

Sejmy najdawniejsze

Więce od najdawniejszych czasów w Słowiańszczyźnie a następnie w Polsce istniały.

"Kruszy więc" a kład nakwa prawdopodobna kraw-
wicy za Popielów, Stolej, która dawniej inaczey się
zwał' musiata, lecz gwałty Panujacego w tejże mu-
siaty z mienić' tej nakwisko.

Zebranie się narodu na wybor Piasta dowodzi tak
Eleksy jako Sejm przysługujących narodowi.

w prawdzie następny Piasta nie barożo zdają się
"skanować" tego prawa narodu, — powszechnego, lecz
za ślady że więcej dawne zmiennoty organizacyi,
a raczej Panujacy zmienił ją na Rady wysokich
urzędników i mowę "Zupanów" (za panów, zastę-
pów Panów czyli Panujacych jakby dziś "kierowników")
kwanym. — A gdy w szerepiu Religii Chrześcijańskiej
i nastąpił zaraz cały jej organizm hierarchiczny
złożony naprzód z Audiemiów Włochów osobliwie i
innych, ci obcy narodowi narzemu a przede nich
najacy onego instytucyi, jakkolwiek mogli być z
wzywaniem ze swych stosunków i koniecznego odpo-
wiedniego im na owe wieki Świata, a nawet wybor
cych jeszcze instytucyi owoczesnych w jety wojny w janie

182 / bo i wybory Papieży odbywały się przez lud, a więc
zgromadzenie powszechne (syjmore z głosowaniem
powszechnem) do pewnych Rad królewskich, jednakże
widocznie one nieoddziaływały na stosunki poli-
tyczne wewnętrzne, - kiedy dopiero gdy zupełnie już
cała ziemcy zaprzestali osiadać Kartedy Biskupie
i miejsce to zajęli Polacy, - Karol pierwszy Bis-
kup Płocki rodowity Polak Stefan herbu Fobój,
od r. 1087 do 1099, z proboszcza Płockiego, za czasów
Panowania Władysława Hermana spowodował
że Skarbowo arcybiskupie Sprickie Kartedy z Duchow-
nemi wchodzić do Rady Królów. -
Stacy świeców ciągle się o początku Ewiejów Płocki
napotykał, - m niej więcej wyraźne - bywały w kie-
miach prawdopodobnie ciągle - to byłyby w formie
i Sądownictwo - były i powszechne sądownie od
tamtych zwolowane przez Prokuratorów - widocz-
nie ulem spraw publicznych i również Sądów.

(a) nie mam ochoty za marginesa wchodzić - Złaje mi się
jednak że nazwy pozostałe pewnych miast, i sążnie dłyte
Starożytności mogą niejako zastąpić z tradycyi Księgi
Kronikarskie. I tak. Pozostała nam nazwa części miast
Krakowa "Stradom" - widzę w niej lepsze wyrażenie
"Starej Rady Dom" - dalej "Radomsko" - nie mam
że wykluczyć i "Rady domiska" - także "Radom"

pożniej gdy Państwo się rozszerzyło za Władysława Łokietka, Kazimierza W^z, - osobiście za Jagiellonów, Skrzęta rozpały się na Sejmy i na Laidy - te ostatnie przez dawnem nakazem, Sejmy zaś z nową organizacją swą, zajęły się sprawami Publicznymi; Laidy zaś - adwoki i mienili się w Trybunał. Bolesław Smiaty zgromadzał powszechne wiece. Najgłośniejszy. Ljako w listach pisanych za szedł

1180 za Kazimierza Sprawiedliwego przez co do Łęczyca zwołany. Zasiadali tu z całego Państwa Biskupi i Arcybiskupem, urzędnicy i Szlachta, uchwalili ustawy, zabierając się o grabież pośmierną duchownych zachodzącą w pozostałych podobnych majątkach. (przez ich krewnych), zabierając ich własności włościan na różne gwałtowności narażoną. &

1. Po kasłej Reformacji Lubra, grabież dóbr duchownych - i ich spisków ^{ne.} prowadzących pochodzące z "Rady Dom" - Stypendium o starej Szlachty, powołanie, że w Radomiu zjeżdżali się na narady owi historycy "dwunastu wojewodów" (złm). Wskazywano im miejsce na Włocławku - w te narady odbywały - jistże obszerne kopie mający więcej 200 prętów. Powierzone, król zwołujący się "Kopie S^o Piotra", mieszczące w przed bayen i błot (złm) (złm) należące do Benedyktynów S^o Krępskich mających między swą własnością na "Starym Radomiu" (złm) (miasto dziś z tego). Teren ten w całości o tyż odległych narad 12. wojewodów nazwany się "Rady Dom" - (miejsce i miasto król Radomiu zwanem)

Z zjazdu tego wyniły trzy skutki:

1° podanie uchwał onego potwierdzeniu Papieża Aleksandra III.

2° Potwierdzenie przez niego Panowania linii młodszej Piastów: a tem samem mieszkanie się Papieża w sprawy wewnętrzne kraju.

3° Przyznat Kazimierz stanowi wyśłemu L. J. Biskupom i świeckim dygnitarzom owoczesnym pożyciu ze sobą wolności Prawodawczej, z czego utworzył się Senat w którym rzezony Papież przesłał porządek, w jakim Biskupi zasiadać mają. Od tego też upływu czasu, wiensztwa na sprawy krajowe przetrwał do czasu upadku RP Polskiej, a nawet i dalej - to tak za-

to by naprowadziło na domysł że „Radomsk” - Rady domiśko, musieli po-przebrać ow „Rady Dom”, czyli że byt o niego dawniejsze, - a najdawniejszym z nich byt „staryj Rady Dom” - czyli „Stradom” Krakowa. Ktorem w końcu jakby Państwem ciągu owego swego stanowiska odwiecznego - stał się Stolicą Państwa. Las „Rady Domiśko” - (Radomsk) wprawdzie nie obywat nie, lecz o nim kilka postawiony Piotrków wycypat nie ledwie Stolicę Sejmów przed Stugie czasy. Dla czegoż ona ta postanowiona a nie gdzie indziej - może kto uważa, że byłże za rozdział „nawigania” w rozumieniu, lecz zżaje mi się, iż gdy staryj przodkowie nasi wcale nie zapomnieli o swej przeszłości, i o tego iżię dowodów przedstawiają - nie zapomnieli i o

za. Księstwa Warszawskiego jak i za Księstwa
kongresowego do 1831r. wstąpienie.

Od tamtego więc czasu Monarchowie bez udziału
tej drugiej władzy, Senatem nazywanej, nie mogli
wszystkiego przekazać, w sobie zamierzali
i przestali być samowładcami.

1194 Umiera Król Książę, pozostawia małolet-
niego Syna Leszka Młodego.

To spowodowało zjazd i narady i postanowiono:

„że żadne Papieskie ani Cesarzkie prawo
„w Lechii nie ma mocy, że prawo uprawnienie
„przez Papieża Aleksandra III następczo linii

„Starem: „Rady domuska“ i skoro nie w niem, to w onego
bliskości Rady jawe (Sejmy) odbywali. Tę dotychczas i Ra-
domia, „Rady Domu“. Miasto nieodzowne to się nie chce, a
jednak tu odbyły się dwa przeważnie Akta narodowe
nasze Sejm Aleksandra Jagiellończyka, które ongi nie-
znać dziwności - ów Statut Aleksandra istniał ustawą
narodu - 1505r. i ówa Konfederacja Radomska 1768
Łódź była kłódką i rozrytką. (co do 1. Sejm gwarancyj,
co do 2. Konf. Barska.) - a nade wszystko to stało
Trybunał Skarbowy, - przed nim Dawno nie było tu
Królowa Jadwiga Kobieli narodu, ów cały wstąpił
Jagiellończyk, zawsze to dawało się do wypowiedzenia przedawany
„Rady Domu“ (Radomia) o którym również dotychczas Książę
wielki - panował. - Myśli moje nie uwierają za nieo myślną

"nieobowięzię". - Także to król ogromny od czasów Stanisława Sekpanowskiego Biskupa Krak. w lat 114^{tych} po nim i to w epoce takiej potęgi Papieża i Duchowieństwa. -

Zjazd ten przyznał jednak, ale z własnego popędu, że tron jest. Dziedzicznym, że monarcha Rząd sprawuje przez swoje urzędnicze władze, wykrzyknął królem "Privat princeps et rex in aeternum!" Leszka, dodawszy mu jako opiekunów Małk, Stelenc, Biskupów i Wojewodów. Dowodzą ten Akt rzeckuryskiej władzy narodu, Dalej że bez względu czy Panujący był ukoronowanym przez władzę miejscową Duchowną, czyli nie - naród uważał go za "Króla". -

3. 1207. Sejm Sandomierski pokwala Leszkowi, aby
4. 1227. Sejm w Gąsawie, w okresie onego zabity Leszek Biały (a)
5. 1279. Za wola Stanisław Bolesław V wolski długi
- uzyskał następcę Leszka Czarnego, wprawdzie najbliższego swego krewnego - ale na tronie wola narodu osadzić jego następcę.
6. 1295. Sejm w Gnieźnie, wybrał królem Przemysława
- godnie za radą i życzeniem tego Zjazdu Król zost
- at 26 Czer. wraz z Łon, Ryks, ukoronowanym.

nie mam że ma niejakie prawo podobieństwo. -

(a) umieścić w tym miejscu to co będzie w odpisie na osobnej karcie.

ad 186)

Leszek Biały ^{z wypraw} ~~z wypraw~~ ostatecznie pokrońić bun-
tującego się Świętopetka, Rządcę Pomorza, chę-
cego się niepodległym ogłosić, z wotat Leana Kjar
Do Gersawy 1227r. pod pozorem zatagodzenia spu-
rów pomiędzy książętami wielkopolskimi. Wexwano
Świętopetka na rzece w Kjar, przewlekł przybycie
Dorozumiający się z niego wzię.

Sejm ps rozpoczot w obec kielku książąt, Biskupów,
wielu Panów. D. 10 Listop.

D. 14. l. m. kiedy Leszek z Henrykiem Bratym
ks. Wrat. udał się do Ławni, w padł niespodzia-
nie Świętopetk, z oddziałem uzbrojonym, wymorde-
wał straż, i ratującego się króla umykającego
konno prawie nago, zabił przy wsi Szarinkowe.
Henryka porażono. —

Żeby pojąć do jakiego to stopnia w owym
wieku kościół wpływał na wewnętrzne do-
sunki kraju i jak je tamowem w postępek
należy przytoczyć Instytucyje Guidona
Kardynata wprost odnoszące się do Polski.
Guido kardynał presbiter S^{ty} Ławryncja in Lucina
Legat w Polsce w XIII w. Klemens IX postat go był
już do Niemiec 1265 i na Północ dla ratowania

Krzyżowców w Palestynie: miał błądzić Królów
Duńskiego i Szwedzkiego o pomoc, tudzież przeprowa-
dzać wojnę krzyżową w Dycecyjach Sauburgskiej,
Bremen'skiej, Magdeburgskiej i w Polsce w Siewierskiej.
Mistrz osobno udał się do Niemiec,
Chaj otrzymali skutek zabiegów ale niedostateczny
wtedy Papież kazał Guðonowi udać się do Polski; -
celem uzyskania pieniędzy dla oswobodzenia
Palestyny, albowiem stam jej okropnym był.

Legat przybywszy złożył na przód Synod Du-
chowieństwa Polskiego we Wrocławiu 2° Lutego 1267.

Pojęchali tam Janusz Ar. Bp. Gnieźnieński, Bp. pi-

Paweł Krakowski, Tomasz Włocławski, Włodimir
kujawski, Mikołaj Poznański, Tomasz Płocki,
Wilhelm Lubuski, Henryk Chetmiński.

Nakoniec tam na przód Legat Duchow.^o Polskie
do głoszenia wojny i. 4 na obronę Palestyny.

Od Siewierskich zbierał pieniądze, a za to im
nadawał odpusty. Bp. krakowski Paweł
z Przemiankowa grzechowścizną wiół do wszyst-
kiego.

Potem spisał i ogłosił nowe Prawa, ma-
jące w Kościele Polskim obowiązywać. Wogóle
przysyłani do nas Legaci Włoscy, nie znali naszego

życia narodowego, ale całe kanony i rozdziały Dekretaliów, całe ustępy z Edyktów Cesarzy Rzym^{skich}, wprowadzali do Polski; co takw im przyszło, bo kłatwa groziła. Synod Gwidona może najusniej zważać na miejscowe pojęcia i potrzeby. Skat on doniostwić prawa kościelnego i Cesarzkiego i Polska to użęta. Wyklot wszystkie Statuta i Karykaje, wprowadzone do kościoła przeciw jego wolności, wyklot Stanowiszczyk, odpisujących i tych co je doradzali. Wyklot księząt którzy kościoły, księży, lub poddanych sobie Duchownych, lub osiadłych ludzi w tych dobrach, podatkami obciążali. Biskupom niewolno było nawet z własnej woli nie tożyć na użytek publiczny bez wiedzy i pozwolenia Papieża. Każdy kłoby przeciw temu wykroczył z Biskupów, traci na czas wstąpię sprawowania praw świętych. Księżu niewolno zapożyczać drugiego księdza w sprawie cywilnej czy kryminalnej przed Sędzią świeckim. Żad pod żadnym pozorem świeccy nie mogą księży w żadnej sprawie sądzić, kutaszka o zabójstwo. trzymawo by się to według Gwidona kłasić palec między aurę drzewi. Wyrok świeckich przeciw księżom jest nieważny, a sędziemu takiemu nie wolno wejść do kościoła bez pozwolenia Biskupa. Ta kara spada i na świeckiego który by księdza przywlaszczył do sądu o rzeczy duchowne. Kto przywlaszczył sobie Dobra Duchowne, ma je wrócić najdalej do wielkiej nocy i szkody wynagrodzić, i na czuj wejść nie może do kościoła i komunikować się. Kto nie

186⁽²⁾ nie odda Dobr za życia, pogrzebu mieć nie może.
Co rok na Synodzie, ci którzy księży więżą, bija, zabijają
mają być wyklinati, a z sumienia i nazwiska ci, na
których są dowody. kto księdza ciężko zrani i zbije, wię-
zi lub zabije. Papier tylko może go utaskawić, a w każdym
razie traci to, co miał od Kościoła. w Dyocexyi, gdzie będzie
jaki, kanonik katedralny lub wyższy dostojnik Kościelny
więźniem, ustaje nabożeństwo, aż dopóki nie uwolnią go i
krzywd nie wynagrodzą. Toż samo w parafiach nastąpić
powinno, jeżeli ksiądz jaki gwałtowi ulegnie.

Oczywiście prawodawstwo takie podniósłoby w Polsce zna-
nie Duchow.^a nad wszelako, miare, Synod warszawski utrud-
nił świeckim dostąpienie. sprawiedliwości, a utatwiał nie
jedno bezprawie księży. Gwido zupełnie obie idę do na-
stępnego życia wprowadzić. książętom Polskim te ustawy
wstrętnemi były. Duchow.^a złożyło drugi Synod w Dan-
kowie pod przewodnictwem S. r. w październiku, żeby powyż-
sze ustawy wprowadzić w wykonanie. Mestwin kt. Go-
morski ustaw tych przyjęć nie chciał.

Synody dla Duchowieństwa były tem ex. s. jakoby lub
sejmy dla świeckich. Żaden z nich obok podobnych jak
Gwidona ustaw nie jest podobnym, bo część kraju i
oniego budność stawia poza wszelkim prawem cywil-
nym, kryminalnym, administracyjnym i skarbowym.
Dziwi się naley że Reformacyja dopiero nastąpiła na
Husa i Lutra! - Kazimierz Jagiellończyk otrzymał się w cesar-
z takiego naciśku. życie społeczne, gdzie bezustannie dziesią-
ciny i inne wymogi księży naciskały ludność, swarzyły i
kłóciły, stawiały w bezustannej kłótni, na które prawo po-
polite poradzić nie mogło. Coż dziwnego, że Duchowieństwo było pokłone
a narody słabe! książę Piastów, z innego punktu oceniał nie mi-
...

Obito się to nie raz w Polsce w dalszych jej dziejach. np. w Reformacji, w działaniu Szeuitorów będących wtaśnię wyrazem podobnych zachowań jak w tych istniejących ustawach Gwido-
dona, w ślaskim upartym wykluczaniu Dys-
sydentów z Sejmów, - w niedopuszczeniu kode-
ksu Cywilnego Andrzeja Kambojskiego, nie
szlachta go bowiem odrzuciła, ale Duchowien-
stwo wplywem swoim u szlachty, na rozkaz
otrzymane od Papieża, który w tem na szlach-
kę powstaje, nie wie sam co gada. -

Choćby się spodziewało, jeszcze w 1809
Biskupi Kościoła warszawskiego zaprote-
stowali przeciw wprowadzeniu kodeksu Na-
poleo na! na prożno wprawdzie, ale zach-
cianki onego od najdawniejszych czasów
są zawsze jednaki.

18 - 21

186(9)

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

2

4

5

1

1

1

6

1

1

1

4

0

8

9

10

"Iego" Sigillum Premislai Polonie Regis
 "Reddidit ipse suis victricia signa Polonis."

- Obiecywał tem co dokonai' może, i żeby niedokonal, to
 jest niepodbierał odżarpionych ziem Polskich przez
 Niemców Margrabiów Brandeburskich a zamordowali
 go w Rogoźnie 6 Lutego 1296 r. w miesiącu 7 po obje-
 ciu tronu. Tak jak w lat potem 500 podobni samym
 Niemce Brandeburczycy zamordowali i wspólnie z inne-
 mi niepodległość Polska. -- Kiedyż im Bóg sprawied-
 liw, kara po ruce odmierzy Dobrow, lub na jakim
 Prim Polu?! - 22 kw. 1296 Sejm w Poznaniu, wybór Łokietka
7. 1300 r. Sejm Poznański odejmuje Władysławowi Ło-
 kietkowi koronę, za to, że książę Pomorski na
 Sexecinie, niegdyś wierny Polsce holdownik, napadł
 na Pomorze Gdańskie i części jej opuszczał. Żeby
 tę na Polskę, Władysław Łok. mu przyznał. Obu-
 rzanie złoży w kraju - Władysławowi Sejm wypowie-
 dział postuszeństwo, wybrał Wacława Czeskiego
 a Łokietka wypędził.
8. 1305. Z Jaxdem Chacińskim przywrócony na tron.
9. 1320 1320 Koronuje się Władysław w Krakowie, Sejm.
10. 1331 Sejm, conventus omnium Terrarum pod
 Krakowem składali go Pralaci, Urzędnicy i Słachta

1331. D 14 Czerwca w dzień Św. Trójcy. Sejm
do Chęcin zwołany był wielkie wiece. ^(a) Był to
pierwszy zjazd wszystkich razem ziem wielko-
Mali Polskich, dawniej bowiem na Sejmie w Polskiej
stali kilku deputowanych Małych Polanie i wzięciu
na Sejm ten wzięli wojewodowie, senatorowie się
zjechali: orzywiście i Prataci. Uchwały te bardzo wa-
żne, nie wszystkie nam znane, inne stanowiszą
sade prawodawstwa Polskiego, w Stadach ich poro-
tych w najcięższych pomysłach. Zgodzono się
powszechnie, że gdy pod jednym Panującym, jedn-
luc, gdy ten jednakoż używa prawa, jednakoż
ma być sądzonym w sprawach i jednakoż mieć
ma monety. Jedno prawo a wiec i takie same
w całym kraju Sądownictwo. od nowa na starodaw-
ne ustawy, nowe zaprowadzono.

Gdy zaś Łokietek za pomoca Staru Rycerskiego
wstąpił na tron, przez wielkość podmiot
jego tu na tym Sejmie znawienie. powinni że
Szlachta miała swoje prerogatywy, jednakoż rozpre-
żył się politycznego dziatania, kasztan ten pol-
Sejm ten zgodził się na oddanie wielkożłota
Kazimierzowi Synowi Króla, na wielko Polską
uchwalało na to pory na tożsamość wojne z La-

(a) Poprzednio jednakoż wielkie wiece (Sejm) zwołat po Sulejow. (opomagać zlania
z w Polskiej z Chrobaczys. L. i. Królestwem Krakowskim. (umieszczenie w tekście).

z Zakonem niemieckim. - Król po skonczonych na-
radach, w raz z tym Sejmem krajowym, natychmiast
ruszyli przeciw niemi com krzyżakom - pobili ich
pod Płowcami na głową - 20000 niemców padło. Co
podziwili nieci zakon - trzeba było czekać lat jeszcze
lat 99 nim mu się rozi. Starty. -
Także im dzień znawu wyrosły !!

Władysław Łokietek umarł 1333. r. majem lat 73.

Kazimierz Wielki od 1333 do 1340.

11. 1339.

Zjazd Krakowski, oddala uchwały suw od
wszelakiego następstwa na Tron Polski księstwo
Szlaskich, - a Ludwik kr. Węger siostrzeniec Kazimie-
rza Króla, obrany na jego następcę. (na w 31 lat orkan).

12. 1347.

Sejm w Wislicy.
Dwa prawa narodowe potwierdził. jedno, dzie-
dziectwa possessyi stanowiące moc dochodzenia
spadków; drugie, bezpieczeństwo osób od furcyj
i urzędników swych przemocy. Pozwolił Bisku-
powi, Wojewoście Krakowskiemu i 100y^{ce} Sandomiers-
kiemu wydawać Głosy czyli Treugi aże misio-
nym przez Siebie lub przez Starostów. -
wziął urząd duchowne i świeckie, zarządem Miasta

Do wspólnego uchwalenia ustaw, wszystkie daw-
niejsze prawa Zebrał i Sejmem potwierdził.
Wolno było Mieszczanom nabywać Dobra ziemskie
pod obowiązkiem służenia wojskowo jako szlachcie,
Miasta wchodziły do traktatów z węgry, z kry-
żakami, z margrabią Brannenburga, Magistra-
ty Miast zwotywane na zjazdy.

Harco ponosił znaczne podatki 12 gr. z łanu -
czyli 80p druzgich 3'4. (a) obciążał więcej z łanu
nie pobierał nawet gr 2. (80p druzgich) a wszystkie
potrzeby obrony i Rzeczy z Dobra królewskich / również
zwanych Rządowieniami zaprzysygał, lecz skutkiem
przemocy przyrzeczenia nie dotrzymał. Skoro wie-
kakimierz go niedokonał, a Harco podatkami
ścisniony potrzebował ulgi, Ludwik to przyrzeka-
dokonał i dokonał. I każdy wie takie krzyż-
dziedzich pisał na Ludwika? - wszakże sam
Kazimierz. uznał tej ulgi potrzeby.

Co do Monety, przyrzekł Kazimierz, na Sejmie
wielkim być dobre monety, co dowodzi, że szlachta
i miasta, znali dokładnie skutki stanu monetar-
nego, co wydawało się różnym że dopiero w XV w.

(a) Łan wisiał w innemu znaczeniu wtedy, co innego dziś, dziś
znaczy wót 3. wtedy zaś miał znaczenie tych 60 kien
kawałków lub korn ziemni wyorze, a wiec było 300 prętów, zaś te

wieku, rzezy te de de monety i fiskalności przyno-
 wai' zaręko. Nie nowe to rzezy w Polsce. Wtedy
 to już książęta Śląscy fałszowali (1368) monety,
 zarzucałi nią Polskę, i t. r. trzeba było robić re-
 dukcyję monety w stopunku złota, srebra z miedzią
 mieszanego. W r. 1343 potwierdził był król przy-
 wileje żydom przez księcia Kaliskiego 1264 nadane
 i w 36 artykułach jego ugruntowane szalbierstwo.
 Żydzi tak, srogo darli, że na Sejmie tym ucięto
 no ich nieco, narzucając „nieży” (lihuw) na tydzień
 po gr. 1^{ty} (kt 4, 15 i 25 gr.), co jest złoce wynosi sto
 od sta na rok. Appellacyje do Magdeburga katanu-
 wał ustawać Sady Appellacyjne w Krakowie, w Poz-
 naniu, we Lwowie; - losie okoliczne były pod Sędzią
 Magistratów Miejskich: a te Magistraty zwoływane
 na Sejmy. Krakowa, Poznań, Sandomierz, Sadzka, Kal-
 ska, Włocławka i Byrkecia - co już dawniej posiadały.
 Sprawy. Łęczę się, Dóbr Ziemijskich po prowincyach mają
 Sądzi Sędziowie Generalni, zaś Appellacyja do króla. On
 zaś z kilku Panami ostatecznie one rozstrząsa albo
 w nieobecności królewskiej Sędzia Generalny, któremu by przy-

dat.
 takia ilość iż się wywisi morg, a w jednej takiej morgi
 ptacie kt 54 podatk, to nadzwyczajne zdzierstwo. - Jeżeli
 zaś ten wywisi go mor. iż się wywisi, to na morg, wypada by gr 18.

przyjął 4^{ty} lub 6^{ty} Janów: Ustawa ta miała być początkiem sądów rządowych Petajung i Assessorskich. -- Podkomorzowie otrzymali nowe sądownictwo wszystkich spraw granicznych, i mianowania granicznego Komornika (nastąpiło skutkiem ogólnego rozkazu Rodzin Szlacheckich i podzielną po między ekstrudów był Rodzin, którzy przez nie posiadanej.

Kazimierz ogłosił tu kary, za zabójstwo Szlacheckie do grzywny. (Zbiorych 3572)^{a)} Co dowodzi albo fiskalności Rządowej, albo że pieniążek był bardzo drogi i równoważył karę śmierci, lub że życie Orlowika ocenianem nie było, według wartości oddanej do życia Orlowika przywileżonej, z resztą instytucja ta żywno od prawodawstwa Zachodniego, przeniesiona została do Etyki lub nareszcie że gdy Ludność w owych wiekach była bardzo ograniczona, a pieniążek drogi, -- prawodawcy uważali karę pieniężną, za słabszą od śmierci, tem więcej że za zamordowanego jednego -- następował by ubyttek podwojny, bo dwóch i zamordowanych i morderca. Dzielę gdy Ludność jest wielce rozrośnięta, nie uważa się być uwagi na

^{a)} Przer jest godna podziwienia, że tak wielu ludzi na to prawo powołano: Daremnie są tu także wyimówki, że prawowicie od Prawnego Anthona zobranym w przemowie pierwszego Komu Konstytucji zawarte (Konarskiego). Polski albo wtem naród wiele praw od Niemców wzięt. Dawny zaś u był był karykaj, wreszcie rodzaju wykrył pieniężną, karę nakazując, same tylko zbioru przeciw Maxima i Opatrznie popetnione, smieszka kara. W. Albrechtowicz.

(a) Grzywna 1350 r. = 100 Denarych 50 gr 14, 70. podług Massalskiego 1834 Petersburg. 1. Grzywna = 100 gr 14, 181. r. 1350 podług legii Austria. wid Note. wartości monety.

podobny ubytek - tylko znów oddziatu wyma ubytek ludz-
kości - chęć usunąć z prawodawstwa zupełnie karę
śmierci, co zprowadzi na koniec także zapewne opłatę
pewnego rodzaju lubo może kmitu, w formie, grzywien.
Czyli że w rezultacie po drugim obiegu, dwa konie prawo-
dawstwa zaktualizują się do siebie.

Na zabójstwo kmita grzywien 10 (Kp. Dziej. 395)
w części szta dla Pana w części na Rodzinę zabitego.
Kmit był niższy od Szlachyca więcej politycznem ży-
ciem zabitego, ale wolny z Tatwiciem Szlachyca roz-
stawiać mógł. Kaszerę Szlachycki jestere stopniowane
do statutu lwieckiego. Za kmita (kmetko zastawca)
Grzyw. 10. zabójstwo nowotnego kmita - z kmita
(scultet i kmetone miles) grzywien 15. (Kp. Dziej. 882)
Szlachyca Siewczatki (miles scartabellus. ex. carta
belli.) grzywien 30 (Kp. Dziej. 1770.) a najwyższy Stopień
Szlachyca (baro, comes - a wiec urzędniczy wyśi. fanusius)
grzywien 60. (Kp. Dziej. 3572.) Różnica ta jednak stopni-
wego Szlachectwa powoli później zniknęła, tworząc jeden
stopień Szlachycki, od kmita wyraźniej się oddziela.
Kmit jednak w zgłym Panów kawie wolnym jest i
nie wolna była ziemi nie uprawia. Lubi w Statucie o nie-
wolnych wzmianka: nie ona, byli oni kiedyś z jęńców wo-
jennych - lecz z czafeń znikli, wyci do roli, osadzeni,
zapręgnięli się w kmita rolnych, i mogli otrzymać jak i
inni Szlachyctwo.

194. Sejmny jak i inne instytucje powoli się rozwijały. Król
poradził się nim co postanowić. „Baronum, nobilium, et
alliorum omnium consensu et voluntate; una cum ba-
ronibus nostris considerantibus volentes, statuimus.

Przyznał Karimierzowi prawo:

1. Stanowienie o odstąpieniu krajów; Stanisławski Stary
do podpisu z rzeźbą swoich (ustąpienia ziem krzy-
żaków, podpisali wszyscy prócz Duchowieństwa, to pod-
pisu najzupełniej odmówił; układ przestał mieć
wagę. — O ustąpieniu Szlacheckiego.)

2. Nowe przewodnictwo, bo na Sejmie wspólnie z możnymi
stanowił Statut kodyfikowany.

3. Stanowienie Podatków, gdyż się z obowiązku Ludwik
wiskrych nie wybierał. (niektórzy jednakże Sejmny w ich
pośrednictwie pozwalały)

4. Wybor króla i nowo uchylania Dzieńdzickiego, bo uważał
naród do wyznaczenia króla, który po jego zgonie
miał panować.

13. 1355. Zjazd Krawowski, z obowiązkiem Niemowita
Księcia Mazowieckiego do króla Koronie. Nie
szlachta nawet na tym zjeździe zasiadali; z dwudziestu

14. 1365. Kiedy rzeź o Miastach Stanowiono był, miasto
zwolał Karimierz Stary Duchowny i świecki
Szlachetcki i Miejski, i uchwały one sporób
urządzenia Sądownictwa Miejskiego. — Od tej pra-
wem Saskim wyrokujące Sady zaprzestaty odnosić
się do Stali i Maydeburga (Dzieńdzickiego
miasta, Stowianickiego)

ale sprawy w kraju koniecznie. —

Pręty podwójne sądy. Kryminalne i Cywilne —

1° Kryminalny sąd Stławaś się.

z wójta (advocatus) lub Stłhysa (Scultetus)

z ławnikami (scabini)

2° Cywilny, z Burmistrza (magister civium, pro consul)

z Radą (consules)

Appelacyja od nich do sądów Prowincjonalnych, dla Mate-

Polakich, w Krakowie, dla Wielkich Polakich, w Poznaniu,

dla Czerwińska (Rusi Czerwonej) we Lwowie. —

Ostatnia Instancya do Króla. — On karat prawo Majde-
burskie czyli Saskie zebrac w jedne księgi. —

Ludwik od 1370 do 1382.

15. 1374. Zjazd w Koszycach.

Pragnąc Ludwik jednej z córek zapewnić tron Pols-
ki, zapropnuował Stanowi Szlacheckiemu, udzie-
lenia mu swobod i przywilejów, byleby jedną
z córek jego przyjął za żonę. — *accidente*
Pomum consensu Baronum, Militum, Nobilium et vo-
luntate — Stanowi Idwiga Spudubickiego, niegłomu.
Zastępcę cato'ć Królestwa, ps. Henry Szlachecki i
knięcy ps. Wp. z d. tana podał pta'ie' br'zie (pod-
lug Sever. Rzewuskiego Wp. d. 1374 r. 9. podlug innych obli-
czon' wartości groza Wp. 2, 13. (Lamur). — o stronie kraju
siada na koni, cile stuzac za granica, stuzbe
ma miec' pta'ona, obowiazana, jest do na-
prawy kamkow ale tylko w czasie wojny lub
za zdaniem Senatu; wszystkie urzedy j. s. Wo-
jewodow, kasztelanow, podkomorzych, seclow,
starostow, tani tylko Polacy posiadac' maja,
w przejezdzie po kraju, krot' wszystko potrzebne pta'
Stani Szlachecki nie chce' knai' rozroznien' z ty-
tow Strabioswskich sztycki, i do ich zezwolenia
kniewala - wpis pta'le juk za kazimierza W.
Stanowienie wyzszy nad oznaczony teraz podar-
ku od Stani Szlacheckiego na zjazdach, katey.

Duchowieństwo ze znaczących Dóbr swoich nie opłacało żadnych podatków, na potrzeby Króla. Król wyciskał od niego opłaty — w końcu zgo-
dził się, że w 1381 płacone podatki takie jak
Szlachta.

Na Sejmie tym Król uwolnił Szlachtę
od cłkowych, kontrybucyj, denarów wojennych i
szeregów, od podwójnych, cenzur — Łany
obciążone i opodatkowane dowodzić nie musiał
być, w owym czasie kadaster ułożonym.
Lurksta. dożył wotum — Starostowie już wtedy
zarządzali powiatami. Dali się oni we znaki;
to też wywołali skłócenia od nadawcy i
władzy. Nie nowe to były przywileje ale
dawne to wywołały one konfederację i
dy cżyli Rokosz — za tego Króla.

Przed r. 1381 Rokosz Gliniański z kłutkiem
którego nianiestwictwo w Polsce miał Ludwik
powierzył 3 m Potakom Biskupowi i Kasztelanowi
Krańowskiemu, wojewodzie Kaliskiemu. —

wyraz „Rokosz” w piśmiarzach Saskich, Staumsta-
wowskich, czasowa „estblis”, odrze, bułit — przyre-
psali doni „wyobrażenie” Buntów, nietach, nily
Przeki i. l. p. gwałtów — chwał i wyraz i. użek

w narodzić z odhyżdzic i z obrzydlic, a gdzie
 się dale zaprzeć jak np. w Rokok Gliniański.
 którego Marszałkiem był Granowski. (a)
 Józ. Józ. Łatuski Bp. kijow. w dziele Specimen His-
 torię Polong Criticę - zbit mniemanie o wrym
 Rokoku - za nim poszli inni w trwa dotąd.
 kiedy Rokok nie znał wcale ani powstania, ani
 końca, był to po prostu Łjard Słachty, a
 skutkiem onego Łjard doradźny na zdradźających
 interes kraju. Gdy J. J. Łatuski zaprzeczał istnie-
 niu tego Łjardu, właśnie to były chwile prze-
 wagi Czartoryjszczyzny - to oni dokonywali w owi-
 zdradźających ludźle Polskę - more przychodziło im
 na myśl że jak tamci tak i oni głowy pos-
 tradzić mogą. No o Granowskim jest prośba
 że karał schwytał owych zdradźców - aby im
 poscinać i pod dywanem i stopni tronu
 je uniesić - Gdy król zasiadł na tronie i
 zwrócił mu przedstawiać potrozenie przykre
 kraju - a Ludwik zis niedawał przekonaić ju-
 gajac na owych zdradźcach, wtedy formiscom
 i od kucmow brzo dywanu i zebrał Ludwik
 kilka głów wciśniętych - tych właśnie poklebowi swoi

(a) To Adłiny pochodzące od tego Granowskiego, po między
 którym przekonywał o tradycja tego wypadku i obrzy tej
 Marszałka.

Ławaj ze nie będzie miał poparcia - przystat
na kaducia. - nie mite jest wyrozumienie Łakie
Łotróm skłótniczym Głazyżnie, a cōż dopiero ta-
kim, jakim była „Familija”

Sam wypraz „Rokosz” - pochodzący z Ławierskiego
obyczaju i kraju - udawał się do Ławierskich
czasów Ludwika dostał się do Polski. - znawcy
po prostu Ławaj powszechny narodu na doł nie
Rakosz pod Peszem i oznajmienie komu na-
leży woli narodu - Ła Ludwika w Polsce Skoro-
lowie uienaszał, król przeciw umowie ciągnął ku
wygrom płac Ziemi Polskiej chce go sobie przyswo-
żyć! obsadzał urzędy cudziemi, usadowił nie-
nawidzającego Polki. Głotczyka na kłamieństwach
Sam nie zaglądał do kraju, nie wglądał w jego
potrzeby - po mimu to miał kowalskich skłó-
tnych rzeczy powszechnych. Cōż więc byłoby Ław-
nego. Ławaj narodu uienaszony użył środka sku-
tecznego, jak bywało w sąsiednim kraju i na-
spór b. ławierski? Rokosz do krajów Ławiersko-
skiego, był po prostu Ławaj powszechny w sprawie
powszechnych narodu. do narodu i ostatecznych post-
nowień bez użycia broni. Dopiero Ławierski i

200 Zebrydowski i Radziejowski, zmienił jego naturę.
to też oboje wcale się nie udaty, nie powiodły, gdyż
po przeciwieństwie wszystkie bez użycia broni, skutek
pomysłowy otrzymywały. Czartoryscy ta Familia
sami rokoszowali na sposób Radziejowskiego z po-
mocy obla- lekali się za prawdę aby przeciw nim
nie użył owej obłudnej broni, i jak swem
postępowaniem oczernili naród, tak i Dawne
onego Dzieje, oczerniać chcieli, udat im się jedno
i drugie, bo do tych czas - „owym nie za-
biegiem” - nie jeden nie dawał sobie sprawy, co chwali,
co gani - „powstanka za Dariusz Szatka, przeciw-
Ludwik jak Szlachty zwolnił w pewnej mierze
ciężarów, tak i Miasta oś kolekt, podatków,
stuzb, danów ogólnych, i szczególnych cłakcy i
również oś 12 gr. z tana, przestając na dwóch -
nie był wisi w ulgach jedno stronnym, lecz
w ogóle zwalniającym naród w ogromnych na-
owe czasy ciężarach. Ludwik ¹³⁷⁴ 1381 r. Spe-
nit przyrzeczenia dane 1374 r. własnie skut-
kiem owego Ljardu Rokosem zwanego a zaprze-
czającego. - Zwolnienie Szlachty z tych 12 gr.
póratku (27 s'4 lub 30") z Lana nie dłużej swato,
bo Stanisław Jagiello za Zgodą Szlachty, z nim
taki sam póratok pobierał, co dowodzi że Szlachta

czując potrzebę wspólnej z królem pomocy dla powszechnego dobra, nie tak samowolna była, aby się od podatków usuwać miała. Coś więc znano, owe Jeremiady przeciw tak zwanej „swobodzie” od podatków” naślanej przez Ludwika, kiedy to zwolnienie chłopskie i krótko trwało, i Szlachta na potrzeby Narodu uchwalata na nowo to, co uznawata być za potrzebne. — Leir Dziejopisarze — jedno wypiekna na Jusiakto, drugie utaja lub zaprzeczta, i tak wypierając prawdę — nie dzieje pisać, ale swoje fantazje, wczem wzorowali Stwórcy Exartoryjskiej i Stanisławowskiej; a nie tajemnica, z kad się to wzięto.

Miasta dawały piechoty i powozy; — Kazimierz I pierwszy użył węgier do wojny. — Ludwik w Karłowie 1374, a mianowicie 1381 r. modyfikując podatki, nie na otługo to, za twarzystawa Szagietty uwioty do oarych 12 gr. od Lanu. Szlachta na zawsze do wojennej Słaby z obowiązkami a Szagietto 1423 r. uważając ją od ciskań Koznierskich obowiązkiem tenże przerwit. Co tak dalece weszło w obyczaj, że Szlachta obowiązkami ten dokonywa dotąd i dokonywać go bez sprzeciwu dla dobra kraju na zawsze będzie było tylko jakli kolwiek więcej nastąpi Stwierzenia ojczyzny. —

„Ziemowit ks. Mazowiecki nie uznawał wcale nad sobą
 Sudwika, teraz wstąpił rozległego kraju, liczył na to, że
 koronni Panowie obwołają go królem uici nadzieja, przywrócenia
 Mazowsza do jedności narodowej, miał nawet silne prę-
 nicstwo z którego pomógł, dobijał się o tron w brawo Sad-
 wickie, potem has' osłyszawszy nieco w zapale, chwiał Pa-
 nowie' razem z Sadwiga. Przerachował się i poniżał,
 naraził godność swoją i Mazowsza, a mimo to nigdy
 niczego nie mógł się nauczyć. Nie wiedział tego że
 Naród Polski dojrzawszy, na swoje barki wzięł cięż-
 zar własnych spraw i że nie można było do niego
 przemawiać w imię prawa kilku wiekowego Piastów,
 w imię dynastji i dziełki czwici które się przedyły.
 Gdy książę się narzucił i tem obraził Naród, już wle-
 dy dojrzęła wielka myśl federacyi Stowiańskiej.
 Janusz spokojniejszy spoglądał krzyżem na wypadki,
 umiał zgadnąć dążenia narodu. nie bawił się w marzenia,
 przyjął całym sercem to, co wyrobiła Historia i do tego
 się zastosował. Pójść że rodzinie Piastów zejść należy ze
 stanowiska wyższego na podrzędne, bo naskaty nowe
 czasy Litewsko Polskie i światnej doby kierunek braci
 na siebie Jagiello nowe i wyrobić się Samorząd
 Polski, którego doszedł do stanowiska już Złotania
 po Zgonie Zygmunta Augusta. —

W Mazowsku przygotowywano się do Samorządu, Sejmy
 odbywały się w Warszawie, Czersku, Rakowie, Siedlcach
 Dzieje kształowały się, mogło ich być i więcej. —

203 Samo rząd od 1382, R. 14 wrzes^a do 1384 R. 15 Paź

Niebyto przewidzianem w układach naszym
z Ludwikiem, która z córek jego ma otrzymać
koronę Polską. Dla tego narzezionej Maryi a
było mu pilno do panowania Sigmunda z
burzą przybywa do Polski, ale naszym nie tak
pilnem było wybrać go za króla, należało mu mieć
inną postawę - sp. elekcją, zezwolenie narodu.
Wielkie Posanie 1382 r. w listopadzie pierwszy jechał
do Łazarz w Radomsku. i na nim osiwiadczyli,
że ta z dwu królowien podług układu
Koszyckiego przynajmniej na państwo, która
stała zamieszka w Polsce. Z tem wytyśca
oni do Małki Polan, na

6. Łazarz ich do Wisłicy 4 r. w grud. przybyli ku pos-
towi od królowej Elżbiety Bośniarki z powie-
kowaniem na wierność okazano w Radomsku,
aby na dat tak pozostali i z nikim nawet
z Sigmundem niewychodzili w żadne układy,
do póki królowa niewyżnaczy im której z tych
dwu córek swoich.

Łazarz wisliki tak się osiwiadczył jak Radomskie
i przeto widoki Sigmunda zupełnie ciemne.

Elżbieta nie lubiła ani Zygmunta ani Witel-
chelma przyszłych królów. - Sejmik Polski ze
Krzaka wiskiego ściśle przyjęła i zniósł
sobie wyprawę do Polski poselstwo z oświadcze-
niem, że rozwiśnie Polaków ze wszelakich zobo-
wizani dotykających Maryi, tem samem wskazuje
nam na naszą królową Jadwigę. Potowu cina

17. Zjadł król króla w Sieradzu w lutym 1383 r.
matę liczną, pierwszą tu raz wymiwną byt
Jmiej Jadwigi 12 letniej wtedy. - Matka przy-
rzekała przystać ją na wielkanoc, ale po ko-
ronacji aby ją Panowie na lat trzy odstawili
do wieży gdzie by pod okiem strażki dokon-
czyła wychowania, co mieli stwierdzić doku-
mentem i przysięgą. Zjadł Sieradzki zerwo-
lit na wpryśku, lecz iż był matę licznym
żiwotał nowy na miesiąc. Zjadł także
do Sieradza. - po wielkiej nocy.

Zygmunt wyrobił sobie jedyną stronnictwo w ro-
dzie Grymatów. utworzyli się druzie Ar. Bp. Gnie-
zno. Podkenty ze psaltem, Mazowieckie, już naup
okrzyknęli ziemowita królem i z kanisarem ożenie-
nia go z Jadwigą, ależ Jan z Jemuzyna kancler

Wojniński wstrzymał, przedstawiając że naród powo-
nien dotrzymać przyrzeczenia wierności Sadowidze.
niech przybędzie na Zielone Śm. do Polki i zamieszka,
jestli zaś tego nie zrobi, wtedy naród wolnym będzie
od przysięgi danej Sadowidowi i przystąpić prawnie
do nowej Elekcyi.

Szchata już Elżbieta z Sadowidą do Polki dojechała
do Koszyk. Pomowie i Szachta oczekiwali na nich
w Sazze - Wylew wód niedopuszczając królowym dojechać
zaprosił a więc Elżbieta Pomowia Polaków do Koszyk. -
Pojechali, - ułożyli Koszyki: że Sadowida ma zawrzeć
matrimonium według woli narodu, t.j. wytańczył Wit-
chelma. Elżbieta Tatara zgodziła się na to. Niemowit
chciał Sadowidę przemówić, posłubić, wzrastawę, etc.
Pomowie ani chcieli tego dopuścić - odtarli go
przyjaciół Sadowidę na pół roku do Lidopada. - Elżbieta
wyjechała, zmiana kilku wyższych urzędników
w wojsko, a w razie możliwym następstwo Maryi na
tron Polki po Sadowidzie, i wzajemnie Sadowidę
po Maryi w Węgrzech a w razie bezpotrzebnego zejścia
jednej lub drugiej. Wybór myśla dla Sadowidę, to Elekcyja.
Gdy ułożył ten stan, po nimu niego Niemowitowi
zaskiadał się zbrojnie dobyć konny - wystąpił, ale
pokonany uległ. Elżbieta nie spieszy z przyjazdem

na czas oznaczony Sadwigi. Niepodobali się to Polakom
przebiegiem w Radomsku w porzątku Marca 1384r.

Proczanta pocięła się mowić, jednakże po nimu krą-
nia się naszyły Złotkami Elżbiety, jeszcze postanowione
2te miesiące czekać. „Skatpowanie gniewali się, ale
„nimno to prawie wycisgali się ku Sadwidze, mają-
„cej służyć ich rozległytki kamystem lepiej od
„każdego innego kandydata.” - już tak jesti teraz nie
przyjście na Zielonofiatki, z obowiązali się szlubem Ryer-
skim nie wysyłać nikogo do Wąjier. [ta decyzja wyprawiony
Przedaw Wąnwelski - nieprzybyła, wystata tylko Zygmunt
ta na Namiestnika w Polsce z wojskiem - Czekali na niego
nawet pod Szarem zbrojno obozem i wydali mu rozkaz,
aby nieważyt się wkraczać do Polski. Zygmunt cichował,
lecz chwał aby wysłano poselstwo do Elżbiety, nieuczyniono
tego to z obowiązanie szlubem Ryerskim niedopuszczano.
Jednakże Szytek z Mielsztyna sam pod prozorem
młodości do pisknej węgierskiej, pojechał i Elżbieta
potrafiła wyrobić Złotki do Października 1384r. -
wtedy już przybyła Sadwiga - ostatecznie do Polski.

Królowa Jadwiga. od 1384 do 1386.

od 15 Października 1384 r. do 14 Lutego 1386.

Ludwik naznaczył na następcę tronu swego
Zygmunta Margrabie Brandeburga. Ten na za-
żądania Polaków przystać nie chce, przero-
ża Panującego nie uznaje, przyrzekając Koronę
córcie Ludwika Jadwizie byle tylko stała w Polsce
zamieszkaną. Czekiwista więc elechujca.

18. 1382. Stanowis Polacy Sądy Kapturowe ^(a) celem ich
jest nie naruszoności bezpieczeństwa i spokoju
w kraju. Były one tem czem dziś są jest ogło-
szenie Stanu Wojennego z Sądami doradczymi
i wyrokami bez Apelacji. Bezpieczeństwo one spo-
teczeństwo od wszelakich wstrząśnień i gwałtów
każde wykroczenie przeciw prawom i bezpieczeństwu
ogółnemu i osób szczególnych musiato być i było
ukaraniem. Skoro zaś Pomysł wybrany i utwo-
rowianym został, Skoro objął władzę królew-
ną - Sądy Kapturowe natychmiast ustawały a
król dokonywał swoich obowiązków Był Sąd Kap-
turowy główny przy Konfederacji i po nim niarab
i powiatów w tymże sposobie czynne. Kto więc

(a) Nazwa z Tatarskiego wyrazu - capture, chwycić (z łac. *captare*)

plecie o gwałtach i nadużyciach pod czas bezkró-
lewia, bawianii krzysie.

Pod czas Bezkrólewia, naród był w pełni swojej
władzy Prawodawczej i Wykonawczej, umiał sobie
Rządzić, do póki nie enemi ogryzniętami naprzód
Augustowie niemie umyślnie a dalej Czartoryscy
za jurgelt również umyślnie, obcych w sprawy
nasze Domowe nie wprowadzili.

W tym więc roku 1382. Naród związał się
w Konfederacyję, a wypadkami niej. był 1°
kaptur czyli Sady doradcze, 2° wybór królowy
Jadwigi, utrzymują, że była najpiękniejszą
z owoichsnych. Dziewie - to jednak pewno, że
była najzdniejszą - to też bezustannie święty
Młask, rzucił na Naród i Dzieje nasze.

19. 1386 Konfederacyja w Radomsku. Podnieśli ją wielko-
Polanie, i zaprosili do niej Małopolan.
Z powodu, że gdy wdowa po Ludwiku chciała dać

Administracyję Polski Zygmuntowi owemu.
Mężowi Akwizy jej córki, wielko Polanie związali
się z Konfederacyją, celem dokonania Ugody
z Ludwikiem zaawartej to jest utrzymywania
Jadwigi na Tronie Polskim - co też dokonano

20. 1386 w Krakowie ukoronowaną została. Przady.

Właściwie' miata Państwem do pioty, do pioty by
jej Stany Nęza nieobraty. - Takoz tego jezycze
Roku posłubiona Jagielle W^o-ks. Litewskiemu
mając lat 18 wieku. -

W tym samym dniu chrzest, szlub i Koronacyja
Władysława Jagielly, łączącego Litwę z Polską.
we wszystkich tych okolicznościach Obywatelstwo
udowodniło ^{swych} (wysokich) pojęci politycznych. -

Władysław Jagiella i Sądowcy Królowej wiek
pomimo ubiegłych blasku 500 lat czasu od owej chwili
nieustrait nie na świętości, blasku i uznaniu.

Władysław II. Jagiella - częściej składał Sejmy, dla
Zjednoczenia Litwy z Koroną, dla potwierdzenia
przywilejów, dla poparcia wojen, wyłaznienia ustaw,
stanowionych z Senatem i Urzędnikami. Nosum.

Baronibus et Prælatibus Hu. -

Pogwały Sejmiaki po Powiatach na rozkaz Króla do
Krajewodów w 1404 r. celem zebrania summy na
Zapłacenie Krzyżakom za Ziemi Dobrzyńską; aby
Powiaty zezwoliły na pobór 12 gr. z Łanu (z 54 łb 30)

1387. Czynniki Król Jagiello Litwy Chrześcijańska,
właściwie Rzymsko Katolicka, porównał Duchowieństwo
Litewskie z Koronnem a to już niezmiernie bogatym
było.

204. Mietylko wyrok Kompromisarski między kazi-
mierzem Wm- a Priskuskim w Ustawy w miesiąc,
ale i dułkona Bisk^{pa} Krak^{ów} 2 r. rozporządze-
nia względem sukcesyi^(a) po zmarłym Albonas,
1390 r. Królowa Jadwiga mająca lat 21.
ukochana i narodziła się węgrom Ziemi
Czerwińska, zwana nie wstąpiła do Rusi, Czer-
wona, a przez Ludwika Króla naj nies-
tuszniej do węgier przytargona, -- Polska jako
jej nieaprezowana, własności przywraca. --
Tuz wtedy Parował z nią

Władysław Jagiello od 1387 do 1399 i do 1434

21/1390 Sejm w Wilnie.

w chwili gdy Królowa Jadwiga odbiera zie-
mie Czerwińska, Jagiello obraduje na Sejmie
w Wilnie. Narodzi Litewski porównywa z Polską
nadaje Ziemi w dzierżewo Szlachty, kabek
pierzaje spaki i działy pomiędzy dziećmi
lub krewnemu, strzeża tylko Rhetolikom dawac
przyrzekł.

(a) Co w tym czasie także przedmiotem było Sejmów Litewskiego za
Karimierza II. 1181 r. --

23

1401

w tym roku Zemiśca Król z Anna
Cylijska, wnuka, Kazimierza Wz. i
składa Sejm w Wilnie na tymże podwór-
dzona Unia Litwy z Polską
w roku tym powstaje hołd wojskowy
łotowskiemu koronie Polskiej.

24

1404

Sejm w Korczynie.

Niegodziwy tożajstau ks. Opola Ziemi
Dobrzyńska, przez Króla, jeszcze Lwiwika,
sobie dał, w posiadanie, od którego to
Dane przez Naród oddzielonym został z po-
wodu bez ustanowienia przeciw Polnie zdra-
tawort był z Krzyżakom żeby z niej zpro-
nem nie wyjsi' rekoma za 40000 Łtolyb.
Król i Witold zobowiązali się Krzyżakom że sejmie
dać i Ziemię tę wykupić. Po złożonych Sejmi-
kach Ziemi, zjechał się Sejm do Korczyna
Uchwalist. ten ogromny podatek, zebraniem
z niego Summanai Ziemi Dobrzyńskiej Król wy-
kupit. Postanowiono z każdej wólki po 12 grm
(sp. 54 lub 36) ptaci, licząc w to owe dwa grosze
natężne w podatku. Obwarowano, że ten podatek
(12 gr) w ničem szlachcie uszerbku więj wcho-
dząc przynieść nie miał, że dalej żaden podatek

bez zezwolenia Stanów płaconym nie będzie.
 Albrechtowiemu się zdaje: że ten Sejm x daje się
 być początkiem nie tylko Sejmików pań-
 stwowych, ale też prawa, mowa, którego Stan
 Szlachcki do rui publicznych wchozi' prziot.
 Prawo to jednak na początku rozciągało się do
 samego tylko ustanowienia podatków, któ-
 rych narządzenie już w królewskiej moicy nie
 było po użycionym do króla Ludwika osiada-
 czeniu. Czy to tak miedzy król samowol-
 nie ciiska podatkami? Szkoda że Albrechtowi
 i podobnego jemu kuzia teraz nie żyje, na-
 cisnęli by się że ich system tak doskonale jest
 spełnianem i zdursth podatkowe kwitnie-
 a co do tego iżby dopiero teraz pierwszy raz, we-
 wang była do: naradzania się o pieniężnych po-
 trzebach kraju, to sejmy wyżej wymienione
 wskazyja, że nie tylko do spraw podatkowych
 ale i do wszelakich innych używanych była.
 a czy to który Szlachcin został urzędnikiem
 czy Senatorem, nieprzestawał przeto być
 Szlachcicem, lub jeśli nim nie był, naby-
 wał takowe.

Sejmiki przed Sejmowe po pierwszy raz
 przed Sejmem 1404 Rm

25 1404 w Ra Sejm, pokój na nim z Krzyżakami.
Xulme ciągu
chriatko

26 1409
16 Lipca Król pobudzony wielkimi krzywdami od
Mistrza Krzyżackiego Ulryka z Tuningen, zwo-
tał Sejm ten i wyprawił z sobą do niego Posłów
Mik.^o Kurowskiego, Ar.^o Bp. Gniez.^o i kasztela-
nów, i andom^o i Nikołaja z Michałowa, Katis^o
Janusza z Tuliskowa, ci żądali od Mistrza
ixby z królem się zjechać i stateczny pokój
postanowić i o krzywdy się z nim pogodzić.
który to sobie lekce poważając, powiedział, że
zaraz do Litwy z wojskiem ciągnąć miał.
Tam Ar.^o nie mogąc ścierpieć onej pychy
Mistrzowskiej, rzekł: Zamiechaj nas wojna,
to jeśli do Litwy pójdziesz, zaraz tu nas u
siebie mieć będziesz. (a) Dalej wojna 1410.

27 1413. w Ho Sejm w Horodku Polsko Litewski.
rode. Szto Zaczemu Władysławowi Jagelle o Speł-
nienie swoich przyrzeczeń, zwrócenia koro-
nie kijowa i wołyńska w pozostałej onę-
czastce przy Litwie. Ziemię tę wydarł Polne
przez Waregów Russów, były odwieczną i sa-
Polski własnością, żeby zwrotu tego dopełnić
należało ścisłej starzyci oba narody, Polskie
z Litwą.

3) Paprocki. Horby.

Je mimo oporu książąt krwonych królewskich.
 Je mimo wojny z krzyżakami Niemcami, król zgod-
 nie z Witoldem wskazał Ryerstwu Litewskiemu,
 jakich to Swobód w jedności z Polakami używać
 mają. Celem więc temu Sejm ten zwołany w Skta-
 dzie Postoi z obu Narodów, nie przymus miał je-
 ztaci ze sobą, lecz wzajemne przywiązanie, wza-
 jemne korzyści, wzajemne dobro. Przymusem nikt
 nigdy nie nie wskóra. — Litwa tych ze Samych
 prerogatyw i wolności używać ma, jakie koron-
 ni używają, Obywatele. Z Polakami razem jed-
 noczyli się mają, na wybór króla, gdy król bez
 potomka płci męskiej umiera.

Uby sejmy obu razem Narodów w Parczowie lub
 w Lublinie się odbywały, Szlachta Litewska wyko-
 nania Rządzącego w Litwie do Główności i Urzę-
 dów ma wyborny przystęp.

Stan duchowny, Senat, tożadze wykonawcze tak
 jak w Polsce urządzone. Szlachta Litewska do
 naprawy Łanów obowiązana, do opłaty podatków
 wydawanie Swoich Rórek bez wpływu Sądów książęcych.
 wolne wykupienie Szlachty i inne Swobody Polskie.

Radość była zła wielka. Pokumaty się wzajemnie
 Miłoscią oba narody, na znak czego przybrata
 Szlachta Litewska Herby Rodzin Polskich. Ale
 spełnienie niektórych Uchwał Horodelskich nie
 zaraz nastąpić mogło. Należało się z niemi
 spieszyć, dobre w sekcji one nie zaraz się przyśpi-
 je, a zte nigdy. — Zachodzący zauwady należało
 je powoli usuwać, — i doszło w końcu to co nastar-
 pić miało, ale dopiero za Patryotycznego Zyg-
 munta Augusta 1869 r. — Czas, cierpliwość, pow-
 ściągliwość w dobrem lepiej wiąże — niżeli przy-
 mus i gwałty, które nigdy nie mię zwiąża. —

28 1419 W Le-
 gacy

Ożenił się Władysław Jagiełło z Królową
 z Elżbietą Graniwską, Kobiłą Starą,
 Suchotnicą, wdową po Wincentym Gra-
 nowskim, w Sanoku, po nim w oporze
 Paniw. Arzp Gnieźnieński Mikulaj
 Trąba, Koronował ją niechciał, pojechał
 do Konstantynopola na Sobór. Ukoronował ją
 Arzp Lwowski Jan Rzeszowski. To było
 pewnem, że pierwszy wyrobił sobie

na Seberze przywiłej: że ci tak żaden Biskup nie ma mocy w Polsce, koronować króla lub królowa, tylko sam Arcy Bp. Gnieźnieński. ci tak pisałacy się „Primas Regni”.

Chcąc ożenić królowa Syna swego Jana Granowskiego ci innej szlachty i uprosiła mąża i przywiłej na tytuł feudalny „Strabi” jakiego u nas nie było; ale Kanclerz Koronny Biskup Wojciech Jastrzębce, pieczęci przytłoczył nie chcąc „że to było przeciwne prawu” i z uszczerbkiem równości szlacheckiej.

Przytoczenie pieczęci znaczyło w tedy tyle co podpis; bez pieczęci każdy przywiłej nie ważny, obowiązkiem Kanclerza przestrzegać prawo. Pieczęci do końca bytu RP. znaczyła też samą. Żądany więc tytuł przepadł, na co także Janowi inni zezwolili nie chcieli, widzieli że i ci dobrze iż tytuły Rodowe, wytraciłają nie dolegów.

Królowa z nienawidzita Kanclerza, a obok niego Jana Karębe Kasztelana Kaliszkiego. i Zbigniewa z Brzechia Marszałka Kor.

ci trzej poprzednio byli kommissarzami do
układów o pokój z krzyżakami we wrocławiu.
Kompromis sędził cesarz niemiecki osobiscie.
Wyrok padł niekorzystny na rzecz Polski jak zwykłe
od Niemca. Z tego powodu Szlachta, że o tych Pa-
nach (urzędnikach) gadała, chociaż nie mieli sobie
nic do wyrzucenia.

Ale królowa postanowiła z tego skorzystać.
Na Sejmie tym występowała z donoszeniem karzu-
tami: Elżbieta intrygowata u męża i pomiędzy
Szlachtą, chciała Kancelerza pozbaczyć piekzgi,
to jej się jednak nie udało. Ale co innego nastro-
jono przeciw Kancelarzowi:

Przyjaciele, zmarłego Bp. Poznańskiego Biskupa
wptywem Wojciecha Biskupa, obalonego i po któ-
rym tenże został Bp. krakowski, przypom-
nieli całą tę sprawę i podnieśli ją.

Bartosz Władek, her. Sulima z innemi podszesn-
ci przez królowę, ostro na Wojciecha następowali.
Mogło być przypięć do kaisa, onym jednak za-
pobieżono. Nie udało się więc królowej: lecz uparta
intrygowata dalej u króla tak, że Jagiello karzał

Instygatorowi puxwai' tych brzech Panów na Sejm następujący, o tę sprawę zawyrokowaną we Wrocławiu tak niepomysłwie dla nas.

Lech Smierci' Królowej przewodzit'a dalszej pom-
sie; umarta po dwu letnim powzięciu z królem;
w środku albo przy końcu 1419 r. nie długo po
Sejmie Łęczyckim.

Paprocki tak to opisuje: - „Ktżyst potem Król Sejm
w Łęczycy (1419) - na którym mato się przyszło do
czego dziwnego. Helzbieta Królowa gniewala się
na wojewódę Tastrzebca Bpa Krak.", dla tego, że
ten był najpierw przeciwny temu, że ję Król do-
jot za Łonk. Drugie, że Janowi Synowi jej,
którcy miała z winie^m granowskim z domu Łe-
liwa, dat listy na Grabstwo, nad prawo pospolite.
On tych listów pieczętował nie chuiat, a tak Kró-
lowa nań przewodziła, aby mu na Sejmie odjać
Pieczęć, ale umarta przed^(a) Sejmem; czemu uszy-
cy byli radzi, proix Króla, który jej Łatwiał.
Wszakże jednak z Biskupem był sąd, o co pow-
stali' Bracia i przyjaciele Biskupi których bar-
dzo wiele przyjechało z nim na Sejm. Był to wiel-
ki zamieszanie, aż Król na potoku się zaniknął,

(a) inne pismo - że po Sejmie

Za tem i bramę Łankową zamknięto. Potem
ona waśń między Pany ucichta, a król wszyst-
kiego Biskupowi przebaczył. Potem radził o Dobru
Ręce a najwięcej o Czechach, którzy pilno a pil-
no prosili, aby ich król w obronę swoją przyjął,
wszakże na kilku Sejmach pilnie o tem rozma-
wiał. na tem stało, aby im król dat pokój.
Dla różnych wiar, których się już między niemi
na niósł.

1420 w Krowie uchwalono prawo o przekładaniu
Roków.

1422 w Czer- Sejm konny. Gdy w Lipsu, król z los-
winiska toliem stanął tu obozem przeciw krzy-
żakom, odbyło Sejm w polu, tutaj zatwier-
dził wszystkie prawa i nadania koronne, a
ze swej strony i niektóre przydat. Pikt
jednak tego Sejmu pod bronia, w chwilach
możliwej wojny z krzyżakami, Rokorzem -
w znaczeniu potępiającym jak ów Sejm kon-
ny pod Lwowem 1537r., nie nazywał. a
przebieg między oboma Stanowami podob-
ieństwo.

31. 1423

w Jed-
lni.

Ponawia król ustępstwa Ludwika,
nie dopuszcza na dal ksią żłtom krwi-
dawać w posiadanie Kamków, Powia-
tów, Dzierzaw: lecz tylko Szlachcie
w Stawie Kalnowatej. Interesą kraju
& Radą Senatu sprawować, ubieganie
się do urzędów przez expectaty wyta-
mować i wszystkich do jednego prawa
przypuszcii przyrzekł. Bullę Bonifacjusza
Papieża o Swobodzie i wolnościach
Osób i Dóbr Duchownych i ustawę Fry-
deryka II Cesarza przez Jana Papieża
potwierdzoną przyjął. —

32. 1423

W War-Łalwierdzenie prawa o przekłada-
cie niu Roków w 1420 uchwalonego w Pra-
kowie przez Panów Duchownych i Świe-
kich i ten Statut h. v. Warecki.

33. 1426

w Łęczy. Sejm na którym o wielką rzecz traktat
był, wszakoż niedokonczony dla tego, że
był król na przesety Sejmie w Brze-
ściu nie spełnił, co był rzekł potwierdzić

na Kalow-
skiach

i przyrzucił Rycerstwu wolności. Król żądał aby
Syna jego, który się był roku przeszłego urodził
po nim na króla naznaczyli. A gdy się wymówił
iż wyżej pomienionych kowczyi uczynić nie mógł,
ani ich chciał potwierdzić, powstawszy wszyscy Pań-
wie, on List który dał królowi na się, w żądaniu
jego na Syna wzięwszy do Zbigniewa Biskupa,
któremu go byli kwierzyli, z gniewem przed oczy-
ma królewskimi zdrapali. (Pamięci Her.)

34/1430 w Czer- Gdy Statut Wiślicki nadwierzonym
winisku. bywał, imarzanem i nadwierzaniem
Artykułów. - Jagiello wydał tu przywołaj
Stanowi Statutek mu, w ożyście zapew-
niając całość powyższego Statutu -

35/1430 w Talmi. Głównie. Chciał król zapewnić Synowi
którego już w podanym wieku spotkał
żółć, i wystąpił tron dla niego, czego
żądał, skoro wyjaśnił nadania kowczyk,
niektóre ustawy z jardu Czerwińskiego,

na dło że nie niędzy bez wiedzy Sta-
nów bić nie każe. - król potwierdził
te swobody, a syn jego totarystom nas-
tepus cytoszony -

36 1430
Grod
nia

W War- Sejm dla grasującego powietrza prze-
cie. niesiony do Sieradza. -

Na tym Sejmie Wincentemu Kot, Olszpu
Gniew: - Dembińskiemu her. Odyowar i
Piotrowi Ryterskiemu powierzono wychowa-
nie dzieci królewskich w dobrych naukach.
Polacy złożyli Sejm ten w obronie króla
kazali się wszystkim do Litwy ruszyć.
na co w dniu oznaczonym w miesiącu sty-
czniu a wsi Kijan nad Więprzem w Woj-
Lubelskim, zebrać się mieli.

wszakże naprzód Posły do Szwedzkiego
postali, Jan z Lichny Przestępski i Sejm
woja Poznańskiego, wojewów, aby króla
wolno do Polski wypuścić: wszakże on
niecheli postawie przybyli, wiedząc o wszyst-
kiem, króla wolnego - do Polski odprawa-
dzili. - urządzenie Dziesięcin. -

1432

w San-
domie-
chu.

Sejm król złożył z Litwy przyje-
chawszy i tu mu znowu dane, że
Szwedzy getto niektóre zamki na Po-
dolu opanował. Do którego wyprawia
Posty, Stanisław Bp Poznań^{ski} Jan
Bp Chetmiński, i woje w szczy woja
Poznań^{ski} i Jan z Lichny Brzesk^{ki}, aby
zamki puścić a z Podola wyjechać, z Lu-
ka, z Wotyńa aby zjechać, a do króla
na pewny dzień aby przyjechać, a od
niego z rąk aby księstwa dostać na które
nie przystojnie wjechać. Z którym potem
gdy nie dbał na upomnienie wojsk pod-
niósł, i pogromił, aż zjechać musieli.
Wszakże mu wiele ludzi Polacy w po-
goni pobili. - Ratno wziął król zamek
którem Rusacy poddali. Spalił był na
ten czas Szwedzy getto Chetmski, Kienie,
ale wojsko jego Ciutek Podsterosia Chetm-
ski tylko we 30 koni najechałszy,
300 ich zabił, 40^{tych} żywych pojmał.
Nawet czas króla Szwedzy getto w Wotchowie

Podolska, Ziemia i Rуска pustoszyli, które,
gdy z wielką Korzyscią na ród szli, Bułgacki
poraził, i oną zubożyć ojął.

Ruszył się potem król do Luowa, tam
z Kijan, Szlachty Dobrzyńskiej wiele przyjecha-
ło do niego, prosił o tasi, wspomóżenia, że byli
z niebezpieczeństwem od Krzyżaków, przeciwko którym król
wielką tasi okazał, rozdawszy między nie
Skrób wielki. — (Paprocki Herby).

38.

1432

23 kwie-
cień

Sejm w Międzybóżu Polska złożył król,
na którym Władysław Syn jego Star-
szy na Głównie miejsce po śmierci
jego był naznaczonym i potwierdzonym
zgodnie od wszystkich. A gdy przyjechał
do Matej Polski król, przyjechali do niego
Posłowie od Czechów obiecując pomoc
przeciw Krzyżakom, a Starając się o
miłość Korybutowi przyjacielowi u
króla, byli wdzięczni u króla i u
Panów z takim poselstwem, na wstę-
pie ich hojnie przyjmowano. Wszakże
Zbigniew Bp Krak., gdy do Krakowa
przyjechali, nań wołał królewską, we

wszystkich kościółach Sacra interdixit, o
co sobie Pany i Króla bardzo obraził, że mu
ręki 'dai' nie chciał (do pociągania) gdy do
niego do Wislicy przyjechał, wskazał on tego
najmniej się nie ulęknął, śmiejąc na wszystko
odpowiedział. (ib.).

39. 1433

24 Czerw
ca

Sejm z którego o pomocy Czechów prze-
ciw Krzyżakom śladano, ale byli wszyscy
cy Biskupi przeciw temu, k' temu i to
postanowiono, aby Król w Polsce został,
a nad wojskiem przetożyt Nikołaj'a
Michałowskiiego herbu. Róża kasztana
krak., którego Król kazał nie mieć
pustoszyć, zamków ani miast nie o-
bywać. Wojna Nowocześna, Szlachetne
postępowanie Hetmana względem wszy-
stkich tamiecznych niewiast. - Btazynia
Krzyżaków. o. Pokój, Zawarty na lat 12.

40. 1433 10 Nie-

11 listo-
padapoto-
mirsk.

Na Sejm ten przybył Heliasz Syn
woj. i Wotowskiego, będąc z rzuwonym
z Państwa przez młodsze Brata, prosi

o pomoc, pod władzę się króla i następców się
jego poddające, w potwierdzeniu przysięga. Pojeźdźca
Stefana przyjechał prosić, aby król wieści
nam miał baczności niż na brata wszystkich
obmiętego. Dogonił króla aż w Łęczy, także
obiecywał pod męcz, zawsze być królem Polskim.

41. 1434 w Nowym Mieście
w Łęczy. Z Łąd król Posty wyprawił na kon-
cylium Bazylejskie, ze Skargą na Zyg-
munda Cesarza, także na krzyżowców,
nieustawiających a do przełamania krwi
Chrześcijańskiej przez chytrość ich wo-
rywek. (ib.). Postami wyznaczono:
Zbigniewa Bp. Krak. ale ten bacznie na
bliski zgon króla niepojechał, inni
postowie, Stanisław Cioch Bp. Poznań.
Jan Kwieciński kanclerz Kr. Mikolaj
Lasocki Dziekan Krakowa. — (ib.)

Władysław Jagiełło umarł 12 Czerwca 1434r.

Panował lat 32, miesiąc 3.

Zacny to był król: waleczny, wsparniasty, sprawnieśliwy, serce pobożny, Polskę kochający.

Podwyższał on godność Szwecji, kmiżając się do Pospolitego Narodu. — IV roku Sejmu Horodelskiej unii, a król tego roku nie ma uktwionem w pamięci? Król prószył knakomitych szlachty Sejmu tego, nadającego Litwie prawa swobody, pojechał zarak na Amundę i Sam Ludowi a języku Litewskim opowiadał Ewangelię, i nawracał go! — Za prawdę — Szlachta niejszy do Oryginalnej bezustanne musztrowanie kotniarzy, lub dawanie koncertów na bębnie. A w najszlachetniejsza, że ani Apostolem, ani Świętym nie zostaw, po mimo że nie jednego wiszący był tego miłana godnym.

Władysław Warneńczyk.

od 1434 do 1444.

Lat dziesięci wieku miał król gdy na tron
wstąpił. Istotno pełnoletność jego w 14 r. z.
i skoro zaprzysiężę prawa i Swobody narodu
Przed obecnymi, tym czasem posł w krakowskiej
ziemi dwóch a w każdej innej po jednym
Sprawy do wykonywania stady, naznaczono.

42.

1434

Czerwiec

w Poznaniu

Tak byli Postowie które na koncyljum
wyprawiono było, w Poznaniu, gdy im
znał domo o śmierci królewskiej.

Al tak się zbiedzeli wszyscy Panowie do
Poznania i szlachta krajów onych, a
tam według dawnego postanowienia
Starszego Syna Jagietłowego, Jmieniem
Władysława na królestwo przetożyli;
a do ks. Lit. i Sigmunda postali, aby na
koronację króla nowego na czas pewny
przyjechali. Bardzo to obrazili Polaki
że to kromie woli ich uszygniono.

wszakże iż tam był Zbigniew Rę, k' temu
 iż to sprawa R^g bardzo potrzebna była,
 taeno się usmierzyli i na to przyzwolili.
 Byli między Rycerstwem dwaj Panowie bar-
 dzo skrotni i na niepokoj wielki zata-
 wiali, jako Spytek Mielsztyński z domu
 Leliwa i Derstaw Rypwiński z domu
 Gastrzembiel, oba byli mężni, ci byli prze-
 ciwko temu, aby Władystaw tak młody, nie
 był koronowanym, wszakże im to zbili
 słusznemi rayami Panowie, że tak mu-
 siate być, jako w Przesećcu i na Sejmie
 że dobrego zdrowia królewskiego postaw-
 wiono być, bo gdy w gromadzie będą
 wotali, „nie przyzwalamy!“ Jan Oleś-
 niński rzeczony Główny, z domu Dębno,
 Starszaty Kor^g, kazał tym królowi przyk-
 walać na Koronacyę Władystawow, aby
 na prawą stronę przestępowali, a ci na
 lewą w przeciwo niemu byli. Natem wypo-
 cy na jedno się zgodzili. nazajutrz

Król jechał do Miasta, na Majestat, który
było urządzone w rynku dla przyjęcia go od
miasta; wszakże nie doszedł do tego, bo się
Biskup z księżkami Mazowieckimi
pomówili o miejscu, kto bliżej króla
miał siedzieć!

Potem druzgub dmi radzili o dobrem R^{ad}
I zdato się im aby w każdym powiecie
zostawili jednego Sprawę, w Krakowie
dla dojrzenia Mennicy naprzódniejszych
dwu, a wszakże, aby nie nowego Sami
tylko z sobą wszystkie R^{ad} stanowili.

Tęż Czasu Ruski Szlachta wszel-
kimi prawy i ułtowskiemi nowy Król
porównał z rycerstwem polskim.

Nadchodzący potem wielkie trudności z krzy-
żakami, z Zygmuntom Cesarzem, z Szwajcarami,
Fakże i w domu niespokojna i Szlachta prze-
ciwko księży była powstata, dla tego że im
nie dopuszczała owych pierwszych i wyc-
rańców, wszakże potem uciśniali, gdy

Kitku przedniejszych herztów, prawie za
opuszczeniem pańskim, umi. w.

Ale to się dzieje r. 1435! (Paprocki ił).

43 1434 w Mar-
cie, pokrzyli się to na Sejmie tutaj
przed r. 1435. o kwestyja Dzie-
sęcina, pochodząca ze Sejmu
Śieradzkiego 1430 r.

44 1436 w Kor-
czynie Sejm uchwalit, że Stciny za nie-
przyjaciela cykły mielić chęć ka-
dego, którenby prospolitemu prawu
nie był postusznym i swego docho-
dził orężem. Równie odszczepień-
stwo od wiary albo i przestawanie
z odszczepieńcami, za przestępstwo
jednaki pokrzytanem będzie.

45 1438 w Mar-
cie. (Lelwiel tom 1. p 237)

46 w Ur-
licy Zjazd, ustanowiono, aby bliżsi z niższego
na wyższy postępowali urz. - Hierarchia
urzędnicza.

47. 1439 w Piłce Włodysław Przysięgi, Królcuska,
Gruki kowie wykonał jako młodziemnie lat swoich
dwadzieścia, opiekunowie już wtedy żadnej
nie mieli. - miał lat 15^u

48. 1439 w Kor-
czywie na nim Spytke z Mielsztyna z nie-
mącym ludem razem do Miasta wbiełat
gospodę Bpą Włodawskiego Włodysława
z domu Selima, i' Mił. Lasockiego Dziel.
krak² wybrał, toż klasztorowi uczynił
gdy tam nie zastat Jana koniecpolskiego
kanclerza i' Jana Oleśnickiego Skarbnika.
którzy się przed nim byli schronili. To
Zbrowisz, na stronie za miastem obóz
stanot, wszakoż niż obóz on dobrze
postanowit, oni wszyscy co przy królu byli,
zebrawszy się za sprawą Hincze
z Rogowa i' Dobiesława z Szezekuina
Odrówka, chociaż nie Zbrojni na Zbroj-
ne się wznieśli. A gdy naprzód Spytka
zabili, Taero potem one ludzie rozgonili.

Wtedyśław zaproszony na króla Wę-
gier. Kiego - co z niechęcią Polacy widzieli
król mianuje namiestników. -
w M^{ie} Polsce i Rusi Jana Oryłowskiego
Kasztel^{em} Krakow. -
w W^{ie} Polsce Wojciecha Szalskiego Woj.
Leżyckiego
w Hrabstwie Spiskim Zbigniewa Kardyn.
w Litwie Brat królewski Kazimierz.

o kor-
czynie

Mato Polanie mieli dwa Sejmy
pozwolili królowi postać 3000 ludzi
do Węgier na pomoc, dla tego, że
Węgrzy jawnie się dzielili po części
jedni do króla, drudzy do Helzbie ty
królowej. - Ci pokonani. -

Powtórna wojna Władysława przeciw
Amuratowi wcale się w Polsce nie po-
dobata przeleżeli

o Płock-
ku

Sejm z kąd posłów do króla wystali

celem skłinięcia go aby przymerze, dobrzy mat
namów obcych nie słuchaj.

Atk król uprzedzając przedstawienia te wy-
prawit do Sejmu Jona Gruszczyńskiego kas-
tosa krak., który to opowiadał, że król
inaczej uczynić nie chce, jedno zaczął
wojnę konać, a tak o pomocy pilno żąda.
16 Listopada poległ pod Cwarng Zielny mł-
dżian. i król. -

229

128

Samo Rząd. od 1444 do 1447.

Juz po Zgonie Ludwika 1382 do 1384. z powodu
 kawał stawianych przez Matkę przysięłej królowej
 Jadwidze nastat nie ledwie, z konie czności. Samorząd
 Polaków, bywał on i za Piastów mniej więcej otługi,
 lecz ten udowodnit że Polacy rozsądnie i z taktem
 zawtadać sobą umieją; Dokonali przywrócenia swoich
 danych Ludwikowi, młodziuchną córkę jego na Fronie
 osadzili: której, czcności, godności, pocziwości, patryetyczn.
 opromienienia świecnie dzieje nasze. - Ubex pieczyli wew-
 nętrny spokój, bezpieczeństwo w kraju, Sadami Kap.
 Lurowemu, nie dopuścili żadnych zawikłani czy to
 ze strony Hymunta margrabi Brandeburga, czy to
 ze strony nie nawiastnych Niemców krzyżaków, czy to
 ze strony perehinieczyka ks. Opolskiego. Przygotowali
 dwa czynny niezmiernej doniosłości Unia z Litwą
 i nawrócenie jej na wyznanie Rzymsko Katolickie.
 Kiedy Ludy jako potrafi z krótkiego swego bo dwu
 letniego Samorządu tak doniosłe sprowadzić skutki;
 udowadnia tem samem, że stał na wysokości
 położenia, że zasturzył na swobody swe bo ich
 nie nadawyma - i że w każdym razie dać sobie radę potrafi.

Teraz po zgonie walecznego młodego króla za-
kłada młodość i kilku latniej potem nieobe-
nosi w kraju, gdyż Kostat Wazierskim królem
Samorząd u raz więcej się rozwijał. Naród
Polski swobodny szerze był przywiązany do
młodego swego króla, - nawet wierzyli nie chcieli
aby ulubieniec narodu - mógł zginąć. - I przy-
wiązanie to przetrwało wieki, kiedy w 384 lat po
zgonie jego - inny obcy cxi wiek, dobrze doległszy
sukcesji pamięci młodego dzielnego woźza i za-
jąwszy różnym sposobem Warns - Lwów i tył w kiej
Dziat, przystał do Warszawy sztuk, Dzieci
jako niby dowód pomsty na Turcji za owe 1444
wypadki - nieczekata na ową cxi odciep Polski
rok 1683 i Jan III wycisnąwszy potężne ciopy Turcy
dobrze Dawnego swego pomścili ulubienica.
Po zgonie Władysława III nastąpił nowy ^{okres} ~~okres~~
leku Samorząd Polaków. -
Wywieszował się on w Sejmach i w wykomand
uchwał Sejmowych. - wybierają i

52/1445' Sejm w Sieradzu - 25 kwietnia uznają
Polacy Kazimierza 17 letniego młodzieńca
już wtedyającego Królestwem Litewskim & ro-
mienię Brata Swojego, Królem Polskim. -
lecz z warunkiem, żeby się król zjawił, żeby mu
z łaski ustąpił

33

۲۵۵

49

484

ca

4

1

1

1

10

1

51

44

34

250

Wca

1

10

33 Litwini skorzystawszy już na swobodach przez
 stąpienie się z Polską, okazując zachcianki oddzie-
 lenia się i ruszenia o własnych siłach, w chwili
 właśnie gdy Moskwa otrząsać się powieła z nie-
 woli Tatarskiej, z namiarom kwócenia się zaraz
 przeciw Litwie. — Niedługo na to czekać trzeba było.
 Gdy jednak Kazimierz obalamucany ciąga się
 z przyjęciem Korony — naród nasz wyjechał cier-
 pliwie lat blisko dwa z mierny wyobrażeń w mto
 dzień — gdy jednak przedstawienia nieskuteczne
 postanowił dać naukę, że może się bez Litwy
 obejść i kiedy Kazimierz lekku ceni ofiarowan-
 53. mu godności — dwómano Sejm.

446. do Piotrkowa i uchwalono wexwać na tron
 8 Mar. Bolesława Księcia Mazowieckiego. — Wólczo Kazi-
 mierz na co się zaniósł, podmawia Matkę Kró-
 lową wdowę Zofię, aby skłoniła Polaków do inni-
 my postanowienia. — Z rozrywkowym taktem przystali
 na cennusie uchwały o Bolesławie i wznali Kazi-
 54. mierz Królem Polskim.

1447. ukoronowany w Krakowie. Później jego dośi-
 25. 6. 1447. byt drakliwem. Był Księciem Litewskim jak kol-
 1447. 1. 1447. wia. wia. tylko namiestnikiem Brata, przeciw powinu

otrzymanych przez Litwinów, był u nich więcej
mówiadnym - był nim i Jagiello i namiestnik
jego Witold. - Obyczaj nie tak, przeto się zmienia
a do ustalenia swobody trzeba praw organizo-
nych i ścisłego ich wykonania. Otóż Litwa
objęła nie miata, gdy Polska je posiadała i wy-
konania praw ścisłe przestrzegata. - Każde nad-
wzięcie wstąpiło, w nowe kluby brata. Gdyby nie było
nadwzięcia Poniewięcego nie było by klub ustawowy
tak nie logicznie zwany przez rozmaitych pu-
stki to „ograniczeniem wstąpiła królewskiej” - Chęć
wiedzieć aby był despotą? - mogą się nacieszyć tem
dostatecznie - bo mają cześć chęć. To znów zowie-
„rozparaniem się wolności Szlacheckiej” - „przyby-
nianiem sobie swobod” - „uszerokowaniem powagi
królów” i t.p. Wszystko to składowanie rozbie-
wane i nierównie ich więcej przez naprzód, Ag-
tów Ludwika XIV, a potem przez Socjuszy
Stenistawoskich. - nierozumieli oni ludzi, ani
dziejów - a chęć zababamucie wyobrażenia i wma-
nej woli towaru dla obcych najczelów wyby-
cunyslnie wiedzieć nie chcieli, że naród mający
swoją samowład, nie potrzebuje królów wstąpiła obiera-
bo mu je sam daje w pewnej mierze, odpowiedniej

Samego narodu potrzebom, i że wytrwanie
 władzy wykonawczej przed tą zasadą i pow-
 sążaniem króla na spakowanej drodze zachowania
 nie jest bynajmniej ani ograniczeniem władzy kró-
 lewskiej, ale ograniczeniem jej narazić, — nie jest
 rozpasciem się wolności — ale ścisłym trzymaniem
 się praw i ustaw. Tęgo wtedy i zawsze zdrowy naród
 Polski domagał się, — nie licząc doni takich kłóży Ca-
 rskimcom podawali do ich wódzów rzece lub jurgiel-
 ników, bo ci szkodzili Polsce i jako tacy Polakami
 byle przestali —

Kazimierz wiele kochał Litwinów, wziot na siebie
 z obowiązkiem względem Polski, chęć do spełnie-
 nia znajdował Ławak w Litwie, niespełniając zaś na-
 razat sobie do żywego Polaków. W tak drażliwym
 położeniu Łajot tron, i panowanie jego jest
 ciągłym pracą nad zmodyfikowaniem Ławak — w ciągłym
 prawie Sejmowaniu. Choć i Łjardy były krótkie
 trwały, dzień, dwa, trzy najwyżej, — Czyste jednak
 musiały się co raz lepiej zorganizować, z tą wy-
 ss. nikt regularnie Polskę od Szlachty na Sejm.

447. Sejm z Piotrkowa do Korcyna, z tam do Parczewa przeniesio-
 ny, celem zaproszenia Kaz.² na tron jak się o to jego matka stara-
 56. ta, i chęć utrzymania Litwy.

1447 Sejm w Warcie (Lit. w. p. 237.)

o wigili
 Sejmona i Judy

Kazimierz IV. od R. 1444 do R. 1492.

Panowanie Kazimierza oczekujemy się ciąglem jego zabieganiem godzenia domagani się i zadowolenia Litwy i Polski; — Polacy pomagali mu wytrwałością i cierpliwością i na koniec postawili na swoim dla dobra obu narodów — naisto król dążył do powściągnięcia wpływu Papieża na sprawy wewnętrzne kraju przez Duchowieństwo. Król wstrzymywał się, aby nie postępował usuwając w ptych oby — chociaż go usuwano zupełnie, jest rzecz, niepodobna, do poki nie ma hierarchii i wyznawcy Religii R. Katolickiej nie ma siły, która by do Lwówce mogła — Czarnow zmnieszczać, niedopuszczal — to można nawet okazywać — ale zupełnie się onego podobna? Ani rozum, ani głębia, ani przebieg — nie na to. A im kto większego używa gwałtu, tem mniej otrzymuje skutku. Jedynym sposobem byłoby zniżyć Papieństwo i Hierarchię — ale czyż to podobna? — nie będzie w Rzymie, to będzie w Ameryce. a w ptych jego będzie tenże sam na wyznawców. — Kazimierz byłby rozumny, że nie uchylał się z ptych Papieństwa i Hierarchii, zrobił co zamierzał. Sejmowi za tego panowania wiele było: — główniejsze zamieszkał.

57/1447 w Piotrkowie rozkazat bywai' razem z nią na Kjar-
dach Powiatowych: Przyty bowiem od Dawna
Mieca, czyli termina Generalne, osiobe
królewska zastępujase co do Spraw o Dł
driectwo i innych Majoris momenti.
Była to Appellacyja z Miernstw, a nadto
rozważano tu potrzeby Powiatów.
Na tym Sejmie przymierze z Krzyżakami
potwierdzone

58/1448 w Lublinie Sejm. wspólny Polski z Litwą. Spór
o Podole. Podejrzenie na króla że Ścią-
got napad Tatarów na Polskę. Spór
o pierwszeństwo między Kardynałem K.
Olesnickim a Wincentym Złot. Ar. Bp. m.
Gnieźnieńskim, zatwierdzone dopiero 1451 r.

59/1449 w Piotrkowie Statut tego roczny tamże.
Król zwlekał zaprzysiężenie Swobod koron-
nych, i zTarczenia Podola i Wołynia z Polską.

Sejm oświadczył mu, że dopóty go Słuchai' Polacy nie będą, dopóki praw nie zaprzysięże.

60. 1450 w Krak. Sejm Króla z Małopolanami, na nim
wice. Jan Tęczyński woj. Krakowski nie
chciał nie Stanowie' bawiać, że to było na
przeciw R. P. 4, bo się tak byli na poprzed-
nim Sejmie, z mówili, żeby nie mieli kade-
miera za doskonałego Pana, a żeby był
w pierze dość ciekawit przysiędze swojej.
Tady także wstrzymał Jan Tęczyński,
król na Rokach boćiem walnych chęci
ukarać Lotrostwa.
Hajardy Tatarów prawie teraz co rok.
nie zaradził ztemu nowy Sejm.

61. 1451 w Piotrkowie.

Spory o pierwszeństwo na Sejmie po-
między Biskupem Krakowskim. T. Oleś-
nickim Kardynałem a Arzb. Gnieź-
nieńskim Władysławem Oporowskim,
na tym Sejmie król usunął, w sposobie
aby każdy z nich kolejno do Senatu.

przychodził, oraz aby nikt od Ład z Biskupów
 Polskich nie wazył się starać o Kardynał-
 stwo, bez upoważnienia królewskiego. Posta-
 nowienie bardzo mądre, Kardynał w Rzymie
 niech ma pierwszeństwo przed Arcybiskupem
 ale nie w Polsce w sprawach kraju wewnętrznych.
 Maksymilian z królów naszych pierwszy raz
 mianował Biskupów, od Ład ich Kapituły wol-
 nemi obierają głosami. Gdyby Biskup obrany
 w kraju niepodległym, powołał się do obowiąz-
 ków w zględem z węg krajem tylko, było by rzeczą
 okrojstwą - kto go wybiera; - lecz skoro Biskup
 jako Biskup obcemu przysięga Pamiątnemu,
 Papieżowi, którego interesa mogą, być, a zwyk-
 le były sprzeczności z potrzebami kraju, stus-
 na więc było wpłynąć na ten stem rzeczy
 z Krakowa sprawom krajowym. Co innego gdy
 kraj w cudzej nie woli. - Stosunki w tedy zmie-
 niają się zupełnie, co było z Krakowem wol-
 nemu krajowi, staje się użytecznym z nie-
 wolnizmem.

Króć Kazimierz bawąc na wptyw Litwinów
 sobie długoś niejszy, praw i swobod w Polsce
 se przysięgł nie chce, klade jako powód, że
 pola związków swych dawnych z Litwą za-
 wartych, wykonac' przysięgi nie może. Z opo-
 ru tego królewskiego chce korzystać Litwa,
 pragnie przeleć do Korony kilka oderwał
 prowincji, nad to po zgonie Kazimierza rozzer-
 wali' Unia, obu narodów. Wszystko się to ni-
 wato.

62. 1452 w Par. Sejm wspólny dla Litwy i Polski;
 Lipiec czerwiec Leve Litwini nie kielkali; postów tylko
 swoich nadesłali, bo - objęcie Łucka
 przez Litwę po zgonie Świdrygetta
 rozjastrzyło umysły Polskie.

Tutaj króć stukał postów Mazowieckich
 starających się na Litwę imieniem swo-
 ich Panów, o Łubor Tykocina i Goniadza
 Na Mazurów króć się stawy nie użycia
 mi targu, wszakże o to był upomina-
 nym od Panów. -

63 1452 w Sura Dat króć Karku, że za rok przysięga wy-
 kona, gdyż tego natychmiast os niebezpie-
 czeństwa

od Litwy wykonal' nie może.

Gdy na Sejm Poroxewski Litwa zjecha' nie-
chciata, Polacy na Sejmie

64. 1453 w Piotr. Surowo Polacy na króla nastawali, aby
24 Czerw. Kawał. przysięgę wykonał, i ostatecznie w księ-
ca. potknął, oddawszy je komuś kowalik z kraw-
nych, albo żeby zbrojną dochodził krzywdy
swojej. Wymawiał się król tylko od zjed-
noczenia Rusi Litewskiej z przyczyną, że
ciężniejsza wzięła go do Litwy przysięga,
że przy niej pozostanie. Dalej wybiegał
rozmaić, że jako król, nie może jako
książę, zaprzysięże - narodził się
bezwarunkową przysięgę, że z zalem i z oba-
wą, co się w Litwie stanie. Nie chcąc bo-
wiem oba narody o Rusi, do zupeł-
nego się rozdarcia, nie chciata się królowi
opuszczać Ziemi Litwy, w której lubo
przez porównanie praw i swobód z Polską,
nie może przynawizyło się woliści, a przylem
niejakas we kwyczej wesła elekcyja, jednak
lud także bardziej był postusznym niżeli
w Polsce - w Polsce pilnowano praw, aby

je król wykonywał, w Litwie jeszcze nie miało wy-
obrażenia o wartości Prawa. Unia była w osobie kró-
la, ale nie uczucie politycznym, — na to potrzeba
wiele, bardzo wiele czasu, — a tu ledwie lat 30². upły-
nęło: to w stosunku, ledwie jedna chwila!

Nie miał też król ani dewizy „Duszy”, ani siły
temu, żeby obom szlachom panować narodom, a
w owym wieku każdy z tych narodów, ^{a w owym wieku, każdy} z osobna
Rząd swój żywy sobie zachować. Polska wolna,
Litwa despotyczna — Tak to trudno nawyktować
ludzi, ku ich nawet pomysłowości doprowadzić!
Tak z rywate się Unia na Litadystawa Jagielly
ustanowiła. Polowanie było jednym króla polskiego
i zatrudniał go czasem więcej, niż Rządy Państwa,
a możnowładcy w Polsce i Litwie umieli z tego ko-
rzystać, wzmagali się ich co raz bardziej utatka-
iłowita, w odmęcie szlachty to wszystko, co po-
wodzi Państwa albo dochodom ubywało. (19)

Na tym Sejmie naznaczono nowe eksterne
Paniów Polskich Radnych przy sobie mu mieszka-
wać, przy którychby nigdy żadnej rady z Panym
Litewskim nie miał, a jeżeli by co kromia
nich z Litwą tylko urzędził, urzędził i postanowił
aby to wszystko żadnej wagi nie miało; a jeśli by
tego nie spełnił, Stwierzył mu cierpieć nie chcieli,

aby o sobie i dobrem R^ody radzić nie mieli, wexem
się przysięgamu obowiązali.

Kazimierz ułaskotczył się onych pogroźek, przysięgł
im wszystko czego żądali, wypełnić.

Trwał on Sejm dni dziesięć.

Latwo pójść ze Polacy bawili na pomysłności
kraju: niechaj Litwie szkodzą, sobie niedawali.
Król przekłócił Litwę i polowanie; należało temu
zapobiec — oba narody jedną miarą, rzadzić nale-
żało, a wiec z tą le ostrożnością, co nie koniecznie
znawęto — „wzmagania w tady możno wadzić i towie-
nia w dnie cie tego wszystkiego, co powadze Panujacego
albo dochodom ubywało.”

1454 Królowi jadowemu z Litwy, w Sandomierzu
Postawie Prus poddaję ten kraj.

1. maj. Długiego Elżbieta córka Ces. rza Alberta przy-
była do Krakowa, przysięta żona Króla. Wielkiego
wspomnienia gołna Monarchinii — jakże to
niezmierzna różnica od takiej Maryi Ludwiki
lub Kazimierzy — kiedyś następczyni tamtej.

1454. Sejm w Grudziążu z panu pruskiemi poto-
urządzony. Król posyła Dwór swój do oblężenia
Malborka — nie w późniejs litwa pod Chojnicami
przebrali ją nasi. Poprzednio jednako były Sejmy

w Leżycy, w Toruniu w celu dania pomocy
 Niemcom Polskim nieustannie zwanym Prusami
 powstałym przeciw niegodziwym Niemcom Krzyż-
 Kom. - Stany tak zwane Pruskie, wykonany
 przymus w Toruniu, Elblągu, Gdańsku i w Kró-
 lewie. - Skuteczność Namki (Gdańskie i Żigłowskie)
 zburzyła. Przymusił także Błp. Chetmiński, Po-
 meraniński, Sambeński, za Warmińskiego Krzyżaka
 kapitulą przymusił.

L. r. Sejm Pruski w Grudziądzie ustanowił
 prawa, pod jakimi Prusy do Polski należeć
 mają, ^(a) oraz natych. podatki na poparcie wojny.
 Przeciw postępkom z Niemiec w pomoc Krzyżakom,
 powołał Król Pospolite Ruszenie Szlachty w
 Polskiej - Bitwa pod Chojnicami przegrana, skutk.
 kiem tej, Krzyżacy zajmują Gnień, Król więc
 Bp. Sambe odstąpił od Polski - (a gdzie jego przy-
 sięga? - bezsensowne!) wojna trwała - Król sam
 toczył ją - i aby skuteczniej zwołył Sejm

66. 1455	w Piotrkowie na którym dla poparcia wojny
	uwzględniono podatki po gr 12 (pół 11 talarów)
	z Tarnu - zwycięstwo nastąpiło pod Frydlandem

(a) Mianowicie, Król ich przyjmuje, prawa im potwierdza, a eta morskiego

Poprzez który jedynak ten Sejm umieszczony
le dla ciągu wypadków inne Sejmy 1454 r. a
nieumownie. Sejmy w Piotrkowie i Korczynie za-
mowały się w prowadzeniu wszystkich z trybow
ustaw Kazimierza W^o, tak co do Skolim-
ków Szlachty jako i szlachty Należało
ustawy te dopetuić i rozwinąć, we wsta-
czy je rygor wprować.

67 1454 w M^{ie} - na tym ostatnim król ponowił Przy-
szawie wileje. Ustawy stawaty się co raz jed-
nostajniejszemi w g^o, w M^{ie} Polsce,
w Opur- nie stawaty się w jedno

68 1454 w M^{ie} Gdy Litwa przyjęta Chrześcijaństwo -
szawie racją była, w tych stronach Krzyż-
ków, upadła: - Uciek ich, i obieramy
pochodnych Niemców, wywołat opór miesz-
kanców z razu w r. 1397 w związku
tajnym (bractwo jaszkurczych) w 1410 r.
kleska Niemców, powiększony stał się opo-
rem jawnym, a na koniec ostatczym
1454 w podaniu się Dawnej swej Ojczyźnie
Polsce.

i innych niektórych podatków dawniej płaconych uwolnił, Indygenat,
ziemię na 42 łowców słowiańskich, Toruńskie, Elbląskie, Gdańskie, Kołowieckie.

Z Łódz z Niemcami Wojna, a ta wymaga znova
 nowego belli, pięćdziesiątka. Na czym potrzeba rezerwy
 narodu na podatkach, na Sejmie przeto. Im dłużej za
 wojna, tem więcej potrzeba pięćdziesiątka, a więc tem częst-
 szych Sejmów. — Następnym następstwem Sejmów, uregu-
 łowanie ich, wszyscy bowiem uś Tatarskie nie mogą —
 z Łódz konieczności wyzłaniania Postoi i następstw;
 wybieranie ich na Sejmikach, wydobyć tego było tak-
 wem, samowładz przynikad bowiem narodu, od czasu
 Zgonu Bolesława III.

„Sądownictwo od zgonu Kazimierza Wz. znawanie
 się z wyizajaniem i nowemu przepisaniu kmięnit, sądy
 wojewodów i kasztelanów trawity dawne swoje zna-
 nie, podniosty się starościńskie (wtedy byłonawiecy
 czyli Grodowe i Generálne. Król zawożce ostatcz-
 nie wyrokował, ale pomimo było się szjardów, a te
 w obecności czy w nieobecności króla, wyrokowały.

Z jędzali się po Prowincyach i Ziemiach
 Wojewoda, Kasztelanowie, Biskupi, urzędnicy, co-
 zwano Panami, i ształali rozmaitego rodzaju
 sądy. A szjardów apelowano do Wicjów, czyli
Colloquia: O Grodów (sąd kryminalny) a także sądy
 (cywilne) i szjardów Prowincjonalnych, Conventus Genera-
les.

47 Conventus generales.

137

Na tymże Sejmie w Nieszawie uchwalono fundasze na wojnę z Krzyżakami, a zarazem król przyrzeka, że żadnych nowych praw stanowią nie będzie, ani ziemian na wojnę ruszać, bez poprzedzających w każdej ziemi sejmików. Postanowiono aby miała fidelity włościanów za rany i zabójstwa prawem Polakim. -

69. 1454 w Oporze - Sejm taki samo stanowisz, rozwią -
nie

70. 1454 w Łańcuchu. Sejm ten z nosi fertony od 6^{tych} groszy (6^{tych} p. denarów) pobierane na podatki. Król przyrzeka, że Dobra królewskie (niższe niż starostwa nie grodowe) są tylko na to, ażeby z ich dochodów fundusze, obracać na obronę kraju i na opatrzenie Korony (dług Gwidonowski). Król bez zezwolenia Sejmowi wojny wypowiedzieć nie ma, albowiem poprzednie wojny toczyli królowie w interesie swej Rodziny tylko (powinno się to za warów) nie nas' narodu. - bez pozwolenia Sejmowi nowych ^{zasad nie będzie.} praw op. Przyrzeka, iż wedle dawnego zwyczaju, wybornym Sejmów sprzeciwiać się nie będzie i nie wyda

wcale Listów do Sądów dla utrzymania Sprawied-
liwości. Ustanawia aby Król Grodów nie zastawiał,
a więc Jan z Rykwan Wyjawa Krakowski odstąpił
natychmiast, zastawiony sobie Sandomierz, przenosząc
prawo narodowe nad własny użytek. —

Urzęda zaś Król z obowiązkiem się dawac' tylko zas-
tawionym t.j. w wieku, rozumie, roztropności i naki-
nistym. Trwato to aż do Zygmunta III. to też do be-
dźcu widac' w Dziejach ludzi znaczących, ale jak
niekiedy wstaw IV Kęsze z pustą przez własną
winną kleszcis, w prowadził sprzedaż i przekupstwo
urzędów, co też wystąpili na plac Dziejów tacy jak
Radziejowski, niekiedy inny, i trwato to aż do końca
R^oy do jej upadku —

71. 1453 w Piotrkowie ten sam co wyżej — Pobór po gr 12 (tote 1196
teraz 1/2) z taniu czyli z wólki. —

Rozrzeczności króla, skutkiem czego gęste sejmy
a gdy pobory roztwarział, nie było dla zadowolonych
łot nietylko łotdu. Kto temu winien, czy król, czy
szlachta? — Bitwa pod Frydlandem nad Niemcami
zwycięska. —

72. 1456 w Wilnie w Litwie podstępny Gastold zachwiał
władzę królewską. Litwa podszkuta przez
niego, domaga się gwałtownie, aby król

138
49 Do niej przytaczają Podole, grozi że się od Polski
oderwie i Sejm ten na obranie nowego Króla
złożył. Król z trudnością te mieszaniwy obiet-
nicami uspokaja. Zawikłania te z Litwą, czy
nie umyślnie podsycał Krzyżacy? jak to oni
od dawna na Litwinów oddziałowywać umieli:
chwodem tego Sami książęta Lit. z rodziną
Nagietty, nie dopuszczali Stanowców w obecnej
wojnie z Krzyżakami, a ich interesem było rozbi-
lenie, najrępetniej. -

73. 1456 w Piotr- w powyższych Sprawach.
Kowie. Po sijnie Łotaryśław Syn Króla rodu ps.
a Czerwotka wdawek Czech, hełman Malborka
przyjechał do Króla aby w Łolem wyjechał do
Prus celem zniwieszenia ostatniego Krzy-
żaków w Prusach. -

74. 1457 w Piotr- w kwestyi Podatkowej.
Kowie
na wiosnę

75. 1457 W Kwiecie w 1457 Polse wyjechał u szlachty
ponieważ pieniądze braku na tuzelne
wojsko, ażeby Sami wzięli do obrony
Łanki, Świecie, Człuchów i Tuchola. -

Sam Krocim z Domu Kociu u Gniewa przekupio-
ny, nemówił wojsko do odstąpienia od obłożonego
Gniewa, bliskiego poddania się dla braku żyw-
ności - za co z rozkazu Króla śięły.

Książstwa Oświęcimskie i Łatowskie przystąpiło.

76 1458 w Piórk- Pospolite Ruszenie uradzone do Prus,
Kowie wszystkie się wojska do Gniewkowa śięg-
nęły przeprawiając się przez Wisłę u Pa-
nawy, obozem stanęły. Zamek Gniewkowski
zdradą, wzięli Krzyżacy, nasi od niego poka-
mem odebrali, po czem Karol go Król
z ziemią Krocimską. Szli potem do Kal-
barga, stanęli obozem, czasu nie strą-
cili. Zajął przez Krzyżaków chęć przy-
mięcia; potem się do Domów rozjechali.
Łotwieńskie pozmiej wzięli a zamek po-
tęgi w Prusach ujęli, wiele Krzyżaków
porazili, iż Kalcowie sam w. mistrz uciek-

77 1459 w Piórk- Cały Senat wyszedł z Łbzy, gdy Król u
Kowie. chwał praw narodu potwierdził. Pan
z Rytmian wymawiał. Królowi wady pa-
nowania

51
ale nie tamował obrad.

139

Gdy Gastold i możni Litwini usiłują wydrzeć Po-
lskę Wołyn i Podole, wzniciąją tem Katargi.

Rykwiański Posel Krak.: wskazywać królowi
na czem kraj cierpi, a mianowicie: na rozbijach
od granicy Szlaskiej, nie bez udziału drobnych
księząt Szlaskich, Świecimirskiego i Katorskiego,
na domaganiach się Litwy, nie pomnej na tyle
korzystci wydobytych z Polski, czycha na Polskie
ziemie, że Starostowie uiskają uboższą Szlachtę,
że do Króla należy powściągnąć nadużycia swoich
urzędników. — Żeby nadto drogi od rozbijów ubezpie-
czyć, nie uiszyć niższej wartości nie bit, ale prawej
wagi: — Zarządzał dalej Rykwiański aby Król lepiej
Rb^o zawiadował, jeżeli chce od niej otrzymać to,
czego od wiernych poddanych spodziewać się może.

Nie byli w tedy wolności prasy, mognej wytykać Rb^o
dobre wady — ale była „wobuśi” ftowa. — Zarzuty mu-
siały być sprawiedliwemi, kiedy Król uspokoił Gastolda
i innych, zatwierdzając drobnej Szlachty Lb^o przywile-
je szlacheckie, z równocześnie tem wprawy bogat-
szej Szlachty Litewskiej. Nie był Księstwo Świe-
cimskie z hof dowat Katorskie, usunął przeto

powody pogranicznych rozbojów Szlaskich
 Lotwie mu było powściągnąć nadużycia Urzęd-
 ników. Starostów i wewnętrzne bezpieczeństwo
 kraju Kapewni. (a)

(a) Głównie się takowe obowiązki Posta-
 na Sejnie, smiano nazywać na Stanisławowskich
 czasów. Tak OSTRO ukazywały się poróżnienia między
 Polską a Litwą, króla z obywatelami narodami, w których
 body Stana Szlacheckiego wkrasaty, a w Polsce gminno-
 ścią Szlacheckie przez urządzenie się Sejmiów dopełnio-
 nem kosztowało. — a Niemcewicz w utworzonym swoim
 wale (popularnem) spiewy historyczne, powstała z tego powo-
 du na „nierząd, na śladów nasza”, powtórza narzekania
 Kromera, zapomniawszy, że hierarchia Szlachecka wszędzie dopomagała
 mowoli. Narzeka, że tylko i tam Szlachecki wyskakiwał powoły, a nie
 Chłopi, jak by to w ów czas możliwem było mogło, gdy R.P. — Kapew-
 nie na innych kształtowała się podława. Dziś Chłopi mają te pro-
 ce, tak nazywane, w głosowaniu powszechnem i w drobnej lotarni
 jakże koryści od noszą, i oni i społeczeństwo? — Buduje na nich sama
 wstaje samowola i okrucieństwa ministerjalne. Czas zaprzestanie wyprawionych
 poglądów Stanisławowskich, rozrzuca — fałszywe i czarne nie wytrzymuje

78. 1462 w Łecku 2 Maja cy. Książęta linii Plockiej Piastów przymie-
rali 1462 r. król domagał się wcielania
ich dzielnie do korony, opierał się temu Bp
Plocki Paweł Gixycki bę Guxdawa. Długosz
przeło nie przychylny Gixyckiemu, tak go opisu-
je „że do kłótki dla krownych uylany,
w każdym kroku względem wszystkich dum-
ny i w gniewie kłół porywki. Umysłu
zaniedbanego, licha wiedza pomimo że ułżył
się w Pradze.

Konrada Czerskiego obrali sobą księciem
Plockczanie. Za przewodem bę Biskupa, król
nakazał z jazi do Łęczycy I. r. Biskup nie-
stawił się, ale przybył tu Wincenty Gixy-
cki Marszałek Mazowiecki.

79. 1462 11. Listop. 11. Piotr Kowic. Król kłócił ten kłócił w powyższym celu
kazał tu się stawiać Bpowi Pawłowi pod
przymusem osobistym. Przyjechał z komandem
Czerskim i innymi. Król gniewnie go przyjął.
Książę Plocki wcielone do korony. Książę
Konrad Mazow- i ks. Konrad Czarny Ciesnicki od-
piewiatów Bełzkiego i Plockiego od sążeni.

niewybrzymają najmniejszej krytyki - nie królowie nadawali (ok-
trajowali) swobodę. - Same one z natury rzeczy i logicznego następstwa
wyptły w aty, a kto kłócił się że nie byli w tedy monarchicanej nie cwi-
może nie, się teraz najzupełniej nałeszyć, i czegoż narzeka?

254
Królowa Elżbieta 1461 przybyła do Radomia
gdzie zwykle w nieobecności Męza mieszkata, ażeby go
być bliżej niżeli w Krakowie, Przyjechał do niej król pod
koniec 1462 r. a później po Sejmie Piotrkowskim 1463.
pojechał z nią do Litwy.

80. 1463 w Piotrkowie. Na Sejmie tym król przez gwałt ożjot
liberam electionem episcoporum. Na tym
Sejmie Pospolite ruszenie do Prus urządzone.
Z Ławentem prosto poszedł król Janu Tarkyn-
skiego Kierst - Kierst i Dorstawa Rypurians-
kiego Sandom - Andr. Odrowąza i Andr. Kuskogo
aby kamieniec Ławent do pułomkiew Sandom
Buzackiego wykupili, a dobrze opatrzyli
ludźmi i wszelką obroną, na co Ruscy wszelkie
niedostatki skarbu, z łanu po łosie postąpili.
Po Sejmie na Litwę król z żoną pojechał.
Litwa ani myślała pomagać w wojnie Prus-
kiej owszem używała Siołki chłujata, gdy król
przybył, zamiary ich spłoszył.

Ponieważ wolność wykonawcza jedyna, być powinna we
wykonaniu praw i ustaw przez naród uchwalonych, gdy
zachyna trzymać lub po manowcach chodzą z ich
tych praw i ustaw, które ja ma ochotę lub na prawach drogi
naprowadzić, jeżeli nie ci którym na ich zachowanie jacyś nie

Wojna Pruska trwa, ile bitew lub starć miało być po naszej stronie zwycięstw. - Leż gdy król mianował Piotra Szamotulskiego kasztelana Poznańskiego - Generatem Wojsk, obruszyli się wojsko Słackie. - W dworze, że już w tych czasach niektóre godności w jednej osobie złączeni być nie mogły. Szamotulski był posłem do Papieża, a teraz jednym z dowódców na wojnie z Krzyżakami.

81.	1464	w Korcu	Przybywszy z Litwy miał Sejm -
z Meci Polska, ci po 12 gr. (kt 11, 6. 1/2)
nie podatku z Tenu. złożyli na wojsko.
82.	1464	w Kole	kt
w Polanie uczynił, władze sejm naszym
w Prusach sześciu -
1464 król na wojnie Pruskiej białe, przez
progiem prawił, że Przesłania musieli
jechać do Kłidawy, a zład o Leżycy, do
Kod przyjechała królowa, towarzyszyła ona
cały rok mężowi z Sejmem na Sejm.
83.	1464	w Słot
kowie.	
84.	1464	w Parow
wie.	
85.	1464	w Lemie	Alc u siebie się zapowiadali, zalem zład
odjechali królestwo do Litwy, lecz i tu powie
trze. Na wiosnę 1468 przyjechał król

256 z Grodna do Lwowa wystawczy a przody królów do
Korczyna
1465 Jani Ruscy zbili 20000 (około 200000 złp. dzis⁴)
i wykupili Starostwa tam przez odroważów kłymane.
a król z Rusi na rozsądzonych koniach przyje-
chał do Nowego Miasta Korczyna na Sejm

86 1465 Korczyn. 15^{ci} dni na rozmowie z Panami
Maj. będąc postanowili, aby się W^o. Polska
głównemi siłami do Prus ruszyła,
po 6 gr. (złp 3,18 dzis⁴) tylko poboru dali
Zawar pod Chojnic i oblił je im
nakazem. M^o Polanie po 12 gr.
z tam na powiaty uchwalili, z wypla-
tą w potwie Czerwca.

1466 Pokoj Toruński z Krzyżakami
przywraca nam kraje od dawna nieśke
Trzynasto letnia wojna ta powiagnęła
za sobą ogromne koszty, straty na
leatrze wojny i okłliwe, około 17000
wsi zniszczonych, do 2000 kościołów.
Kaleczy kold wojska wyniosł 240,000
Czerwonych złotych (4,320,000 złp. dzis⁴)

nalazło się więc to zaptanie. Fundusze Sejm
tylko mógł udzielić. Od czasu Kazimierza we-
i nie równie w przeszłości wiele było w kraju Kja-
dów, tak głównych w Państwie Dygnitarzy jak
i Sztachty, bardzo wiele, życie narodu było
w całej sile. Kjazdy Kiemskie, Powiatowe, woje-
wodzkie, Prowincyi i całego Królestwa; Kjazdy Sa-
dowe, Włeca, znów Włeca Generalne, - Kjazdy
Prawodawcze, Sejmy, Sejmiki. Stowem usposobie-
nie do rzetelnego Samorządu. - Król lub na nich
był obecnym lub nie, zwoływał je lub upoważ-
niał do zwołania. Potrzeby uzyskania Podatków
i prawodawcze od czasów Łokietka, a szczególnie
za Władysława Jagiełły, Kazimierza, pod czas
kilkukrotnego już Samorządu narodu, pomnażały
ilość Sejmów Prowincjonalnych i powszechnych.
Juz niekiedy Sejmiki^(a) (conventus particulares) przed
Sejmem (ante Dietam generalem) odbywały się.
1462. 2 Maja Kjazd w Łeczycy.

Zaległości znaczne pozostałe z wojny krzyżackiej
nalazło rozporządzenie, tym celem zwołanym był Sejm
1467. Leż przybyli Postowie oświadczyli że nie
mają, po temui upowaznienia. -

(a) od 1404. juz były Sejmiki.

Nim Pokój Toruński nastąpił, znaczenie w pierw-
 nastąpiło poddanie się ziem dawnych Polskich
 niewłasności Prusami nazywanych, to to były
 ziemie Świebatowska, Chotniewska, Pomorze-
 Pachtum Subjectivnis. Przywileje nadane tym
 ziemiom w tedy - odpowiadały organizacyi całego
 Państwa Polskiego, lecz z czasem nastąpił postęp
 w silniejszem złączeniu się w jedno ziem Pol-
 skich, a tak zwane Prusy, ani na krótki odstę-
 p nie chciały. W tego co za swój przywilej uważa-
 ły, a ten był tylko odpowiednią organizacyją
 kiedyś całego Polski. Karmarli, z ludowami Prusami
 na dobro kraju i Państwa, a potem Króla i Ko-
 już dawno te postąpiły ku lepszeniu, Prusy ani
 chciały tego kroku mieć, upierając się przy utrzy-
 maniu tak już zwanych swoich przywilejów.
 Stądta widać sprzecznosc między temi, a także
 organizacyją Państwa, była to taka zawada
 w rozwoju Polski, że rok po roku, Sejm po Sejmie
 dochował onego dotkliwych skutków, a istnie-
 było to podstawa, tak zwane „Bierządo” -
 Sejm uchwalit co użytecznego, z podatki - Prusom
 „wielkiego się do Prus” - na mocy przywileju Staro-

Klöven już dawno gdzie indziej w Polsce wyszedł
z ujęcia, bo ostatniat powaga ogólniej uchwały.
Trzeba bronić ojczyzny - Sejm nakazywał Pospo-
lite Ruszenie - losyśmy do obrony racii się powinni-
gicie tam, Prusacy powiadają, że nie mają obo-
wiązku, bo ich przywilej wskazuje im bronić tylko
ju Drogę swojej Ziemi - a gdy ją bronić należało,
Lattaiali rus - wrzeszczał, bronić nas, bo to nasz
przywilej. abyście wy nas bronili!

Stu o pomysłenie ferdusłów Skarbowych, a
cia mogły. podwójnie były dać od powiednie za-
soby - dno Prusacy, Miasto ich głównie, z przy-
wilejem wyroku opierają się, bo tylko mają płacić
to cia które istniały gdy się Polska poddawała;
tak było we wszystkich - co za zły przykład dla
przewrotnych! - w istocie zachodzi pytanie, czyli by
nie było lepiej, wydawszy wojnę krzyżakom, re-
konawczy ich, co było aż nadto możliwem, za-
jąć ten kraj jako swój i nie bawić się w przywi-
leja, ale nadać mu równo uprawnienie takie ja-
kie miały Państwo, z warunkiem Xmiian odpo-
wiednich z postępem czasu, organizacyi i potrzeb
ogólnych.

Prusy do ostatnich czasów R^o, ani na wstę
w rozumie politycznym niepostąpiły, były egoiz-
mem nasicianym, prowincjonalnym - wielkie
tem przyleżały do upadku R^o.

Przywilej Rodowitości (Indygenatu) miał u nas
z Polaków nie mógł mieć Górnosi, urzędu, sta-
rośwa i t.p. - bo krzyk niezmierny, skoro który co
otrzymał, - ale Prusakom wolno było wszystkie po-
siadać w Polsce - Egoizm ich tak Polaków doświad-
zał i tak z podłat, że poważyli się w miastach
bezczynniejszy układ przekupstwa z Przepirowskim
pod czas elekcji Jana. Augusta II.

Pokój Toruński 1466

Prusy należały do króla i Polski, część ich była
nia do krzyżaków z obowiązkiem doświadczenia
Jan miasta i twierdzy wykonywa, on i niektórzy
przebiegłsi Komturowie do Rady R^o przypuszczali
ni będą t.j. do Senatu. Casy Zakonu pod protekcją
Korony zostawać ma. - Niepodległa Wi. Między
nikomu tylko królowi Polskemu i duchowniej
jedynie Papieża władzy, pierwsze miejsce w Se-
nacie po lewej ręce króla zasiada.

Wszystko to było dobrem zapewne 1466, ale następ-
ne czasy niedogodności układu tego wskazywały.

37. 1468 w Wiś- Sejmy te złożone w powyższych Spra-
liuy. wach - po Piotrkowskim król pojechał
38. 1468 w Piotr- do Bydgoszczy, z łąd do Gdainska,
Kowie Krolowe, odstawiwszy do Kieszawy.

Na Sejmie Piotrkowskim urządzono, aby
od łąd, po dwu Postów z każdej Kieuni
lub każdego Powiatu przybywato ella
dalszych obrad, i od łąd staty się to
prawem. - na Sejmie tym szto, o wy-
płatę Zaległości wojsku 240000 Czer-
Lutych - rozwił o alzey organizacyi
Sejmów na Ljexixie.

39. 1468 w Kor- Na Sejmie tym Szlachta na potrzeb-
czyne ne Pobory Rewalita - Także to już od
owych 2 gr. poboru z Tanu Ludwikowego
odskoczono. Przywileje niwczego, potrzebny
na Sejm ten wysłani są, w liczbie wz-
nawzonej po dwu Postów z Powiatu na
Sejm walny. Stądaję krajni Represen-
tacyja. Szlachta naradziła się nie tylko
na Pobor armii (iżniżie tem) ale też we
wszystkiem innem do łąd przez Senat
Zatwierdzeniem. Postowie Szlachty

Starowię wspólnie z królem i Senatem.
 Sejm więc uorganizował się. Od tego czasu Prezy-
 denty król, obywateli, Senat, Woźny i Biskupin
 wojewodów, kasztelanów: - Izba zaś Poselska
 składa się z Posłów ziem i Powiatów, oraz
 z Reprezentantów. Niasz niekiedy przez króla
 powoływanych. Przedmioty narad Sejmów:
 Podatki, Prawo i ustawa, Zarząd wewnętrzny. Rząd
 o stosunkach politycznych, pokoju i wojnie.
 Czas był wielki na to, stan szlachecki liczący
 się, śmiały, waleczny, podstawa narodu, już
 dawna usprawa kraju czynny, winien się być
 regularna i uporządkowana, stała się ustanowiona
 podzielić z Senatem i z królem. I każdy stan
 z narodu mający sobie właściwe miejsce. a to bez
 gwałtów i wstrząśnienia. Czas, cierpliwości, bez
 ustanna czynność, wyprawa - w sprawy publicz-
 ne, daty nam to, co gdzie indziej ostatnia pro-
 wadzita nie dola.

Jeden z pisarzy Stanisławowski, śmiały tak
 wypowiadać opinię o tem ostatecznem uświadczeniu
 u Izby Poselskiej: - "Senatu znawienie małego
 " dawna starowizna moć królewska jest przy
 " Sejmie: Gminowładztwo szlacheckie już do

"Swojej przechodzi pory: Stern Szlachcki pod-
"nosi się nad inne, innemi piera. -

"Kmiecy z obowiązany osobicie, musi at wdat-
"szych czasach z wolna swych wolności kapmi-
"nai, przechodzić w poddaństwo i pańską (senio-
"ralną) wstąpić uznawai: (a)

"Miejski ścisnienia swego politycznego doznać, b,
"i król i Stern Duchowny przewagi Stanu Szlachec-
"kiego doświadczyć, czego wszystkiego udowodnia,
"dalsze głośniejsze wypadki." - To ostatnie
"naj nieprawdziwsze - bo ile razy król i Stern Zgodi-
"nie i wspólnie z narodem, nie doświadczył by-
"najmniej przewagi Stanu Szlacheckiego duma-
"jącego się jedynie i wytrwale, ażeby Prawa
"krajowe wykonywał, co właśnie Sternowi, Zgodności
"Dziatomia Szlachty z królem, skoro zaś ten dla
"swych widoków osobistych praw tych wykonywai
"nie chciał, lub je postępowaniem swoim fałszo-
"wał, natychmiast wprowadzał nie Zgodę w Systema-
"cie

(a) Jest to proste wypaczenie prawdy: Poddaństwo nie jest
wcale nie wolą. Kmiecy Stan nie cały, ale tylko część onego
uznawata wstąpić Senioralną, - bo oprócz Dobr pańskich, były
Dobra Duchowne i narodowe, tam szereg innych Panów nie było.
Król i Rząd wstąpił narodowemu, Hierarchia Duchownemu, te obywateli
wiskaz, część kraju, Boniska zaś około 40000 Dobr a więc nie tylko
Kmieca była pod wstąpić pańską - a to różnica duża w rzeczy. -
b) To nie tak było. Stern miejski miał lić inne przywileje król, ponieważ

Rządowym, w tedy Stan Szlachecki naginał go, do
 prawego wykonywania Praw, czyli do zgody. -
 Co zaś do Duchowieństwa, to miało dwóch Panów,
 Domowego i obcego. Stan Szlachecki nie chciał
 znać obcego. pod względem politycznym i żeby
 mu się mieścił do spraw domowych. Czynił to
 wina Szlachty, że Stan Duchowny więcej obecnym
 był postulatnym niżeli domowemu. - nie wiem więc
 że gdzie tego potrzeba wymagała, Stan Szlachecki
 przeważnie chciał to musiał, dla dobra Ojczyzny.

Umieszciliem powyższy wyjątek z podręcznika
 książki, Dziejów Polski dla szkół za Stanisławowa
 skich czasów przeznaczonej. Dzielki to tendencyjne

Panowie Duchowni i Świeccy wiele bardzo wsi osadzali na
 miastach i w wszystkich udzielano prawo Saskie mijskie, t.j.
 Samorząd najzupełniejszy wewnętrzny, ulgi w obowiązkach
 Stanowisko wyższe społeczne. To też atakując dowodzi, że Stan
 Książki podnoszono do Stanu mijskiego, usuwając nawet
 z niego poddaństwo, wiele wsi nawet nadaniem polu miasta
 prawnie Saskie, t.j. wybory swoich atak, zarząd wewnętrzny,
 ale chcieli aby wsi i miasta już wtedy zasięgały na fejmach,
 jest to chcieć absurdum, kiedy dopiero najpóźniejszy Stan
 Szlachecki ostatecznie to prawo uzyskał. Zresztą, Rb. napa
 organizowała się podług zasad politycznych najdonioślejszego
 myśliciela starożytności Arystotelesa. a w wiekach średnich
 on tylko był uznany za wzór do organizacji. Europa nie
 wyzszego nad Arystotelesa, nie wydobyla ze siebie, a i dziś jeszcze

dążące do zagniatwania wyobrażeń młodości
 sprawiło ile mogło złego, bo przeznaczone w szko-
 łach dla młodości Szlaacheckiej, potępiało
 Szlachę, przez młoda Szlachta straciła wiarę
 w siebie. Nieprzysiężenie do doskonałego korydaru
 umieli, a oszto mienie tak daleko z tego kasztu,
 że ludzie myślowi i piszący, i kład inoż karmi
 nie mogli się już z tej bryły uprzedzenia wyte-
 czyć i sypali nowe kasztuty do coraz nowych.
 Czeko to wszystko, ale Szlachę cenię, doskona-
 le z boku patrzaj, z uwiedzionych sztydli, i swo-
 je robi. — Dziej porównanie z tem co się gdzie in-
 dzie dzieje, można bezstronnie, bez tendencyj-
 nych widoków, ocenić i ocenić i porównać do Sejmy
 nasze, i ocenić czy system nasz na tak, bez-
 względnie potępienie kasztu, lub czy krzyki na
 szlachę, są sprawiedliwemi? —

podobno nie ma równego. — Probuje na wszystkie strony — bez
 na próbach się kończy, bo z resztą wszystko poddanem jest
 wątpliwości lub zaprzeczeniu, dowodem tego Francuzja, gdzie
 myśliciele wprowadzili przez lat odium dziesiąt, Rządów
 tyf. Systematów Rządowych Dłuszy — a żaden nie zadowo-
 lił, ani potrzeb Rządu, ani potrzeb Narodu. — w innych
 są to próby, mniej więcej szkodliwe

90

1469

w Piotrkowie
w Pałacu
księżniczek

Ławę się układać powoli późniejsza
forma Sejmów, i co raz większa ilość Pos-
tów przybywała na Ławę walną, gdyż
Rusaki a potem Litwa do nich wchodzić
poczęła. Mogło to być źródłem naju-
miarkowanej Monarchii, a prze-
ciwnie

91

1469

w Piotrkowie
w Pałacu
księżniczek

i najszerzszym absolutyzmu ha-
mutem, gdyby przy zwykłym hojnym
Sąsiadów nie do ostatku nie niedzielił
rozrzutności dochodów i zbytek nie wy-
sił był nie rząd Monarszy.
Wymawiała się na tym Sejmie Sław-
ta, że na Sejmikach i Ławach Pro-
wincjonalnych nie o podatkach nowych
nie było postanowiono, bo po części u-
żona Pospolitemi Suszeniami i podatka-
mi na wojnę 13° letnią Pruską niemog-
ta teraz nie dać, po części myślała
kwać ciężar podatków na włóścian i
stan miejski. Lódwie król w Korexym
i w Kole otrzymał tyle, żeby z tanu
był Podatek po wiadunku, t. j. żeby
po gr. 6 (20 s, 18) dziedzie, a po gr.
6 (20 s, 18 dzia 4) kmieci kapitał, nie-
wszysty dziedzie wypłacił, a od kmieci

z biedą, wymuszone. Podatek, gdy niewodzą i głoś
 trapiły. Deszere i następnego roku były kategości
 i z wielką trudnością po ztoleniu (dhis 14^{ty} p.
 na głowę żołnierzyom na cześci należytości król
 mógł zapłacić, resztę odalekając do późniejszej
 wypłaty.

92. 1473 w Ws. Radzono nad niedostatkiem pieniędzy.

licy.

93. 1474 w. Piotr Przyjechali tu do króla Postowie od wsta-
 dystawa z Czech prosząc o ratunek prze-
 ciw Mateuszowi królowi węgier, albowiem
 on Morawia, Silesję pustoszył, postat król
 24,000 Czer. zł. (dhis 14^{ty} p.) na pomoc
 a przeciw Szlachakom którzy k'woli Mateu-
 szowi napędzali granice Polskie kazano
 się ruszyć wszystkim Polakom.

Mato Polanie wezwani na Pospolite Ruszenie
 nie chcieli stanąć przedź, aż im zgóry król
 Łódz zapłaci, jako na wojnę zagraniczną
 w 6000 ludzi król wyszedł pod Wrocław.
 Znaleźli się pomiędzy niemi tacy nieczem-
 nicy co dla Łódzi do Macieja przeszli.
 Był już nawet przykład 1473 że wojsko w
 na węgrych z ks. Kazimierzem było, wróciw
 szę, szukali zapłaty kategoż Łódzi

268
w Zajęciu dóbr Duchownych i królewskich, za tem sa-
kie same działanie wojska na Zygmunta III i Jana
Kazimierza nie były nowością. -

94. 1474 w Wis-
licy. Nim ruszył król 26 września w 6000
ludzi do Śląska przeciw Małajowi; w pierw-
jeszcze ten Sejm złożył; radząc o tem jakby
wagrom opór dąć mógł, uprosił sobie
od Rycerstwa pobór po 6 gr. (zt 5, 18)
z Łanu, a do tego z dobrej woli; bardzo
wiele Rycerstwa z nim się wyprawilo.
im się do Opatowca z jechać nakaza-
no. W tem Panowie Polscy i Węgierscy ro-
zestawszy między siebie z obu Stron Posty
pokój między sobą postanowili z temi
warunkami, aby kamki pobrane i wzię-
nie z obu Stron były powracane, a wz-
ajemne szkody umiarkowane. -

Po wyprawie Śląskiej pokój z Małajem
dalej król wydat córki jego Sładwigi za Ks-
cia Bawaryi, z posagiem 30000 Grz. ztż

95. 1475 w Prok-
ciu Kujaw-
skim. Sejm na obrwanie przysięgi od Miś-
twa krzyżackiego.

1477 ledwie Cary Moskwy otrzesli się z niewoli Tatarskiej, zaważ 1479 rzucił się na Powin-
cyje Litewskie celem odrywania ich. Przeszło dwa
wieki niewoli nieknieło ich tapczywością na Cucke-
w dzieńnie się powiększając.

1479 król Janowi Rytwiańskiemu woj.^{zł.} kraken-
skie~~o~~ oddał, już on był Marszałkiem woj.
i kasztelanem Sandom.^{en.} Stany mocno się
temu sprzeciwiły, już więc w tedy kilka krz-
dów jednej osobie oddawanemi być nie mogły.

1479 Moskwa do Litwy w krakra

6. 1479	Kor- czyńie połem w Kole	nowy hotel od Mistra Krzyżackiego Früches. - Królowa w tedy przebywała w Radomiu.
---------	-----------------------------------	---

Reszta lata Panowania Kazimierza Ja-
giellońskiego spokojniejszemi były

1492 r. umarł Kazimierz IV. 3. 7. Czerwca
w 64. r. życia, panowania 45

Samorząd od 7 Czerwca 1492 r. do 7 Sierpnia 1492 r.
 Królowej Elżbiecie szło o to aby Dynastyja Jagiellońska na tronie utrzymała, mądra to i kochała była Pani, a chociaż Niemka, obca nam Rodem, umiała przywiązać się do Ojczyzny Nęka, i była dla niej jako najlepsza Polka. Wpłynęła jej powściągliwość i dobroczynność, nie napierała się do Rządu, najchętniej szła Łona dzieliła z Mężem troski.
 Na dwumiesięcznego Samorządu Działata własnym popędem.

Janusz ks. Mazowiecki przyjechał lićnie na Olechów, do Piotrkowa.

1492
 1. Sier-
 pien

W Piotrkowie Sejm Elekcyjny, polegał ks. Mazowiecki na Wyekliwych dla siebie chęciach Prymasa Abiga. Olesnickiego. Spostrzeżyła to Królowa Elżbieta, natychmiast za swoje fundusze kawiagnęła 1500 wojska, postawiła ich Fryderykowi Biskupowi krakow. aby bronił Strony Olbrachtowej, z drugimi którzy go popierali -
 Na tym Sejmie wstał Fryderyk przewodniczył.

bo A Bp zachorował, i Obrachta obronił królem.
w ten czas to, już Władystaw panował w Czechach,
Obracht w Polsce, Aleksander w Litwie, a Zygmunt
na Śląsku.

San Obracht. od R. 1492 do R 1501.

Levivie Skutkiem bardzo naturalnym samego popędu
 rzezy Polacy dos'wiedzyli sil swoich w Sanurkacie,
 to Sejmowaniu w poszukiwaniu wojennych i xennych
 nych kraju, doszli do lotasciwego lotu Stanowiska
 do jakiego doszli i na nim Spokojnie utrzymali
 sie mogli, — niebawem znatali sie podszuwacz
 przeciw narodowy lotach przytada Felip. Kalmak
 Buonaconsi otworz dosi naukowy zeby mogt
 zostac nauzywlem krotowiczow, ale dosi przewrotny
 by ich podniecaci do wystepowania przeciw postaw-
 wieniom Narodu — wyprzedzil ten lotach Machiavela
 w przewrotnosci napisanej przez siebie instrukcy i spo-
 sobow jakimi by przyszli monarchowie Polny Schwyci
 mogli lotach Samodzierza. Zdaje sie ze przez jedneg
 tylko Zygmunta Augusta z Jagiellonow, a Michala
 z pozniejszych, — wszyscy ci wzywali sie onej
 lotacha instrukcy jak ewangelii lub prawa, i mialy
 ani jednego z ktorymby Narod porowac sie nie musial
 co Rządze Konstytucyjnym lub Republikańskim mial
 tylko jedna upatrzona domowa ustawiana wykrecona

spawons, zmięnioms lub niewykonany, umyślnie
 zostawie, natychmiast cała bełowa wysuje się -
 a coż dopiero gdy wykarczajemy nasłanowców
 knajżkę, a celi głównym winnym jest ten,
 którego obowiązkiem pilnować aby prawo było
 naruszonym, i sam go swobodnie wykonywać ma.
 Otóż każdy z królów Polskich Praw i ustaw
 Polskich ściśle nie wykonywał, posł je umyślnie,
 zachował przykładał aby inni przywiedli
 toż jako robili, a jeżeli takich mało podnieśli
 i umyślnie nastawiał tak, zepsuty był ten
 kraj i prosił straszenia. — Podkopany Instytut
 cyje a razem był kraj i R^o bezustannie jał
 król, i feniście, i bra, nowinaygi na to
 tylko obrać z całym swobodnym wpływem, a
 uniwersyte R^o P. — oprowadzić samowładztwo, i
 zgnieść naród. Z tad to taka pilność Polaków
 aby się z uniwersyte ani swojej swobody nie da
 z tad to bezustanne parowanie się z władzą wy
 konawczą — owe obreslanie powinności króla,
 owe ostrożności — owe pilnowanie się aby
 aby nie było porobawionemi wolności z tad

owa wstrzeźliwość w przyznawaniu potatków
owa niechęć trzymania lekkiego wojska, aby go
król nie użył do swoich zawsze przeciw krajowi nie-
godziwych widoków, a tak nawet owe Libensum
velo - wymyslane i wrzute naprzód w widokach
Marek Siemwicki i Jana Kazimierza, ale które
potem wrzute przeciw różnym Matiaszelskim
i nadużyto.

Głównym jednak powodem zawikłania do Ci-
kocij warunków pod jakimś przewrżonim imieniem
nie wykonywali, ale zupełnie przeciwnie używali go
za środek do swoich osobistych celów. Ale jedna
niecierpliwość drugą wywołuje - gdy poznali że
instytucyi zniesić nie poróżają - postanowili zniesić
Jelaskę jako reprezentantkę Narodu i jedynie
z tych instytucyi użytkują.

Spróbował Jan Olbracht, ale mu się rzekł Buko-
wiska nie udata - - wyprawa Zygmunta I. 1534
na Włochy i zbior Jelaski pod Lwów bardzo
przymominały Bukowinę, tem więcej że Zygmunt
jakkolwiek wysoce godny poważania nie był
chcąc opanowania Włochy Krysto Monarchicznej
Batory przygotowywał nowe sily z kozakami -

przeciw nam, - Śmierci' na przeszkodzie. Władcy
 tam IV i jego Ronda, chcieli jej użyć, i tu śmierć
 śmierci' nagle zawadziła. - Użył jej Maksimian
 tak jak i Szwedów i to na próżno. - Dopiero
 Czartoryscy pod pozorami reformy Pradzi
 Kłodawscy obywateli do kraju zawadzi i uwięzi
 cyje nas, i nas na najrozmaitsze kary
 rzucił wydał - do czarkowych pojedyńcych i
 nas i kary i kary, aż do rykatorych i
 przez Niemców Austriaków dokonano 1846.
 w Łutym. - Ale i to na próżno. Upadliśmy jak
 Narodzi niepodległy, z rozszerzeniem przyrody
 sity nauki i inteligencji i ilości si pomnożył
 tych, o którym myślałem że zgubił na
 świecie.

Fakto popadł oamy przez Kalimaka Synom
 Maksimiana IV sprawił nieprzyjęte zte, aby to
 było gory król, Władca wykonawca frakt w
 ich i z duchem Narodu.

„Kalimak między ministrami mógłby mieć
 miejsce, gdyby gwałtowne do spraw Rb. i nie
 „przeciwne miścał się, lub afekt królewski
 „werynii kogo Ministrem mógłby zastąpić
 Cudzoziemca.

Przez pewną i nieograniczoną był u Króla
 „ Sama Obrachta powagi, przez co stało się iż go
 „ Kaden z Polaków po śmierci nie katował. 1496r.

1492

w
Piotrkowie27 Sierp-
nia.

Rok odkrycia

Ameryki

1496 pierwszy raz od-

Polek Jan z Kolna.

Jan Obrecht z powodu pszchy nieła-
 biony w kraju, nie bez trudności na tron
 wyniesiony i sprzeciwiania się nie-
 kłótych. To uchwałę Kamuszyono-
 „ Ad hoc Inditum Regnum iure
 libero Electionis unanimiter electus.
 Karak okazał to umie i co zamierza.
 Zawart bowiem przymierze z Bratem
 Władysławem Kr. Czes. na celu ma-
 jące wzajemną pomoc w razie zburze-
 nia się poddanych wzajemnych.

1492

we
Wilnie

Aleksander królewicz ogłoszony
 wielkim księciem Litewskim.

1493

w
Piotrkowie

14

Lutego

Warunek o Elekcji króla z r. 2. ad
 hoc Inditum w dyplomie Sejmu
 kazał aby umieszczonym został.
 należy pamiętać że głównie staraniem
 szlacheckim wybór swój wzięli.

1496

w
Piotrkowie

Potwierdza Statuta Ojca Kazimierza 4.
 i innych, także nowe z Senatem i Trybunałem.

236. Poselska, uchwalone.. u Laskiego p. 96-110. Po
I^o Nowego Wydania r. 1733. fol. 244.

Przyrządek, iż nie będzie wyznaczał kommis-
sji do rozstrzygania Spraw. - Sądy jak były
tak na dal obieralne: jak za Kazimierza 1°
w Łeczycy postanowiono. ostatecznie
kommissarzy wysyłać może tylko do dzi-
łów między Polakami lub do rozgraniczenia
Dóbr królewskich od Szlacheckich. - Do
kapituł tylko Szlachta ma być przy-
puszczona, zgódzić się na przysiężanie
na Sejmie po dwóch posłów wybranych z ka-
żdego Powiatu. Przyrządek sejmicki przedsej-
mowe zwolnywać na które miejsca w Ma-
i w wielko Polsce wyznaczyć. ^(a) Szko-
umowienie podatków na wojnę przeciw
Krzyżakom jeszcze! odtąd ustawy mają
w nagliwku, że Stanety za Uchwałę
"Pratałów", Baroniów i Posłów ziemskich
1497^y wyprawa na Włochy czynne -
leż główny jej zamiar wyniszczenia
Szlachty - zupełnie się nie udał. Rada
Kazimierza na dności skutku, i odtąd z-
wane i słuszny żal narodu wyrażać, b-
ba królowi było na wszystko się zgadzać.

(a) Co nie różni się składniej było, niżeli dawniej, gdyż osobna sejmicki
bez stałe oznaczonego miejsca odbywały się.

1499 w Wilmie

Litewskie Stany. Sama Litwa Unia.
potwierdza unia z koroną, t.j. z kró-
lestwem Polskim, za Władystawa Ja-
gielly Kazałona. - (Laski p. 130. V. L. n. dy.
fol. 281.) Skutek to naprawi moskwy i zaje-
cia przez nią Siewerskiej.

1499 w Krakowie

Ze król chorował w Krakowie i na Sejmie
sem obecnym być nie mógł, przeto
kancelimitowany odbył się póź niej w Górk-
Kowie: na którym umowa na Słachta
o cell i myta lecz tylko co do swoich
produktów: przyrzekł nie narzucać do
kupna przymusowego Piu z browarów
Krolewskich. Właściciel na tym Sejmie
nie zaś na Sejmie 1496 wyznaczył
miejsca w Mało i wielko polsce na
sejmiaki przedsejmowe. -

ustawa tamująca uciekanie się do Chle-
ba Duchownego, wamie dla Słachty
urzęda Duchowne, na także wrzód i na
plebejów, tamuje mieszkanie się Papieża
w roszawstwo Prelatur, bo nie kóre-
kariństwem, ale pastuga one się powinny
aby Duchowni w expectatywy nie dawali się,
aby w sprawy Sądowe do nich nie nalegać
nie musieli się.

Zakazano mieszkańcom nabywania Dóbr
 ziemskich pod ich utratę z powodu że
 z Dóbr tych niechcieli Słuxyć wojskowo.
 Do oznaczonej ilości Dóbr ziemskich przynaj-
 mniej był konieczny obowiązek służby
 wojskowej. Skoro więc ilość tychże dóbr
 ziemskich zmniejszała się przez nabytki
 mieszkań, niechcieli spełniać obowiąz-
 ków przynależnych, oczywiście — że i jedy-
 ne wojskowe kraje przetrwały zmniejszały. Seta wojenną
 Peristwa Stała, żeby temu zapobiedz, trzeba było
 usunąć przyczynę złego. — Któż temu winien? —
 oczywiście mieszkanie nabywców dóbr ziemskich wy-
 taniajały się z pod prawa i obowiązku. — Niech-
 ci tego spełniać — nie przymuszamy was, ale od tw-
 zabroniono im nabywać dóbr ziemskich i mi-
 najszpetniejszą szkodliwość — lekcie nie mogą
 odnosić korzyści kosztem walecznych. —

Zakazano Magistratom Sądzie' Chtopów
 Sąd co do Chtopów oddano Dzielcom
 ziemskim. — W kręstwach przywilejami
 zupełne Sądowictwo Cywilne i kryminalne odda-
 wali książęta np. Małowiecy, Szlachci — nad
 mieszkańcami dóbr ziemskich w obrębie uprzy-
 wileowanego, zamieszkaleni. — widoczna że

39. Je przywilej ten pojedynczym Ródom Szlache, rozszerzonym zostat na wszystkie Szlache w Królestwie. Leż ciągle na to uważać należy, że Szlachta królewska była częścią dobr i Królestwa w kraju posiadata, a dobra królewskie były narodowe i Duchowne obejmowały $\frac{1}{6}$ rozległości kraju, - że zatem tylko $\frac{5}{6}$ ludności krajowej znalazła się pod Sądem Szlache Szlache, reszta pozostała pod Sądem królewskim i Duchownym, które to Duchowne stwo rozdzieliło się osobnemi w tej mierze przepisami, i wykonu w sprawie się w to nie dopuszczało. -

Żeby sobie wyobrazić jakie absurda myślić Szlachta sobie wyobraziła z zapadłym na tym Sejmie uchwałą, dość przytoczyć to w książce majera Łańcuta, który młodzi Szlachta krajowych, kawaleria,

Jan Albracht - następujący pro ojców na Państwo Szlachty i nieudolnym pokazał się w rządach, przez zewnętrzne kłopoty i poleganie na Filipie Buonaparte, którego nauki uczył niegdyś swoim i pod imieniem Albrachta przez lat kilka, z powszechnym narodem nie odnotowaniem rządu państwa sprawował. -

(a) O tej lichocie, p. l. Historyja Książąt, Książki i Polskich, Książki, nie warto by nawet było wspomnieć, gdyż nie to że już Szlachta pokoleni - fakszami napawa. Dziwna rzecz, że Lechów, poprawiając nie poprawia.

240. „Albawact byt umysłu tatwe wierzącego.? i chwieja
cego się w powzięciu zdania, jeśli nieat cnoty lub wystę
ki jakoś, leży jak tamtych jaśniejszych stawa, tak
tych nie nauczyć, nie na niego, lecz na poobleców bron
jego otaczających sptywać się zdawata”

Obobliwka ostona króla stawiając wątpliwość po
wątpliwości — w rezultacie otrzymać bezmyślowego wyty-
kaję. To Stasiewiczowski sposób oceniania ludzi i
rzeczy — bezustanna dwój' ena i zność, nie rezygnując, czy
som Jm^o Stasiewicz August nie pisat lub nie prze-
rabił kompendium naukowego księstwa Wagi? —

Olbracht miał wolę i przekonanie, że wszerpiat mu
i innym do dzieła wrota przewrotu. - Z początku
twierdził Olbracht Naród zgadzaniem się na onego króla
dowiodła tego Sejmny do 1492 do 1496 r. ale miał
postanowienie i wolę, żeby się zjawiało szlachetnie
dla tego wyprowadził go na wojnę wrota i Buks-
winę - wielu wyginęło - ale szlachta nie ułata się.
Przez była głośna - Dotykata każdego z szlachty ofo-
biecie - bo zagłada groziła - myśł taka i w prowadze-
nie jej w czyn, bynajmniej nie owodki, stalego umyśłu
że po śmierci Kalimacha 1496 r. - po nieudaniu się
Zamachu Bukowińskiego, król z wyboru nie zdołał
lewa, chciał zagłuszyć swój w zględem Narodu wpo-
wiedzialność, rzec bardzo naturalna. Postrach ofo-
noie, żeby się było odzyskać, zład powód nie ułata
bo do nich nie miał żadnego prawa, ale zgody na wpro-
kie możliwe w sprawie dobra kraju postanowienia Narodu

155

41. Pytał w nich co najgorszego pod względem hierarchii?
Zasturiony miał mieć godność; i chleb nie ras korlezanom.
po w ps miato mieszkać a Saroanistawo do niej nie należało
mieszkaniec nie chciał. Sturib wojennych jest nie; ze strach
bezpieczeństwa kraju, a z chęcią korzystać z czego tak.
należało to Zmiewczy; - zmiewczono. -
Zdobność i nauka otwierata wrota nie zaprzeczono jej -
i w stanie duchownym dano jej możliwości odenczenia się.
był to nie sturktem? - Gdzieś to Sturka? Stabosia
tak Obrahta jak później Aleksandra? -

"Głoszone po owych że nienawidzony Kalimach
namawiał na wolność narodu. że chciał włożyć monarch
się porwać." Głoszenie to było najzupełniejszą prawdą -
Z nienawiścią tego czturika najstarszego - co wiedział
namawiał do Zmiewczonienia Polski, opomniania włości
Scimwowej, i dość tej truciźny w lat w ciemności wszystkich
uczni Sturib - lecz to było rzeczą nie możliwą, przeto nie -
tylko Swoboda Narodu wzniosta się ale i czturka -
"Z tą Sztachta gorliwiej niżeli kiedy na swem
przywilejowaniu obstawata, a Stabosia Krolów Jana
Obrahta i po nim następującego Aleksandra utatuliła
Sztachta do wykroczenia z obrębów wolności z krzywdy
stanów niższych, czego dowodem są uchwały Sejmiku
Piotr Kowskiego." Zobaczymy na czem polegała owa
Stabosia obu Krolów? - owe wykroczenia z obrębu wolności?

Sam pisarz. Twierdzenie swe zbija. -

„W sądownictwie i w sądach bywały wykroczenia: że opóźniano wyroki dla uboższych ze szlachty, a wykroczenia te dotyczyły więcej kmiści prawa niż przystępu znaleźć nie mogących. - Czy usuniecie tego nadużycia dowodzi Stabości królów? czy dowodzi wykroczeń z obrotu wolności?”

„Tymczasem ustawa Sejmu Piotrkowskiego wypisując to, w Statut Kazimierza ¹¹⁸⁰ nie dobrze opisywając, aby odcini, w których ta uchwała następuje na dale w interesie zbiedzonych kmiści a tylko przywani byli którzy w ziemstwie stawać mogą. Statut Kazimierza wprost zbiedzłego kmiści sągać przez sądem: - Jena Obrachta czyni kas trzeczernia, które inne ustawy jego objaśniają według których mieszkanie Stugów swych (wierzki) telności nie na kmiściach stuznych, ale na ich Pomach poszukiwać mają. - Jest że to dowodem Stabości króla lub wykroczeń z obrotu wolności szlachty, kiedy nie ona płać ma za trzeciego długi które niezausgata? -

„Kmiści mogący się do zaprowadzanych lub opacznie wykładanych statutów lub kwyerajów odwoływać i mogący jeszcze miejsce siedliska swego

"Swego i sposób życia odmieniał, jeżeli Stan Rost-
nicki porzucił i bierze się do Nauk, jest przez
Statut J. Albrachta za wyzwolenca (tuncquam eman-
cipatus) uznany." Dowodzik to Stabosia krola,?
wyurzdania z obrzbow wolności Szlachty? - krzywdy
Stanów niższych, kiedy pami za kniecia długi ma-
ptacii mieszczaninowi, kiedy król ma baczyć aby
sady wyrokowały pilnie w sprawach Stanów uboż-
szych, kiedy chłop uczony że jest wolnym karpikutem?

"Tym sposobem naito ockrywisie Stan Kmiecy
niestychanie się odmiennym, przemienianym w potros-
stwo a nawet niewolnictwo Panów swoich."

Tuż to "w Mysterij" pisarze Stanisławscy nie
celują - mają po między niemi wyjątek: a co do
obecnego rozbioru kwestyi ostatecznie twierdzenie pisa-
rza jest wprost przeciwne temu co sam przyto-
czył jako dowody i skończył - na absurdum.

Zobaczmy dalej: "ustawy Sejmu Piotrkowskiego
porządku inne Stany. Szlachta sobie tylko wyjęła
godności duchowne, kasztregta, łah, że plebeje, t.j.
Stanu miejskiego i kmiecego, nikt ich otrzymać nie-
mógł. Sednakże pozwolono plebejom niektórych kano-
nii wznawionych karpikutach." Skoro pozwolono to plebe-
jom

mieć miejsca w kapitulach, a każdy się w złości one
 „nikt” a na razem „poniżenie innych Stanów”?
 „Które to Kanonie Doktorскими خوانо x prowadzić
 rozdawane były osobom nieszlacheckiego urodzenia
 które w Stanie duchownym Stopień Doktora teologicznego,
 prawa, lub medycyny pozyskały.” Naucha więc
 otwierata drogę do gównia. — Profesorowie Akademii
 Krakowskiej i inni uczeni x plebejuszy otrzymywali
 i mogli otrzymać Goimost Szlachecki, wczem
 więc tu były owe poniżenie niższych Stanów? owa
Slabość Króla? — owa wykroczenia x obywatelstwo
Szlachty?

„Juna uchwała nakazywata plebejom, t.j. Kmieciom
 i mieszczanom catkate wyprzeć się
 x ziemskich posiadłości, których od tego czasu nie
 dal posiadać inn zabroniono.” Należało dodać
 pisarkowi powód objaśniający uchwałę. „Bo
 plebeje nie chcieli spełniać x obowiązku warunkujących
 posiadanie dóbr ziemskich, a warunkiem
 tym była Sluzba wojskowa — nie chcieli spełniać
Sluzby wojskowej obowiązując. — oni więc wykro-
czali przeciw wolności i warunkom tej nie Szlachty
 naganiająca do spełnienia onych powinności, a gdy

zgodnie ze Szlachta utrzyma swe nierzeczywiste przywileje
za prawem Taborsci nie dawać.

" Ustawa ta nie zaważa do wykonania weszła, a kiedy
pozwój w mieszczewskich dla Polski czasach, dopet-
sianą, bydlę poczęta, pod owymczas większe niektóre
miasta miały szczególne dla siebie przywileje, mow
których mieszczanie tych miast mogli dobrać kłom-
skie nabywać i posiadać." Ci bynajmniej nie do
wodzi aby Szlachta Polska poniżata inne Stany.

Z owych mieszczan wyszli Morsztynowie, Szembeki,
z termitych Jadzej w dalszych czasach tego kraj zdra-
żat i skarb okradł, a Szembeki doskonale rekła
wreck pomagali Sasowi Augustowi II do gwałtown
jego przeciw Polne wymierzonych, wychowaniać
aby była Exantorypszyzna i dalsze wypadki.

" Na tymże jeszcze Sejmie Piotrkowskim Statut
J. Albrahta, potwierdza Ustawy Kazii 18 w Mieszanie
i Cpocknie napisane w mieszewskich kilkę domar
artykułów J. S. i Kadnej konstytucji, zadnego na
wojne wzywania czynić nie wolno, bez
zebrania po Szczególnych dziennikach, t. j. bez sejmi
ków i sejmów. Ja ustawa we wszystkiem króla i
senat ścisnita." To zapewne wóde pisarza

Stanisławowski jest „Stabościs” Króla, że się
na to zgodził, wyuzdaniem Sztachty że to postan-
owiła. Ciśk i nie wola - to sążk pomysłom ciużki
Stanisławowski. Czyż na to społeczeńści aby była
ciężka, fantazyi pierwszego lepszego! na to
praca i wolności aby je wznieć w korzyść jak
partij więpszom! - Polacy by dawna prawofu-
mieli, nie napadać na ciużke nie dawali swego.
ci że praca tego pitnowali, dowiedli że mieli
rozum. piżniejże zamiary po minw ciuż opow-
zarzke nie dowodzi, aby praca swego odzyskanie
nie mieli. Co do ustaw - nie dowodzi aby w spólnie
one z senatem i królem Stanisławem we wszystkich
Sztachcie Króla i Senat Sześciuściu, owzem
stawia iż tylko na właściwym Stanowisku.
Chciata, aby te ustawy czyniły dla wspólnego
dobra, nie zaś ku niedoli tej lub owej części
Ludności Polskiej.

„Cbok tyż uchwał myslano nie mać o las-
kowitem prawdziwosci i porządku prawach
wolanu o zaostrenie Kary na zabójstwo,
o rozrozu, aby szlachowie nie wybierani, ale uczeni
i optawani byli. Domagam się porządku księgi

praw." Co dopiero nastąpić miało za panowania
Króla Aleksandra."

Zasiedzenia te bynajmniej nieowocowały, ani sta-
bowanie obu królów z na nie zgadzali się, ale ich
rozmówka, two żądania były najśluszej i że
obstrzeżenie Łany za Zbrodnią, uczyniły jedyną,
Księgi praw porządnej, uchwały po naradach o
całkowitem prawodawstwie, nie dowodziły by-
najmniej ani całego wykreślenia z obywateli
pości, ani poniżania innych Stanów, ani
świeśnienia we wszystkich Króla i Senatu.

Dowodziła że Szlachta wiedziała czego chce, co czyni,
a robi robiła Dobrze.

Każda ustawa miała swój nieodwołany skutku
powod. np. co do Chłepów. Za Kazimierza IV Stepy
Podolskie i ukraińskie zupełnie puste, zaludniać
się zaczęły, bo kraj pusty i żyzny, niewiele chł-
pów i Polak. tam tajnie i jawnie przenosić się
wzię w Polnę. znacznie opustoszały, tak że organizacja
społeczna, zachwiała się. Nowe osady nie mogły być
kontrolowane, stare puste przestały być kontrolowane
mi. trzeba było tenim tamczasem porządzić. Naprzód du-
chowiestwo żądało ograniczenia wolności opus-
zczania Osad Chłopom. Za tem przykładał. powsta
Szlachta.

104 1501

w
Piotr
Komic

Przymierze z Tatarami, układy
z Turcją; obawy o najazd ze strony
Stefana Hospodara Mołdawii; prze-
ciw któremu król był niepotrzebny,
wojną przed 4 laty zewiódł.

Piotrowi synowi Eliaszowi poprzednik
ci, obecnego hospodara, wygnanemu i o-
pomoc prosiłemu, głowę ścieła.

czyn dla króla paskudny, ale i Ste-
fan watory podobnych się dopuszczał.

Po zgonie Olszty^m, w następującym samorządzie
który były rozrzucone: jedni chcieli toż adyutawa
Czeskiego i Węgierskiego króla, inni Zygmunta,
znow inni Aleksandra ks. Litwy. Aleksander
odgrzązał się, chciał dochodzić prawa swego
moce, ale go matka królowa Elżbieta hamo-
wała. - i Staszko, to go wybór ninać nie mógł,
za nadejście spłaty się interja Polski i Litwy. -

Samorząd trwał do 17 Lipca 1501 r. do 12 Grud. t. r.

(a) Olszty umarł w Turcji 17 Lipca 1501 r.
zostawiając żonę, synów, Staszka i Stanisława dla pryncesa Czeskiego
przystawione do Polski.

Aleksander. od r. 1501 do r. 1506.

Najazdy Moskiewskie na Litwę, ten miałby skutek że już nie Polacy jako przy wyborze Maksimiana Jagiellończyka, ale Litwini unii ścisłej pragnęli.

Aleksander był W. ks. Lit. wyprawił Litwinów Saboru.

Biskupa Wileńskiego i innych Panów celem kabeprowienia ścisłego związku z Koroną. Przyrzeczono sobie że król Pol

05 1501 w Piotr
kowie.

ski i W. ks. Lit., kawosze w jednej barze, osobie i wybranym został Aleksander.

06 1501 w Krak
12 Xto wie.

Koronacyja tegoż króla. ale nie żony jego Heleny, dostała ona w posagu tylko papruś perła mi szłyte, a że na królowie Cenci tych paprui już starych niekwićconu. bo gdzieś tam zawieruszyły się z tego powodu Barbarzyńcy wojnę wypowiedzieli.

Helena kachowała sobie wyznaniem Greckim, z tego powodu koronowanie, być nie mogła i nie była. Porzuciła jej mści kaptlice swego wyznania na zamku krakowskim, ożyciła i Popa. Napoleon I. costrak miał od czegoś podobnego i wołał się z W. królem "nie żenić".

Najazd Moskau, król wyjechał na Litwę, a w Koronie Michał Najwyższy powiła Prata Arcy Biskupowi Gnieźnieńskiemu Fryderykowi, kardynałowi.

107/1503 w Piotr
kowie

Pod niebytność króla zającego na Litwie
zwołał Sejm Frejczyk. Senat i Postowie cza-
ry Ustawy uchwalili, później potwierdził
je król. vid. Łaskiego fol. 121. Vol. Leg. nowe wyd. fol. 292.

108/1504 ib.

kr. Aleksander z Senatem i Postami Xiems-
kimi Statuta pewne nadat. Łaski fol. 112.
Vol. Leg. I. fol. 292. - Konstytucja o kancelarzach i urzęd-
nikach.

109/1505 w Ra-
domiu

król i Stany Prawodawcze. Suk za Jana
Obrachta pragnął Słachta mieć odpo-
wiednie księgi Praw: forax exas na to
przyrzekł. - Nowe Konstytucje król ze
Stanami ułożył. Łas. fol. 113. wydał król
Dyplom, mocą którego Łaskiemu Kanceler-
owi Królestwa zlecił zebranie i wydanie
wszystkich Statutów i Przywilejów. vid.
Łaskiego o tem na początku fol. i końcu i lista
co zamieszczał fol. 67. U. L. nowe wyd. fol. 199 - 353.
Przywileje mimo prawa dane pocykują
się za nieważne. Przepisane powianośa dła
Ministrów, Sekretarzy i Referendarzy.

Król nie ma gromadzić Urzędów na jedną osobę
Podstawą obrad Sejmowych, że bez Rad i Post-
ali Podatki nakładanemu, ani Ustaw wydawać,
ani wojny wypowiedzieć nie wolno, i nie co-
się Rzeczy Pospolitej czynić - nie można.

To do Dóbr Duchownych Łady Xiemskie nak-
azano. Łazzenia z pierwszym Biskupem

(a) 1504 r. konstytucja przykazująca, aby Pocykarsze Duchowni, pieczęć złożyli,
niech aby Gnieźnieński, lub Biskup Krak. i Kijow. Poznański, Płoc. i Warmi obejmują.
Konstytucja Kanonów i Sekretarzy Urzęd.

Ministerstwo zakazano. Piskupom nie wolno mieć kilku beneficj, Przywileju Krakimierzowego żydom niepotwierdzono. Mieszczanom pozwolono nabywać Dobra ziemskie z obowiązkiem Służenia wojskowi jak Słachta. —

Zobowiązał się Król Darowizn, kapisin, kustawów Dóbr królewskich nieczynić, tylko za Radą Senatu, a Sigmund 1° 1507^r. Zobowiązał się niewykupować ich tylko także za Radą Senatu. Rozumiał Naród że kupelnie się zabierają w Zgłędem swego Majątku i swojej obrony wanyjae t. v. aby także Skarunek Skarbu szedł tylko za Radą Senatu, i omylił się, Naród swoje, a Król swoje, boi Król nie kto inny Senatorów mianował, a ci jak każdy Urzędnik mianowany, swego mocodawcę słucha (Pierokawczy) Skarb Narodowy, ciagle był ze Skarbem Królewskim. W przeciwieństwie Magdeburgskim co już nieodpowiedziem było do Stanu Cywilizacji ówczesnej Skasowano. Prawa królewskie i następnych królów Statuta wczem sprzecznymi były, usunięto, wyjasniono - utwierdzone.

w ciekawostach do pierwotnej mojej przywiedziono
Ustawy Radomskie wskazywały stosunki Narodu
z Władzą (wykonawczą) i między Stanami Rządu
Słowem Konstytucyjną, obowiązującą. — Nadto
Kodeks Cywilny, postępowanie Sądowe odpowiadające
do owej Epoki. Kodeks Karny z przepisami dosi-
liżnemi Kar. Urządzenia policyjne i inne
różnego rodzaju.

Spółka ustaw tak spisanych, które były miej-
sowych zwycięstw obowiązujących, że mogły być
sprzeczne z nowymi obowiązującymi prawda-
mi. moim im jednak obowiązującą przyznano
wszelkie otrzymane swobody i obowiązki dla
szlachty od przodków nabyte król zatwierdził
narodzić jako podstawa prawa. „Nihil novi
constitui debeat per nos et Successores nostros
sine communi consiliorum et nuntiorum
terrestrium consensu. Communis Consensus
w dalszych czasach jednomyślnością wyrażonym został.
wypaływszy prawdziwe wyrażenie tego prawa.

Tak też pojęte jak je za czasów Aleksandra ro-
miano z owym Neminem Captivabimur nisi
jure victum. Stanowiło rzetelną podstawę przy-
szłej Swobody i Szczęścia Narodu — Był też dłużej
Swobodnym i Szczęśliwym — a teraz !!!

„Cieś nad na wieczne czasy nie nowego ani ja ani
 następnym moi stani wie' nie być mogli bez
 w spólnej Zgody Rad (Senatu) i Posłów ziemskich,
 Wszystkie Prawa, uchwały w latzie 1506 postanow-
 ieniami Łaski wydrukował, katalizując przy
 do każdego exemplarza Kart po 12^{ie} Kart cyp-
 tych do spisania miejscowych Zwyczajów. —
 Księga tych praw obowiązująca była.

1506 w Lub-
 linie

Zaszedł tu spór w Senacie między Biskupami
 a Świeckimi o miejsca, przyznano
 pierwsze krzesła Biskupom.
 Zobowiązano Dobra Duchowne do wypraw
 wojennych, o rozłożeniu wojska jako
 zalog na Rusi Czerwonej, ustawa o bicia
 Monet. Uchwalono wyprawę przeciwko Nog-
 danowi Wojewodzie Wołoskiemu, rabowali
 oni byli pokucie, pomimo że w r. 1504
 tegoż ciężki Wołoski otrzymali, bo cały ich
 ziemie nasi Łajali i dobrze ukarali. —
 Zwycięstwo nad Tatarami w Litwie pod
 Kleckiem. Wrót na Litwę Śmiertelnym z po-
 ciech, wiadomości że otrzymali.

Z końcem panowania Aleksandra Słuckiego było
 Polityki wewnętrznej Stanowisko Narodu Polskiego
 wynikiem x długiej pracy narodowej i potrzeb onego
 celem ubezpieczenia bytu dwóch podstaw społecznej
 sta, Zabezpieczenia własności i osób, Stowem Słow
 boiry, -- nie wyszło to z góry ułożonego planu i syste-
 matu, lecz z życia narodu i jego niezbędnych
 potrzeb.

1° Pozwolenie lub nie, na zaprowadzenie podatków, po dźięjszeniu Budżetu.

2° Pozwolenie lub nie, na wyprawę jaką powziętą.

3° Pozwolenie lub nie, na odzwyczajanie Dobrych
 wyz. Krolewskich, po dźięjszeniu niedopuszczenie
 z mniejszenia Listy Cywilnej, a co do poprzedniego
 prawo pokoju lub wojny.

4° Uchwalanie i nadanie nowej obywatelskiej na
 wym Prawom.

5° Bicie Monety - pod dozorem Starów, czyli
 Zabezpieczenie majątku tak powszechnego jak i
 gotowego.

6° Organizacyja Trybu Sprawiedliwości.

7° Organizacyja Sejmów

8° Bezpieczeństwo osobiste

9° Bezpieczeństwo własności

10° Organizacyja i postawienie w odpowiednim
 Stanowisku do potrzeb Narodu i całej narodowej

Spółecznosci Króla czyli władzy wykonawczej, Senatu
czyli władzy dozorczej, - Króla, Senatu i Posłów ziem
skich, czyli władzy Prawodawczej i ogółowo dozorczej
wszystkich tych - czyli Siły Zbrojnej Narodowej.

Skierowani, Chłopiów we właściwym najbardziej od po-
wiednim ówczesnym potrzebom i wyobrażeniom Stan-
owisku. - Duchowieństwa, powierzając go powoli od
nieistoty chęci władzy i wpływa pozyskanego razem
z ogromnym majątkiem ziemskim od czasu rozdzielenia
krajów na Księstwa Grodne na pół udzielne od chwili
Zgonu Bolesława III. -

Organizacyja, powołanie i wyrozumienie Litwy i Po-
morków i jej do Polski wspólnej ojczyzny. -
Wszystko to było tak rozumne, tak odpowiednie Stan-
owi rzeczy, tak praktyczne, tak porządkujące Społecz-
ność, że tylko najzupełniejsza ograniczoność Umys-
łowa może w tej w tem wyszukiwac' wad, jakich
wcale nie było - wrzeszczeć na ograniczenie władzy,
t. j. dowolności Królewskiej, - na wywzwanie wolności,
na rozpuszczanie, na bezład, Anarchię i wszystko to
co niegodziwe popisy i podsiewanie Kłamstwa i
wymysłoty przeciw rzetelnej, mądrej i prawdziwej
Swobodzie Narodu, na niatkie i płaskie umysły i popiski.

256. Co w zaradniczych tych instytucjach jest nierząd-
nego, Anarchicznego? Wszystko w nich uludowione
(upopulbarykowane) odpowiednio ułożone, podstawy tak-
żadne! - I by to utrzymał w tybie i w ryku prze-
ciw niegodziwym. Zauważaj, że królów lub ich zastępców
jako wieniec, nad całością zachowano sobie samu-
rzęd po śmierci wybranego króla czyli tożsaki wy-
konawcy czasowej (zwany że Berzwałowim,) i
wybór nowego Czynnika Władzy Wykonawczej -
nazwanego Królem. Był on prostym Delegowanym
narodu do spełniania i wykonywania Praw.
Tak jego Władzy Wykonawczej dotyczyły, pilnował
ścisłe byt powinien aby każdy w społeczeństwie
Polskim Prawa i ustawy ścisłe i ślepo wykonywał
równie jak i on sam (król) ścisłe względem siebie
wykonywał byt powinien, - i sam materialnie do sta-
nowienia tychże ustaw i praw. Tak Dalece że
bez jego koniecznej osobistej obecności. Żadne
prawa, uchwały, uchwały byż nie mogły. Leż
nawet ani zebrać się ani co bądź Stanowić bez
niego nie mogły. - Łańcie ogromna władza dla czo-
wiska zgotow i z sercem miłości Ojczyzny i praw
nad wszystko przedstawiającem. Takim tylko był
jeden. - Zygmunt i August - wszyscy inni byli albo

257 jak z dzierzawy - we wsi, dla własnych zysków i
 obdarce własności, a zarazem wywłaszczenia go -
 albo prości przeciw narodowi spiskowce, sepseni do ży-
 ku jedyns wijęs się w pustych ich głowach, jak wż
 w czasie schwyćenia Janowoli, despotyżmu. Narod się
 nie dopuszczał gwałtu, nie chciał być - rzeź - nie wol-
 nikiem, intrusa: z ład spory, zająs, konfederacyje,
 i wszystko to co niegodziwość w chuci narzucenia tyran-
 skwa wyartuje. Kto temu winien, czy Narod bronię-
 cy Praw sarych, bytu, własności, bezpieczeństwa osób,
 Sprawiedliwości, czy ten lub niegodziwi Socjaliści jego
 z nim razem, którzy to wszystko najrozmaitszemi spw-
 sobami kłiwęcy usiłują? -

Nie wielki nawet trzeba mieć rozum żeby rozróżnić
 gdzie prawda i słuszność, z tem gdzie oszustwo i
 niegodziwość. -

Leż nie tylko długie życie narodu, panuje dawnej sw-
 obody, potrzeby jego konieczne, rozum jego postawił te
 Instytucyje wymienione wyżej, stwierdza ją Nauka.
 A z życia i rzadzi Narodów najpraktyczniejszy w pis-
 mie wyciąć mogło z doświadczenia i rozważy, zawierato
 się w dziełach Arystotelesa. Łdaje się że Żaden Narod
 Europejski tak się niemi nie przejął jak Polacy, bo też
 najbarożiej do naszego usposobienia i potrzeb przypadat.

258. Przyjść czas rozważyć, dotąd jeszcze nie nadziei-
liśmy sobie tego kwestyj, poważnie rozbić, i w osta-
teczności badań przekonają się, że nie miedzi
nie da się dokonać nigdy „i nigdy”. nad orga-
nizacyją Rb Polskiej, mającej za podstawę wyznac-
zenie politycy i za normę teoryi o Rb. Arysto-
teleza. Wiek XIX uprzedzony jest co do swego mo-
drostwa, każdy wiek, toż samo umie i może w ten
przytoczyć swe wynalazki i postęp. - Sztuka jednak
organizacyi na podstawie swobody - narodziła -
i co? Znalazła. - Z jednej strony Szaleństwa Re-
wolucyj, gilotyń, guzłi, - z drugiej w ścieżce
Despotyzm, militaryzm - wreszcie płacone krajów
i narodów na cześć. / owo geografis i arytmetyka
polityczna) jak spada ułóst lub wieniec!
Nikt nikomu nie ufano. przepaści upadku w
około każdego. Lóżyska wszelkiego rodzaju - żadnej
względu na własność i byt osto wieka. i Sztuka
Nauki praktycznej, teoryi możliwej by to wszystko
w jakiejś karby ująć, jakieś podstawy stworzyć.
w rezultacie Znajdują, Kajem, Australią, Syberią
Mowab, Syber, i Koronę tego wszystkiego Sztuka
nie lub kłoty.
nie tak, dżi'atali Polacy - bawie co przodkowie
nasz czynili, i to spoglądają na to ze zimną krewią

259. bez uprzedzeń, bez miłosa' nawet ojczyzny - ani
 podobna aby im nieprzyznano - znakomitego roz-
 mu, wielkiej nauki, osobliwie łaciny, wytrwałości
 i cierpliwości; Lat 300 od wprowadzenia Religi-
 i Katoł'ci pracowali nad jednem. Lat 1500 uczyli
 się, lat 200 doświadczały, pokolenie po pokoleniu,
 ludzie odznaczający się po pod obcych ludźiach, bez
 względu na zawady, z których przyszedł Duchow-
 nej zjadliwoscem było. bez względu na okoliczności,
 na rozkaz Bais'twa na kosciołowe czasy. wszystko to
 umieli obroczyć do właściwego ogniska wytrwałości
 cierpliwości i doświadczenia do potęgi wewnętrznej, do prawa
 owocejnego na którym się fundacja opierała, do
 wolności przynależnej ludzkom, bez swych, bez
 gwałtów.

I to wszystko chcieli z bezczesćci' ludzie Opatory
 Szyjny i Stanisławscy jirgietkownicy jirgietm-
 ków! i znalezli się nawet tacy co z bezczesćci'
 propagowali rozminali i batamowali wydane
 mi Juwini Gocklamajjami "o Sarmatyzmie".
 Szyjeli, nastawali, a kraj, Polak, wolność, był
 pechał w najostrejszym nie wola. Iżliwisi
 głępcie pismaków, więcej niżeli niż niegodziwości-
 żew oszaleńczeni byli, co im zawierzyli - ale
 jakże nieodpowiedni byli późniejszych Piarzy, tak

Zwanym z kiejów, nawet lewsi reputowanym, którzy
 obrodzili w te wypadki zetażki Stanisławowskie?
 i pletli o wyuklanej wotwie już za czasów Aleksandra
 o swawoli, nierządku i t. p. absurda: ile oni
 złego na robili, jako kusił w sals w cioto narodu,
 ani tego sami prosić zdołali; - bogdoby byli prosić,
 nieśmiali by pióra wzięli do ręki.

Aleksander po nimis zgubnych nauk, Kaci maku
 taki wpływ na Janie obrać w wywierajacych,
 przekonawszy się że nie doprowadzą do celu, woląc
 się ręką wzięć z narodem (co Stanisławowscy
 „Tabośis” nazywają.) Stał się Prawdawny,
 wprowadzić w spółkę z narodem, ale w nim miał
 nazwę „Prawdawny”. Dotomność winna być
 sprawiedliwą i rację chociaż półną nagrodzić.
 Kazimierz II nazywany Sprawiedliwym Jan
 Skutek Sejmu 1181 r. - inni byli Wielkimi jako
 wojownicy i organizatorowie. Aleksander nie po-
 trzebuje tytułu - lecz staje go potrzeba dla
 potężności - urna - ona powinna wzmocnić
 czynów - Sy Polacy - nie nadawany ani naka-
 „Wielki”, „Apostol” „Wielki” i t. p. Co dobre Janie
 się chwali, niepotrzebuje „nominacji”. bo cżyn
 wyższy nad pamiętyki. Słowem Aleksander, jako
Prawdawny - zastąpił się narodem, bo stał z narodem

264. 165.
W rezultacie narody w XIX wieku pod względem stanu
swego politycznego... i społecznego, szukają tego i znaleźć
nie mogą. W Polsce na początku XIX wieku, było już
w praktyce, nie tylko wynalazione ale niezupełnie zastępowane,
w Arystoteles odnosił do drobnych rzeczy gospolitycz.
to u nas na ogromny obszar kraju w czyn wprowadzo-
nem zostało. Jak tu nie ocenić takiej doniosłości, takiej
dzielatliwości i skutków? — Polska jest jakby zwiencian-
tem tego wszystkiego, nad cieniem Sudy i narody będą
się do tego i narody zarozumiane, zastępowane, upo-
skone nie umieją patrzeć na wzór, i na wszystko w
Polsce wynieść, dotknąć i do upadku przystąpić!
a mianowicie kto ten winien.

Z Rokiem 1806 Stanisławy we względzie polityki wew-
nętrznej jak następuje. Trzeba to umieć dotrzymać
jak państwo, jak dziesięciolecie swego przetrwania:

1. Pozwolenie lub nie, na przeprowadzenie podatków.
2. Pozwolenie lub nie, na wyprawę, jako powszechną (Wojnę).
3. Pozwolenie lub nie, na oderwanie Dóbr Skolowych królewskich.
4. Uchwalanie i nadanie mocy obowiązującej nowym prawom.
5. Bicie monety pod dozorem Stanów.
6. Organizacyja trybu Sprawiedliwości.
7. Organizacyja Sejmów.
8. Pierwsze ceniestwo Osobiste.
9. Pierwsze ceniestwo Własności.
10. Organizacyja i postawienie w odpowiednim stosunku

całej państwa Spółeczności - Króla czyli Władzy
Wojennej, -- Senatu czyli Władzy Cywilnej i Posłów
Liemskich, czyli Władzy Prawodawczej, którzy z niemi
Król i Senat razem posiadali, razem z ich Zbiorem
narodową.

Miasta miały swoje przywileje, Chłopi zaś dzielili
się na trzy Kategorie.

1° w Dobrach Królewskich, 2. w Dobrach Duchownych,
3° w Dobrach Szlacheckich.

Dobra Królewskie i Duchowne obejmowały $\frac{5}{6}$ roz-
ległości kraju, dobra zaś Szlacheckie ledwie $\frac{1}{6}$ onej-
że. Jeżeli Chłopi w dobrach Szlacheckich podda-
nemi byli Sądowi temu Szlachty, to na 13 000 000
ludności składających Rzeczpospolitą chłopi pod władzą
Szlachty byli w okazyj liczbie około 2 200 000.

Zas 10 800 000 byli pod Zarządem Króla i Duchow-
nictwem - Król Zarządzał temi co od niego zale-
żeli przez swoje urzędniki, a Są Chłopi mieli
Referendarzski lub Zadowolony. - Duchowieństwo
zaś miało swoje osobne przepisy których
się nie zachwicić nie trzymali.

Niestawicznie więc jest zarzut że Chłopi byli w nie-
woli Szlachty, jeżeli poddaństwo nazwać można
nie wolą, to by tylko uległość jej miała być, bo
na 13 000 000, ludności 2,200 000 -- na reszcie zaś
Szlachta wplywu żadnego nie miała i mieć nie

nie mogła, na dobra królewskie o tyle tylko, że ich
 ale nacy nie dopuszczata, a że tylko Szlachta dobra
 ziemskie (z niejakim wyjątkiem dla miast) possa-
 dać mogła, kładła więc tamę owemu dla siebie po-
 siadaniu, niemożna przeto jej obwiniać o chci-
 szerzenia niewoli czy poddaństwa nad Chłopa, a
 co większa niemożna wsi przenosić na prawo miejs-
 kie, co dowodzi - że rozszerzata zupełnie swobodę
 między ludem, gdyżby więc Szlachta Polska tak się
 uganiała za zwolniczeniem ludzi, toby własnie
 usiłowała zmniejszać ziemie na lesie.

Między wsi nazwaną „wola” czyli „wobuś” -
 wskazuje że to nowe osady założone przez Szlachtę,
 w których osadzeni Chłopi otrzymawszy Dony i zabu-
 dowania, lasy, inwentarze, mieli lat około umiary
 10, 15, 20, „woli” do zapomnienia się. czyli że z Donij
 ziem nie płać ani podatków, ani czynszów, ani
 nie ponosili roboty (paruszykay) w naturze.

Grunt i zabudowania nie były ich własnością, tak
 jak dziś zakład fabrykanta kapitalisty nie jest włas-
 nością Robotnika, ale docho- z ziemi z inwentarza
 był własnością Chłopa nie możliwą mu do odjęcia.
 Dalej we wsiach bywało o 200, 300 i więcej ludności;
 jednakże ta ludność nie była ani niewolnicza, ani

powracam Państwa jak błędnie ukryliśmy obcy
 najważniejszy stan rzeczy w Polsce, - krzyknąć po
 prostu, "że chłopcy w Polsce są serps" i myśli
 że wielki rzecz powiedział, a on tylko łysy głębi
 raz powtórzył błędnie twó, jak i ci Polacy, któ-
 rzy teraz z książek Andrzej młody, uczą się po-
 nawiać stan dawnej Polski. Pomysłowy nie robili
 ci tylko z chłopów którzy się o nie z Panem
 ugodzili - a od czasu, po skończeniu wojny
 Szwedzkiej za Józefem młodym po obywateli zaczęli już
 Panowie wiec oczyszczać. Na Uniwersytecie
 200, 200 osób we wsi, odrabiano pańszczyznę
 12to, 20to chłopów, mniej więcej; i to podług
 akta, zwali się w ogóle ci gospodarzami, jacy
 którzy z nich ze wsi uciekli - straciliśmy załoga,
 Łasicki, z marnowawczy gospodarstwo - czyli
 kapitał włożony przez Pana i powierzony chłop-
 prawo pozwalało takiego ścigać bo stał się z dłu-
 nika przemiewienie; jako wiec przemiewienie był
 ściganym i pojmanym do zwrotu nakładów z ob-
 wiazanym. Skoro zaś był pijany, gospodarzy i co
 sobie zarobił, to było jego własność - inwentar
 pieniędzy gotowy i t. p. tem mógł wprawić i żłubić
 i żłubić i krewię. Żyli zaś którzy z ręką są
 gospodarstwa - nie było ich, którzy go zwolnął by

245.
i musiał, przymusił go do trzymania tej gospodarki.
gdyż wie to niewola? -- Jeżeli syn po zmarłym ojcu
chciał objąć po nim gospodarkę, i dawał swem pos-
tępowaniem przykład, iż z niego będzie dobry gospodarz.
Pan zawsze zgadzał się na to, -- gdyż wie to niewola.
Tak, i w innych szczegółach. gdyby chciał każdy z ob-
na przystąpić. -- W dobrach królewskich zaś i duchownych,
Chłopi mieli jako własność zabudowania i grunt, ale
takowe sprzedawać nie mogli, pozostawało to w Ro-
dzinie, nie było Składow. najstarszy syn lub żona ożym
wał gospodarkę -- lub jeżeli nie chciał -- tego innego na
swem miejscu osadzał, a sam szedł w świat, gdyż
mu się podobato. gdyż wie to to okrzyknąć nie-
wola? -- Ci tylko byli obowiązani do powinności względem
Dwora królewskiego, Duchownego, którzy jak w dobrach
szlacheckich mieli gospodarkę, inni ludność żadnego
we wsiach obowiązku nie miała. -- Jeżeli gdzie były nad-
użycia -- bo chyba w niebie ich nie ma. -- To nie sta-
nowię normy. -- Zresztą Chłop w dobrach szlacheckich
był najzupełniej wolnym do Spisu wojskowego --
od optaty celi, pobierał Sąd, -- a byle był uczciwym
człowiekiem, nikt mu w Kasę nie dmuchał. --
Nikt nikt nie wyobraża sobie aby kiedykolwiek był.

w Polsce Chłop był wczem kolwisk, podobnym a
mianowicie do Stanowiska jego w społeczeństwie. Do
„Skurczyka” lub „Chrestianina” na wschodnie Poturki
by najwinniej: Chłop nawet Litewski popisał losowi
po ryku. Chłop dawniej nie kochał. I rzekł Chłop
wogóle, mało płacił podatków, zdolniejszy mógł się
uczyc, niż mu tego nie bronił. - mało to Chłopów
wyszło na luz? - wyraz „Chłop”, bynajmniej
nie jest „pogardliwym” jak to w mowie usłowa
wiadomo np. jakie to prokurator ma zdanie
„Co za żelazny Chłop!”. „Co za pistony Chłop”.
„Co za żelazki, Chłop!”. „Co za kochany Chłop czyni”.
i t.p. - Gdyby wyraz „Chłop” oznaczał „nie wolnik”
lub był brzmieniem pogardliwym, to wyraz ten
tamte byłyby istnem „nonsensem”. a przecież
tem nie są.

Co do rozległości kraju Szlaskta posiadała razem
40000 dobr ziemskich czyli $\frac{1}{6}$ części ogółu. Ze
zasoby R^o miała 13000 mil kwadratów roz
ległości przeciw Szlaskta miała po swojej włas
ności około 2100 mil a. mniejszą więc rozległość.
Co do jej Kongresówki, i Dobrotę mianaty główne
leżące na potrzeby kraju. Duchowieństwo nie może
niechcieć, choć w miast. to marowa i szlach
które aby nie broni w otęgach. Lękał się i t.

dobrze fawem Dobrymi Zarządźali, Sobieski zbierał
pieniężę, ale reszta jakby chcieli pokazać jak to być
nieładnem, coż więc na rzecz kraju obrońci mogli,
kiedy samym nie wystarczali? Umieci jeszcze Skarb
Rz. odzierać i przez Szpary przeto patrzeć, jak to
takowy Podskarbiowie kradną! Jedną podłosić drugą
pięćgneye i w rajem iść. I wreszcie krzyki spady
na Szlachty! - Że podskarbi złodziej, Szlachta winna
że król marnotrawnik, rozwiózły, biadas - Szlachta
winna! - Że Chłop nie jest członkiem Sejmu, Szlach
ta winna. Że Chłop niewolnik - jakże Szlachta
winna! - Że niebyto w Rz. głosowania powszechnego
tego „mądrego” wynalazku czasów nowych - Zapewne
i tenże będzie kiedyś Szlachta winna.

Kiedy słysz, lub czytam - podobne absurd, litosi
bierze, - „Doruj im Panu!” bo nie wiedzą w czynię.”
Czas wielki aby Karłow na swoim właściwym punk-
cie postawić, żeby przecie ludzie niestary i prawi
zastanowili się gdzie „jest prawda - gdzie jest
fałsz”. Że tak ciałem obraz Sejmu, żeby
mieć o nim dokładniejsze wyobrażenie, należało
co prawdyżte wejrzeć Szeregoty. Litońsi i więcej i
lepiej napisali - i mnie mam równie gorzem jak może
dla kraju uczuć.

268. Rozwijanie się jawołne z naturą rzeczy, potrzebą
kraju, usposobieniem narodu całego systemu
swobody, którego doszedł w królestwie do swobody
całkowitej do Rzeczy Pospolitej; można by podzielić
na następujące okresy:

Początkowy - (przed historyczny początek) w którym
wszystko wskazuje na wszelkie Guwintatstwo
Początkowe do Karimieny i roku przed Wisłickim,
gdzie narodziła się postać Guwintatstwa,
ale nie zapomniała o nim, z królestwa
pełnienia, z bliskim królestwem swobod, z rozdziału
na królestwa, królestwa, żeby zbliżyć się do utra-
conego Guwintatstwa, lecz, określonego już
Zmianami czasu, i wyobrażeń, już z tam
bowiem Guwintatstwo nie może być jak
w pierwszym okresie, ma bowiem na sobie
całość - ma iżakich Sądów, na których
wciąż trzeba mieć piasek gotowy - Sądów
nie - Sądów do zwalczania i podważania, sto-
wem Rycerstwa - Trzeba mieć wyznaczenie obo-
wiazku swobody - Zawsze i inne trybunki
nie opuszczają - ciemności wiać - wszelkie
Guwintatstwo - niegdyż karzeń był pod tem wzglę-
dem z Guwintat - obecnie Guwintat rozdział na

269
na Stany. Potrzeby inne, a więc i wypadki inne.
Najzdolniejsi tylko mogą zajmować się sprawami
publicznymi, mający najwiecej religijną że je należy-
cie sprawować być. - Sama potrzeba ogółu popra-
wiła to na widowni i w czynach, sama natura rze-
czy. - wiele potrzeb społecznych zmieniło się w zwyczaj,
wiele zwyczajów w prawo. - i Róż Praw Wsłiły za-
jaświat. - tak kończy się okres drugi. - Podstawy Nat-
szej pracy położone i być też wypadków będzie
przodym. - Policieńie dokładnie rozjaśnienie, potrzeby
uwzględnione. - Po gwarzós Sześciu Królowej Jadwigi
po abrogowaniu tej rząda - powoli, wyprawale, spo-
kojnie, główna już część Starożytności, Rycerstwa, Szlachty,
z zabiegliwością i troską rozwija wspomniale całą czyn-
ność ku osiągnięciu rzetelnej Swobody - nie dopuszczając
nadużyć i zdelna do Samorządu całego dorobku złożyła.
Stanyta tak, jako Stany były powinny, uzdolniona
i praca, bez wskazanie, bez mordów, bez terro-
ryzmu. - nie iżliw gotyckim patryotyzm z wyjątkiem
chwilowego osłabienia Sama Ołbracht czywiał
tak królew jak i naród, tak, jedynak i wydat
Dzielo czerowe. - Zakład przyszłego Sześciu kilku wice-
nego - i na tem kończy się okres trzeci rozwoju Swobód.

270. Obliczając na lata pierwszy połowyt bym od
przejścia z za Karpat w te ziemie Przodków
naszych - od Czasów Trajana 100 r. po JC do 800.
lat Sięćmiest. Sześćdziesiąt

Drugi od Pięta 800 r. do 1347 r. lat 487
Trzeci do Wsławy - do 1505. Sejmów w Radomiu

lat 158. Czwarthy Zenit RP. byłże jeszcze.
Krotszy to do Sejmu Lubelskiego Zygmunta August
1569. lat 64. - rozwój Rzeczypospolitej - narodził
na wysokości swegoż załania -

A że całej ludności nie mogło być, załaniem
Gminnowa było jak za tamtych czasów to
mamy przed oczyma najlepszy dowód, - wgląd
waniem powszechnem - jak on. Słusznie rzekł
Swobodzie ale niewoli napoleońskiej z. lub
gdy patrzymy na chłopów polskich Galicyjskich
siężakach na Sejmie w Radomiu, jako wrobie
ne głupstwo - biedaka, a nie tykane oszustwo
lotary - drwiecej widoczne tak z biedaków, jak
z reszty oszukanych - Tak bawarskich i niewo-
wziętych wiochów Polacy niedawali. Frakowali
przedmiot takiej wagi, niezmierznie poważnie
i ku dobru powszechnemu, boz okupowanie i ży-
wienia z powszechnego Dobra.

Samorząd

Od 9 Sierpnia 1506 r. do 24 stycznia 1507 r.

Niezmienna hojność obu poprzednich królów utrudniała potrzeby skarbowe - lubo rozdawała ziemi szlachcie nie zubożała narodu.

Samorząd obecny był spokojnym -

Łygmunt książę Głogowski, Opawski, Radau Artego Śląska, dowiedziawszy o zgonie Brata, natychmiast we Lwo konie przybył do Litwy był on tam poprzednio wezwany dla usunięcia Kiewitów miejscowych, między Gliniskimi a innymi. Powstała go Litwa jednogłośnie woim ksi. 20 Października 1506 r. -

Uważano to Polaków że elekcyja nie wspólna była. Sejm się zebrał do Piotrkowa na 8° Grudnia 1506 r., wystąpił awersy Arty S^{ty}. Zgodnie królem obrano Łygmunta. wysłali Karak do Litwy Deputacyjs z trzech Biskupów, dwu wojewodów, z kanclerza kor., ci zastali Łygmunta w Świdniku, wysłszy nań w Polsce z akceskweniem oczekiwali, Sejm wice Karak

2, 20 p. 61

do Krakowa, gdzie stanął 20 styca 1503 r.
koronowany przez Arzpa Gnieźnię - Teodrzeja
Boryszewskiego. - 14 l. m. i. r. -

Łygmunt I^o r 1506 do R. 1547.

111. 1506 w Piotrkowie

Elekcyja po zgonie Aleksandra. (Wapowski) Litwa już była ogłoszona Łygmuntą, wielkim księciem.

112. 1507 w Wkra 24 lipca w Kowie

Sejm koronacyjny. Mikołaj konstituujący ze Stanami uchwalone, patrz. oia w Statucie Łyg^o I^o. Dyplom królewski zatwierdzający Księgę Statutów i Przywilejów przez Łaskiego na rozkaz Aleksandra, wydany. P. Łaski przeżył koniec Świata. i V. L. I. p. 374 n. E. Ma tym Sejmie Łyg^o I. zaprzysiężt prawa Narodu, a ich wykonania Naród się ciągle domagał, nie-rychto jednak król to spełnił, bo aż po dzień konny Ławowski 1537 r. - Naród na spełnienie ich czekał lat 30.ª - był więc dość cierpliwym: a dzisiejsi barybarzy wrzeszeka, „Rokosz!” nierozumiejąc co ten wyraz w tedy rzekłemu znaczył (w prochu „Łjard” i nie więcej) „Wojna kokoszka!” i t. p. Absurda, wcale niedowcipne, - gdy Naród był w najzupełniejszem prawie i wołał swoje zachować, niżeli podbijac cudze ziemie i ujarzmiać je, dla Rodu panującego.

panującego, bo kamysł w Podkzie tym trwał stale od r. 1493
aby posiadał te księstwa Miotawie i Włoborzysze jako swoje,
nie zaś jako Polskie własności. — Polska zaś nie miała czego
pragnąć, tych księstw, ani ratować ich lenności to bardzo
wskłiwa odpadła za Zygmunta III. — Polska nie miała
najmniejszego interesu w tym podoju. — a miała zaś
największy w utrzymaniu bardzo rozsądnych swobód. —
Zygmunt I. ostatecznie objaśniony o tej stanowczej woli
Narodu po 30 letnim cierpliwym wyeksekucowaniu, na Sejmie
1538 r. Statut Aleksandra z r. 1505 Sejm Radomskiego
zatwierdził ostatecznie. — Ktoż więc winien, tak kwa-
nemu „Rokoszowi” Lubowskiemu? Czy król, czy Naród?
Król nie chciał dotrzymać swych zobowiązań, Naród
cierpliwie czekał, docekając się nie mógł, i przeto wolał
ostatecznie oszalać. — Po czem Zygmunt I. to tylko spot-
nił co był powinien przed 30 laty dokonać, gdyby tak był ucz-
nił, nie było by owego Lubowskiego ostatecznego zakazania.
Naród nie na to tyle wieków pracował aby swojej prawodaw-
czej wolności zaniechał: nie mógł i nie powinien był za-
pomnieć o tem, to też jest dla niego że wskazywać nie-
powinno i własnie.

113. 1509

M. Piotr
Kocot

intepa

In recessibus Pruthenicis annotata. —

1510. w Piotrkowie

Różne prawa uchwalone, są one zawarte w Statucie Zygmunta I. V. L. I. p. 366. n. l.

1511. ib.

Podobnież różne prawa uchwalone patrz tenże Statut i. V. L. I. p. 374. n. l.

1512. w Warszawie

Zjazd czyli Sejm.

1515. w Piotrkowie

Inter Regis Viciniam ac Caesarem Decretum quod refert Vapovius.

1516. Między ci.

Podczas pobytu króla w Litwie, Senat z powodu napadów Tatarskich, zebrał się i Labex poświęcił obronie granic. Vapowski.

1518. w Piotrkowie

Podatki dwuletnie postanowione i imie uchwały, zamieszczone w Statucie Zyg. I. Lech Wapowski i Bielski utrzymują, że błędnie te Statuta wydrukowane.

1519. w Piotrkowie

Różne prawa uchwalone i zaprowadzone. w. V. L. I. p. 387. n. l. o wojnie przeciw Krzyżakom.

1520. w Bydgoszczy

Różne prawa uchwalone i zaprowadzone v. V. L. I. p. 392. celem tego Sejmu urządzenie spraw ziem Pruskich, t. j. o wojnie przeciw Krzyżakom. nastąpiła też. Pierwsza ustawa^(a) Subsidi' charitativi, czyli pogotowego generalnego.

1520. w Toruniu

Krók na czele wojska przeciw Albertowi i mistrzowi którego Turlej pokonywa. Statut o pojmaniu Silarheica w śniegu schwytanego na gorącym uczynku, co konsygnacja 1538 sankcjonowano.

214.

Herbari p. 252. prawo tych Sejmów, de
Laboribus Subditorum hebdomadalibus
allegat: sed Statuti Sigⁱ 1.ⁱ volumen
hoc assertionem deficit. v. ib. p. 296.

123.

1521.

w Piotr
Kowie.

Mchwata ze Sejmu Rydgowskiego
dokonana, iż bezpośrednio wybierano
na Sejmikach i Lechach się wywizyat
Spór, we względzie Instrukcyi.

124.

1523.

w Piotr
Kowie.

Rozmaite Prawa. — Postępowanie So-
dowe, (ordinatio processus.) o pozwask
(de citatione) uposażkowaniu formalności
(inscriptionum formulae) Sankeyonowa
v. Fenice Statut Lgg^o 1.ⁱ. 1.ⁱ. n. l. p. 299
O tym Sejmie nie ma nie w zeznaczonym
Statucie, ani w Herbarie. Pięlski go
tylko opisuje.

125.

1525.

ib.

126.

1527.

w Krale
wie.

Rozmaite Prawa uchwalone, v. Fenice
Statut. i. P. L. n. l. p. 471. — Kazano Dobra
Duchowne taxować również z ziemskim
na oposażkowanie. Annaty w księgi do
Skarbu Państwa. Pięlski go pobrał

przekształcił Sejm na Łożo Łożniczym, na kresach
 Rusi stojałym. Byli nawet w województwach Pi-
 sarze, a mieli płacić wojsku. Król tego nie do-
 konywał, przeto Sejm 1539 r. zarządził, i postano-
 wił, aby nie ze skarbu królewskiego lecz przez
 Dyspensatorów Wojewódzkich wojsko płatnem było.
 Należy o tem postanowieniu dobrze pamiętać, bo
 w następstwie gdy wszyscy królowie fundowali na
 Łożo wojska przeznaczane na swoje prywatne
 wydatki obracali, i tak powstawały konfederacye
 wojskowe domagające się o Łożo zaległy, naród
 płacił tak na takowy, król go marnował, wojsko
 niepłatne oczywiście burzyło się musiało. — I tak nawa-
 powtarzające się zapiecia Sejmowe, które temu winien,
 Naród czy Król? — Naród uchwałę podatkową spot-
 nit, podatki zapłacił, — na wojsko, to nie miał ob-
 macy, gdzież się fundusze podzięty? — Król je na
 swoje wielki mi się — zmarnował! I tak trwato ciągle
 żaden opór Narodu — niepodatki — w ostatku przyszło
 do uchwały 1707 r. zmniejszającej Armię i postaw-
 wienie jej płaty wprost przez Województwa. — Zmniejs-
 zenie Armii — przyczyniło się do upadku niepodległości
 Polski, a zmniejszenie to dokonało się z niezmierz-
 niem króla! — Jaka, niema Augusta II. wroga Polski.

276
127

1529.

w Piotrkowie.

Elekcya Zygmunta Augusta na
króla (następuje po Ojcu, -) Za życia
Zygmunta I. u. Wapwartki, Bielski, Her-
berta p. 1519. ~~o~~ Dyplomie wolnej Elek-
cyi tego Sejmu jest wzmianka -
w Statucie Zygmunta I. wcale jej
nie ma. Sejm Litwy wkrótce naprzód 1529
podał r. wybrat na króla Zygm. Augusta.

128

1530.

w Krakowie.

Rekonauja Zygmunta Augusta. Herb. p. 1530. se-
lbejmuję Dyplomat wolnej Elekcji przez
Stany Królestwa dokonanej. we voluminie
Statutu Zygmunta I. nie ma go zamieści-
aonego. jaki tego powód? - V. L. I. p. 495 n.
Stany Pruskie nie były na Elekcji, powi-
był Dalej na nią zwolnowieniem: a Zygm.
August przyszłszy do lat, ma im przy-
wileje potwierdzić, na tym Sejmie, zabier-
czono: następnie zaś król ma być przez
wszystkie Stany wybieranym.

Statut Toruński 1520 r. uchwalony - ma
być w lat 7^{ty} na wszystkich miastach
rozciągniętym. w treści - Szlachcie bezm.
dopuszczajacy. St. w Mieście, winien być
przez Magistrat Schwytanym i do węg-
ziemia Starości, oddanym -
wiele uchwał umieszczonych w Statucie Zyg-
munta I. i w V. L. n. E. p. 499. - wazna
propozycja spisania księgi praw. nowej.

129

1532

w Krakowie.

Łemiar utożenia Systematycznej Księgi Praw, Kodeksów. — Wiedziałismy wyżej że Szlachta żądała takowych jeszcze za panowania Jana Olbracht, że skutkiem ponawianych takowych żądań uzyskała Łaski takowe, na skutek domagania się Szlachty i z tego polecenia króla Aleksandra na Sejmie w Radomiu 1508 r.

Musiata ona nieodpowiadać potrzebie narodu kiedy w lat pięć później bo w r. 1510 na Sejmie Piotrkowskim zarządy nowe żądania i król Zygmunt I. stosowne polecenia wydał a te do Sejmu 1532 r. były bez skuteczne. dla czego?

Przypisują królowi że starał się do jedynostajności Prawa przyprowadzić, dla tego że zwyczajowe i przywileja sprowadziły różnice w Prawie. Utrzymują Prawnicy i Pełnicy późniejsi osobliwie tego czasu, że co tylko do Rzędu R.P. należało — nie niestane, to na punkcie doskonałości. — Zobaczym czy to prawda? — Były wyznaczone komisysje do poprawy Ustaw 1510 r. lecz przez wstręt, mowia, i Władzy Królewskiej i z powodu Wolności Naroda, zawsze spotykały tamę. — Dla czego? Bo Znanem to było powszechnie że Zygmunt I. wyuczony przez Kalimacha dążył do opanowania Władzy exycto Monarszej, bo po wykonaniu przysięgi 1508 r. że zatwierdzi Swobody

Narodu mianowicie Zebranych Praw w kodeksie Las-
kiego, dokonai' dluzgi tego nie chciat, z powodu wice-
tego wyniku nieufnosci. Nizej wykaze sis kto glowne
Zawadzki w uporządkowaniu Praw krajowych - nie
osobisty interes tych lub owych ze Szlachty stta-
niał aż do nie przystawiania na ustaw jednego
Systemu trybunego, naukowo ułożonego i wypra-
wanego z materiałów istniejących kodeksu, ale
obawa, aby Zygmunt 1. jednym zamachem pierw-
nie zniósł całej budowy przeszłych wieków; - nierów-
nie bowiem trudniej Skonarsze mającemu swoje
osobne cele, znosić Statut po Statucie, aniżeli
znieść od razu cały jeden kodeks, czegoś my nie
jeden przykład widzieli; - Za tem zniweczył od ra-
pracy i zabiegł lat wielu. - Dla tego to Obywatel
Stwo po nimu że potrzebowne, że pragnie
mieć jeden kodeks praw - na użytek i sankcy-
stwy nie dąto, tem więcej że potrzebny wpływ du-
chowienstwa, tak zabiegat, aby to do skutku nie
doszło - i nie doszło! z winy tego, zwycięzcy
swoim na Szlachtę zwałito. Samu się ukrył a
obecy w piśmiarstwie Szlachcie nieśledzić, a się
jiszere za Stanisławowskią orafów na nas odbito. i
echem przekrawat do tad, w Zarządach przećm
narodowi jak powiódziatam, podantów, - nie umu-
jałych prawdy do faktu rozróżnić. -

278. Obywatelstwo mogło mieć obawy i wątpliwość, ale Duchowieństwo Działo, i uchyliły do swoich wiodów owe Obywatelstwo jako narząd, na nie odpowiedzialności dawało, boż samo słowo w słowo stało się z Kościołem Andrzeja Zamorskiego. Co innego było w Litwie, tam Zygmunt I. był jeszcze Monarcha, a Zniesienia od razu kodem Litwinów obawiać się nie mieli powodu, dopóki w Polsce instytucje swobody istniały: chociaż tak porozumiane w ówczesnych uchwałach i Statutach. --

Do dziś Anglia nie ma kodu naukowo ułożonego i mieć go nie chce, nie dla interesu prywatnych osób, lub burżuazji, jak to przedawali w Polskę Zakon, -- nie dla braku ludzi uczonych i prawników, ma ich pod dostatkiem jak i my ich wtedy mieliśmy i pózniej także: ale że chce być pewniejszą swoich Instytucji. bez względu na pewne niedogodności. Co Francji przyszło np. z Konstytucji naukowo i mądrze były rządy ułożonych, spisanych, z kodyfikowanych? Była Zmiana, była jedyna pojedyncza wola Zmiany czyta się, przez lat 80 rządy jedyności! -- Kodeks Cywilny i inne Napoleona I. brzojsze, to prawda, ale, - ile to one Zmianom, które okrzepaniem przez ten czas uległy? Rany ich zostały,

ależ w wielu rzeczach treść jest kłamliwa. nie tylko
we Francji, ale u nas i indziej gdzie obowiązują
Słowem nie dla braku wiedzy, nie żeby nie znano
pełnej użyteczności z wykażdowania ustaw na pu-
sół ram Dystynkcyjnych, zawsze gotowych do nasto-
powania, ale z obawy o nadużycia władzy, nie dość up-
ności w budzącej, z polityką Duchowieństwa głównie
nie dopuścić zamiar kodeksowy, lub spisu Konstytu-
cji w jedną systematyczną Kartę Konstytucyjną
Dla czegoż, jeżeli Pedagogi tak wrzeszczą? - nikt
im nie broni przyjemności w mieszce Praw
Polskich w ramy Dystynkcyjne zawsze gotowe do
użycia, a system jeden logiczny, zebranych, mając
to i inne ramy, do woli ich, z Teodoryzmu, a gdy
i Napoleonickie. - a co do Karty Konstytucyjnej, mając
na tyle ramek ile im się tylko do wzięcia podob-
no do usporządzenia, czy kto Republikańską, czy Sko-
nawicką, czy jakiegokolwiek usporządzenia kto
jest? - niech wybierają, spisują, a potem niech po-
ze swojej stawia mądrości! - "widziałem, tamci nie
umieli, - nieznali się, lub burzyli, owa wyu-
dama szlachta! - niechciata - a my, ludzie wzem-
ni i poważni, jakie to dzieło nasze! - z takiego
zrobili'smy materjał" - i mogą być najbardziej
sobie zadowolonymi wielcy ludzie - lecz nie potę-

tego na czem się nie znają - lub domysleć nie-
 mogą - ale nietylko dawne monety, wrzasku nie
 potępiają. Przekonani, nie umieją ich ocenić. --
 Mieli oni Rozum, mało przeczony Rozum -
 Sobieszczański kreszt, dotad nie ten przedmiot
 objaśnić. -- ^(a) Nikotaj Taszycki znakomity prawni-
 kowca za Wygumanta b. był Sędzią Kieńskim Kra-
kowskim w gronie najznakomitszych prawników
 kaszubowych wyborem tego Monarchy należał
 do porządnego układu, czyli redakcyi Praw Krajo-
wych, mających służyć za ustawę Asadniczą, wa-
 lej Koronie, lubo z przyczyny stawionych temu Wiel-
przeszkód, zbiór rzezonny Księga Taszyckiego Kwasy,
 połączanego na Sejmie zatwierdzenia nie otrzymał,
 uchylenia atoli tego Kadna Konstytucyja w całym Zbiorze
praw naszych nie popiera, owszem wyrażnie w r. 1532
 nieznajdując tylko działa dotkadem - dalej robotę
 mniej szęć liczbę prawników nakazuje. Pomi-
niony układ Taszyckiego nastat z następnego po-
wodu. (Pomijam w czem autor jest tylko echem Sam dalej
artykuł tego dowodu.) Na czasy od 1507 do 1521 r. sej-
mach tylko ustaw poślata owino, ile za wszystkich
przecznych Króli, deuata si wie po czu potrzeba
zbiwania praw. Nakoż tygi na Sejmie w Bydgoszy

(a) Sędzia Kieński Krakowski

„ 1520. r. wykonawcie tego zbioru praw polecił
 (delegowanym, przy pomocy Doktorów obojga
 Prawa. Gdy atoli wyznaczeni Szyszowie, w ciągu
 12° lat dzieła swego niedokonali, zapadła r.
 1532. r. nowa rozprawa króla (Sejmu) uchwała,
 wedle której wybrani prawnicy w liczbie sześciu
 pomiędzy których był Taszycki, na dzień 14°
 Maja t. r. z jeźdźcami mieli do Krakowa
 i dzieło sobie polecone, rozporządzić. Nowi dele-
 gowani tak, rozko wzięli się do pracy, iż we
 ctery miesiące od naznaczonego terminu
 ukończone, królowi złożone i wydrukowane zo-
 stalo. pod tyt: Statuta inedita Regni Poloniae

recens et cognita et emendata. Kraków,
 u Hieronima Wietora. 1532. fol.

„ Tym sposobem ukazał się Statut naszemu
 nazwisko Taszyckiego. w którym prawa
 ułożone są, porządkiem Instytucyj
 Justyniana, został on atoli tylko projek-
 tem i nigdy w wykonanie nie wszedł, lecz nie
 z przyczyny odrzucenia go przez Sejm, ani przez
 intrygi Piotra Kmitły który, jak twierdził
 współczesni jego nieprzyjaciele, całemu Sejmowi
 stawiał na przeszkodzie, a nawet wydrukowane, kpi-
 śmiżerki, lecz z powodu niechęci i swarów

283 Stanu duchownego ze Świeckim, dla których
wszelkie tego rodzaju ustawy prawodawcze na
sejmach upadać musiały. - "Kmita zaś" przeciwnie,
żądał porządku praw lepszych i zgodniejszych
dla Polski, a do ich ustalenia zachęcał, i wspierał
męża Świątłego Jakóba Przytułskiego."

Duchowieństwo na rozkaz z Brynna otrzymany, broń
a potem rze obmywszy od wszystkiego winy na
szlachty, zwalali - to samo powtórzyło się i tu
w słowach na sejmie gdy wniesiono do narad kodeks
Ond. Łanuzkiego. Dla niektórych artykułów
sprzecznym z widokami Papieża, duchowieństwo
rozkażad, aby tego kodeksu nie przyjęto (patrz
Dzielo Jella Polins untergang.) Po Terwiku zawzięte.

Statut Łanuzkiego Stat se poźniej bardzo
rządkiem, i słynnym nawet najbiegłym Prawa-
kom Polskim nieznany^(a).

Oprocz powyższej pracy Łanuzkiego, ten jako oby-
watel praw i rzetelny krajowych aż do podziwu
świadoomy i w sprawach publicznych czynny, zhyt-
niepospolitych wymow, z całego wielkiego umiarkowa-
nia, rozstrzeżenia i powagi. Żył nie umyślnie wszyst-
kich ujmując. Był to jeden z mówców, najczynniej-
szych w tym czasie pod Łowem 1537r.

(a) Człeki wspomina że tylko dwa exemplarze całe w jego
swaim widział. Łanuzki jeden był to miał w swej Bibliotece.
w innych nadaremno szukał. (b) Choć wtedy ich nie było, w Papieżowie
długo później zwany Terwik - wzmianka o Terwiku.

Chegi, dobrze oceniali owe Crasy - Lzeba bezustannie
miej na uwadze, owe po sobie następujące wygra-
nej doniosłości wynalazki i wypadki:

1° Wynalazek Druku, Doniosłość na Nauki onego
znana. 2° odkrycie Ameryki lat 40 temu i ze-
petna zmiana wartości drogieb kruszców, co
wpłynęło na monety i inne Gospodarstwa Nar-
odowego wypadki - niezmierniej doniosłości.

3° Reformacyja Lutra od lat kilkunastu z cato
namniejszą walką przeciw Duchowieństwu pu-
kostalemu wcierniem Hierarchii, a oddziaływa-
niem na wszelkie Stosunki państwa.

Takiej doniosłości wypadki Historyczne zmieni-
ły Stosunki społeczne - i co się tu dzieło że
liczne Sejmy następowały, że chociaż krótkie były
co do czasu, wiele jednak lukwał wydecydowały -
materiai nadto parzysta że w zględnie Polskie
Moskwa ciągle wrogo stawiała, i ledwie otrząsa-
ła z jarkima Tatarów, - nowi Tatarzy ciągle
napierali granicę naszego Państwa, co musia-
ło wracać wojenną siłą ku północy bałtyckiej.
Litwie (możnym sprzyjający) Statut 1529 ogłosz-
a w 1530r przyjętym został.

Przez co Litwa ze wszytciem cieszyć

cieszyć się mogła że miała przepisy porządne na
 których Polsce całowicie używano (?) (a Statut Las-
 kiego?). Konstytucyjis II°-ko Litewskiego oznaczył
 Statut Litewski, gdzie wielkie księstwo Litwy przywi-
 leje szlachcie, przyjecha i z Litwy granice pominać
 będzie, a panów Rad, czyli Senat nie poniży. Senat
 z wojewodów, kasztelanów i z dziekanów księstwa
 złożony, składa Sejm prawodawczy. Szlachta sama
 pełni służbę Rycerską, sprawuje urzędy, może
 z kraju wolnie wyjeżdżać, na pozwolenie i opłata-
 ni skarbowni majątkiem swoim może w księst-
 wa rozporządzać, naostatek może samowładnie nad
 niewolnictwem, służbą lub zajmowaniem się panować.
 Tenże Statut na owe wieki dobrze w porządek zebra-
 ne listawy cywilne, szeroko się rozpisuje i z większą,
 jak w czemkolwiek dokładnością nad kanonami Daleko
 ostrzejszemi aniżeli w Prawie Polskiem były. Dawat
 także przepisy porządku Sądowego, w czem Litwa a
 mianowicie uboższa szlachta wielkiego miśku dozna-
 wała. Od wyroków kasztanów Starostów lub woj-
 wodzińskich, szła apellacyja do Starostów lub wojewodów.
 interesanci Państwa we wniesieniu lub wyproszynku sęd-
 zącym

(a) Zawsze o tem pamiętać należy, iż w Litwie kasztan byłby Starostą
 Dóbr należącą do szlachty a więc i ludności w tej części miejskiej gra-
 rentu były pod władzą, 10° księcia i Duchowieństwa.

„Zajętych. Dopiero najwyższa instancja w Senacie. Na wszystkie narzucone ciężkie opłaty o ruinę prawujących się przyniosły.”

„Zachodzenie w Starość Króla powzięty rozważniać legość dotyczącą sowej władzy wielkiego Króla. Pierwsze tego dowody okazały się w Depesze Królewskich Staran' okolo wygotowania księgi praw, wyznaczonych szesciu męziów (Taszycki i inni) wygotowali redakcyę, praw 1832 r. która w ogóle (od powieści) mogła być czerpieniem i potrzebom Narodu. Lecz gdy na Sejmie Piotrkowskim 1834 r. w nieobecności Króla agitującym się, redakcyja ta stanom do potwierdzenia w nieścinu została, zaburzyła Sejmowe obrady Kmita i Zborowscy, przez co redakcyja uchylona została, a Sejm wprawu uchwiezony. Tak w niwierz poszły wszystkie o prawdziwość Wygmina ta Starania. — Tak pisze szkodna księżka do nas, ki' pokoleniem już kilka przeznaczona przez Selewla przejrzana i potwierdzona — i pisze bajdy — wiedzili'smy wyżej, że to jedynie Duchowieństwo upornie sprzeciwilo się w prowadzeniu tego kodexu. Pisze księżka Dzieło naukowe, ostrzega księżki a uśmiać zwalita na szlachtę — której wcale nie oszczędza; ale wypknie' Tatuwo w karcie' karcie fałsz. Młodzieńca jednak użyczy się Dziejów zła fałszywej księgi, nie różni bajdy od prawdy i napawa się bajkami i przesadą

1533 w Piott
6. Szydłowice
nia

Zamieszany z powodu, że nie przybyli Pos-
towie wielko Polscy i niektórzy inni, obecni
zas na kaden bez tamtych podatk seray
przyzwolili niechcieli. Zakładali ażeby na
dal w pierw na Njardach Prowincjonalnych
dowolalnym przez Komitentów bywał.
(Co też później nastato) Kły to był przykład.
Wapowski i Bielski. W Statucie nie ma wzmian-
ki ani w Joluminach Legum. n. 8.

1534 ib.

Gdy Król był w Litwie, Senat z Postami
Kiejskimi uchwalili podatki i inne do
praw propozycje, co do potwierdzenia Kró-
lowi, postali; mówi Bielski, nie ma nie
o tem ani w Herbarie ani w Statutach.

1536 ib

Herwony, nie przez jednego Posła, ale przez
cały Stan Rycerski zgromadzony na Sejmie
oddalił się.

1537

Wioyprawie Powszechnej Szlachty przeciw
Moldawii porzuciwszy nieprzyjaciół Lew-
natrzymph fakeyje magnatów nadużywając
dobroci Królewskiej Pokoss. podniecili. -
Orzechawski. Bielski. ten drugi z tego powodu

ów Rokoss za Ludwika 1380 r. pod Glinianami.
 o którym Piasecki pod R. 1606. - p. 280. Koszow-
 ski, Clim. T. L. 6. i inni ale tylko z podania przy-
 wódka, nie mając dowodu na to w kronikach dawnych.
 Powód tego wypadku w innych miejscach obszerniej
 wyłożym. dodam tutaj że Szlachta nie o wyprawie
 myśli ale o naprawie tego co z kluców wyszło i
 co uszczętkę wolnościom. Szlachectwem przynięsto
 w szeregach nalega, iżby król zniszczył instru-
 ment, narmadzający królowej Małowskiej na wyprawie
 Ludwika. Król już Szlachtę magnuienia rozprosił
 inne do przyszłego Sejmu odłożył, i wszelkich po-
 sobów użył ku usagodzeniu umyślów, niezadowoleni
 jednakże do domu powrócili. - Nieodmawiali pojsi
 na nieprzyjaciela, lecz chcieli w pierw aby trudności
 domowe rozproszonemi zostaty, a wyszedłszy za
 granicę Rb. aby odpowiedni żołd otrzy mali. - Ze
 zaś zawrze ktoś podniecać musi umyły, Stanisła-
 woscy Pisarze, ani Zawachali ich, umieszcili
 między burzytelami. Książę, Kborouński, chemu
 nie dodali Dembińskiego Starca już, Taszyckiego
 znanego prawoznawcy - i przypisywali temuż
 że byli urażeni na króla o to, iż pożądanym

iż pożądaną godności otrzymać nie mogli. —
 Stowem górze tylko jakiś rodzaj nieporozumienia zasłat
 na planie Księcia, Kłobowsky — a to tak, prawda jak
 naprzykład Zarząd Księcia iż przeciw potwierdzo-
 niu Kodeksu występował, kiedy przeciwnie, pragnę-
 go. Kłobowsky nie potrzebowali podobnych uzyna-
 ń środków o godności — kiedy to im ciagle same wrze-
 lęły. nie o takie drobiazgi szło. Ale że Kłobowsky
 Dembiński, Jaszycki byli wysadzeni przez
 Narod mowca, że gorliwie spisałi w zausz-
 niu Dwie im kłecenie do majana się na Króla
 żeby spisał swe zobowiązania, z których lat
 30 zwlekał, — wie to wyrobie na fałszywów Sta-
 nisławowski, tendencyjnych pisarzy, nie wiele dok-
 łowało. — A inni późniejsi — „pisał owozym bie-
 giem” mieli dalej wyobrażenia — łatwo czytać
 w Orzechowski w rękopis do się dotycze Kjażu
 pod Lwowem. — Oczywistości wierzeć nie chcą, tam
 kamienistonej, a płoć, — byle tylko straszyć to naród,
 to szlachta — a dotykają wszędzie — nigdzie zresz-
 tnie tego winnego — stojącego jed nako jakby na strai
 widzieć nie chcą. —

„Autorowie ten w Lwowie Kjażę Sejmem
 konnym nazywają. — lecz sprawiedliwiej

290. Rosłem narwanym być może. — Dla czego?
Ze tak, Kivichur' i komu interesowanemu podoba-
ło się — rzekł najpoważniejsza, — że obłocci' ja chud-
no, Kevykatura „wojny kokerszej” i. t. p. Inaczej na
wypadku ten spoglądali w spotężeniu jemu, była to
sprawa nader poważna i pociągła na soba dwa.
Skutki, na Sejmie bowiem następującym król
widział że Szlachta, że naród stornowu po etnografii
cierpliwości (30-letniej) postanowił zabezpieczyć swą
stuszną i uniwersalną, wotować — dokonat tego za-
dania: lecz nie mogli się pozbawić tak etnografii
wami myśli Monarchizmu, postanowił — że na dal
podobnego z jawną Szlachty rezytował on na co brzo
a niemu więcej na zamierzenia, jako wojne nie-
bądź, że w tej mierze osobno, site wojskowo, utworzy
do czego się też wziął niebawem, — i to było powodem
początku organizacyi wojskowej Kozaków, przegwi-
jów im nadanych — podstawa dla zbliżeń i historyi
do wpływu kiedyś na sprawy krajone — i wziął
król na toż swój Tatarów Krymskich pisał im
+ żółci co rokują po 15'000 czerwonych złotych, — w 2.000
sem wyrosło na obowiszkach, opłacał skarb Rz. —
ze szkoda, Rzeczypospolitej. — Skutki tej polityki ofo-
biłej króla — i w jego interesie daly się wznieć dobre
„we znaki” Polne. — Wygast Ród Jagielloński, ale
Skutki pomysłu króla który ma się na nie nieprze-
nie wygasty, wcale, owszem rozłyty się i jętki stawał, bez

Wiadome były doświadczenia Zygmunda I. do czego
Monarchizm. Alex. za daleko zaszedł zabieg na-
rodu do swobody, żeby chętna Zygmunda mogła osią-
gnąć pożądaną skuteczną; trzeba by na to było wiele
czasu więcej jeszcze. ofiar poświęcić i rezultat -
bez najmniejszego skutku. - Naprzód opart się
temu Zjazd Lwowski - i zniweczył je. - Zjadł krzyk
późniejszych o dwa wieki! Monarchistów, odrywają-
cych się do dziś dnia - bez myśli i pojęcia; Dob-
rowolnie ślepi. Zygmunt T. zasnym był czo-
wiekiem, ale miał pojęcie i zachcianki w swe-
pionie przez przybłędę Kalimacha, - trzeba je
było zasmać - i zlamano. - Kto temu winien?
Wola wszystkich równie zasnym usposobionych więcej
wasta od woli jednego - skoro ta napisała ku szko-
dli wszystkim. - Mówiąc o wszystkich rozumie
pod tym mianem Polaków tylko - Litwa, miasta
jeszcze swoje osobne Sejmy, - także i Prowincya
nie właściwie zwana Prusami. - Ta lubo używana
przez króla na Sejmy Polskie, ani chciała ani
myślała stawiać się na nie, - Zasklepiona
w swoim egzystencje b. uduym prowincjonalnym,
uwagać się chciała na odrębność wsi Polskiej ale
tak, żeby była wszelkie korzyści z kraju
naszego, a w nich, ale to w jej nazyma -

w niczem nieprzyjęta data To wspólne dobro, sercem
tego obmierzłego egoizmu, były trzy miasta. Głównie
Elbląg i Toruń. nie na ich murzy oddziaływać nie mo-
gło - przywileja i przywileja wykrecone podług ich
wiedzi mi się, monopol handlowy i wynikające z tego
nadużycia - to ich cały rozum, ciąsnny, pełen sob-
kostwa - trzeba było jeszcze Luterjanizm - żeby ten
obmierzły egoizm przemógł. Piśmijak swego „indy-
genatu” wszystkich uważał za cudzoziemców, Polak
tam - Polaków z innych części kraju - dla
niemców i przybyszów Pastorów w głębi niechęci było.
Prowincya ta rozszerzona granice Polski, lecz do jej
sity mało postużka. - Dopiero tym unię obg za-
mat nie w ten ostryjny jej egoizm, to samolubstwo
bezczelne, - jednakże odbijano się ono cieżko w dal-
szym życiu Narodu, zawsze ze szkody Narodu i z tym
przekładem. Prowincya ta urodziła sobie z Polski
obowiazkiem jest chodować ją, żywić, bogacić, tro-
nić, - a ona bez żadnego wywrażeń nie miała być
dla nas - „jak inutile pour us terro”. -
warto bliżej i sprawiedliwiej spojrzeć w żywot na-
szego Narodu - żeby go należycie, a nie dorywczo
i gwałtownie „jak Stanisławscy” i po prostu „na włas-
ni” - oceniali. - oceniali. - to istnieć to bezczelnie!

Zresztą, kiedy tacy ludzie jak Mikołaj Jaszycki nieposztakowani
uczonymi i prawnymi i naukami popierali kłótnie Narodu, to musieli
one być słusznymi. Był on jednym z mówców najskrywniej tu występujących
Mówcy jego wraz z innymi zabawał Orzechowski w Ks. VI.

Opinia Stanisławowski Łucki: że Rokosz Lewowski
 „pierwszy jest który Polski do wielkiego przywiódł za-
 „mieszania. Skutkiem tego jest utrata Wołoskiej
 „ziemi którą Turcy zawojowali.” Gdyby tylko taki był
 skutek ze Zjazdu Lewowskiego, to nader mały. Ziemia
 Wołoska nigdy serebnie do Polski nie przystała: hetman-
 niestwo Hospodarów prawie śmiejące tylko. Lewność za-
 petnie o Polskiej różna pod każdym względem bez żadnego
 dla Polski użytku, a wiszą jedna, zawiesz w pomysłowym
 rozwoju, Religii Greckiej, a już jej i tak było za mało
 w Polsce. Zresztą wojny i napady rozbojnicze, tektory
 nie dowodziły możności klasa się kiedyś tego narodu
 z Polką - jedna tylko korzyść dla RKO była do porządku
 Łajanie cyr' Dniestru. Zresztą nie zaraz i Turcyja
 opornowata Melitay i Wołoska, to dopiero ostatcznie
 po traktacie pod Budzą za Rygmunta III.

A jeżeli Rygmunt i ułożył sobie mieć ten kraj dla
 swojej dynastji, to tak było nie do rzeczy jak i Łask-
 ciutki późniejszy Jan III z tym samym pretensyj-
 narod nasz najmniejszej nie miał potrzeby popierać
 takich wojen, interesem naszym było kraj wów czas
 najrozległszy swój zaludniać, urządzać, dać mu odpo-
 wiedni rozwój, czego bez wewnętrznego bezpieczeństwa i

Swobod' uczyni' nie dawalo się. Dla osiągnięcia tego celu król Szwedzi wywołał się, i dopiero tego zaprzagnął. — Król nasz dalej swego stanowiska i w potywoń nieszlacheckie i bezkorzystne dla siebie używały — skutki bolsne dla kraju przygotował. Mogłi naród te bajne królewskie kamienię od razu odgarnąć? i posiej' używać' Zygmunta, którego od tak dawna stanowai' przygotował.

134/1537 Wkra
Kowie

Od 28 listopada do 12 Marca 1538 r. przedłożony. — Zygmunt August dozwodził pełnoletności składa przysięgę na konstytucję Pariską (R^o 4) i wiele innych spraw zastawionych. Jednakże po wyjściu niektórych postów nie według porządku zakonierony. Bielski, Sterbun p. 112, 114, 226. prawa tu uchwalone zamieszka. Ale dotąd, pomimo że Sejm nie szybko został zakonieronym, prawa sankcjonowane moc swoją miały. Zygmunt August z obowiązków się, że nie będzie wcale mieszkał się do Pradon póki ojciec żyje, a ojciec ogłosił wkrótce nie że nikt nie ma stuszać syna, ale zaprzysięgnie Prawa i przywileja narodu, nadto Zygmunt August wydał Dyploma: „ że wolna królów ma być elekcyja. —

93. Godna uwagi, że w tych czasach Zawieruski Religijnych
 gdzie wszystko w kwestyi potokono — Zygmunt August
 jeden ze wszystkich Królów Polskich tak jak Królowa
 Jadwiga, i Władysław Jagiello, przysięg swoich Danym
 nieporow, najskrupulatniej spełnił. Oprocz Królowej
 Jadwigi i najprzezacniejszego Jagielly Żaden Król
 Polski przed i po Zygmuncie Augustcie, ani Zarzeka
 ani przysięg swoich nie wykonywał — owszem przecinał
 wprost nich Statut. Przysięga — albo jest wynikiem
 Religji, albo Prawa. Ani w jednym ani w drugim
 razie słow jest „dobrowolny” nie od niej nie uwalnia.
 Ani przymusowa — nie nie znaczy. Król elekta nie
 przymuszał, dobrowolnie z węgla co czyni o korony stano-
 wisz również wolni lewili, wybierali go — nie chcąc kćm
 brzoła być, aby z obowiązan tak być przymusowych,
 tak dobrowolnych, nie wykonal. Cienię tych Królów poci-
 eż czyni — a zobowiązuje co za waci. —

296
B5.153

135	15'38"	W	Piotr
			Kopie

Różne tu prawa uchwalono i podatki.
wid. Stat. Zygm. 1. : V. L. n. E. p 316.
Na tym Sejmie Zygmunt 1. Deklaruje,
że wolna Elekcya ma być wiecznem
prawem Narodu. —

Hydki' w ciemności się byli do Skarbu Królew-
skiego Cetta i Myt. przez fałszywy Bonus
chuiwej na pieniądze. Sejm t. r. zabronił
im wstępu do fałszywej, wadia od Króla
zakładane o ich bezpieczeństwie (fałszywej)
nie do osób lecz do gruntu stosować. -
(niebyli w tedy papierów kredyt, dowiódz lecz
ziemią), określił ich handel, żeby nie
większym być, tylko według umowy z mi-
stami. Zakazano im towary zbierać po
wszech, najmu, sygnali utrzymywać
a na następującym Sejmie 1539 pod-
rat Łydw pod Łady Panów, u których
Zamieszkuje.

136

1539 W Krakowie.

Budżet, dochody i wydatki w uchwałach za-
warte, stosowne podatki w Statucie Rygi i
zawarte, krajowy'sz. - Sejm 1838 kępiet
absolutności króla. Ze względu na to i od-
bić at. aby ratować państwo i ożymia w dożywa-
ciu. (Wzrost, zabezpieczony w swej postaci jest

jest niepodległym w umyśle - a więc nie tylko się wypiera -
 nia z posady, ale też i zuchwałym stał się może, dopóki go
 opinia nie zgubiła) urzędniczym bowiem będąc w obawie utra-
 ty cxa, jedni ślali według woli Dworu, drudzy niekiedy
 swojej tomai' przysięgi opuszczali się w powinnościach.
 Z tego to powodu zalecono, instygować na niedbale urzędników
 do porządku dawnego przez wojewodów i Starostów bezpieczeństwa
 w Powiatach i w granicach były międzyżone, tady łowa-
 rów, pilność względem wagi i miar zaniedbane.
 Król usiłując sam wszytkiem zarządzać - rozszerzał wy-
 stępek przeciw obrazie Majestatu, na upoważnienie urzę-
 dów. Naród widząc w tem niebezpieczeństwo Absolutyzmu,
 śledził występek ten tylko do osoby Króla. --
 widząc z ustawie Zygmunt I. zamysłał coś przeciw
 ustawom Rz., kiedy 1540 r. musiarno uchwalić,
 aby Król „Sponsione” szlachty sobie nie zobowiązywał.
 Za Zygmunta I. zawsty się owe Jurysdykcyje szlachty
 po Miastach co tylko szkodzi miastom przywileju,
 a żadnym korzyści szlachcie, był to jednak jeden
 ze sposobów ucyłowania sobie szlachty do swoich
 Łamiarów. Herburt wile praw z tego Sejmu 1539.
 przytacza, c. p. 4, 49, 110, 127, 193, 230, 243, 268, 271, 293,
 408, 410, 483, 493, 514, 522, 548, które to prawa chęć Statut
 Zygm. I. dopłnić tu zebrać można. P. L. e. N. I. p. 546, 551.

1540. w Kra-
kowie

Po zrewidowaniu Statutów i Konstytu-
cji Królestwa, przez zapomnienie,
albo (jak tam wyrażono) przez nie-
rozsadek opuszczono Konstytucję z r. 1538
w tenże Statut teraz, w mieszczonem
zostaty. Leż, oprócz tego Herburt wiek
praw z tego Sejmu wytużona. p. 43, 44,
45, 71, 90, 91, 110, 125, 168, 171, 173, 208, 246,
278, 304, 309, 310, 434, 466, 494, 496. Również
Konstytucja z r. 1611. o tych prawach wspo-
mina. J. L. n. f. ff. 355 i zawiera je. —
Uchwalono je Król nie może deować
Listów Królewskich mieszczonem prze-
ciw Szlachcie, podanym przeciw Pa-
rum. — Sejm tak się obrzyt na
chciwość Bony (istotnie deować by się
była Mata). iż uchwalit, że każdy
może od niej dobrać przez nią zaka-
czone odkupywać. —

Moneta fakturowana przez ksiązkę Siles-
kich napływata do kraju naszego, mian-
jej przeto redukcja. Pokazuje się rodzima
wielkość w Silesku, bo i Fryderyk II zab-
raunry go poszedł za tym przytędzeniem i
z Efraimkiem doskonale fakturowat moneta.

za czaściu Augusta 144. —

1542 w Piotrkowie.

Pod niebytności Króla, przez jego
Namiestników Senat i Izbe Poselską
rozmaite ustawy, Podatki gruntowe
uchwalono. Statut Lycz. I. i Herbert o tem
mówi. Bielski opowiada: V. L. n. E. także
o tem mówi. Z wyjątkiem tylko Przywileju
Instantiarum Prussia fol. 565.
Król nakazuje Opatom aby Młodzień Szla-
checkich edukowali.

1543 w Kra-
kowie.

Mnożstwo Praw na tym Sejmie uchwalonych.
Herbert obejmuje na pp. 5, 15, 28, 59, 84, 85,
88, 92, 93, 96, 139, 144, 146, 162, 166, 181, 186, 193,
209, 210, 255, 282, 294, sc. 310, 315, 370, 371,
397, 406, 409, 453, 473, 486, 492, 494, 498, 501,
505, 517, 523, 546, sc. W Statucie Lyczmunt-
ich niema. Bielski także do uchwał tych
dodaje Podatek Gruntowy (Tributum agrarium)
W potwierdzeniu praw 1550 r. p. 8. Statucie S. r.
W Statucie Lyczmunt I z r. 1543 jest wzmianka
o nich. v. V. L. n. E. zamieszczona fol. 566.
Lyczmunt I. nakazywał i odwoływał
Pospolite Ruszenia; gdy nas to już sławom

po de Lwowem powstalo na bezpra-
wia 1537 r. wolat mied' Kotlowe woj-
sko. (v. konstytucyi z tego Sejmu) - bawdziej
zamyslom swym powolne, nizeli Shli-
yja narodowa. Z tad to na kawczy Po-
bory, z tad to przykapiawie mextwa
wrodzonego Polakom, lecz nieprzykapiawo.
Tatarow sobie 30000 Szardy zamowit
dajac im rocznie 15000 ~~fl~~ ~~z~~ ~~l~~ ~~o~~ ~~t~~ ~~d~~ ~~e~~, by byli
gotowi na kazde kawotawie.

1544 w Pict-
140 kowie.

Rinne prawa koto Ochrony Krolestwa
~~prz~~ od Turkow. potencyi i o wojennej
expedycyi Sankeyonowane. Tych
Statut Tyg. 1: nie ma, ale zamieszka
je sterburt od p. 37 do 41 v. Zielskiego
i V. L. I. n. 8 fl. 582. - tego roku Sejm Litwy
w Przesciu d. n. 1544 na nim, cxy Tyg I ma R. 1544
Litwy spusciu Synow. L. A.

1545 w Kra-
141 kowie.

Zpodniety Panow, gdy z obu Stanow
wielu opusciło Izby Sejm sie przy
koncu rozehwiat. Zielski: alle sterburt
zawiera z tego Sejmu Uchwaty Lustracy-
ny, majac wazg Prawa ponimio ze
Sejm uienormalnie zakonczonym zostal.

186

301. Ustawa ta Lustracyi wojskowej w R. L. I.^o
n. E. fl. 585° jest kamieszczona.

42. 1548 w Piórkach
knie
6 Sty.

W dniu 6 Sycznia przybyli do Piórkowa
Deputowani Ziemi Pruskiej w przedmiejscie
pretensyi co do swoich przywilejów. Jegoż dnia
Stary Król Zygmunt z datowaniem Zyg-
muntowi Augustowi Panu nowemu, z aryst-
kowaniem ze wszystkich dochodów z tych
Ziem i nad niemi Rządy.

11 Sycznia otrzymali rzeczeni Deputowa-
ni postępowanie w Zygmunta I. w obce Syna.
Po tymże Zygmunta I. d. 1. Kwietnia zmarł.
wid. G. Lengnick Dziej Prus Polskich tom I. -

Należy kamieszcii' że 17 Czerw. 1543^r. umarła nagle
z ogólnym złem w kraju Elżbieta Żona Zygmunta
Augusta, chwalona z pięknościami i cnotami miała lat 19.
Żył z nią lat 2, miesiąc 1. nie lubił jej bo miała
wielką chorobę. Żona zaś jej nie cierpiała. Po
jej Zgonie Cesarstwo zażądało kwoty posagu - Zyg-
munt I. ojciec był za kwotą, Zygmunta Aug. Syn
odrzucił ją, kwotę jednakże idąc za życzeniem
Ojca - Król pisał do Syna - że oddanie wyprawy
i posagu nie powołując na to, że nie uważającego
Polsce, że Rady Senatorów Koronnych, że Radami

jego zgodne są i z dawniejszemi przykazaniami.
 Po Helenie Morskievsce tylko nie oddano posagu (sta-
 wiającego się z jedynych trzewików perłami wyszywa-
 nych i z niczego więcej) i przeto Litwa straciła
 księstwo Smoleńskie.

Trzewiki te po długim użyciu zakłapane i miszły
 niebawem jakie rupiecie porzucone - drogo kapłanowi
 zostały.

Zygmunt August od R 1548 do R 1572.

43. 1548 w Piotrkowie

Od 18 Października do 1. Stycznia 1549 r.
 Z powodu tajemnego Młeksztwa króla z Sa-
 dziwittówną, wdową po Gaszodzie. Skłachta
 pońwiecona przez Bonę, Matkę, królewską,
 czas traci na kłótni aby się król rozwiódł
 Zygmunt August niewzruszony oświadcza,
 że klamanie Liwry Młekskiej kto by okupu
 czynił mógł do dotrzymania wyprysisłonych
 obietnic poddanym. Kładono mu królu na to
 a żądanie to słusznem było, aby Litwa, Prusy
 i Księstwo Łatwskie tak ściśle do korony przy-
 taczyl, aby te wszystkie kraje jeden kształt
 Praga i jednej Prawa miały. Pryncy opornie
 temu stawali, zdalo im się iż żądanie to jest
 przeciwe ich Swobodom. Mianu się takowemu Czas
 jeszcze nie nadzied, lecz król szerzył dwi-
 nat Starci aby to nastajuto. i w istocie we 20
 lat, później dokonaniem kształtu. Z senatem król
 spory odprawował - Gdy zaś Postawie przez
 Starą, królowe poduszczoniu co do rozumu, nie
 wskorai się mogli, rozjechali się bez konkluzji

nalezylej Sejmu. - nie mniej jednak Herburt
 p 429 umieiera uchwate wamijaz aby
 król z senatem stale Rady Senatu składał.
 Po Sejmie Król wydał edykt do Narodu
 która, umysły pozeiwemi Słowami, uspokoił.
 Jak kotuła zwalają, na szlachę przykrusi
 dokonjwaną, królowi, przeceć wina niech na
 tych spadek króley narzędziem się złości Bony
 szali. - byli niemi Mikołaj Dzierżkowski
 Prymas, Biskupi, Piotr Kmita i Boratyński
 Ci jednak że w końcu powściągli się widząc
 że naród ich szluby Bonie, bynajmniej nie
 potakuje. (wid. Trybunał Kon.) Newszał kiem Sejmu
 Boratyński.

144 1550 W. Piotr
 Kmita

Zastwierdzenie praw królestwa, usunięcie
 tego co w prawach ich orbitu (edortakuje)
 czykrocyto, t.j. usunięcie nadwój przeciw
 prawa w ciżniztych. Dyplom królewski w tej
 mierze. wid. P. L. Stan. Edy. pt. 1.
 Opozycja jednak cała z jęby usunięta się
 tym sposobem Sejm przerwany. (a) (Bilski)
 Zyg. Aut. wszystkie Prawa narodowi zaprzy
 siągnę, między innymi Statut Aleksandra
 1503. o Sejmach i Sejmikach. To też za
 prawo mieć przypiekt w Sejm ustanowi.
 Pierwszeństwo w Senacie Biskupi ledwo zabrymal

(a) Niema też orzeczu Bawie, bo że dui naszych słowo w słowo to zastę
 w ustroju - wysła z jęby palący opozycyja - Sejm ustał, ni miło ko
 czyło. Rząd rozwiązał - na opas królki, - ale roztwierał, czego u nas nie by

304⁵ Gdyby ich wydalono lub niezajęto poradzono Muszyna bytaby kara, za zżądanie rozwodu Krola z Kona - kiedy oni sami „rozwód” za rzekę nie mogliby powyżaj. uchwała na tym Sejmie, - „ze ten szlachectwem nie ma się zastępywać”, którego zajmował się zabiegami swemu stanowi nieprzyzwyczajeni - uchwalono, aby urzędu amsi kmi niejsze, amsi pomniali: expectatiw (na urzędy) wzięcia zabroniono.

(expectatywa, to przygotowywanie się. spadek urzędu po urzędniku, następstwo.). Zabroniono Biskupom miszować się w sprawy sądowe. - Koronacja Królowy Barbary, a co podbochtani do tego temu opierali się przeciw Małżeństwu króla, dziś gorliwie Koronują - Lubił widzieć w tym Bony. 8. Sprawa na tym Sejmie. Orzekniewię.

1552 w Piotr
Kwie
13. Ma

Spełni było zapale Rozwiewierstwo, nie żądając orzecniawiały na instylucyje. Nowe rozprawę i wolaże sążenia Szlachty przez Biskupów, wspierani wach miary dotychczas się. - Biskupi „skona” i „sejcie” - to byłoby absurdum. - Biskupi dym uniknięcia sporów, oświadczyli, - że przez ich 1. tej władzy używać nie będą. Co Koniku sądy także już nie możliwe: - ustawy. ^(a) uchwała podatkowa - Szebra kusićne przez Starostów żądają to słowem, Urzędów w Miastach obieralnych, nie odgłomai.

(a) patrz Rękopis przy końcu tomu.

306. Król przyrzekł: podatków na nie bez Sejmów nie na-
kładać, a lubo o jidów je uwolnić przestając na
pięć niedziel na Poty; a 1564 i 1568 większe miasta
o Gospod. uwolnić, jednak gdy Rydów przypuścić do
współnotu handlow, a Synagog i. Sądów im pozwolić,
jurysdykci. Szlachty po miastach uprawnić, miasta
przeci. na straty wystawione opuszczyć się w obywatel.

146 1553 w Kra-
kowie

Tylko Koronacyja Królowej Katarzyny
w V. L. niema żadnych akt. Bielski. -
Sejm ten zaczął się w Lidym a skończył
w Starcu, przedmioty do narad. jak. Pan-
stwo obronie, przeciw napadom nieprzy-
ci. Sprawiedliwość, lepiej uskardzić i w obywatel.
niepowstawać bez obrony. Ling. D. P. P.
tom 2. -

147 1554 w Lub-
linie

Bez skutku przeszedł z powodu że na nie
zwyczajem zwołany miejscu, wielu nie przybyło
Białow. (Bielski.)

148 1555 w War-
szawie
w 1556
i 1557

Rozmaita prawa uchwalone i sankcyono-
wane - Zamieszkiwane w V. L. st. Edy p. 9.
Pozwolony wyjazd Bonie do Włoch. -

149 1558 w Kras-
nym
Stawie

Z powodu niezwykłego miejsca, prawie
nikt nie przybył, przeto Sejmu nie było. Bielski.

Inflanty. 1557. Przyjście wieczne między Litwą i Inflantami, mające za cel wzajemną przeciw Moskwie obronę. Co wywołuje wojnę Inflanckie w następstwie 1558 Moskwa tym przywiązaniem obruszone wpada do Inflant i kraj ten ogniem i mieczem pustoszy. Wł. Mistrz Plattenberg jeńcem, zastany do Moskwy, umiera. Wybrany Gustaf Kettler Imieniem Obywateli Inflant zawiera układ z Litwą ku wspólnej przeciw Moskwie obronie: pożywa Kettlerowi 600,000 Rtp. na prowadzenie wojny i nie, które ziemię w zastaw dostaje. Eryk król Szwedzki także wyrusza na rękę po części Inflant - Estonię. Co spowodowało kawalerów do poddania się królowi Augustowi jak Wł. ks. Litewskim.

Sprawa Inflant zapalała do wojny, stała się też powodem znanymi o wypadkach w Polsce, przyspieszyła cię, król nie witał w Polsce dość ochoty do popierania wojny Inflanty, pojechał do Wł. gwałtowniejszy a żeby za Litwą więcej do rzeczy Inflanckich zachęcił; nadal Stanowi Elblieckiemu przyrzeczone od Sejmu Horodelskiego obietnice ale dotąd nie spełnione obietnice te swobody.

Na Sejmie tym jeszcze Panów Rad, Król powołał
 Szlachę obierać Posłów, Sejmików, przez w utworzonym
 się reprezentacyja Narodu Litewskiego taką jak ona
 była w Polsce. — Sejm składa się tu z dwu Izb, —
 utworzyły się Izby Ziemińskie, tak jak w Polsce,
 czem zupełnie zmienione i ustalone sądownic-
 two, przepisy Statutu i tagodniały przede-
 laty się korzystniejsi Litwie, zadowolony jest.
 Wkrótce nastąpiła znaczna ulga, gdy wielki Król
 Litewski, wojewodowie i Starostowie doładowali
 Przysiadani, Przyprustnieni Kwanych; Krótki się
 widzieli Polacy jak Król zajmujący się Litwą i In-
 flantami. Odnowiają powtarzane za Zygmunta
 zadania, naprawy RP i dopełnienia Sięstego
 Złazenia, z łania z Polski, Litwy i ziem Pruskich.
 Wysłane Poselstwo do Króla Węgierskiego w Wiedniu, usi-
 wały u niego wyjednać aby do Polski przybył i
 wielkiego Działu, wielkiej wymagającego pracy, wy-
 tosi i cierpliwości, dopełnił. Wkrótce zatem Król
 Szwedzki na Sejm do Piotrkowa 1562r. i na tym jako
 ten na następnym Sejmie wielkiego Działu Ułani
 dopełnił.

Teraz co do „naprawy RP” zadania Szlachty:

1° Co do Starostów i Dóbr Królewskich, ci wszyscy którzy

je przeciw Prawu trzymali, musieli Dnia' najupor-
 czynieniem w Zurocie okazywali się Obywatele ziem Bras-
 kich. Dawna króla Aleksandra z Sejmem uchwała
 Skomowina aby te Dobra na żaden uszerzerek, wystawio-
 nemi nie były, odnowiona i nasigajac od czasu tej
 uchwały, do eksekucyi doprowadzona została. Latem
 poszło obszernie opisanie dóbr królewskich, wielkorządów,
 Starostw sądowych i niesądowych, królewskich, wój-
 tów, i. t. p. Sam król ze wszystkich dochodów tych
 Dóbr, tak jakto był uczynił na Litwie, czwartą część
 Dochodów stale na utrzymanie wojska przeznaczył. Wy-
 znaiznow Rarizorów, do obliczenia wszystkich dochodów królewskich,
 czwartą część ich oddzielili po potrąceniu rocznie na Staros-
 tów i dzierżawców dochody, które na on czas sam król wy-
 znaiznat. Izba Polska na Sejmach następujących zapro-
 wata się do kwarta, 1563' uchwała, aby na Sejmach wy-
 bierano Deputowanych do boku Podskarbis na czas
 między Sejmem a Sejmem, dla deputowania ich. Tym
 sposobem rozdzielat się Dochód królewski (zmięinał się na
 Listy Cywilne) od dochodu Skarbu Rzeczypospolitej.
 2° Gdy wiele Stało uchwał utatwiających handel
 i wewnstrze, dla niego komunikacyj, zarządzane na
 Sejmie 1562r. ażeby każdy kto był dworzy jako ma przywi-
 lej na pobieranie celt, myt, grobelnych, mostowych.

i t. p. optat. Łażęano więc okazania dyplomów dla wyjaśnienia na jakim prawie Przywileja te oparte i czy Dyploma ta te nie ulegają żadnemu sodejrzemu. Rzecz ta była jedną z najtrudniejszych w dokonaniu. Szczerzej Miasta Pruskie upomina się okazać.

- 3° Podjęwstwo było w wyższych instancjach władcze, radwonne, Sejmowe króla z Senatem. Właściwość czynną było zarzucaniem - sprawy umiędzy się to i rozwijają interesów pomniżył się. z tego powodu król we względzie swego najwyższego sądu podał nie mógł pracy tej. z tego powodu ostatecznie za wyrokowanie kateget. - Aby tę niedogodność usunąć, uchwalono na ten jeden raz na Sejmie 1563 r. zaprowadzić najwyższy sąd, którym wszyście kategete. Sprawy w Sejmie króla ostatecznie sądził. - Było to początkiem ustanowie się majesty dalej Trybunałów wielkich koronnych i W. Ks. Litewskiego.
- 4° Król chciał mieć prawa zebrane po Polsku - to też Jan Herbert Podkonoży Przemyski, Prawa Polskie z Trybunału Łacińskiego na Polskę przetrzymał - a przetrzymał adwokatów (Encyklopedyczny) upodobany przez siebie, iż lubo nie użył kat Sejmowego przetrzymał ten potwierdzenia, był powołany nie w sądach użytkowany. - W Litwie w tych czasach zajmowano się prawami, Statutu i "Drugiego Statutu" w r. 1564 przyszedł do skutku. - w lat kilka później zostały nowe zmiany -

1562 w Piórk
kowie.
15 listop.

w Kownie

191.

Przez blisko lat sześć Sejmowi niebyło
Przez ten czas ruch Dysydentów ciągle na
swe Synody, interesa Inflanckie, napady na
ziemie te Moskali. Poddanie się Inftant
Królowi jako (C^o Ks. Litew^o - Litom Kawalerom
Mięrowym sekularyzowany - co wywołato wojnę
z Moskwą - w tych okolicznościach Sejm obecny
Law z 1562 r. trwa do 22 listopada do 20 marca
1563 r. postanowiono Wojsko Stale „kwar-
ciane” (Zoldowe) na obronę królestwa prze-
ciw Tatarom. Nazwane kwarcianem, 6 kwarty
czyli czwartą część dochodów Dobr^o królewskich
na żołd onemu wojsku przeznaczonych.

Jeszcze wtedy dobra królewskie i dobra Stole królewskiego (Lita-
Gordna) niebyły nalezycie od siebie oddzielone, lecz król sta-
roostom lub dobra trzymających pewną przysługę lub roszczy
ciotki naznaczył i inne Prawa sankcyonowane. P. L.
St. Ed. p. 13. - Zygmunt August wyjął sobie, że mógł
Dobra królewskie tyniejsze zastawiać czy darować, przy-
rzekłszy Ryurkowi, rozdawnictwo konfiskat i kadawców,
jak i kapusów sobie czynionych przez prywatnych, na
Sejmie dochodzie, że zaś Podskarbowie dotychczas od
woli króla zawistami byli, na Sejmie obecnym 1562 r.

zawzięto Skarb Króla do Skarbu RP^{ci} odzyskać.
Przydano Podskarbinem czterech senatorów,
z obywatelstwem, aby Dobra Królewskie po Dożywocie
nichich obejmowali, które podług warunków kaza-
nia IV były przez narzeczonych na obronę kraju
i utrzymanie Króla (na Listy, Cywilne, po dalszej
szeregu).

Skasowano fundusze poczynione Duchownym po
r. 1508. o czasie ustawy Aleksandra Króla.
Zygmunt August chciał mieć Żydów obywa-
telami, a więcej jeszcze do wolności wszystkich
powołać, pozwolił im potrzebnie sobie mieć Skarpy
Handlowe wolnie po Miastach, Synagogi i ka-
chaty kaktadae, Sejm obecny ścisnął ich w do-
handlu według uchwały Sejmu 1538, ale nareszcie
pozwolił Żydzim wcale obywatelami nie stać się,
ale jak dawniej i wszędzie, wyżyskiwać.
Pisarze owocześni dowiedzieli że Żydzi wszystkim
Miastom hanie odjęli, nawet i ziemiościami chwi-
partacka, robili, że są przechwywaniami. Kłopotli-
wość trawców i wszystkich niegodziwców, w le-
karstwach zabójczymi, w postugach i robotach pra-
biżnami, fałszowali monety i dobra wywozili z kraj-
Skarb, utajaniem ludności i na komorach oszukiwali.
Takiemi w tedy byli, takimi i gorzysmi są do dziś.

1563. do Łomży
dalej
w War-
szawie

Uniwersałem poprzedniego Sejmu Łomży-
na ten wyznaczona z Łomży do Warszawy
przeniesiony oś 11 Listopada do 1. kwietnia
1564 r. trwał. — O podwoicach przymusowych
(lingwis) o podatkach gruntowych, układy
i umowy co do Królestwa Litwy i Litwy
z koroną, — Sankcyonowane. V. Cor. St. Edy.
p. 38 — Zakończony ten Sejm na 24.
Czerwca do Parczewa we wzglęzie dalszych
ustaleń Litwy z Litwą o p. 44. ib. Uchwalono
że uszczelnienie o niebezpieczeństwie w obywatelstwie
ostawionym być może przez każdego na
Sejmie. Postanowiono że wojna ma być
prowadzona nie Pospolitem Ruszeniem ale
pięścią i kłębem. —
Na Sejmie tym stanowczo zarządzić ostatniego
złania się ziem Polskich, dotąd odgrywających jakiegoś
państwa osobnego rolę po stronie kony Polskiej. —
Czasto czytali w Lengwiska Dziejachs Prus Polskich
jak od złania się tego rozmaitemi spos. obawia
się wymykać na podstawie naciąganych przy-
wilejów — ani Stany ani Król nie myśleli podzielić ich
wielki mi się — i złanie to rychłim końcem zbliżało
się. —

1564. w Par. nie

Górnice doszedł

Z Limity poprzedniego, ale tu nie zakończono
my, z tego powodu żadnych akt nie ma z tego
Sejmu w ¹⁵⁶⁴ L.

Na tym jednak Sejmie zaprowadzono, aby odby-
wać się tylko ustawy maie, byż. Wdzielnie pi-
sane, co też w istocie miało miejsce.

Jeszcze Prawa były do r. 1564 po Łacińsku pi-
sane, to były brane z Łacińskich Autorów.
odtąd zlecono je Herbertowi (Janowi) na język
Polski przetłumaczyć. - Naród nasz gdy nie miał ra-
wad w przemocy, najczęściej myślał o swoich
prawach i porządkach, lub gdy im chcieli prze-
mocy i władzy Monarcha nie brzoździł nie-
godnemi i ażei ankami. - Zasadnicze prawa
wolności naród więcypie oślawiał i ich po-
drzymat, - potoczne zmieniał stosownie do
potrzeb, a co przemocy nieczyta - stale
w chwili danej, mianowicie Samowładztwa, odpy-
chat i we własności dla siebie kolej wrać.
co Stanisławowski pisarz zwali, „ogranicze-
niem władzy Królewskiej” - „wyurządzone Szko-
ły swawola” i podobnemi absurdami. - Kiedy
szedł dowody jak na dłoni - że tylko właśnie wy-
urządzone, to chcieli przemocy Monarszej we
własności dobru publicznemu rządek, w adwoc
Chcieli. -

Utrzymywali Duchowni że na Sejmie tym Parowski
 Ustawy Soboru Trydenckiego przyjętemi zostały w Polsce
 za udziałem Staraniem Komendownego, przeciw woli Pry-
 masa Łuckiego, którem się temu przyjęciu z razu nie
 opierał, że Franciszek Komendoni nowo przystający
 nunciusz (legat) w spary gorliwości Hoxiusa o utrzy-
 manie wiary, wyjednał że król i Stany na tym Sejmie
 ustawy pomienionego Soboru bez roztrząsania ich przy-
 jęli, jak to ze swojej strony uczyniło Duchowieństwo
 na Synodzie zwołanym przez Pawła Tercy, Arcy Biskupa
 Liwowskiego, zaś Jakób Łucki prymas, Stolicy Rzymskiej
 nieprzychylny zastawia po upomnieniu go przez Pawła
 III Papieża i pogroźkach, wszelakimi sposobami przy-
 jęcia ich przeszkadzał. Te jednakże ustawy Soboru pod-
 czas, nie tak łatwo w wykonanie wejść mogły - bo
 też, przez Łuckiego Sejmowa, potwierdzeniem wcale i nigdy
 nie były. - Na wprowadzenie onego Rząd i Sejm mogły
 przez Szpany patrzeć, nie ma jednak ani jednego aktu
 woli narodowej potwierdzającej go. - wypadkiem dotykającym
 tego Soboru - byli Jezuita. wprowadzono ich do Polski z razu
 z horryfakcją po tem że Szkoła Polki rozplenili się. -
 Jezuita jako Łakon - Zernikniety w Szwyc murrach nie był
 szkodliwym, ale jako agenteryja Papieżstwa, jako choryta
 jany

wszelakienii sposobami wstały nad naukowosci narodu
wielu okazał się ztym. Pomiedzy Jezuitami -- pojedynczy
odmawiali się od powrotu do konia znamienity, nauki
nie można teniu zaprzeczyć -- ale wpływ ich wynikający
ze śpienia i tego rozkazów z Rzymu był szkodliwym
i zgubnym dla każdego w ów czas narodu.

Reformacyja Lutra głównie wynikała z Duchowieństwa,
na nim Papiestwo polegać ostatecznie nie mogło, bo
zdradziło w zględem niego swe obowiązki, trzeba było
czynnika nowego, bez własnowolnego, postusznego, prze-
biegłego -- w wykonaniu najkrócej niejzego i jedynie
wstały Papiejskiej z duszą i ciałem od niego -- takim
byli i są Jezuiti. ^(a) Tak każda rzecz miała i ma for-
dobłą stronę -- a mianowicie że wyprzedaniu owoce
nemu społeczeństwu tam, skutkiem władzy -- lecz gdy
już takowe zduszone -- stali się zbyt znużeni, -- w kon-
cu upadającej Władzy Papieży -- gdy ta dążyła jedynie
do powstania na powrót wyprzedającej się jej
dawnej, przedawnej siły, już nie na czasie brzo-
i wzięta na bezdroża, a więc i Jezuiti na jej roz-
kaz -- paść musieli i upadli. -- W Epokę jednak
pierwszej istnienia swego, jako agencya powścią-
gająca rozruchane nowatorstwami umysły, ten
powściągnięcie ich jako pewien rodzaj reakcji, było
użytecznem, i to im przyznać należy. Papiestwo więc

(a) Wprowadzenie Jezuitów, zabieg ich sprawy, i powrót do Trydentu i
wskazywał jako broni przeciw innowiercom.

17
w ogóle ze skoda, narodów, ślepo wierzymy.

1565 w Piotrkowie

194.
dost. Wiele tu praw postanowiono, zawartą one
są w V. L. N. E. p. 83.

Marszałkiem Sejmu Nikotaj Siemirski.

Pozwolono wykłety, niemając tego za konstem-
natą Stawai' przed Sądem.

Potrzebę było z tego Sejmu pokazać, aby
Rathunki ze swoich dochodów zdawały Miasta
wojewodom i Starostom, jeżeli one toż na pytań
Murow, to Miasta i Mieszczanie po 1570 r. nie
w swym prawie lecz w protekcji Panów musiły
zostawać. A Miasta w podbitej chciwości narodzi-
do Łysków, opuścili się w dawnych swych obowią-
zaniach, teraz nawet nadane do utrzymania
fundusze rozkrzywaty wszystkie Miasta albo
raczej ich Magistraty dzieląc się ze swemi
protektorami. Przechylności bowiem pierwszych
królów w Rzeczce, bogato Miasta dochodem opatry-
tu, nie dla Łysków partykularnych, lecz dla pub-
licznej ozdoby i obrony. -

Łydostwo plugastwem swoim zagniło Ukie,
a wyjęciem z pod jurysdykcji Magistratów,
do ostatka zniweczyło porządek. Przez

ubieganie się, pierwsi-tychże zostali w protekcyi,
której już i magistraty potrzebowały. —
A że główny nadzór policyjny nad miastami i dy-
stansiem podanym był wojewodzie, przeto na nich spada
wina nadużyć w tym względzie, tem bardziej są
odpowiedzialni że aglomerowali w swoich dystryktach
i urząd starostów czysto administracyjny i wy-
konawczy, w części sądowno-kryminalny. Król
wre nadając im takie starostwa, ogłosiłby to
był stosunek senatora, dozorcy praw totalny, nie
pot- gdy tenże senator stawał się urzędnikiem
administracyjnym, wykonawczym — którego bytu
nie było kontrolowanym, skoro zaś dopuścić się
nadużyć, sam przecież siebie ani kontrolował ani
w odpowiedzialności przedstawiał. i przeto naduży-
ciom końca być nie mogło. Do króla należała nomi-
nacja na takie urzędy, gdy nie chciał pojąć skut-
ków swego mianowania, odpowiedzialność za taki
nieład na niego tylko spadać winna. Tęsknota
Zygmuntoń nie była dotkliwa do nadużyć,
lecz od czasów Jana Kazimierza i później gdy
urzędy poszły na handel Henrykowi Ludwikowi, Henrykowi
Kazimierzowi. Przependowski, Brühla i Poniatowski
co się to nie dzieło? Czyż szlachta temu winna?
Zaprawdę — że nie! — (a)

(a) Miasta pierwsi dawały Pechoty na wojnę i poligę, jako że
Kazimierz IV. ponowiono dawny zwyczaj, a że Zygmunt I.

1566 w Lublinie Reces tylko tego Sejmu w V. L. a. 12 p. 124
 z powodu nieprzybycia Stanów Litewskich. opier
 tego recesu, nie uleżałatanu wiszej. Sednakie
 L. A. z rzekł się sevej, z prawa feudalnego,
 Dobr Szlacheckich własności, od tego czasu
 kazden Szlachcie jest mowen wzaxadzi' swoim
 Majatkiem, obdługic', zapisai', darowai', jak
 mu się podoba - Stowem uzytkat natural-
 ne prawo własności. Stan Szlachecki Lit i' ten
 kraju Lit - polityczny xpowiat się rzeczywiste
 z Polskim, mając ustatowic' Unia obu Narodów,
 doterego nie miały krot, uczynit L. A. gdy na Sejmie
 Warszawskim 1564 z rzekł się Dwiekietwa Litwy. -

od 500 tysięcy (15'000 złp. dzies.) majątku przystawiały pociągacz
 Cechami bronity Baszt, Cechy miały arsenaly swoje i' popisowy
 rary na rok, opatrywaly karunki i' ich strzeły. Zygmunt i' ten
 do tych powinności je uwolnit, Jurysdykcji Szlacheckiej dany
 ich z ubolę, przez Zydostwo oszpecit, - funduszami przez obywatel
 stwo udzieleniem dla Zakonów w obrzact, miast, Zakonów Ziat
 na różnowierstwo mających, miasta w gruntach i' cięsnit, i' przeło
 zostały bez obrony, bez ochodstwa, bez Zakonów, bez mocy i' wnie
 a August III tak Zawrze wolałwie namowczego ruchu do Zupetności
 miast, rozbrnit, zakazujac im jakieg byk bronii -

Tyle ustaw nakazali Magistratom Hultai i' Zebakon Zebacni
 do roboty publicznej i' Sypania wiatów obracai' jako Konsty - 1519.
 lech potem poizcelo ne Jurysdykci, Libertauje (to tylko krot udie-
 laty) wole' exegostwo Zydów bardziej Miasta hultajemii nizeli Mieszcza-
 nam oszpecity. Tenze miały skutek i' Hultai. Rozkazane były

Lygminant August w quattorwonych czasach Różnicy wyobrażeń we względzie Religijnym najzupełniej był podobajającym, w czem niezmiernie wiele taktu okazał. Oczyszczenie Ultramontanizmowi owoceśni Stabo rzeczy widzący wielu smutko za. xte, lecz kardynał Hoxiusz z innego punktu zupełnie jak król do tych samych doszedł rezultatów — król nie chciał sporów Religijnych i walk Stowiatów — król nie chciał sporów Religijnych i walk Stowiatów — przenosił na pole Polityczne, doprowadził albo do Przewagi jak we Francji, ani do wojen domowych, jak w Niemczech, ani do Inkwizycji jak w Rzymie lub w Hiszpanii był więc szerszy spokój, tolerancja — Hoxiusz zaś miał nadzieję że dozwolwszy Różniewiercom zupełnej swobody językowej —

one od dawna, składaniem towarów, umiarkowaniem Cła w granicach i za granicą, naprawą dróg, wyznaczeniem pewnych gościńców, wolnym splotem, zakazaniem przywozu sbytków, utrudnieniem ~~prze~~ wywozem pólów swego kraju, ostrzeżeniem sprawiedliwych miar, wag, cen w każdym województwie przez wojów i w Powiatach przez Starostów (urzędników), rozszerzeniem przez Sarmackie i targi, zakazaniem przekupstwa Skarbowym bezpieczeństwem kupców tak krajowych jak zagranicznych, Przeniesieniem ich Praw bez przewłoki Prawem Goszczynem.

Takie były urządzenia ekonomiczne hanżlowe „wyprzedanej wolności Szlachty” jak ją chrześcijaństwo po swojemu pisarze Stanisławscy i kultury — kochałmy jak je zniewieźali Polacy — „mający tak mały wstąpić” według tychże Techników. —

Lecz składanie od towarów i Cła za Kazimierza IV podwyższone przez Synów jego i krewnych za granicą Składy pomnożone jako we Wrocławiu Przywilejami dla Faworytów. Starostwa.

Co Sani w padku w haos i połam się między sobą wypa-
dek ostateczny z tego postanowienia - wypadt; łobomysła.
Rozsadek narodu dokonat reszty - mówiono, zjeżdżano się,
pisano, drukowano niezmiernie wiele, którcu się, ale do
walki ani czynów bezecnych jak gdzie indziej wcale nie-
przystapiono - wolności Sunienia była najzupełniejsza.
Nie byt; prawie w Europie Sekty, któraby się do Polski
jako do miejsca dla siebie najbezpieczniejszego nie cis-
nęła. Przechw tak, się kraj zaraził, - pisze ksiądz - iż
mógłby możniejszemi mieć już katolików byt;.
Stroflowano o to nie raz króla (Biskupi) a miano-
wicie na Sejmie 15'66 r., przestrzegano go, aby się

ciurócne od naprawy dróg i myta za naprawy wydzielane,
przez działy na księżat kraju gościnie stare zaniedbane,
szpaw przez Lenności zatamowane, zbytki przez przepych Donu
Panujacego wprowadzone, Rolnictwo przez uciążliwienią opresione,
wagi, miary i ceny przez Żydów fałszowane, Tarmarki i Tarzi
Szonopolarni zatamowane, Kupców bezpieczeństwo z pod taryfy
Krajowej pod partykularne protekcyje podane, wszystkie w handlu
porządki dawne krzyżnowaty.

Zeżere za Zygmunta I. w r. 1538 przywileje przeciwne handlowi
kasowemu (domagał się tego Józef Konny Lwowski 1537r.) Zygmunt Aug.
często kommissyje na ich rozczmaranie z szpaw i w r. 1563 w szpawie
po Jagielle dane na Sejmie Piotrkowskim zniesiono. Leż na Unii
uprawniać do myta, do mostów i grobel, wyniszczając Rzeczycę często nie-
wielkie - gdzie ma być naprawa, i jako od nich płać.
Zyg. Aug. w r. 1570 musiał Ziemiostwom poruczyć dozór nad gościeniami
a we Gdańsku zatamować żeglowność okrętów, zachowując sobie

przy najmniej sprzeciwił, i z karad nemu kacenstwu
 Bóstwo Chrystusowi Panu, odejmującemu; lecz ma-
 ło po mogło, z przyczyny, iż na tej Radzie wielu So-
 niarów, a więcej jeszcze onym Sprzyjających było

156. 1567 w Piotrkowie. Konstytucyje niektóre uchwalono i sark-
 dosz. cyonowano. v. P. L. St. Ed. p. 128.
 Anaty obrócono do Prawy (gdzie stłaiano
 czwartą część dochodów z Dóbr królewskich
 na żółci wojska) z Kwartę ^{Starostwa} Stłaiadai Starostom
 polecono pod karą, exekucyja, płacy uodargę.
 Pobory z Dóbr Duchownych i Kiemskich, z po-
 wodu rozruchności funduszów z Dóbr królewskich
 na obronę przeczniczonych, — co raz się pom-
 nażaty od Zygmunta I. karzawszy. Naród
 wolat w r. 1564 i 1565. długi karzgae
 niżeli kraj podatkami uieskae, katęje
 wamunk na króla, aby bez Sejmu Dóbr
 nie rozdawał, ani zastawał, ani lennoś
 ani Działkietwem, — oprócz kaduków, kon-
 fiskat i łapisów, a nie przyjmował za-
 pisów Dóbr w processie będących. a w R.
 1567 przydat (na tym Sejmie) aby Dobra

*Imperium Maris i do swej dyspozycji dobra z rozbiłys Ok-
 łois. — O Rzemiościach co mówią? Do wszystkich rzucił się żydów
 i wszystkie ładaw. — Pechy otrzymując Przymietye zatamowały uis
 konatril i Naród Zagraniczne dotych czas przepadał (1790).*

Seweryn Rzewuski.

z Lenności wyszła obracał Król na przytek
 R.P. i Stuchal Stanów o co będzie w obowią-
 kach wspomniany. Wiedziat, że przy z abrym
 funduszech obrony, cały ciężar spada na naród.
 Partykularne osoby tu zyski odnosiły, a pow-
 szeczności traciła. I do tego przyszło poży-
 mienie Augustu, że Henryk z Dóbr Królów-
 skich miał tylko dochodu nad 3,000,000 zł.
 Chciwymi byli ci którzy Król mianował dy-
 nitarzami to będzie im większym poży-
 niem. Stawia miwi Pismo: „Urzęda w R.P.
 „Cnotami się powdowai i honorem nagradzai
 „winne i ten przywódcą którym na miunie
 „tego wszystkiego stawia zyski, wszystkich bar-
 „dziej niższy szlachty wszystkich, niżeli wko-
 „gawa niektórych.“ Póź to dopiero niedługo si-
 „o połowy XVII do końca XVIII w. gdy królowie lenności
 „i godności na sprzedaż i hanieł wystawili.”
 1568. w Grodnie Uchwały przytoczone w konstytucjach z r. 1581.
 i przez Januszowskię. Sejm ten odbył się
 ze Stanami Litewskimi dla Stanowienia
 o Kujelskiej Unii z Królestwem, z tą niema
 Akt tego Sejmu w Wst. Konst. ale w Statucie
 Litewskim są przywiedzionemi.

1568. w Grodnie

157.

Do namowy o Unia Litwy z Polską
 1563, były Miasta także wezwane
 w czasie ostatniego Sejmu w Litwie
 1568. L. A. zasiadających miesz-
 czan Litewskich wileńskich w maj-
 trawie tej Stolicy z równą ze Szlach-
 tą i uprawnit miejsce takem Postom na
 Sejm Lit. z Litwą. Na unii 1569,
 obu Stolic postowie obu Narodów, też
 zasiadali; — równo mieli prawo. —
 Większe Miasta uwolnione od Gosiń.

158

1569 w Lublinie

dozwol

Unia. Tutaj na ostatek zupełna
 Unia z W^oks^o Litewskim Królestwa.
 Zarazem doskonałe uzupełnienia z łanem
 w jedną, Łatosi' księstwo kijowskie, Wołyń
 Podlasie, Prus królewskich. Tego dotyczy
 ce się Dyplomata, Organizacyja Se-
 natu obu Narodów. Uchwata podatku
 Gruntowego. V. L. s. E. p. 149. sc.
 Tutaj także król księciu Pruskiemu
 Inwestyturę, Urzeczyście nadaje Albertowi
 Fryderykowi. —
 Unia ostatni najwyższy punkt wolności

Obu Narodów. Zygmunt August wszelkiej swej woli
zrzekł się na naród, Dziedzicwa na koronę, pożytków na
urzędy, przyrzekł zachować Stany książęcy i szlachecki
w równości. Sejmy co lat dwa składać, a nadzwyczajne
według potrzeby. Elekcyja królów obu Narodów,
moż prawodawca na Sejmach w Narodziu, a trybu-
nawca w Urzędach.

Pradkiej znaniełości król. Sam najwięcej nad tą
linią prawował, trudności i zawiady mądrze usuwał,
tagodzik, jednat i dopiót tego, czego żaden i nigdzie
z Panujących nie dokonał - wszedzie bowiem albo oku-
liczności, albo przymus Narodowy, lub nieprzyjaźni i jego
wielki zmuszał, do ustępstwa, okrojowania, użycowania
kapka po kapie swobod i z żalu jego wżyciem, wy-
wierania w sztuki, podstępami lub gwałtem: tu
nie podobnego. Najczystszy patriotyzm, najserdecz-
niejszy dla Polski i Litwy uczucia powodowały najczci-
wiejszym Ciotnikiem. Potomności nie nadawał ani
ze strachu, ani z potrzeby pochlebstwa, jak innym ty-
tułu wielkiego - poniżyłby go ten tytuł, stawiając
go obok takiego Starprawa cudzej własności jak
Fryderyka II ~~z~~ filozofa Selty Lyników, kulkowanego na
Machisawek. Zygmunt August obok takich stawiał

nie może bez poniżenia się. Samo Imię Zyg-
munta Augusta, jak niegdy Jaiwigi, jest tytułem
Zaszczytem, sławą. Testament jego jest jak wean-
gelis, punktem wiary a wzniosła ta Dusza przejęta
Mitosia Goryżny - chciała aby przy upływie ciężyła
w rękach w narodzie uczucie jakim on przez całe ży-
cie dla dobra naszego był przejętym. - Czemuż żał
z wybranych następów jego w nieczem dom podobnym
nie był? Cóż to za Samoluby, co za poźłome dusze, i
oni kraju naszego i nas nie cierpieli, ci następcy
po Zygmuncie Augustcie. Na jakiejże On wyżył nie
stoi gdy się komu zechce iść z Nim porównać -
On podobna! -

Zygmunt August postawił na naturalnym stopniu
wolności Narodu. - Jakież to niestęchanie szczerze dla
Polski i Litwy!

Wielkiego zstąpienia Polski z Litwą, którego kocha-
mentem Zygmunt August zalecił jak najusilniej
strzeż. i chował jak najskwapliwiej, ważniejsze
te były warunki. - „Polska i Litwa jedna i nierozdziel-
na, składają mając Rzeczpospolitą pod jednym Panują-
cym, który przez oba narody w Polsce ma być
obieranym. Sejmy wspólne oba narody w Warszawie

Składowi' mają, Izby Poselska i Senatorska złożone
z Polaków i Litewskich obywateli. Mennica, przymie-
rza, wojny, związki wszelakiego rodzaju, obywatelom
narodom wspólne. Wolyni, Połtawie, Podole, Kijów do
korony należą Inflanty bieżącej prowincyj's Litewskie
z Łarą i Polką. Księstwo Kurlandyi kowdowiska-
mi obu narodów. Pruskim ziemiami w Senacie i w Iz-
bie Poselskiej miejsce oznaczone. Organizacyja Sena-
tu i Izby Poselskiej.

Od 1505 r. do 1869. lat 64. Świećności i rządu
tego sekcja narodu! jakże to przeszłośćna całość
rozwoju Instytucyj i istotnej wolności, Spokojnie,
rozważnie, bez strachu, walki, z poświęceniem i z
łaską Króla jak narodu. Jeden ten tylko raz od lat.
„Król był z narodem i naród z królem! od lat,
wszystki królowie z łaski narodu naszego posadze-
ni na tronie - byli przeciw narodowi, nad tem
tylko przemyslać że którego z nich więcej klesk
na nasz naród ścierać - a gdy już sami nie-
dosć mieli tego co na nas umyślnie zwałili -
na dobitki, niegodziwość swojej ścierać
najgorszych wrogów obcych na nas i dopomogli
do psatania narodu naszego i ziem naszej
na ćwierci! -

Hez tam nieśmiertelna dusza przejeżdża milośc
 Czesławy Zygmunta Augusta spoglądając na te
 niegodziwości, wyćpić musiata! - tyle ile my
 ofiary zła i niegodziwości znowiny i cierpiemy.

Pomagali królowi w wielkim Dziale Ostrog kijowski
 Aleksander Czarłotyński świętyński Włodek w Odolewie. i pom
 może wielu Litwinów odjechali z Sejmu, reszta
 ich pozostałych chętnie uchwały podpisywała.

Przytoczone do Korony Królestwa w Litwy maj. 1552. Prze
 zici Statutem Litewskim. korona Polska i Wiel. Ks. Lit
 wskie jest jedna wspólna Przez Pospolitą składając
 się ze dwu Państw i narodów w jeden lud z łanem,
 jeden król będzie władał. (jako władza wykonawcza)
 wspólnemi głosy przez Polaków i Litwinów obrany.
 w Krakowie koronowany, bez żadnej oznaki osobnego
 na W. Królestwo podniesienia - wszystkie między
 oboma narodami wspólne. wszystkie goźności
 Dworskie i Ministerjalne podwójne t.j. Korony i
 W. Królestwa - Senatorowie i Biskupi w Senacie na
 przeniesienie posadzeni. - Liczba Posłów w Sejmie uchwa
 1552. zastawianych do Litwinów. - Ziemiom Lit
 wskim w Senacie i w Izbie Poselskiej miejsca wyznaczono
 Trzynaście to były dzieci - co do Litwinów. Po Gł
 Senat Polski Dzieci Litewskich Senatorów nie znał, Książ

z Senatu Litewskiego ustąpić musieli, niechcąc
 ni oni byli zmniejszeniu granic Litwy, a jednak to
 Polska odcięta, co jej odwieczną było własność wy-
 partą czasowo przez Węgrów Russów, a po różnych
 wypadkach Polsce kuriozna. Ciż sami gorzyle się i ar-
 tykali gminny w Polsce z tego nity powodu, „że ani
 praw ani porządku niebyło.” Dowodzili tem zarzutem
 że nie mieli „oczku do patrzenia - uszu do słyszenia”
 i tak nawykliwi byli do niewoli dawnych czasów
 swoich, że co tylko nie było - mieli za nieład.
 Niedawno mamy podobny słowo Wstawa, przysiad
 przed oczyma. Tak z Wolności do niewoli lud przez
 długie wieki przywyknęli nie może, tak podobnie
 z niewolnika nie od razu wydobędzie się Człowiek
 wolny. — Trudności wzięte były przeciw Statutowe, *
 zmniejszenie granic Litwy, uniesienie Panów z jenn-
 ki, w miejsce ich miasta prowadzić do krzesła Zastępcy-
 było tak, długo - tak gdy Godności i Senatoryja zawsty-
 były, kupnem towarem, prawie Dłędziernie jak robac-
 two śmiechliwe oblerli Panowie Krzesła, i im więcej
 takiego pluzgactwa, tem głębiej kraj upadał. Inflanty
 także do tego należały mioty, wywoływały trudności.
 Najbardziej się imi sprzeciwiali Mikołaj Czarny Radca

Z Litwy i Sławy Crema z Prus. Gdy przenieśli
opozycję ustata. Litwinowi boleśnie było że
ustawata warańska uległaś mniej zamożnej
Sławie w złydm Panu, i jakże ona tam trze-
niała, skoro minister Sławy Polskiej prze-
stał się na Litwę i z sobą wiodło cięcie wojska
latwa. Ludzi podbijając. - Nasładowano to tam
nie dawno żeby przez przesiedlanie się. Zwolenni-
ków despotyzmu i niewoli, w ciemne biermyślny
nie wola. nie waje się jednak. to serce podobny
to je tylko „gorsze owoce”. - wojna wówczas z
Sasiem przycięta się do linii. - ale czasy póź-
niejsze przypuściły absurdum w głowy słabe,
Unia może inna jeszcze nastąpić między Pol-
Litwą a narodem na stepach wschodnich osiad-
łym, która to unijona Unia miała przynieść
na odwrót to wszystko, w Unia Litwy z Pol-
ką serjenciu i miłością tych dwóch narodów prze-
warżta.

Za Zygmantów oba miłnie utrzymują że sam
tylko jeden stem Sławiecki stał się Panującym
on dostaje tylko ostatecznie po otłuszczeniu i wytrwa-
łości i pragnie do Rodzimego każdego Narodu

protokół i odpowiedniej Cztowiekowi Swobody, Sam
 Stan Szlachecki jedynie panującym niebył - miał
 wprawdzie główny wpływ na prawodawstwo, nadzór
 nad prawem, Swobodę piśmowną, niedozwalał ex
 orbitu Praw królom wykazywać, ale były inne Stany
 mające równowagę ze Stanem Szlacheckim Stan
 wisko, a mianowicie Sam Król ~~z~~ elekcyi wynika-
 ły, w swej jednej osobie tak dalece że bez niego Stan
 Szlachecki nie mógł, - Był dalej Stan Duchowny
 Stanowem mający udział w Rządzie i w Sędownictwie,
 a nad to wpływ przeważny na Umysty przez Religie
 i akcesoryję, j. t. Lekarzy, Bogactwa niezmierne, z
 którego to Stanu nie sama tylko Szlachta przystęp-
 miała ale cała Katołicka lub Unicka ludność Rb. -
 Stan Duchowny tem więcej przewodził, że opierał się
 na Hierarchii z Głową jej w Rzymie, Agenderyi, Teżni-
 i inną, po całym Świecie z wpływem przeważnym i
 despotycznym wladającym wszędzie i zawsze, a dotyla
 przyczynem, że co zbawił ze szkoda, narodu, Sam w ciemni-
 zostawał, ostawał się, a było kogo najczęściej Szlach-
 te na sztych opinii i odpowiedzialności wystawiać.
 A dobroci uzni jak wierzyli tym barbaralstwem kró-
 łem i doświadczenia. Powiada pisarz Stanisławowski

Zawierający w sobie treści owoczesnych wykułkowanych
opinię - o Stanie Szlacheckim, że „dość jest
„Stateczny i kierował się Dajcy” - Skoro takim
był, żadna wieś nam winna i zarzuty nie są
Daja, tylko na kierowników - i przeto Stan Sza-
checki nie sam jeden stał się Pomurującym.

W Litwie magnatyżm długo jeszcze nie zszedł, Sza-
ła, powierzał. Podobato się to Bogactwom w Koronie
gdzie była równość zupełna. Zachciało się im ubi-
gaić o tytułiki Zagraniczne - wtedy gdy w Litwie
co raz więcej domowe nikły. Przytarto rogów
pustym głowom. i Zagrożono infamii - w skut-
wale. - Tei natę nabywali w Niemczech tytuły
książąt i hrabiów, chociaż równie jak, Książęta
Litewskimi i Ruskim w Polsce nieuznane.

Litwa niewoli chłopów Statutem uznana, zły
na Polskę, w pływ wywarta - bo jakkolwiek
u nas nigdy niewoli chłopów nie było, ale
poddaństwo - nie jednemu mogła ochotką przypa-
naślawiać Litwę - lubo temu Zwyczaj i
opinia w kraju stanowczo się sprzeciwiały.
Dobry był - handel, produkcja, i zgodzenie oby-
craów, Bractwo między Szlachtą przy wrzeteniu

Swobodzie, tolerancji, przy Katolicyzmie królów
 obu, miłości nauk i ich rozwoju, przy umiarko-
 stawianych pod każdym względem ludzi, przy zwyższ-
 kach nad nieprzyjaciół, przy mądrem zarządzo-
 rowaniu kraju - Stawiali nas wtedy ludem naj-
 swobodniejszym, najszczęśliwszym, jaki był w
 ówczesnym świecie i długo jeszcze potem, tak, po-
 domy przez Zygmunta Augusta króla miłującego kraj
 był silnym. - To też blasko szczęścia narodu, otacza króla.
 Sam zaś w domowym życiu nie był szczęśliwym.
 Zawsze ułochany, stracił prędko a dwie inne Austryjacz-
 ki - miały „wielką chorobę” - „konwulsyje” - tak je sobie
 obryskot, a mianowicie druga - że swego wstrętu do niej
 pokonać nie mógł. Stenę upraszały go, aby się z nią
 potoczył, pragnęły mieć sukcesora, żeby jemu zawa-
 żdzić cięty obywatelskie ojca - Zygmunta Augusta
 osławiały, „że woli umrzeć niżeli to mieć kłopot”
 i już nie nalegało -
 to on to przy pomocy tej Stawiane do linii trawności
 przez Samolubne Ziemi Pruskie i ich organu Acha-
 cego Czeiny. (a) Głównie opierali się na Przywilejach
 oparciu przez siebie wykładanych. - Nie chcieli prędko

ami postępu czasu - ani potrzeb tak swoich jak ogół-
nych kraju, uświłowali zamartwieni za kamienie w ten-
co zaczęli 1484 r. chwili wydobycia się swego z pomocy
stanowem i jedynie rzeki Polskiej, zapomnieli że kraj
ten zle nazwany Prusy odwieczna był własnością
Polski - że wydobywszy się z pod jarzma niemieckiego
Krzyżackiego, nie mogli żadnym sposobem tworzyć
osobnego państwa pod pozornem panowaniem króla
Polskiego i przeto wysysali zeczywiście wszelkie ży-
wotne soki jak wrzód bolejący i soki z ciała
Polskiego - chcieli bez dania równowagi trzymać
na uwierze rozwój administracyjny i handlowy
Polski na swym wytrawnym korzeniu; zastawiając
bezustannie przywilejami już nie na czasie be-
czynni - a w dalszym życiu R^o naszej pomimo
że złamali na tym Sejmie w jedną łapochę, byli
w losem oporu i zawad jeśli nie powiem, nie tak
szkodliwymi zeczywiście - a nie pomownymi w spo-
nej opozycji. - Trzeba było aż nareszcie podziatu
Polski, aby wybić im z głowy urojoną odrębność
a w pierw miejscu Stefana Batorego do zlamania
nie oporu, nie do tyła jednak skruszonego aby
niewczesna opozycja w sprawach R^o, do zupeł-
ności zmiękła, została. Bismarck w jednej

ze Słowiań mów parlamentarnych 1873 r. Do pierwsz
narodowości Polskiej na Sejmie Berlińskim upominają
cyh się - o swe nigdy nieprzedawnione prawa, swym
profesorskiem z rózgą w ustach tonem, Kartaty irotit
Polakom jak twarżli byli kiedyś w sprawach podobnych
i dowiedzt tylko że dwicari wille się uwyt gżdz tylko
był - aby sam wszystko wiedział i umiał iżiatac
Stosownie - to, w tym względzie co do Niem Polaków
rad Ballyckich był niedowikiem a raczej more Prussia,
wykreślarzem. - Ławie to jednak dowodzi jak Daleko
odbijają się samowolne sprawy ludzi zepsutych jaż-
mem ciżksem, a coż dopiero krzyżackim, którego duch
do dziś dnia przebija się ieszcz.

1870 w Warszawie

16 Kwiec.

dotyczy

Sejm rozpoczął się 25 Kwiec.

Ustanowiona ostatecznie Ordynacyja Kwartki
z Dótr Królewskich. P. L. a. S. p. 205.

1872. w Warszawie

9. Mon.

dotyczy

Neugebauer pisze przy końcu VII księgi swych
Dziejów Polski, że Sejm ten był wprawdzie
Swołanym, ale z powodu powietrza nie dożo-
nym, gdy jednak Lengnich o tem co na nim

1. j. Sejmie Zasto - obzerany na wywód we wzgl. Zle
 interesu Ziemi Pruskiej - dowodzi przeto, iż Sejm
 ten się odbył - na nim to przybył Kierjer Cesarz,
 z wiadomością że Katarzyna Żona Z. H. A. na
 tyfus w Linzu - zmarła. - Sejm trwał dokończenia
 Prusacy oporem go swym zajmowali przeciw Uchwałom
 Sejmu Lubelskiego Unii, podatkom i t. p. Sejm zakoniony 28 maja
 Zygmunt August przed czas Sejmu tego już był
 chorym na Zapalenie piersi i podagra. - Do Sejmu
 Karat się przeciwieć do Letniego Zamku Królewskiego
 w Krynicy i tam umarł 1 lipca t. r. Do J. K.
 dnia nieodłatowamy - i to najdonioslejsza jego
 porażka - i tak, będzie na długie czasy jeszcze.
 Po nim jak po Bolesławie Chrobrym - dobrowolnie
 ludność cała przez Ręk Złoty, nosiła; a szereg, a
 z przekonania - nie tak jak w innych czasach
 polityja za Ciężkie do Złoty przymusza, iż
 wszyscy ręk - że przecię - przekłty, przepadł.
 To jednak nie zawoينا że Zygmunt August
 dla Sześciu Potoki za przeko zmarł.
 Pół trzecia roku po zawartej ostatecznej Unii z
 i wypływającej z niej konsekwencji skutków
 za mało było tego znaczenia tego życia, aby

w należytym ostatecznie sztafkie tak ogromna ma-
china w ręk wprowadzona - Sublime Xiata^(a).
Kto na zgonię tego znamienitego króla najwiśiej sto-
rzyłat mając najwiśiej z powodu jego tolerancyi
Religiūnej obaw - tego obwinie nalezy może o przys-
pieszenie z konu owej rehojmi seksicia Polski.

Zwalanie na nikczemne kobiety przygotowanych le-
ków, owa niby lubieżność króla, wszystko to pustelo-
no dla zamyslenia oezu - bo Śmierć Zygmunta Aug-
sta nie rodziła ma przyczyn, że leki oba reki
przygotowywane, to owoczesne otoczenie królewskie
przez wiśiej jać nikczemnych Mniszków, zupełnie
do innych myśli wiódł. - Że lekarstwo babie byt
fruciczne, to nie ulega wątpliwości; bo król zachyo-
sz, je, zmart. Kto miał najwiśiej interes w tej
Śmierci - ten fruciczne przygotował - a pierwsi nie-
Różnowarce. - Na czyjs korzyść państwo potem wstała
w Polsce, owi stali się przyczyną niezmiernego
mieszczęcia Polski poeztego z przed owczesną Śmier-
cią mającego ledwie 52 wieku Zygmunta Augusta.

(a) Między innymi nie było by zapewne przyszło do owej
Gdańskiej buntowniczej wojny, bytobyli ją Gdańszczanie wdać nie
z powodu zniszczonych wreszcie przyluki ziem Pruskich obcy. - Słupem
Batory, musiał ich przekonać że nie mieli Turkuści.

11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533

205.

Stopa
Lote obliczon
520 na Rp. 18/5

一一一

Lektorzy, grawatni

beneficjalni, Protokopu po

Oficyjaty, wicekomisarze

i Sędziowie Duchowi po

w Ruskim kępcu, wicekomisarze

Sporządzący, Działy, Ręce

Notariusze konsygnatni

Wicekomisarze kanoników

i Ruskich kępcu po

Prataci klasztoru męskiego

i żeńskiego

Lektorzy mniisi po

Lektorzy ni benefitni

Lekarze po

Prawnicy duchowni po

Magis-ri Artium

Meknie wójski po

Starzy po wójski i kępcu

Nobani po Miastach

i po Miastekach

i po Wsiach

i po Wsiach wójski

po marce

Wicekomisarze po Miastach

Lektorzy i kępcu po Miastach

Wicekomisarze po mniisi i miastach

i wsi i kępcu

Kantory po Miastach

i Miastekach

Organisici

Dziennicy Ręce

Wtadyki

Archi męscy

Chrzestobitni

Mudzy obu Stanów

Archi pępcu

Czerwicy

Poprawcy

Zony i dzieci ich

Dygnitarze i

Urzędnicy Cywilni

wojewódzcy

Starostwa Szlache

pod Starostwa nie Szlache

Starostwa Kamień

Ryski i Janin

Urzędnicy różni kępcu

lewny po

Podskarbi Królew

Urząd pępcu kępcu

Hiet marci

Starosta Kakiemski

Podstarosta Grodny

Starosta nie Szlache

Zamku Królew

Dzielnicy Tak

Kasztelanowie kępcu

6

1

10

3

1

1

1

6

6

2

27 2/3

4 1/3

13 2/3

27 1/3

13 2/3

3, 14

3, 14

26

82

41

27 1/3

20

20

3

20

10

4

5

12

10

6

1

10

3

1

1

1

6

6

2

27 2/3

4 1/3

13 2/3

27 1/3

13 2/3

3, 14

3, 14

26

82

41

27 1/3

20

20

3

20

10

4

5

12

10

6

1

10

3

1

1

1

6

6

2

27 2/3

4 1/3

13 2/3

27 1/3

13 2/3

3, 14

3, 14

26

82

41

27 1/3

20

20

3

20

10

4

5

12

10

Kasztelan nie krzesło	3	40	10	Urzędniy Kiemy	241	208
z s. bez dochodu	5	68	20	ciagli	5	67 20
Urzedniy dworu ptalmi	10	136	20	czapni	4	59 20
Wielki Prokurator Krakowski	20	280	20	Werkmaister	15	205
Burjerzy Krola i gabinetowi	2	27	10	Barikrah (Berggrath)	5	67 20
Podkomorzemu konni	2	27	10	Zony i ich dzieci	— 2	— 26
z s. bez koni	15	6	13	W arsz chowie	2	27 10
Konsyliarze Jurzy i dworcy	8	3	14	Gwardki	— 2	— 26
szlachta	— 2	— 26	— 26	Zony ich i dzieci	1	13
nie szlachta	2	26	26	Szkolnicy	1/2	6 25
Burgabia Krakowski	10	136	20	Zony ich i dzieci	8	3 14
Burgabiowi Łanki	2	27	10	Starszyce i nizsi kur nicy	6	2 18
Tribuni Terrarum seu Cafa	10	136	20	Zony ich i dzieci	3	9
wszysty urzedniy Kiemy	5	67	20	Robotnicy jany bade	2	2 18
Sedziowie Kiemy	6	82	—	Łotasiuńskie szkolni gtony	2	37 10
Podsedk	3	41	—	Zony ich i dzieci	8	3 14
Prokurator ptalmi	3	41	—	Łotoli Ruskiy (Pomur)	8	109 10
Pelorey Kiemy i ich pisarze	1	13	20	(wyjawszy krolewski)	—	—
Urzedniy Linj bez dochodu	10	136	20	Urzedniy Oilemow Olanu	—	—
Burgabia Łanki nie	1	13	20	w Otkuszu, robotnicy	2	27 10
szlachci	1	13	20	wszysty	1	13 20
Pisarze Grodny	1 1/2	19	15	Zony ich i dzieci	—	—
Kolemkowic i fluty Grol	2	—	26	Gwardkowie robotnicy	12	5 6
Urzedza dwa	10	136	20	Łotie w gorach	2	— 26
a jeden na wydarlej	—	—	—	nie majacy mineratow	1	— 13
Konie nie do wydzianu	—	—	—	Zony ich i dzieci	1	— 13
Awary ... oneator in	—	—	—	Szkolnicy	1	— 13 2
Capitaneibus et beloneis	—	—	—	Zony ich i dzieci	1	— 13 2
nostris Regalibus et	—	—	—	Ruci nicy	1	— 13 20
et partiu liorum	2	27	10	Zony ich i dzieci	6	— 2 18

Towarzystwo ich : Lony	1	-	13	Najemnicy ziem	3	-	9
Młynarze, wiatraków :				Lony ich : ziem	1	-	1
Wodnych, Lony ich : ziem	3	-	9	Wodochy, wodniacy : maj	3	-	9
Kupcyse Laxurium	3	-	41	y prezenty po sw owin	3	-	9
Lony ich : ziem	5	-	2	Lony ich : ziem	2	-	2
Stara Szlachetki				Wodochy, bez rolni kuz	1	-	1
Kawien od wni po	1	-	13	majacy owe tyli	1	-	1
Kawien Szlachetki juglowy	8	-	109	Lony ich : ziem	1	-	1
5. majacy kmiści	8	-	109	Kmiski Ruscy	4	-	4
Wodny Szlachetki nie majacy	8	-	109	Lony ich : ziem p	2	-	2
5. majacy ziemskich :	8	-	109	flisy i rybacy	2	-	2
Kmiski	8	-	109	Lony ich : ziem	1	-	1
Wojci : Soltysi, plebs, kmisci	8	-	109	Kmiski w ogole	1	-	1
nie majacy ziemskich po	8	-	109	Lony ich : ziem	1	-	1
ziem : Lony ich	1	-	13	Miasta wieksze	5	-	68
Wojci : kmisci od majacy	8	-	109	Przemysla krakow	4	-	54
ziemskich, karczony, mly	8	-	109	Poznan	4	-	54
ny.	8	-	109	Lwowa	4	-	54
Lony ich : ziem	8	-	109	Wojci najazdowych	5	-	68
pod wojci, wladcy wio	1	-	13	szlacha	4	-	54
Kowi jak kmisci po	1	-	13	Leunicy :	2	-	27
Lony : ziem ich	1	-	13	Wojci miast ziemnych	2	-	27
jezeli nie maja innych				Lony : ziem po posen	2 1/2, 2	-	34 1/2, 27 1/2
domkow				od wladcy	2 1/2, 2	-	34 1/2, 27 1/2
Kmisci jak bank za	1	-	13	Paniwie cechowitych	12	-	5
Suki Lony : ziem	3	-	9	miast	6	-	2
Ogrodnicy podobow	3	-	9	Lony ich : ziem	3	-	41
Rataj	1	-	13	kupcy bogani i sukienicy	8	-	109
Lony : ziem ich	1	-	13	krakowscy	6	-	82
Komornicy wio	1	-	13	Lony : ziem	1	-	13
Lony ich : ziem	6	-	18	Przeczyscy i Lwowsk	8	-	109
Temple wio	6	-	18	lebozi kupcy p	1	-	13
but - i wio	6	-	18	Lony ich : ziem	8	-	109

Liczba		Liczba		Liczba	
1	2	3	4	5	6
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102
103	104	105	106	107	108
109	110	111	112	113	114
115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126
127	128	129	130	131	132
133	134	135	136	137	138
139	140	141	142	143	144
145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156
157	158	159	160	161	162
163	164	165	166	167	168
169	170	171	172	173	174
175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186
187	188	189	190	191	192
193	194	195	196	197	198
199	200	201	202	203	204
205	206	207	208	209	210
211	212	213	214	215	216
217	218	219	220	221	222
223	224	225	226	227	228
229	230	231	232	233	234
235	236	237	238	239	240
241	242	243	244	245	246
247	248	249	250	251	252
253	254	255	256	257	258
259	260	261	262	263	264
265	266	267	268	269	270
271	272	273	274	275	276
277	278	279	280	281	282
283	284	285	286	287	288
289	290	291	292	293	294
295	296	297	298	299	300

16 ich i'kieu po
 Przemieslnicy
 Long i'kieu
 Czeladz ich
 Uznio wie
 Kupcy i'przewoznicy
 Drogiach przedm
 kow J. L. gemmas
 pamos, sericos,
 & laneos tellum
 ciostam d' Colon, p
 Long i'kieu ab
 Przekupcy
 Long i'kieu
 furmani
 Long i'kieu ab
 Wszyscy mieszkancie
 majacy prawo skupu
 (tu wpastr kasta, p. 26)
 Dalej - po miastach
 rolnicy
 ogrodnicy
 Dzieci nie mity now
 Long ab i'kieu
 w miastach Ruskich
 majacych po 7^{ty} Jarman
 kin na rok, ptacz
 Pion mistrze

8

1.	-	13	Long i'kieu ab	2.	-	26
2.	-	26	i'kieu po	1.	-	13
1.	-	13	kam woja, tan			
1.	-	13	nicy	2.	-	26
6	2	28	Long ab i'kieu	1.	-	13
			Przemieslnicy kam			
			w szyscy	1.	-	13
			Long i'kieu ab	1.	-	13
			Towarzysze ab	1.	-	13
			Long i'kieu	1.	-	13
			wszyscy Kupcy	4	-	22
	109	11	Long i'kieu ab	2	-	26
4	1	22	komornicy - Long			
8	3	14	i'kieu ab	1.	-	13
1.	-	13	Przedmiejcy, ogrodnicy			
3.	1	9	nicy i'kieu Long i'kieu	1.	-	13
1.	-	13	Mlynarze takich			
			miasteczek	4	1	22
			Long i'kieu	2	-	26
			Gdzie nie ma Jarmanow po			
			miasteczkach - ptacz			
			Przemyslnicy i'kieu			
1.	-	13	kam obywateli	2	-	26
3.	1	9	Long ab i'kieu	1.	-	13
1.	-	13	Przedmiejcy i'kieu ogrodnicy			
			takich miasteczek i'kieu	1.	-	13
			Murzykan'ci wszyscy			
			na cyfrach grajacy	6	-2	28
			Lympausa			
			Long ab i'kieu	1	-	13
8.	3	14	Kobiety rozwiozte po			
			domach panow i'kieu	6	2	28

Łyżi' uszysy ptaci' myś 3000 Lt. (39000 ^{ty} Lis' ^{ty})
 i po 30 gony ptaci' wian. (13. Lis')

Wartości monet Polskich i Litewskich
według Czackiego i Nassalskiego, obli-
czona na stopę 1815 r.

Nakręska Mo- neta.	Lata	Wartości na 1815 r.		
Kopa Polska (60 gr.)	1300 —	86, 21, 77	Kopa Polska	1626 — 7, 28, 34
	1307 —	80, 1, 63	(60 gr.)	1628 — 6, 15, 09
	1350 —	74, 10, 87		1629 — 6, 10, 37
	1378 —	65, 1, 63		1635 — 6, 9, 22
	1419 —	61, 6, 54		1640 — 5, 23, 64
	1434 —	57, 24, 52		1650 — 6, 0, 60
	1470 —	47, 9, 15		1676 — 3, 0, 30
	1476 —	43, 10, 88		1766 — 2, 5, 09
	1487 —	37 5, 04	Grzywna (48 gr.)	
	1496 —	34, 20, 71		
	1505 —	32, 15, 66		1300 — 69, 11, 42
	1511 —	28, 27, 26		1307 — 64, 1, 31
	1523 —	27, 11, 64		1350 — 59, 14, 17
	1526 —	26, 0, 53		1378 — 52, 1, 06
	1528 —	23, 3, 87		
	1543 —	20, 24, 42		1419 — 48, 27, 24
	1550 —	20, 12, 18		1434 — 46, 7, 61
	1564 —	20, 0, 41		1470 — 37, 25, 32
	1574 —	19, 19, 09		1476 — 34, 20, 71
	1578 —	19, 8, 10		1487 — 29, 22, 03
	1581 —	18, 17, 52		1496 — 27, 22, 57
	1598 —	17, 28, 30		
	1611 —	14, 26, 02		1505 — 26, 0, 53
	1616 —	13, 26, 28		1511 — 23, 3, 81
	1620 —	8, 20, 18		1523 — 21, 27, 29
				1526 — 20, 24, 42

15'28-	18, 15, 04
15'45-	16, 19, 74
15'50-	16, 9, 74
- 64-	16, 0, 33
- 74-	15, 21, 26
- 78-	15, 12, 48
- 81-	14, 26, 02
- 98-	14, 10, 14
1611-	11, 26, 81
- 16-	11, 3, 03
- 20-	7, 18, 14
- 26-	6, 10, 67
- 28-	5, 6, 07
- 29-	5, 2, 30
- 35-	5, 1, 38
- 40-	4, 19, 91
- 50-	4, 24, 48
- 76-	2, 12, 24
1766-	1, 22, 07
15'03-	16, 7, 83
11-	14, 13, 63
- 23-	13, 20, 81
- 26-	13, 0, 27
- 28-	11, 16, 90
- 75-	10, 12, 21
- 50-	10, 6, 09
- 64-	10, 0, 20
- 74-	9, 24, 53
- 78-	9, 19, 05
- 81-	9, 8, 20
- 98-	8, 29, 15

Grosz Polski
18 grzywny

toty Polski
20 grzywny

1611-	7, 13, 01
- 16-	6, 28, 14
- 20-	4, 10, 09
- 26-	3, 29, 17
- 28-	3, 7, 54
- 29-	3, 5, 19
- 35-	3, 4, 61
- 40-	2, 26, 82
- 50-	3, 6, 30
- 66-	1, 15, 15
- 76-	1, 2, 35
- 86-	1, 1, 15
1794	1, 0, 77
1807	1, 0, 96
1815-	1
1300-	1-13, 363
- 7-	1-10, 272
- 50-	1-7, 181
- 78	1-2-522
1419	1-609
34-	28, 909
70-	23, 653
76-	21, 681
87-	18, 584
96-	17, 345
15'03-	16, 261
11-	14, 454
23-	13, 694
26-	13, 009
28-	11, 563
45-	10, 407
50-	10, 203

	grna	Sedne grna
15'64-	10,	0067
74-	9,	818
78-	9,	635'
81-	9,	292
98-	8,	972

1611-	7,	456
16-	6,	938.
20-	4,	335'
26-	3,	972
28-	3,	251
29-	3,	173
35-	3,	154
40-	2,	894
50-	3,	010
76-	1,	505'
1766-	1,	085
86-	1,	038
94	1,	026
1807	1,	032
1815	1	—

Kopa Litewska
75' gr. polskich.
altu 60 gr Lit.

	Alt gr.	Alt gr.
1413-	81,	9, 16
19-	76,	15, 68
24-	72,	8, 14
70-	59,	3, 94
76-	54,	6, 11
87-	46,	13, 80
96-	43,	10, 88
15'05-	40,	19, 58
11-	36,	4, 07
23-	34,	7, 01
26-	32,	15, 68

Kopa Litew

1528-

45-

58-

64-

74-

78-

81-

98-

Kopa Litew

1611-

16-

20-

26-

28-

29-

35-

40-

58-

76-

1766

1419-

31-

70-

76-

87-

96-

1505-

11-

23-

26-

28-

45-

58-

64-

28, 27, 26

26, 0, 53.

25, 15, 23

25, 0, 51

24, 16, 34

24, 2, 63

23, 6, 90

22, 12, 62

18, 17, 52

17, 10, 35

10, 25, 22

9, 27, 92

8, 3, 86

7, 27, 97

7, 26, 52

7, 27, 05

7, 15, 75

3, 22, 88

2, 21, 36

127, 16, 13

120, 13, 57

98, 16, 57

90, 10, 18.

77, 13, 01

72, 8, 14

67, 22, 63

60, 6, 74

57, 1, 69

54, 6, 11

48, 5, 43

43, 10, 88

42, 15, 38

41, 20, 82

15'44 - 40, 24, 22

78 - 40, 4, 38

81 - 38, 21, 51

98 - 37, 11, 45

1611 - 30, 29, 20

16 - 28, 24, 26

20 - 18, 2, 4

26 - 16, 16, 53

28 - 13, 16, 43

29 - 13, 6, 61

35 - 13, 4, 21

50 - 2, 1, 75

Talar

Litewski

wzrosty owce

czernych 20

15'28 - 11, 16, 90

31 - 15'56 - 10, 16, 29

35 - 15'48 - 11, 7, 27

40 - 1611 - 9, 24, 35

45 - 16 - 10, 12, 21

75 - 35 - 7, 26, 52

90 - 56 - 9, 0, 90

180 - 76 - 9, 0, 90

240 - 1714 - 8, 24, 06

243 - 66 - 8, 23, 63

Przypisy

- 1039 pierwszy Łjard celem wystąpienia Postoi po karze
mierza I. Sprawiedzony przybył 1040r.
- 1080 Władysław po wyjeździe Bolesława II od wszystkich
wziął na miejsce jego. - godzi wielkie nierządy między
Panią a Rycerstwem. - Po zgonie Bolesława III - zwrócił
naję się na prawde Elekcye, w Łjardach, w Sejmach
- 1139 Władysław „od wszystkich na miejsce Ofca obran.
- 1148 po wygnaniu Władysława, - Bolesław Kieślczan
zgodnie od wszystkich obran.
1173. Obrany Miecysław III. Leż, iż tyranizował,
urzędów ludzom godnym nie dawał, ale je spr
dawał, którzy przekupnie urzędów ludzi ubogich
trapił - wypędzonym zostal. - Władysław IV. także
sprzedawał urzędy i następni, nie wypędzono ich jedn
- 1177 po wypędzeniu przez Sejm Miecysława III. - Karim
sprawiedliwy wybrany. z wielkimi namowami do Pani
i Rycerstwa korony przyjął.
- 1194 Leszek Biały wybrany, i 1200 r. powrócił, 1206.
wybory jego trzy krótkie, doskonale dowodzą elekcyi
w tych czasach Roman Włodzimierski i Halicki książ
niestychanemi mekami i okrucieństwem, szlachę w ks.
Halickim wykorzenit, mówiąc: że się żaden miód prz
spilornie nie naje, jedno gdy pszczoły do jednej wybije. - Tego
mego chwał Władysław 4^{ty} i Karimierz, nakonie 1843.
termich w Gali cył. -
- 1227 Sejm Krakowski dopuścił krzyżaków.
- 1241 Bolesław Łyż, 1273. Sejm przeciw Bolesławowi Pudym
że samowolnie wybrał Leszka Czarnego. - Sejm prz
Bolesława Pudyma wybił Leszka i potem dalsze sejmy
co do wyboru Łokietka, Wacława i. k.

358
Co wszystko dowodzi że Zjazd, Sejny, Elehny²¹⁰ do
równa istniały, w następnym tylko rozwinęły się.
1503 umarł Konrad ks. Mazowiecki Kosiawit
dwóch synów Jana i Stanisława, interdikciami
których po ojcu trzymali tylko Powiat Czerski,
z nimmi król na Sejmie się przyjaźnił. Iż
po godzili, dopuścić im tych wszystkich Powia-
tów używać które ojciec ich trzymał, i potom-
kom ich własnym męskiego narodu, ale gdyby
go nie stało, na króla wszystko Mazowieckie
ziemia przypaść miała, tylko Cirkom jeśli by któ-
re zostały, dać posag według ich stanu i obo-
wiązano się. - Do str. 2

Tegoż lata. Tatarzy najechali Połcie i Rusianów
przyniśli szkody. a Stefan woj²¹¹ Wołoski por-
tawszy wojsko na Pokucie, wyszko tam pod bit-
wą ustrzyżmą, że to jego własność była, którą mu
Polacy albo przodkom jego oddali.
Król dowiedziawszy się o tem wszystkim, dożył

1503 W Lub- Sejm, uchwalono ludźmi Rycerskimi
linie to odebrać co wotuszyn papież i wziąć pod
niebytności króla, na co uchwalono podatek
po 12 gr. z tana (złp 6928 vs¹⁴), odebrano te
ziemie
1505 W Brze-
ciu Litew- Sdach Ahmet-Han Zawotgański przystany Łub.
skim

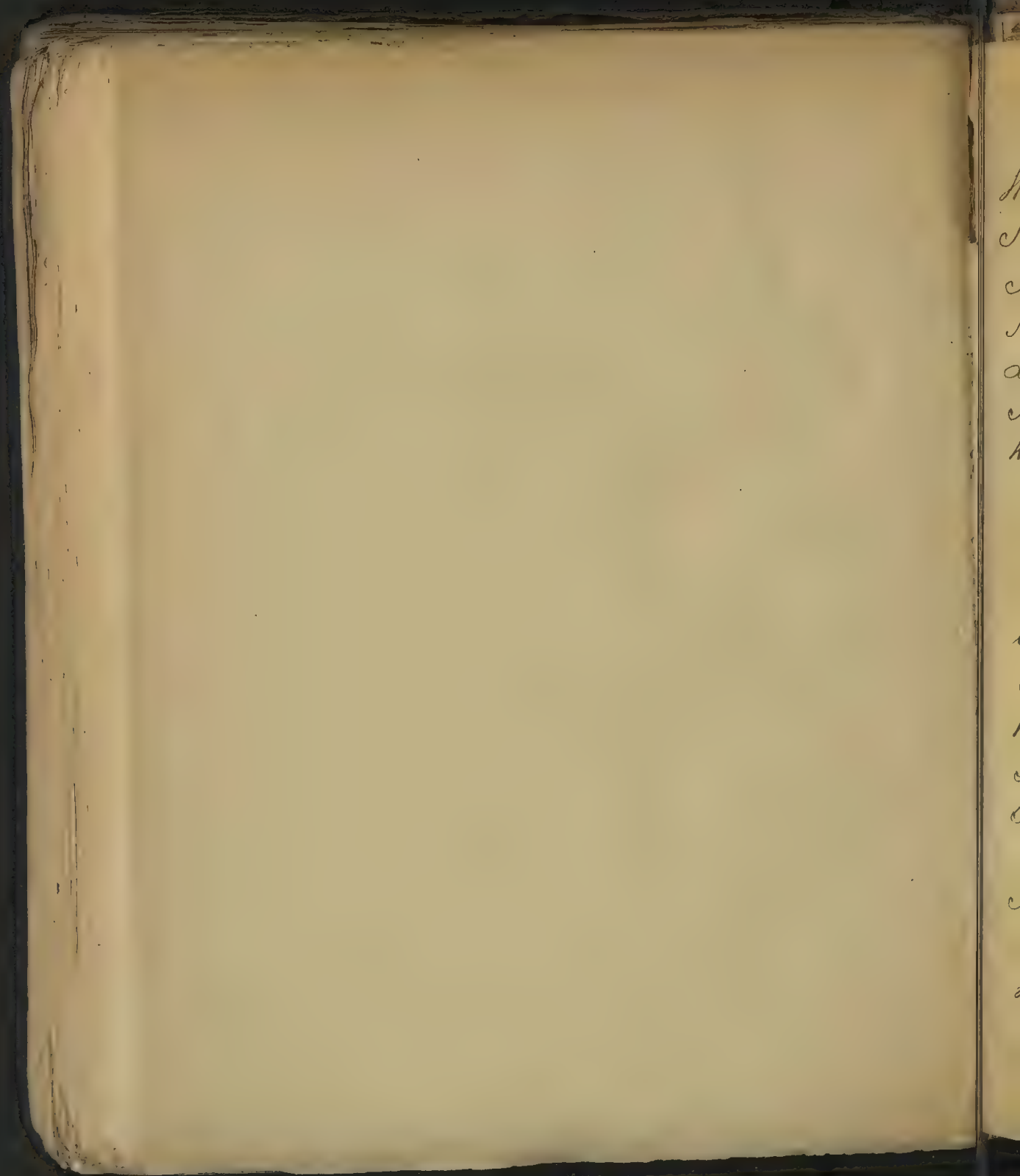
Sejm Roku Sejm Staowy w Radomiu przyjechał
 do Danowice Litewscy chęć za Staraniem Pana
 Polskich z królem się pogodzić. Zatawili się to, na
 radzono się na sposoby obrony od takich
 nieprzyjacielskich najazdów -
 Tu w Radomiu król paraliżem kłuski pojechał
 Krakowa, zgon matki królewskiej.
 1506 na Sejmie Lubelskim spór między
 PP. Szwedcy mają po prawej stronie króla, zaniadali
 (Alexander umr. 9. Sierp. 1506 r.)

Na Zygmunta I

1512 w Krakowie	Sejmik na którym do Barbory (Zapolskiej) zwołanej pauny do stanu matkińskiego byli obrani: Potowice, naprzód Jan Lubrański z Poznania: krzysztof Szydłowiecki kasztelan sandomierski, stekusz z Górska kasztelan nemicki. Generał wojska - Przybyta po ślubie koronowana 8 Lutego.
1512 11 listopada	w Piotrkowie - po którym z królową pojechał do Poznania
1528	w Piotrkowie - z tego sejmiku król prosił do Litwy jechać
1547	w Piotrkowie - Sejm walny, tamże król pierwszy raz z nie mógł, przywieziono do Krakowa, umierając 1. kwietnia 1548 r.

Sejmy te zaimieszczone w Paprockiego herbarniu, których nie ma w Peł-
 Pruskim -

do Str. 305. Uchwata Sejmu Piotrkowskiego: na mocy której w Sprawach religii, wszystko pozostało w status quo, aż do czasu Concilium.

Spis przedmiotów.

Wstęp	I.
Sejmy	2.
Sejmy, Comitia Regni Generalia	177.
Sejmy najdawniejsze	181.
Ludwik (Lois) od 1370 do 1382.	196.
Samorząd od 14 wrzes. 1382 do 15 Paźd. 1386.	203.
Królowa Jadwiga od 1384 do 1386 od 15 Paźd. 1384 do 14 lutego 1386	201.
Władysław Jagiełło od 1387 do 1399 i do 1343.	204.
Władysław Warnieńczyk.	222.
Samorząd od 1444 do 1447.	231.
Kazimierz IV od 1447 do 1492	236.
Samorząd od 7 Czerw. 1492 do 7 Sierp. l. v.	271.
Jan Olbracht od 1492 do 1501	273.
Aleksander od r. 1501 do 1506	249.
Samorząd od 9 Sierp. 1506 do 24 Paźd. 1507	271a.
Zygmunt I. od r. 1506 do r. 1547.	271.
Zygmunt II. August (Mitos'nik Gjorgijew) od 1548 do 1572. - Co we 200 lat potem? -	303.
Podatki w Rydgoskery postanowione.	339

Wartości Monet Polskich i Litewskich
według Crackiego i Muszalskiego w obliczeniu
na stop 1815' ----- 24

Przypisy (z Paprockiego) ----- 25

214.

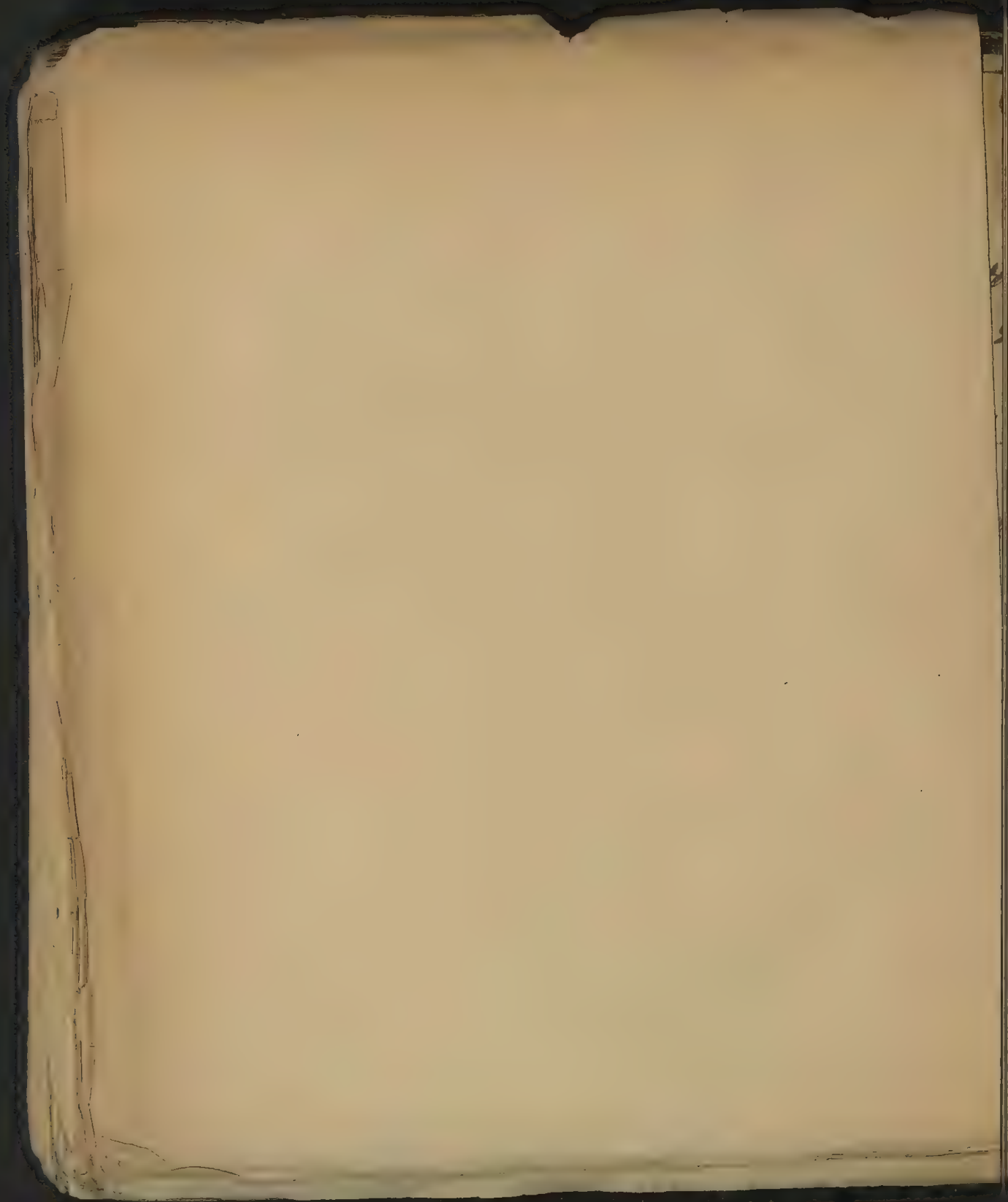
Nekyhowi Polskie mu kościelna i sądowa Szkoła
przystęp dawała i do politycznych stosunków,
a z resztą, kaszepowata go Łacińska: gdyż w tej
obecnej mowie piszyciel krajowe prawa przyjęte
od dawna nazywał kwycraj, co na publicznych
obradach kapałto w języku Polskim; piszyciel
i odczytane w Łacińskim być musiato; przy-
czem nazywał k nowu dawny kwycraj, by co
w Łacińskim nie każdemu zrozumiałym na-
pisanu, objaśnieniem było po Polsku, wiecuj-
cym Królowi i Panom. Na Władysława Łokiet-
ka na Sejmie w Chełnie kapałto ustawa
1300 R. roztrząsawszy na Wiecey krakimierz-
ski i Panowie 1343 r. uznali ją, prawo mocna,
kazali spisać i dodać do niej te słowa:

Quo quidem instrumento perlecto et
exposito vulgariter domino regi et Baro-
nibus suis omnibus, unanimiter con-
tenta in eo rata habentes et gratam
laudaverunt et approbaverunt. (Baron. Jus
polonicum p. 23.)

Władysław Jagiełło umiał swój język Litewski

i Rusiński nie umiał po Łacinie, przeto
przeto w Polskim języku, do Rusińskiego bardzo
zblizonym (nie zaś do Ruskiego) musiano z kró-
lem rozważać na Sejmach Kapaść mając
uchwały, a gdy Kapaść, z dawien dawna brwa-
jącego prawa, po Łacinie pisanemi być mu-
siały, przeto przynajmniej odczytywać mu je
należało po Polsku. Szlachta słuchając fla-
gielty mówiącego w Rusińskim języku i łatwo
rozumiejąc go, co raz więcej o podobieństwie
a po niekąd też samwici obudwóch przekonywała
się języków

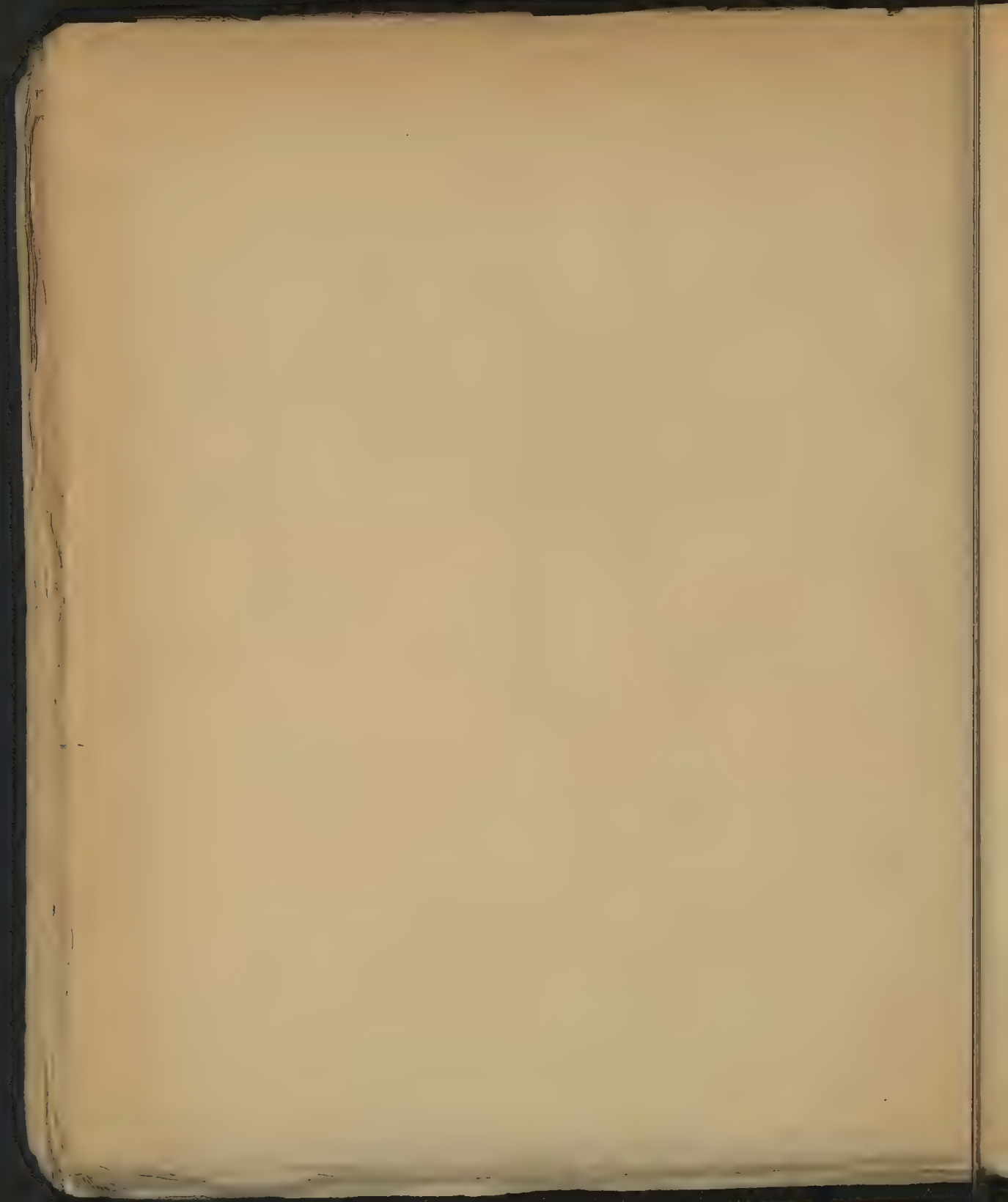
215.

Sejm w Pawłowic 1564.

218.

Chociaż Zygmunt August obwiescił Ustawę,
Z tego Sejmu, nakazującą wypisać Aryanum z kra-
ju. a rozkaz ten na Sejmie Lubelskim 1566r.
powtórzę, przecież nakazu tego do Rodowitych
Polaków nie rozciągnął, warując tylko, aby Cu-
dzoziemcy Rodzina Aryaniskie podziłajacy, wypis-
kali się z kraju. Polacy kutasza Rus' niż z tego
Stanu, strzęgli się, Rozważa Niemcami Aryan-
skimi. (Hau. Lit. I. 58)

219.

